

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

—●—

24'üncü Toplantı
25 Kasım 2022 Cuma

—●—

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/286) ve 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/285) ile Sayıştay tezkereleri

- a) Cumhurbaşkanlığı*
- b) Millî İstihbarat Teşkilatı*
- c) Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği*
- ç) Diyanet İşleri Başkanlığı*
- d) Devlet Arşivleri Başkanlığı*
- e) Millî Saraylar İdaresi Başkanlığı*
- f) Strateji ve Bütçe Başkanlığı*
- g) İletişim Başkanlığı*
- ğ) Savunma Sanayii Başkanlığı*
- h) Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu*
- ı) Yatırım Ofisi Başkanlığı*
- i) Dijital Dönüşüm Ofisi Başkanlığı*

j) Finans Ofisi Başkanlığı

k) İnsan Kaynakları Ofisi Başkanlığı

2.- 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/286) (Gelir bütçesi, Maddeler)

3.- 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/285) (Maddeler)

III.- AÇIKLAMALAR

1.- Ankara Milletvekili Bülent Kuşoğlu'nun, Cumhurbaşkanlığı bütçesi ile 2023 yılı bütçe kanunu teklifi maddelerinin görüşmelerinin aynı güne sığdırılmasının doğru olmadığını tutanaklara geçirmek istediğine ilişkin açıklaması

2.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Giresun Milletvekili Cemal Öztürk'ün bütçe üzerinde yaptığı konuşmasında geçen bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

3.- Giresun Milletvekili Cemal Öztürk'ün, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptığı açıklamasında geçen bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

4.- Giresun Milletvekili Cemal Öztürk'ün, Erzurum Milletvekili Muhammet Naci Cinisli'nin Cumhurbaşkanlığı bütçesi üzerinde yaptığı konuşmasında geçen bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

5.- Bursa Milletvekili İsmail Tatlıoğlu'nun, Cumhurbaşkanlığı bütçesi üzerinde yaptığı konuşmasında geçen bir ifadesine açıklık getirmek istediğine ilişkin açıklaması

6.- Konya Milletvekili Mustafa Kalaycı'nın, Konya Büyükşehir Belediyesine ait sahipsiz havyan barınağına ilişkin açıklaması

7.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Komisyonunda basının görüntü almasına getirilen kısıtlamaya ilişkin açıklaması

8.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın bütçe görüşmelerinin soru-cevap bölümünde yaptığı konuşmasında geçen bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

9.- Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

10.- Bursa Milletvekili İsmail Tatlıoğlu'nun, partili Cumhurbaşkanlığı sistemine ilişkin açıklaması

11.- Giresun Milletvekili Cemal Öztürk'ün, Manisa Milletvekili Özgür Özel ve Bursa Milletvekili İsmail Tatlıoğlu'nun yaptıkları açıklamalarında geçen bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

IV.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Cevdet Yılmaz'ın, Erzurum Milletvekili Muhammet Naci Cinisli'nin Cumhurbaşkanlığı bütçesi üzerinde yaptığı konuşmasında geçen bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

2.- Komisyon Başkanı Cevdet Yılmaz'ın, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptığı açıklamasında geçen bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

24'üncü Toplantı

25 Kasım 2022 Cuma

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu saat 10.03'te açılarak üç oturum yaptı.

Cumhurbaşkanlığının,
Millî İstihbarat Teşkilatının,
Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliğinin,
Diyanet İşleri Başkanlığının,
Devlet Arşivleri Başkanlığının,
Millî Saraylar İdaresi Başkanlığının,
Strateji ve Bütçe Başkanlığının,
İletişim Başkanlığının,
Savunma Sanayii Başkanlığının,
Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun,
Yatırım Ofisi Başkanlığının,
Dijital Dönüşüm Ofisi Başkanlığının,
Finans Ofisi Başkanlığının,
İnsan Kaynakları Ofisi Başkanlığının,
Görüşmeleri tamamlanarak,

Cumhurbaşkanlığının,
Millî İstihbarat Teşkilatının,
Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliğinin,
Diyanet İşleri Başkanlığının,
Devlet Arşivleri Başkanlığının,
Millî Saraylar İdaresi Başkanlığının,
Strateji ve Bütçe Başkanlığının,
İletişim Başkanlığının,
Savunma Sanayii Başkanlığının,
2023 yılı bütçeleri ile 2021 yılı kesin hesapları kabul edildi.

2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/286) (Gelir bütçesi, Maddeler) ve 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/285), maddelerinin de görüşmeleri tamamlanarak kabul edildi.

Ankara Milletvekili Bülent Kuşoğlu, Cumhurbaşkanlığı bütçesi ile 2023 yılı bütçe kanunu teklifi maddelerinin görüşmelerinin aynı güne sığdırılmasının doğru olmadığını tutanaklara geçirmek istediğine,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, Giresun Milletvekili Cemal Öztürk'ün bütçe üzerinde yaptığı konuşmasında geçen bazı ifadelerine,

Giresun Milletvekili Cemal Öztürk, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptığı açıklamasında geçen bazı ifadelerine,

Giresun Milletvekili Cemal Öztürk, Erzurum Milletvekili Muhammet Naci Cinisli'nin Cumhurbaşkanlığı bütçesi üzerinde yaptığı konuşmasında geçen bazı ifadelerine,

Bursa Milletvekili İsmail Tatlıoğlu, Cumhurbaşkanlığı bütçesi üzerinde yaptığı konuşmasında geçen bir ifadesine açıklık getirmek istediğine,

Konya Milletvekili Mustafa Kalaycı, Konya Büyükşehir Belediyesine ait sahipsiz havyan barınağına,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, Komisyonunda basının görüntü almasına getirilen kısıtlamaya,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, Cumhurbaşkanlığı Yardımcısı Fuat Oktay'ın bütçe görüşmelerinin soru-cevap bölümünde yaptığı konuşmasında geçen bazı ifadelerine,

Cumhurbaşkanlığı Yardımcısı Fuat Oktay, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Bursa Milletvekili İsmail Tatlıoğlu, partili Cumhurbaşkanlığı sistemine,

Giresun Milletvekili Cemal Öztürk, Manisa Milletvekili Özgür Özel ve Bursa Milletvekili İsmail Tatlıoğlu'nun yaptığı açıklamalarında geçen bazı ifadelerine,

İlişkin açıklama yaptı.

Komisyon Başkanı Cevdet Yılmaz,

Erzurum Milletvekili Muhammet Naci Cinisli'nin Cumhurbaşkanlığı bütçesi üzerinde yaptığı konuşmasında geçen bazı ifadelerine,

Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptığı açıklamasında geçen bazı ifadelerine,

İlişkin açıklama yaptı.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından saat 22.42'de toplantıya son verildi.

25 Kasım 2022 Cuma

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 10.03

BAŞKAN: Cevdet YILMAZ (Bingöl)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)

SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)

KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, Sayın Cumhurbaşkan Yardımcımız, kamu kurum ve kuruluşlarımızın çok kıymetli bürokratları, yazılı ve görsel basınımızın çok değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Komisyonumuzun 24'üncü Birleşimini açıyorum.

Bugün, yaklaşık otuz gündür süren maratonumuzun son gününe gelmiş bulunuyoruz. Cumhuriyetimizin 100'üncü yılının bütçesinin Komisyon aşamasını bugün itibarıyla tamamlayacağız. Hem Cumhurbaşkanlığını hem de genel maddeleri görüşeceğiz. Aynı zamanda, bu dönemin son bütçesi, yasama dönemimizin son bütçesi. Müzakerelerimizin şimdiden hayırlı olmasını diliyorum.

Gündemimizde, Cumhurbaşkanlığı, Millî İstihbarat Teşkilatı Başkanlığı, Diyanet İşleri Başkanlığı, Devlet Arşivleri Başkanlığı, Millî Saraylar İdaresi Başkanlığı, Strateji ve Bütçe Başkanlığı, İletişim Başkanlığı, Savunma Sanayii Başkanlığının bütçe, kesin hesap ve Sayıştay raporları; Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliğinin bütçe ve kesin hesabı; Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu, Yatırım Ofisi Başkanlığı, Dijital Dönüşüm Ofisi Başkanlığı, Finans Ofisi Başkanlığı ve İnsan Kaynakları Ofisi Başkanlığının Sayıştay raporları bulunmaktadır.

Ayrıca, gündemimizde bugün, Cumhurbaşkanlığının bütçe görüşmelerinin tamamlanmasını müteakiben 2023 yılı gelir bütçesi ve 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin maddeleri bulunmaktadır.

Görüldüğü gibi, oldukça yoğun bir gündemimiz var.

Değerli arkadaşlar, şimdi, sunumlarını yapmak üzere Cumhurbaşkan Yardımcımız Sayın Fuat Oktay'a söz vereceğim. Ancak sunuma geçmeden önce, her zaman yaptığımız gibi, ön sıradaki kurum başkanlarımızdan başlayarak bürokrat arkadaşlarımızın kendilerini tanıtmalarını rica ediyorum.

Buyurunuz lütfen.

(Katılımcılar kendilerini tanıttılar)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Evet, teşekkür ediyorum arkadaşlar.

Hepinize tekrar hoş geldiniz diyorum.

II.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/286) ve 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/285) ile Sayıştay tezkere ()*

a) Cumhurbaşkanlığı

b) Millî İstihbarat Teşkilatı

*

(1/286) ve (1/285) esas numaralı Kanun Teklifleri 21/10/2022 tarihli 3'üncü Toplantı Tutanağı'na eklidir.

c) Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği

ç) Diyanet İşleri Başkanlığı

d) Devlet Arşivleri Başkanlığı

e) Millî Saraylar İdaresi Başkanlığı

f) Strateji ve Bütçe Başkanlığı

g) İletişim Başkanlığı

ğ) Savunma Sanayii Başkanlığı

h) Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu

ı) Yatırım Ofisi Başkanlığı

i) Dijital Dönüşüm Ofisi Başkanlığı

j) Finans Ofisi Başkanlığı

k) İnsan Kaynakları Ofisi Başkanlığı

2.- 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/286) (Gelir bütçesi, Maddeler)

3.- 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/285) (Maddeler)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Şimdi, sunumunu yapmak üzere, Cumhurbaşkanlığı Yardımcımız Sayın Fuat Oktay’a söz veriyorum.

Buyurunuz Sayın Cumhurbaşkanlığı Yardımcım.

Süreniz otuz dakikadır.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli milletvekilleri, değerli üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyor, Gazi Meclisimizin Plan ve Bütçe Komisyonunda gerçekleştirdiğimiz görüşmelerin hayırlı olmasını diliyorum.

2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi ve 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifleri üzerine gerçekleştirilen çalışmaların bu son gününde Cumhurbaşkanlığı ve Cumhurbaşkanlığına bağlı, ilgili ve ilişkili kurum ve kuruluşların bütçe ve kesin hesapları ile Sayıştay raporlarının görüşülmesi için bir aradayız.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Cumhurbaşkanlığı teşkilatı olarak, tüm kurum ve kuruluşlarımızla, kurullarımızla Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin sağladığı hız, dinamizmi ve esnekliği uygulamaya yansıtıyoruz. Böylece, milletimizin ihtiyaçları konusunda en hızlı şekilde aksiyon alıyor, bölgesel ve küresel krizlere karşı daha etkin ve daha kapsamlı refleksler verebiliyoruz.

Cumhurbaşkanlığı ve Cumhurbaşkanlığına bağlı, ilgili ve ilişkili kurumların bütçesi, Cumhurbaşkanlığı merkez teşkilatının yanı sıra Savunma Sanayii Başkanlığı, Millî İstihbarat Teşkilatı Başkanlığı, Dijital Dönüşüm ve Yatırım Ofisleri gibi faaliyetleriyle ülkemizi ileriye taşıyan stratejik kurumları içermektedir.

Hükûmetimize alternatif yeni yaklaşımlar sunan politika kurulları ve konu bazı ofislerle birlikte köklü geçmişimizin hafızası Devlet Arşivleri Başkanlığı, tarihî mirasımızı yaşatan Millî Saraylar İdaresi Başkanlığımız, manevi ve ahlaki değerleri canlı tutarak milletimize din hizmetleri sunan Diyanet İşleri Başkanlığımız görüşülecek bütçe teklifi içerisinde.

Görüşmekte olduğumuz bu bütçe, içerisinde barındırdığı Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığıyla Türkiye markasını, Strateji ve Bütçe Başkanlığımızla ülkemizin kalkınma rotasını, Millet Kütüphanemizle ülkemizin en büyük ve zengin kütüphanesini, CİMER’le tüm vatandaşlarımızın talep ve şikâyetlerini kolaylıkla iletebildiği portalı temsil etmektedir.

Cumhurbaşkanlığı bütçesi, doğrudan milletimiz tarafından seçilen Cumhurbaşkanımızın devletin başı ve yürütme erki olarak gece gündüz yürüttüğü çalışmaların kaynağını oluşturmaktadır.

Cumhurbaşkanlığı 2023 yılı bütçesi, küresel ve yerel dinamiklerin yanı sıra, Türkiye Yüzyılı’na ilerleyen ülkemizin millî öncelikleri göz önünde bulundurularak hazırlanmıştır.

Bütçe sunumumda, Cumhurbaşkanlığı ve Cumhurbaşkanlığına bağlı, ilgili ve ilişkili kurum ve kuruluşların 2023 yılı bütçeleri, ek bütçe dâhil 2022 yılı başlangıç ödenekleri, 2021 yılı kesin hesapları, gerçekleştirilen faaliyetleri ve projeleri ile Sayıştay raporları hakkında bilgiler paylaşacağım.

Sayın Başkan, Değerli Komisyon üyeleri; Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanlığıyla başlayacak olursak, Başkanlığın harcaması 2021 yılı kesin hesabına göre 3 milyar 653 milyon 795 bin lira olarak gerçekleşmiştir. Tahsis edilen ödenğin 560 milyon 592 bin lirası kullanılmayarak iptal edilmiştir. Başkanlığın 2021 yılı kesin hesap giderlerinin yüzde 63’ü mal ve hizmet, yüzde 14’ü cari transferler, yüzde 12’si sermaye giderleri ve yüzde 11’i personel giderleridir.

2023 yılı bütçesi ofisler, acil destek giderleri, İçişleri ve Millî Savunma Bakanlığınca kullanılan barışı destekleme ve koruma hizmetleri ödenekleri dâhil 2022 yılı ödenğine göre yüzde 62,4 artışla 6 milyar 637 milyon lira olarak öngörülmüştür.

Tahsis edilmesi öngörülen ödenekten 2 milyar 550 milyon lira İçişleri ve Millî Savunma Bakanlığınca kullanılan barışı destekleme ve koruma hizmetleri giderlerine, 280 milyon 500 bin lira acil destek giderlerine, 652 milyon 929 bin lira ise ofislerin bütçesine aktarılmak üzere ayrılmıştır. Ayrıca, günlük 4.500 ila 12 bin arasında ziyaretçiye hizmet veren, açıldığı günden itibaren yaklaşık 2 milyon 400 bin ziyaretçi sayısına ulaşan Cumhurbaşkanlığı Millet Kütüphanesinin her türlü harcamaları da bu bütçeye dâhildir.

2023 yılında kamu kaynaklarının kullanımı, önceki yıllarda olduğu gibi, verimli ve etkin bir şekilde, azami tasarruf prensiplerine riayet edilerek gerçekleştirilecektir.

Sayın Başkan, Değerli Komisyon üyeleri; Cumhurbaşkanlığına doğrudan bağlı olan 8 Başkanlık, 1 Genel Sekreterlik, 4 Ofis ve 9 Politika Kurulu Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin hızlı ve etkili çözüm üreten uygulama mekanizmasının önemli birer parçasını oluşturmaktadır. Politika kurullarımız, 2022 yılı içinde tüm karar alma mekanizmalarımıza yol gösteren 150’nin üzerinde farklı alanda rapor ve politika belgesi hazırlamıştır ve biz de yine ilgili birimler olarak bu politika belgelerinden faydalanmaktayız.

Sayın Başkan, Değerli Komisyon üyeleri; Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi, Yatırım Ofisi, Finans ve İnsan Kaynakları Ofislerimiz Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin ruhuna uygun şekilde stratejik alanlarda hem kamuya hem de özel sektöre öncülük etmektedir. Dijital Dönüşüm Ofisi, e-devlet çalışmaları, büyük veri, siber güvenlik ve yapay zekâ alanında yaptığı çalışmalarla siber vatanda ve dijital alanda egemenliğimizi güçlendirmektedir. Bu kurumsal yapılanmayla Dijital Türkiye hedefini gerçekleştirme yönünde önemli aşama kaydetmiş durumdayız. Birleşmiş Milletler 2022 yılı e-Devlet Gelişmişlik Endeksi’nde ülkemiz, 193 ülke arasında 48’inci olarak sıralamada 5 sıra yükselmiştir, E-Katılım Endeksi’nde ise 18’inci sıraya yükselmiştir. Benzer bir şekilde, Avrupa Komisyonu 2022 yılı

e-Devlet Kıyaslama Raporu'nda ülkemiz, 35 ülke arasında 4 sıra yükselerek 16'ncı sıraya yerleşmiş ve E-Devlet Kapısında sunulan “İkametgâhım”, “E-Nabız” ve “Araçlarım” bütünlük hizmetleriyle iyi uygulama örnekleri arasına girmiştir.

Ülkemizin dijital dönüşüm sürecinde edindiğimiz kapasite ve tecrübeyi Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne aktarmak üzere projelendirdiğimiz KKTC e-Devlet Kapısı ve Veri Merkezi'nin resmi açılışını da kasım ayında yaptık. Dost ve kardeş ülke Azerbaycan'la dijital iş birliği ve entegrasyon çalışmalarına eğitim alanının yanı sıra iş dünyasına yönelik hizmetlerle “İki devlet, tek millet” düsturumuz e-devletle daha da güçlendirilmiştir.

Önümüzdeki yüzyılı, Türkiye Yüzyılı yapmak, çağı yakalayan değil, çağa yön veren bir ülke olmak, dijitalin yüzyılını hayata geçirmek yönünde yerli ve milli politikalarla ilerlemeye devam edeceğiz.

Dijital Dönüşüm Ofisinin 2021 yılı kesin hesap harcaması 237 milyon 649 bin 792 lira olmuştur. Kesin hesap giderlerinin yüzde 88'i mal ve hizmet alımları ve yüzde 12'si personel giderleridir. Ofisin 2022 yılı ödeneği 101 milyon 430 bin lira olup 2023 yılı bütçesi için 172 milyon 431 bin lira ödenek tahsisi öngörülmüştür.

Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonunun saygıdeğer üyeleri; uluslararası yatırımların ülkemize yönlendirilmesi konusunda çalışmalarını sürdüren Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisi, makroekonomik hedeflerimiz kapsamında ülkemizin yatırım fırsatlarını küresel iş dünyasıyla buluşturmaktadır. Ayrıca Ofis, ülkemize yatırım yapmaya karar vermiş yatırımcılara tüm süreçlerde destek sağlamakta ve ülkemiz yatırım ortamının iyileştirilmesine yönelik çalışmalar yürütmektedir. Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisi tarafından yürütülen yatırım, destek ve tanıtım faaliyetleri çerçevesinde 2021 yılında toplam değeri 1 milyar 68 milyon dolar olan 31 yatırım projesi faaliyete geçmiştir. Bu projelerin 24'ü sıfırdan yatırım, 5'i genişleme yatırımı ve 2'si satın alma-birleşme olup başta Çin, Japonya, Almanya, Fransa ve Amerika Birleşik Devletleri olmak üzere 14 ülkeye aittir. Bu projeler sayesinde yaklaşık 10 bin kişiye istihdam sağlanmıştır. Faaliyete geçen bu yatırım projelerinin çoğunluğu ülkemizin ihtiyaç duyduğu orta-yüksek ve yüksek teknoloji sektörlerinde gerçekleşmiştir. 2022 yılının ilk on ayında ise toplam değeri 2 milyar 557 milyon dolar olan toplam 21 yatırım projesi faaliyete geçmiştir. 2022 Kasım ayı itibarıyla Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisi tarafından potansiyel yatırım tutarı yaklaşık 55 milyar dolar ve 95.500 kişiye istihdam oluşturma potansiyeline sahip geniş bir proje portföyü takip edilmektedir.

Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisi katma değerli, yüksek teknoloji ve nitelikli istihdam sağlayan yatırımları ülkemize kazandırmak için girişimlerini sürdürecektir. Yatırım Ofisinin 2021 yılı kesin hesap gideri 154 milyon 594 bin lira olmuştur. Kesin hesap giderlerinin yüzde 67'si mal ve hizmet alımları ve yüzde 33'ü personel giderleridir. Ofisin 2022 yılı ödeneği 185 milyon lira olup 2023 yılı bütçesi için 298 milyon lira ödenek tahsisi öngörülmüştür.

Sayın Başkan, Değerli Komisyon üyeleri; Cumhurbaşkanlığı Finans Ofisi, ulusal ve uluslararası finansal sistemi izleyerek analizler yapmakta, ekonomik kalkınmayı destekleyici, sürdürülebilir ve dünyayla entegre olmuş yeni bir finansal sistemin oluşmasını sağlamak üzere stratejiler geliştirmektedir. İstanbul Finans ve Teknoloji Üssü, finans ve finansla ilgili teknoloji alanlarında özelleşmiş, tematik ve yenilikçi bir teknoparkı bünyesinde barındırması açısından bir ilk olacaktır. İstanbul Finans Merkezinde şirket tescil işlemleri, vergi işlemleri, sosyal güvenlik işlemleri, ikamet izni, çalışma izni, iş yeri açma ve çalışma ruhsatı ile personel istihdamına yönelik temel bürokratik süreçlerin hızlandırılması ve tek bir hizmet noktasından çözülebilmesini amaçlayan pilot projelerden biri olacak TekDurak Büronun marka tescili sürecinin önümüzdeki yıl tamamlanması beklenmektedir.

Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde tüm insanlık için daha adil, kapsayıcı ve sürdürülebilir bir finansal sistem mümkün anlayışıyla çalışmaları tamamlanan Katılım Finans Strateji Belgesi Ekim 2022 tarihinde Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. Katılım finans sistemimizin hukuki çerçevesini oluşturacak, katılım finans sisteminden hizmet alanların hak ve menfaatlerini koruyacak çalışmalar tamamlanmak üzeredir.

Millî Fintek Strateji Belgesi’nin de önümüzdeki günlerde yayınlanması öngörülmektedir. Finans Ofisinin 2021 yılı harcama tutarı 40 milyon 98 bin lira olmuştur. Kesin hesap giderlerinin yüzde 47’si mal ve hizmet alımları, yüzde 45’i personel giderleri ve yüzde 8’i sermaye giderleridir. 2022 yılı ödeneği 31 milyon 752 bin lira olan Finans Ofisi için 2023 yılı bütçesi kapsamında 53 milyon 978 bin lira ödenek tahsisi öngörülmüştür.

Sayın Başkan, Değerli Komisyon üyeleri; İnsan Kaynakları Ofisimiz fırsat eşitliğine dayanan bir insan kaynağı kültürünü perçinlemektedir. Ulusal Staj Programı’yla 160 bini aşkın gencimize kamu kurumlarında staj imkânı sağlanmış, öğrencilerimizin ücreti ve sigortası devletimizce karşılanmıştır. Program, yenilikçiliği ve kapsayıcılığıyla OECD tarafından 2020 ve 2021’de dünyaya örnek uygulama olarak gösterilmiştir. Ulusal Staj Programı’yla 2023 yılında 150 bini kamuda, 150 bini özel sektörde olmak üzere 300 bin gencimize staj imkânı sağlanacak. Kamu kurumlarında yaz döneminde staj yapan öğrencilerimize ödediğimiz asgari ücretin yüzde 30’una tekabül eden rakam 2023’ten itibaren asgari ücret seviyesine yükseltilecektir. İnsan Kaynakları Ofisinin 2021 yıl sonu harcaması 37 milyon 181 bin liraya ulaşmış olup bu harcamanın yüzde 58’i personel giderleri ve yüzde 42’si mal ve hizmet alımlarıdır. 2022 yılı ödeneği 75 milyon 600 bin lira olup 2023 yılı bütçesi kapsamında 128 milyon 520 bin lira ödenek tahsisi öngörülmüştür.

Sayın Başkan, Değerli Komisyon üyeleri; dinî, manevi ve ahlaki değerleri canlı tutmak amacıyla din hizmeti sunan Diyanet İşleri Başkanlığı, yurt içinde ve yurt dışında gerçekleştirdiği hizmetlerle daima toplumun yanında yer almaktadır. Başkanlık toplumun her kesimine yönelik toplamda 384 kitap, 21 farklı dilde 222 eser, 776 e-kitap ve benzeri yayınları milletimizin ve insanlığın hizmetine sunmuştur. 2023 yılında gençlik ve aile, sosyal ve kültürel içerikli din hizmetleri, göç ve manevi destek faaliyetlerinden zekât ve kurban hizmetlerine varıncaya kadar pek çok alanda faaliyet gösterilmeye devam edilecektir.

Başkanlığın 2021 yılı kesin hesap gideri 13 milyar 39 milyon 381 bin liradır. 2022 yılı ödeneği 22 milyar 926 milyon 786 bin lira olup 2023 yılı bütçesi için teklif edilen ödenek tutarı yüzde 56,6’lık artışla 35 milyar 910 milyon 653 bin lira olarak öngörülmüştür.

Sayın Başkan, Değerli Komisyon üyeleri; Strateji ve Bütçe Başkanlığı tarafından küresel ve ulusal gelişmeler dikkate alınarak ekonomimizdeki gelişmelerin izlenmesi ve analizi ile ekonominin makro büyüklüklerine ilişkin tahminler ve bütçe gerçekleşme süreçlerinin takibine devam edilmektedir. Orta Vadeli Program, Başkanlık ile Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından müştereken hazırlanarak 4 Eylül 2022 tarihinde Resmi Gazete’de yayınlanmıştır.

2023 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı, Başkanlıkça ilgili kuruluşlarla iş birliği içinde hazırlanmış ve 25 Ekim 2022 tarihinde Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Başkanlık tarafından hazırlanan 2022 Yılı Yatırım Programı ocak ayı içerisinde yayımlanmıştır. Programda toplam proje tutarı 1 trilyon 779 milyar liraya, başlangıç ödeneği ise 184,3 milyar liraya ulaşmıştır. Ayrıca, yatırım programına dâhil edilen proje sayısı 3.091’den 2022 yılında 3.134’e yükselmiştir.

Sayıştay denetim raporlarını da büyük bir hassasiyetle ele alıyor, bu raporlarda tespit edilen hususlar çerçevesinde ihtiyaç duyulan işlemleri gerçekleştiriyoruz.

Diğer taraftan, Sayın Cumhurbaşkanımızın Başkanı olduğu İslam İşbirliği Teşkilatı Ekonomik ve Ticari İşbirliği Daimi Komitesinin (İSEDAK) 38'inci Bakanlar Toplantısı yine, İstanbul'da başlamak üzere. İSEDAK toplantısına bu yıl yoğun bir katılım söz konusu, 50 ülkeden 30'dan fazla bakan ile 30 uluslararası kuruluştan üst düzey temsilciye ev sahipliği yapıyor olacağız.

2053 vizyonu doğrultusunda uzun vadeli kalkınma hedeflerimizi daha ileriye taşıyacak On İkinci Kalkınma Planı hazırlıklarımız başlamıştır. Bu kapsamda, katılımcı bir anlayışla kamu kesimi, özel kesim, STK'ler ve akademik çevreleri bir araya getirecek toplantıların bu ay sonu itibarıyla başlaması planlanmaktadır.

Strateji ve Bütçe Başkanlığının 2021 yılı kesin hesap gideri 370 milyon 187 bin lira olmuştur; bu giderlerin yüzde 65'i sermaye transferleri, yüzde 29'u personel giderleri ve yüzde 5'i mal ve hizmet alımlarıdır. Başkanlığın 2022 yılı ödeneği 66 milyar 621 milyon 852 bin lira olup söz konusu ödeneğin 66 milyar 177 milyon 120 bin lirası yedek ödenektir. 2023 yılı bütçesi için ise yüzde 99'u yedek ödenek olmak üzere Başkanlığa 89 milyar 145 milyon 195 bin lira ödenek tahsisi öngörülmüştür.

Sayın Başkan, Değerli Komisyon üyeleri; Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı ülkemizin kamu diplomasisi faaliyetlerini yürütme, dezenformasyonla mücadele etme, devlet-millet ilişkisini güçlendirme ve devlet iletişiminin koordinasyonunu sağlama görevleri doğrultusunda birçok çalışma gerçekleştirmektedir. 2022 yılında cumhuriyetimizin 100'üncü yılı kutlamalarına yönelik "Türkiye Yüzyılı" konseptiyle yürütülen kampanyanın uygulama süreci başlamıştır. 2022 yılı Kasım ayı itibarıyla İletişim Başkanlığınca toplamda 17.832 basın kartı verilmiştir. 2022 yılında 11 Kasım itibarıyla CİMER'e başvuru sayısı 4 milyon 990 bin 433'e ulaşmış ve başvuruların cevaplanma oranı yüzde 91 olmuştur.

İletişim Başkanlığınca 2023 yılında da Stratejik İletişim Zirvesi gibi ulusal ve uluslararası çapta etkinlikler düzenlenmeye devam edilecek, konferanslar ve sergiler düzenlenmesi, kitaplar ve makaleler yayımlanması gibi çalışmalar sürdürülecektir. İletişim Başkanlığına 2021 yılında yapılan bütçe aktarma işlemleriyle birlikte toplam 606 milyon 919 bin lira ödenek tahsis edilmiş, söz konusu ödeneğin yüzde 99'u kullanılmıştır. Kesin hesap giderlerinin yüzde 75'i mal ve hizmet alımları ve yüzde 18'i personel giderleridir. 2022 yılı ödeneği 816 milyon 493 bin lira olup 2023 yılında ise Başkanlığa toplam 1 milyar 631 milyon 576 bin lira ödenek tahsisi öngörülmektedir.

Sayın Başkan, Değerli Komisyon üyeleri; tarihî mirasımızı dünyanın çekim merkezi hâline getirmek vizyonu ile hareket eden Millî Saraylar İdaresi Başkanlığı çağdaş müzecilik uygulamaları ve modern restorasyon teknikleriyle ülkemizin kültürel mirasının gelecek nesillere aktarılmasında ve dünya çapında tanınırlığının arttırılmasında önemli bir yere sahiptir. Nisan 2022 tarihinde Türk-İslam Medeniyetleri Müzesi'nin açılmasıyla Türk-İslam tarihine ışık tutan ve İslam medeniyetinin bin yıllık birikimini temsil eden seçkin eserler 15 tematik bölümde kültür sanat dünyasıyla buluşmuştur. Millî Saraylar İdaresi Başkanlığına bağlı saray, köşk, kasır ve müzeleri 2022 yılı Ekim ayı sonu itibarıyla 4 milyon 261 bin kişi ziyaret etmiştir, böylece ülkemiz turizm gelirlerine önemli ölçüde katkı sağlanmıştır.

Başkanlığın 2021 yılı kesin hesap gideri 246 milyon 963 bin liradır. Kesin hesap giderlerinin yüzde 22'si sermaye giderleri ve yüzde 9'u mal ve hizmet alımlarıdır. 2022 yılı ödeneği 354 milyon 260 bin lira olup 2023 yılı bütçesi için 669 milyon 800 bin lira ödenek tahsisi öngörülmüştür.

Sayın Başkan, Değerli Komisyon üyeleri; Devlet Arşivleri Başkanlığı, Osmanlı Devleti ve Türkiye Cumhuriyeti esas alındığında yaklaşık yedi yüz yıllık medeniyete ait arşiv belgelerini titizlikle muhafaza etmekte, yenilemekte ve günümüzde olduğu gibi gelecekte de ilgililerin istifadesine sunmak için çalışmaları yürütmektedir. 2021 yılı ve 2022 yılının ilk on ayında toplam 2,6 milyon belge tasnifi tamamlanarak bilgiye ulaşım mümkün kılınmış, arşivcilik alanında kullanılmakta olan yıpranmış 130

bin belgenin restorasyonu yapılmış ve yaklaşık 9 milyon belge görüntüsü dijital ortama aktarılmıştır. 2021 ve 2022 yılının ilk on ayında yaklaşık 17 milyon belge görüntüsüne erişim sağlanmıştır. 2023 yılında Dijital Dönüşüm çalışmalarının önemli bir uygulaması olan Bütünleşik Arşiv Yönetim Sistemi uygulamaya girecektir. Başkanlık, ülkemize yönelik mesnetsiz iddiaları çürütmek adına arşivler arası iş birliği protokolü sayısını 2023 yılında 68'e ulaştırmayı hedeflemektedir.

Devlet Arşivleri Başkanlığının 2021 yılı kesin hesap gideri 150 milyon 491 bin lira olmuştur. Bu giderlerin yüzde 24'ü sermaye giderleri ve yüzde 10'u da mal ve hizmet alımlarıdır. Başkanlığın 2022 yılı ödeneği 230 milyon 763 bin lira olup 2023 yılı bütçesi için 362 milyon 941 bin lira ödenek tahsisi öngörülmüştür.

Sayın Başkan, Değerli Komisyon üyeleri; savunma sanayisinde son yirmi yılda Sayın Cumhurbaşkanımızın irade ve desteğiyle âdetâ bir devrim gerçekleştirilmiştir. 2002'de savunma sanayisi sektöründe sadece 56 firma faaliyet gösterirken bugün bu sayı 2 bini aşmış, savunma sanayisi kümelenmeleriyle kendi özgün ürünlerini geliştiren büyük bir ekosisteme dönüşmüştür. Türkiye geçmişte küresel pazarda önemli bir alıcı olarak değerlendirilirken bugün önemli bir ihracatçı konumuna gelmiş olup, başarısını sahada ispat etmiş insansız hava araçlarının tasarımı, üretimi ve satışında da dünyanın ilk üç dört ülkesi arasında yer almaktadır.

Bir taraftan bütün dünya SİHA'larımızın kabiliyetlerini konuşurken, diğer taraftan insansız sistemlerin tümünde önemli ürünler geliştirmeye devam ediyoruz. Ayrıca, hassas vuruş kabiliyetine sahip füze ve mühimmatlarımız, elektronik harp ve radar teknolojilerinde nitelikli ürünlerimiz, hava savunma sistemleri, muhtelif deniz ve kara platformları, siber güvenlik ve iletişim teknolojilerinde attığımız adımlarla Türkiye, savunma sanayisi alanında dünyanın önde gelen ülkelerinden biri olma yönünde, yolunda emin adımlarla yürümektedir.

2022'de Millî Muharip Uçak Mühendislik Merkezi, ülkemizin en büyük kompozit üretim binası ve uzay sistemleri mühendislik merkezini hizmete aldı. Artık dünyada oyun değiştirici olan SİHA'larımız Akıncı, AKSUNGUR, Bayraktar TB2, ANKA, Kargu ve Alpague'nun yeni teslimatlarıyla havadaki gücümüzü perçinlemeye devam ediyoruz. Türkiye'nin ilk istihbarat gemisi TCG UFUK hizmete girdi, yeni tip denizaltılarımızdan HIZIR REİS'in havuza çekimi ve SELMAN REİS'in ilk kaynak töreni gerçekleştirildi. Türkiye'nin ilk çıkarma gemisi TCG Anadolu'nun yıl sonu itibarıyla Deniz Kuvvetlerimize teslim edilmesi planlanmaktadır. KAPLAN MT orta sınıf tanklarının Endonezya'ya teslimiyle Türkiye ilk tank ihracatını yapmıştır. Uzun menzilli hava savunma sistemimiz SİPER'in ilk modelinin testleri de başarıyla devam etmiştir.

2021 yılında savunma sanayisi ihracatımız 3,2 milyar dolarla kendi rekorunu kırmıştı. 2022 yıl sonu hedefimiz bu rakamı 4 milyar doların üstüne çıkarmaktır. 2023'te millî muharip uçak KIZILELMA insansız savaş uçağı, Bayraktar TB3 SİHA, HÜRJET jet eğitim uçağı ve ağır sınıf ATAK helikopteri gibi projelerde çok önemli gelişmeleri yüce milletimizle paylaşacağız.

Denizlerdeki gücümüzü perçinleyecek olan "İ" sınıfı fırkateynlerimizin ilki İSTANBUL gemisi, denizde ikmal muharebe destek gemimiz DERYA ve yeni tip denizaltılarımızın ilki PİRİ REİS hizmete girecektir. SOM ve ATMACA için geliştirilen KTJ-3200 turbo jet motoru teslim edilecektir. Millî ve yerli üretim düşük gürültülü yüksekteç modülüne uzayda tarihçe kazandırılıp gemilerin konum ve rota bilgilerini sağlayacak KILIÇSAT küp uydusu uzaya fırlatılacak, İMECE yer gözlem uydusu uzaya gönderilecektir.

Başkanlığın 2021 yılı kesin hesap harcaması 139 milyon 585 bin liradır. 2022 yılında Savunma Sanayii Başkanlığına 207 milyon 338 bin lira ödenek tahsis edilmiş, 2023 yılı için ise toplam 344 milyon 899 bin lira ödenek tahsisi öngörülmüştür.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Cumhurbaşkanını Yardımcım, normal süreniz bitmiştir.

Beş dakika ek süre veriyorum, zannediyorum yeterli olacaktır.

Buyurun lütfen.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Yeterli olur Sayın Başkanım.

Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kendini sürekli yenileme ve geliştirme vizyonu ile hareket eden Millî İstihbarat Teşkilatı Başkanlığı her geçen gün teknik kapasitesini daha da güçlendirerek alanında öncü metotlar ve yaklaşımlar benimsemektedir. PKK/KCK'nın yönetici kadrosuna yönelik sistemli bir şekilde nokta operasyonlara ağırlık veren MİT, Suriye ve Irak'ta örgüt lideri kadrolarını etkisiz kılmaktadır.

FETÖ'yle mücadelede ise Teşkilat, örgütün mahrem yapılanması ile gizli haberleşme yöntemlerini deşifre etmenin yanı sıra yurt dışında faaliyet gösteren sorumlu düzeydeki FETÖ mensuplarının ülkemize iadesini sağlayarak örgüt ile mücadeleyi uluslararası boyutta sürdürmektedir. Teşkilat, yürüttüğü istihbarat diplomasisi faaliyetleriyle çeşitli ülkelerden 100'den fazla FETÖ mensubu teröristin ülkemize iadesini de sağlamıştır.

DEAŞ'ın ülkemizde eylem arayışlarının ortaya çıkarılması, üst düzey örgüt yöneticilerinin ele geçirilerek örgütün Suriye sahasındaki yapılanmasının deşifre edilmesi MİT'in terörle mücadele alanındaki diğer çalışmalarına örnek teşkil etmektedir.

Suriye bağlamında, Astana sürecinde, Libya'da hükümet kurma sürecinde, Rusya Federasyonu-Ukrayna bağlamında İstanbul sürecinde MİT'in millî çıkarlarımızı koruyan ara buluculuk ve yönlendiricilik faaliyetleri etkili olmuştur.

Tüm bu çalışmaları için 2021 yılında Millî İstihbarat Teşkilatı Başkanlığına toplam 3 milyar 115 milyon 407 bin lira ödenek tahsis edilmiş olup söz konusu ödeneğin yüzde 99,98'ine tekabül eden 3 milyar 115 milyon 14 bin lirası kullanılmıştır. Kesin hesap giderlerinin yüzde 53'ü personel giderleri olup geri kalanını sermaye giderleri ve mal ve hizmet alımları oluşturmuştur. Millî İstihbarat Teşkilatı Başkanlığının 2022 yılı ödeneği 5 milyar 176 milyon 92 bin lira olup 2023 Yılı Bütçe Kanunu Teklifi'nde 7 milyar 729 milyon 120 bin lira ödenek tahsisi öngörülmüştür.

Sayın Başkan, değerli üyeler; millî güvenliğimizle ilgili bir diğer stratejik kurum olan Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği, millî güvenliğin sağlanması ve millî hedeflere ulaşılması amacıyla iç ve dış güvenlik ile savunma siyasetine ilişkin harekât tarzlarına ait esasları kapsayan Millî Güvenlik Siyaseti Belgesi'ni hazırlamaktadır. Genel Sekreterlik bünyesinde Hibrit Tehditler Analiz Merkezi teşkil edilmiş ve Nisan 2022 tarihinde faaliyete geçirilerek Ağustos 2022'de de Hibrit Tehditlerle Mukabele Strateji Belgesi ve Eylem Planı yürürlüğe girmiştir.

Genel Sekreterliğin 2021 yılı kesin hesap gideri 41 milyon 736 bin liradır, 2022 yılı bütçesindeki ödeneği 73 milyon 72 bin liradır, 2023 yılı bütçe teklifi 114 milyon 297 bin lira olarak öngörülmüştür.

Sayın Başkan, Değerli Komisyon üyeleri; gösterdiği sarsılmaz iradeyle ülkemizi küresel bir aktör hâline getiren Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde önümüzdeki yıl yeni başarı hikâyeleri yazmaya devam edeceğiz.

Bütçe çalışmalarına katkı veren başta Plan ve Bütçe Komisyonunun Değerli Başkanı ve üyelerine, milletvekillerimize, emeği geçen tüm arkadaşlarımıza, bakanlıklarımıza, kurum ve kuruluşlarımıza teşekkür ediyorum.

Cumhurbaşkanlığı ve Cumhurbaşkanlığına bağlı, ilgili ve ilişkili kurum ve kuruluşların bütçe ve kesin hesaplarının ülkemiz ve milletimiz için hayırlı olmasını diliyor, hepimizi bir kez daha saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyorum Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcım.

Böylece bütçe ve kesin hesap üzerindeki sunum tamamlanmıştır.

Şimdi müzakerelere geçiyoruz.

Bu süreç başlamadan, bütçe ve kesin hesap üzerindeki Komisyon görüşmeleri başlamadan önce bütün partilerden arkadaşlarımızla yaptığımız istişarelerle kuralları tayin etmiştik, o kuralları da Komisyonumuzda oylayarak kabul ettik, bu çerçevede çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Bu kurallar çerçevesinde, öncelikle her gruptan bir arkadaşımıza söz vereceğim, yirmi dakikadır bu arkadaşlarımızın konuşma süresi; ardından Plan ve Bütçe Komisyonu üyesi arkadaşlarımız öncelikli olmak kaydıyla diğer milletvekili arkadaşlarımıza söz vereceğim, Komisyon üyesi arkadaşlarımızın konuşma süresi on dakika, diğer arkadaşlarımızın konuşma süresi ise beş dakikadır. Ben demokratik olgunluk içinde nitelikli bir müzakere yapılmasını temenni ediyorum.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Usulle ilgili Başkanım...

III.- AÇIKLAMALAR

1.- Ankara Milletvekili Bülent Kuşoğlu'nun, Cumhurbaşkanlığı bütçesi ile 2023 yılı bütçe kanunu teklifi maddelerinin görüşmelerinin aynı güne sığdırılmasının doğru olmadığını tutanaklara geçirmek istediğine ilişkin açıklaması

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Yalnız müzakereye geçmeden Sayın Kuşoğlu'nun usule ilişkin bir söz talebi var zannediyorum.

Buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım, Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcım; bugün adı üzerinde Cumhurbaşkanlığının yani yürütme erkinin, tek seçilmiş temsilcisinin ve bağlı kurumlarının bütçelerini görüşüyoruz. Ancak onunla beraber kesin hesap kanununu ve 2023 bütçe kanununu da görüşeceğiz, bu kanun maddelerini de ayrı ayrı görüşeceğiz. Bu kadar önemli kurumların olduğu bir günde hem de kanun maddelerinin bugüne sığdırılması doğru değil, bunu daha önce de konuştuk ama ben özellikle tutanaklara girmesi açısından söylüyorum. Bu görüşmelerin iki ayrı günde yapılması lazım. Yani Cumhurbaşkanlığıyla ilgili görüşmelerin bir gün, kanun maddeleriyle ilgili görüşmelerin de ayrı bir günde yapılması lazım. Doğrusu budur, bu sene de bu sıkışıklığı yaşayacağız; gece biri, ikiyi bulacak herhâlde bu görüşmeler. Bu geleneksel bütçe yemeğini de yememiş olacağız, geleneklerden de kopmuş olacağız. Birçok açıdan yetersiz, eksik kalmış olacak. Bu tutanaklara geçsin diye özellikle istedim ama gelecek dönemlerde inşallah dikkate alınır, iktidar biz veya bir başkası kim olursa olsun bunların dikkate alınması gerekir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyorum.

Tabii ki saygı duyuyorum bu teklifinize ama bu sene de geçmiş yıllarda olduğu gibi yeni bir uygulama yapmıyoruz aynı şekilde devam edeceğiz.

II.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/286) ve 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/285) ile Sayıştay tezkereleri (Devam)

- a)Cumhurbaşkanlığı (Devam)
- b)Millî İstihbarat Teşkilatı (Devam)
- c)Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği (Devam)
- ç)Diyanet İşleri Başkanlığı (Devam)
- d) Devlet Arşivleri Başkanlığı (Devam)
- e)Millî Saraylar İdaresi Başkanlığı (Devam)
- f)Strateji ve Bütçe Başkanlığı (Devam)
- g)İletişim Başkanlığı (Devam)
- ğ)Savunma Sanayii Başkanlığı (Devam)
- h)Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu (Devam)
- ı)Yatırım Ofisi Başkanlığı (Devam)
- i) Dijital Dönüşüm Ofisi Başkanlığı (Devam)
- j) Finans Ofisi Başkanlığı (Devam)
- k) İnsan Kaynakları Ofisi Başkanlığı (Devam)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Ben müsaade ederseniz grup sözcülerimizi okumak istiyorum, hangi arkadaşlarımızın konuşacağını bilgilerinize sunmak istiyorum: Cumhuriyet Halk Partisinden Sayın Özgür Özel konuşacak grup sözcüsü olarak, Halkların Demokratik Partisinden Sayın Sezai Temelli konuşacak, İYİ Partiden -aynı zamanda partinin Grup Başkanı olan- Sayın İsmail Tatlıoğlu konuşacak, Milliyetçi Hareket Partisinden Sayın Mustafa Kalaycı konuşacak, AK PARTİ’den ise Sayın Cemal Öztürk grup sözcüsü olarak konuşacak.

Cumhuriyet Halk Partisinden başlayacağım.

Sayın Özgür Özel, buyurunuz lütfen.

Süreniz yirmi dakikadır.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Günaydınlar, uzun bir bütçe maratonunun Plan ve Bütçe Komisyonundaki son gününde bugüne kadar katkı sağlayan tüm Komisyon üyelerine, Komisyonu takip eden değerli milletvekillerimize, bugün burada bulunan Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısına, Cumhurbaşkanlığının bürokratlarına, bizi takip eden herkese; verimli bir çalışma günü dileyerek ve Meclisimize bugün dışarıdan gelen herkese hoş geldiniz diyerek başlamak isterim.

Tabii bütçe görüşmeleri son derece kritik. “Bütçe” dediğiniz egemenlik hakkına dair bir şey ve 1215 Magna Carta’dan beri insanlığın katettiği bir yol, bir yürüyüş var. Vergide rıza ilkesi; devletin alan, toplayan sağ eliyle dağıtan, veren sol elinin dengesi. Ve “bütçe hakkı” demek yönetmek demek, bir kişi yerine yönetilenlerin seçtiği temsilcilerinin buna karar veriyor olması demek.

Cumhuriyetin 100’üncü yılının bütçesi apayrı bir anlam ifade ediyor ve bu topraklar içinde tek adam rejiminden demokratik yönetime, Cumhuriyete, Meclise geçiş elbette bir kronoloji, bir yürüyüş ve bir katediş. Ama bugün ülkeyi yöneten hem bir partinin Genel Başkanı hem ülkenin Cumhurbaşkanı olma sıfatını birlikte taşıyan ve en temelden itiraz ettiğimiz, en yapısal bozukluk noktasında olan kişi; 2009 yılında şöyle bir şey söylemişti: “Bu millete iki yüzyıldır istikamet dayatıyorlar.” Merak ettik

hepimiz, ne demek istiyor diye. Saatleri geri aldı iki yüzyıl, 1809'a geldi; orada kritik bir şey yok ama 1808'de var, Sened-i İttifak yani bu topraklardaki ilk demokratikleşme adımı, tek adamın yetkilerinin sınırlanması. İtiraz iki yüzyıllık ve ta oraya dayanıyor. Ondan sonra 1839 Tanzimat Fermanı, 1856 Islahat Fermanı, sonra Birinci Meşrutiyet 1876. Buraya Sayın Erdoğan'la birlikte birinin daha itirazı var. Vekili Numan Kurtulmuş diyor ki: "Bu CHP'yle biz yüz elli yıldır karşı karşıyayız." O lafı söylediği günden yüz elli bir yıl geri gidiyorsunuz, bakıyorsunuz orada Birinci Meşrutiyet var. Evet, biz oradayız, biz Birinci Meşrutiyet'teyiz, Numan Bey yine karşımızda. Sonra 1908 İkinci Meşrutiyet, Numan Bey'in partisi yine karşımızda. Sonra 23 Nisan 1920 Türkiye Büyük Millet Meclisi, sonra 29 Ekim 1923. Biz bu yolda yürüdük, buraya geliyoruz; Numan Bey yüz elli yıldır karşımızdaymış, Sayın Erdoğan da iki yüz yıldır bu millete istikamet dayatılmasından rahatsızmış. Meseleyi bir böyle koyalım, buna itirazı olan varsa, Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısının bu kronolojik ilerlemeye, bizim durduğumuz yere, kendi tuttukları safa itirazı varsa sonunda zevkle tartışmak isterim.

Şimdi, gelelim bu iki yüzyılın sonunda ne yapacağız? Gelecek sene bir seçim yapacağız ama o seçim alelade bir seçim değil birçok anlamı var. Hem cumhuriyetin 100'üncü yılında, cumhuriyetin ilanının 100'üncü yılındaki Cumhurbaşkanı, onun yetkilerini, yetki kullanmayla ilgili niyetini ve devamını biliyor olacağız biz artık ama onu yapılacak seçimlerde, cumhuriyetin 100'üncü yılındaki seçimlerde seçmenler, millet, Türkiye Cumhuriyeti'nin değerli vatandaşları belirleyecek. O yüzden seçim bu sefer bir kez daha kaçamayacağımız bir şekilde karşılıklı referandum niteliğinde. Çünkü o seçime gidenler iki farklı söyleme, iki farklı ittifaka, iki farklı okumaya, iki farklı niyete sahip. Bir taraf diyor ki: Bugün Parlamentonun sınırlanan yetkileri, yürütmenin denetimsiz, keyfi, zaman zaman mahkeme kararlarını tanımayan uygulamaları sürecektir ve bu iyidir. Bir taraf diyor ki: Biz gelirsek güçlendirilmiş parlamenter sisteme döneceğiz, kuvvetler ayrılığını sağlayacağız, yargı bağımsızlığını yeniden kazandıracağız, hiç edilmiş hâkim teminatını vereceğiz ve ilerlemeyi yani bu çöküşü buradan telafi edeceğiz; vallahi iki tarafın da argümanları var. Örneğin bir taraf, "Hepimiz aynı gemideyiz." diyor Sayın Erdoğan, geminin yönünü 1808'den beri gidilen demokratikleşmeden başka bir tarafa çevirdi, katetmek istediği yolun sonunda Şanghay İşbirliği Örgütünden bahsediyor. O örgütün üyeleri ortada, bir de muasır medeniyetleri yakalayın, geçin diye bize birinci Cumhurbaşkanı'nın verdiği vasiyet ortada. İki tarafı karşılaştırmaya kalktığınızda şöyle bir şey var kabaca: Bir tarafta güçlendirilmiş parlamentolarla -bir istisnası çok kuvvetli bir yargı denetimi ve kuvvetler ayrılığının olduğu 52 devletten müteşekkil Amerika Birleşik Devletleri- 9'u güçlü parlamentolarla yönetilen dünyanın en zengin 10 ülkesi. Bu tarafta da en fakir 10 ülkesini, Eritre'yi, Çad'ı, Sudan'ı -oradaki başkanlık, yarı başkanlıkları anlatmayacağım, sürünüyor- onları ama öbür tarafta Şanghay İşbirliği Örgütü dediğiniz yerde, özendiğiniz, imrendiğiniz, hedeflediğiniz yerde evet güçlü liderler var, denge yok, denetim yok, sözünün üstüne söz söylemek mümkün değil, bağımsız bir yargı yok; lafı uzatmayalım, Plan Bütçe Komisyonu burası, 4.500 dolar ortalama millî gelir var. Bu tarafta evet birçok yönden çelişkimiz var, itiraz ederiz, karşı karşıya geliriz de bu tarafta 45 bin dolar ortalama millî gelir var. Şimdi, bu taraftakiler dünyanın en pahalı arabalarını üretiyor mesela. Örneğin Merkel görevi bıraktı, gitti, dünyanın en pahalı Mercedes'ini onlar üretiyor. Mesela en en pahalısından 10 tane üretiyor; 2'sini bizim Cumhurbaşkanlığına satıyor, 2'sini Katar'a, 1'ini Suudi Arabistan'a, 1'ini Birleşik Arap Emirlikleri'ne. Kendi daha ikincil bir markanın bir minibüsüne biniyor, öyle VIP filan da döşenmemiş. Onlar ekonomi sınıfında uçuyorlar, bu taraftakiler en pahalı Mercedeslere binip en lüks uçaklarla uçuyorlar, kendilerine ait uçak filoları var ama burada halkın geliri 4.500 dolar, burada 45 bin dolar; burada halk zengin, yönetenler mütevazı, burada saraylar, uçaklar, konvoylar var ama deyim yerindeyse halkın ayağında neredeyse ayakakabı yok. Şimdi böyle bir yerde bir karar verme sürecindeyiz, onu konuşmak üzere buradayız. Cumhurbaşkanlığı, diyorsanız "Bir yönetim, bir rejim değişikliği oldu 16 Nisanda. Rejime kasteden Anayasa değişikliği bizi buraya

getirdi.” -burada çok konuşuldu, tekrar etmeyeceğim- ama burada geldiğimiz noktada millet, olağanüstü hâlde, öncesinde, sırasında, sonrasında, dünya kadar eşitsizlik, orantısızlık, haksızlık... Ama sonuçta millet bir karar verdi. Önünde bir seçim daha var, millet bir karar daha verecek. O yüzden referandum niteliğinde bir seçime gittiğimiz bir yılın bütçesini yapıyoruz; millet bir daha karar verecek.

Şimdi öyle bir noktadayız ki biraz önce söylediklerimi biraz somutlayarak ilerlemek durumundayım. Bir tanesi şu: Bir tek kişi karar veriyor her şeye. Mesela bütün bakanları, bütün bürokratları, herkesi o bir kişi atıyor, o bir kişi atadığı bakanı bir kararıyla tekrar alabiliyor. Bütün bakanlar bizim Meclisteki kürsüyü emaneten yemin için kullanıyorlar ama yetkiyi ve sorumluluğu bir dolma kalemin ucundaki bir imzalı mürekkepten alıyorlar; gelişleri de öyle, gidişleri de öyle. Bizim o bakanları siyaseten denetleme, o bakanlara hesap sorma, soru sorma, o bakanlarla yüz yüze tartışma ve onlarla süreç içinde bir denge-denetleme sağlama imkânımız yok. Bugün geline noktada, daha da trajik -aynı mürekkep, bakın, aynı mürekkep- parasını devletin verdiği mürekkeple sabah vali, öğleden sonra il başkanı atanıyor; sabah kaymakam, öğleden sonra ilçe başkanı atanıyor ve bu işin kendisi öyle bir adaletsizlik, öyle bir vicdan yarası, öyle bir ötekileştirilmişlik, öyle bir ezilmişlik yaratıyor ki toplumun bir kısmında, ortaya çıkan infial ve tepkiyi siz de tahayyül edemiyorsunuz, belki izleyemiyorsunuz ama eğer o tepki sandığa yansır nasıl bir tepki ortaya çıkacağını dünya siyaset tarihi yazacak.

Mesela yasama organının hangi kanun teklifini görüşeceğine, o kanun teklifini hangi sırayla görüşeceğine, yarım bırakıp bırakmayacağına, erteleyip ertelemeyeceğine, sabaha kadar mı çalışacağına yoksa kendi gündemini istediği zaman bırakıp bırakmayacağına bir kişi ya da o kişinin etrafındakiler karar veriyor. Arkadaşlar, hepinizin grup başkan vekilleri var. Birlikte dünya kadar yasa yaptık. Bir uzlaşma noktasında son telefon saraya açılmıyorsa, saraya sorulmuyorsa “Özgür Özel yalan söylüyor.” deyin. Çıkm, biriniz deyin ki: “Böyle bir sistem yok.” “Değiştiremeyiz onu, sormamız lazım.” denmiyorsa bu Parlamentoda ben bütün sözlerimi geri alacağım.

Şimdi gelelim, o bir kişinin yargı üzerindeki etkisine. Vallahi şunu söyleyeyim: Türkiye’de kritik davalarda, kritik isimlerden kimin hapse gireceğine dünya liderimiz karar veriyor, kimin hapisten çıkacağına dünyanın diğer liderleri ama Cumhurbaşkanını ikna ederlerse. Önce itişip kakışıyorlar “Al papazı, ver papazımızı.” falan diye, sonra ikna oluyor, hatta sonra da diyor ki “Ben onların papazı verdim, bizim papaz hâlâ gelmedi.” Daha geçen gün söyledi, Sayın Oktay; öyle bir noktada ki, Schröder arayınca Büyükkada tutukluları, Macron arayınca Fransız gazeteciler, Merkel aradığında gazeteci, hepimizin içeride olmasına itiraz ettiği Deniz, bir telefonla... Sabah elinde “İncelendi ve tutukluluğunun devamına karar verildi.” yazısı var, okuyamamış, cebe koymuş; paldır küldür uçağa bindirip yollamışlar. Uçakta açıyor ki tutukluluğun devamına kararı sabah tebliğ edilmiş; öğleden sonra uçağa bindirilmiş, gitmiş. Türkiye’de yargı bağımsızlığı bu noktada.

Şimdi, -hiçbiriniz itiraz etmezsiniz- iki yüz elli yıl önce icat edilmiş ampulle buralar aydınlanır. Nikola Tesla’nın iki yüz elli yıl önce belirlediği kurallarla kaynağından buraya elektrik gelir. İki yüz elli yıl önce Montesquieu “Yasama, yürütme ve yargı birbirinden ne kadar ayrırsa o kadar ileri gidilir, ne kadar birbirine yakınsa devletler o kadar kolay çöker.” demiş; referandumda da binlerce kişi, yüzlerce akademisyen bunu anlatmış, dinlememişsiniz. Şimdi, buna şaşırmayıp öbürüne direniyorsunuz. Mahdumların gemileri Arşimet’in kaldırma kuvvetine göre yüzer. Ona direnip geminizi batırmazsınız. Hepinizin içinde olduğu “gemi” dediğiniz bu gemiyi Montesquieu “devlet çöker” dediği hâlde direne direne batırıyorsunuz kuvvetler ayrılığına.

Şimdi geldiğimiz noktada “Verin yetkiyi, görün etkiyi, nasıl mücadele edeceğim.” diyordu kurla, faizle. Onu dediğinde 4’tü, küsuratı lazım değil, 4 ve diyordu ki sizlerle birlikte hâlen mesai yapan, bizim vergilerimizle maaş alan Yiğit Bulut: “1 liranın 1 dolara eşitlenmesi bu sistemde sürpriz olmasın.” 4 liraydı; 1 dolar 1 liraya eşitlenecekti. O 4 liradan 18 liraya geldik. Tam 16 kat bir yanılsama var daha dönem bitmeden. Ama hâlen daha itibarlı, hâlen daha görevde, hâlen daha paralı adamlar.

Türkiye yalnızlaştı, yalnızlaşmadı; bir gerçek var. Ben eminim, Sayın Oktay’ın bir telefonla zor gününde borç bulabileceği onlarca arkadaşı vardır. Buradaki bütün ekibin de öyledir, 10’un üstündedir herkesin. Türkiye’ye swap açabilen ülke kim? Kim? Katar 15 milyar, Çin 6, Birleşik Arap Emirlikleri -hani darbenin finansörüydü ya şerefsizler, evlada sarılır gibi sarıldık en son- 5 milyar da o açmış, Kore’nin özel durum için açtığı bir 2 milyarı vardı, o orada kaldı. Koca dünyada 3 ülke swap açıyor size. Bir inat uğruna, “Ben ekonomistim.” diye bir inat uğruna şu yapıldı: Bütün dünyada bir kriz yaşandı mı? Yaşandı. Bütün dünya enflasyon tehlikesini gördü mü? Gördü. Kimi 2, kimi 4, kimi 7 ama hepsi bağımsız merkez bankaları eliyle fiyat istikrarı için faiz hamlesini yaptılar. Amerika’nın neler yaptığını gördünüz. Hemen yanınızdaki beyefendi, arkanızdaki beyefendi Amerika’nın bu konudaki başarısını anlatabilir enflasyon mücadelesinde, doğru hamlelerle nasıl enflasyonu durdurdu ve aşağı çekiyor şu anda. Bizde 18’e 19 olduğu gün “İnadım inat, dediğim dedik.” dedi ve öyle bir noktaya geldik ki şu anda tek haneli faiz, yüzde 85 enflasyon, gerçek enflasyonun yüzde 150’nin altında olduğunu bir tek vicdan sahibi iddia edemez ama hâlen “inadım inat” diye gidiliyor.

Bu inadın 2019 seçimlerindeki şeyi şuydu: Hani Tayyip Bey “Bizde siyasetin karnesi televizyonun sağ alt köşesidir.” diyordu; dolar gidiyorsa hükûmet aşağı gider. O yüzden, 2019 yerel seçimleri gitmesin diye mektup arkadaşlıklarından, sınır ötesi TRT kamerası operasyonlarından önce 128 milyar doları... Faizi suni bastırıyorsunuz, millet ne yapsın? Yani negatif faize katlanır mı parasını eritsin? Dolara yöneliyor. Dolar uçmasın diye 128 milyar para sattınız. Hepimizin dedesinden, ninesinden, anasından, babasından emanet rezervdi. O günden bugüne de 98 milyar daha para satıldı. İşin kötüsü, bu dededen mededen miras değil, torunlardan emanet aldığımız parayı satıyorsunuz. “Kamu-özel iş birliği” diye başka bir icat çıkarıyorsunuz. Yap-işlet-devret değil, yap-işlet-torunlarına borç devret sistemiymiş; bu, hepsi birden bu yeni dönemin “Beyefendiyi ikna edersek olur” anlayışının. Buralarda tartışılmadan oluyor bunlar.

Biraz önce söyledim, hangi kanunu ne zaman görüşeceğimize. Bakın, ne söylediyse gerçek dışı çıktı, millete ne vadettiyseniz. 16 Nisan referandumunda ne diyordunuz? “Bundan sonra kanun tekliflerini münhasıran yani sadece ve sadece milletvekilleri verecek, yasama Meclisin tekeline olacak, bakanlar bu işe karışmayacak, yürütme tamamen ayrı olacak, gerçek kuvvetler ayrılığı böyle sağlanacak.” Dakika bir gol bir. Hepiniz buradaydınız arkadaşlar. Berat Albayrak, daha Meclis yeminden sonra kapandı 1 Ekimi beklerken “Türkiye Kalkınma Bankası Anonim Şirketi Kanun Teklifi” mizi hazırladık, Meclisimize yollamaya hazırız inşallah.” dedi mi, demedi mi? 10 Ağustosta müjdeleyip, altına imzaları 3 Ekimde atıp da Mecliste o kanunu görüşüp çıkardınız mı, çıkarmadınız mı? Tek örnek mi? Son örneği söyleyeyim mi Sayın Oktay? Türkiye’de bir Anayasa değişikliği tartışması var -başörtüsü, güvence-değil mi? Kim tartışıyor sizin tarafta bunu? Anayasa değişiklikleri kanun teklifidir; kanun teklifi şeklinde sunulur, müzakere edilir. Sizin tarafta kim çalışıyor bunu? Adalet Bakanlığı. Her gün kim gününü söylüyor -24 var, 41 yok; 41 var, 24’ün ikinci fıkrası- müjdeliyor? Bekir Bozdağ. Yürütmede mi, yasamada mı? Var mı milletvekilliği görevi? Hangi yetkiyle, hangi cüretle sizin, bizim gözümüzün içine baka baka... Hiç anormal gelmiyor değil mi? Bir partinin atadığı Bakan o artık. Münhasıran siz yapacaksınız elinizi tutan mı var? Bu partide bu işi yapabilecek, konuşabilecek, gruplara getirebilecek

milletvekili yok mu? Ama böyle, Berat Bey ilk düğmeyi gözümüze soka soka yanlış iliklemişti, son düğmeye kadar geldiniz arkadaşlar. Kim kimi kandırıyor? Hangi rejimi uyguluyorsunuz, hangi esasları uyguluyorsunuz? Şimdi geldiğimiz noktada bambaşka bir yere savrulduunuz, gittiniz.

Sayın Oktay, gelin, biraz da -hani, bu dediklerim de çok somut ama- somut bir şey konuşalım. Dediniz ki siz milletin karşısına çıkıp: “Artık soru önergeleri için on beş günlük süre koyuyoruz. Yasal süresi içinde yanıtlanmasını Anayasa değişikliğine koyuyoruz.” dediniz mi, demediniz mi arkadaşlar? Dediniz. Sayın Oktay, şu anda süresi içinde yanıtlanan soru önergesi oranı yüzde 14. Kiminle karşılaştırayım sizi? Mesela, 3’lü koalisyonla karşılaştırsam yüzde 86. Hadi onu bırakalım, kendi döneminizde, ilk döneminizde parlamenter sistem, yüzde 62’yle bakanlarınız soru önergesi yanıtlıyordu, yüzde 62. Bugün yüzde 14 ve biliyorsunuz ki bunun yüzde 4 olduğu günleri gördük burada. Her bakanınıza karne veriyorum, bu sene de yapacağım. Mesela, Hulusi Akar yüzde 4,8’le yanıtlıyor, Süleyman Soylu yüzde 2,7’yle süresi içinde soru yanıtlıyor, Fahrettin Koca yüzde 1,2’yle yanıtlıyor, en çok sizi sıkıştırıyoruz diye yüzde 24...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Özel, normal süreniz bitti, bir iki cümleyle toparlarsanız.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, bir iki cümle yok, bugünün özel durumu var, birkaç dakika içinde...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Şöyle: Çok sayıda arkadaşımız var, eminim eksik bıraktıklarınızı diğer arkadaşlarınız tamamlayacaktır ama takdir edersiniz ki çok yoğun bir gündemimiz var.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, böyle bir şey yok; makul sürede tamamlayacağım Sayın Başkan.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Yirmi dakika belirlediğimiz süre, bitti. Kısa bir şekilde toparlarsanız çok sevinirim, anlayışınızı bekliyorum çünkü yoğun bir gündemimiz var.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, biraz önce Sevgili Tatlıoğlu’nu da çok yerinde olarak hatırlattınız, Grup Başkanıdır. Bir Grup Başkan Vekili her gün gelir, her gün konuşur. Bir Grup Başkan Vekili bir komisyona gider, konuşur.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Siz de az önce kurallı bir sistemi savundunuz, Parlamentomuzun kuralları var, her şeyden önce Grup Başkan Vekillerinin hassasiyeti beklenir.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bütçe boyunca bir kez geliyoruz, bugün öğleden sonra AK PARTİ’nin Grup Başkan Vekili gelir, onun hakkını da ben savunurum; istismar edecek durumumuz yok, toparlıyorum, müsaade edin.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Şimdi, bakanlarınızdan bazıı yüzde 1,2 oranla önerge yanıtlıyor. Ne dediyse gerçek dışı çıktı, ne dediyse. “Kaç tane uçağınız var?” sorusuna sizden yanıt geliyor “Ulaştırma Bakanlığına sorun.” diye. “Ulaştırma Bakanına diyorum ki “Senin konun olmadığını biliyorum ama böyle dedi Fuat Oktay.” O da diyor ki “Vallahi benim konum değil, Cumhurbaşkanlığına sorun.” Böyle, rejimin çivisinin çıktığı bir yerdeyiz, devletin çivisinin çıktığı. Politika kuralları var. Kaç kişi? Ne kadar maaş alıyor? Sorulara cevap vermiyorsunuz. Başdanışman, danışman ne kadar maaş alıyor, ne oluyor belli değil. Bakanınız yolsuzluktan yakalanıyor, görevden azlediliyor; Türkiye’ye, dünyaya o pandemide rezil oluyoruz; Bakan hakkında bir adım atmıyorsunuz, yargı önünde hesap vermiyor. Uyuşturucudan yakalanan danışmandan tutun, sarayda randevuyu paralı yapıp da görevlerinden alınan danışmanlar hakkında, birisi hakkında bir suç duyurusunda bulunmuyorsunuz. Rejimin kendi kuralları, kendi adaleti var ve bağımsız yargı önüne çıkmasını “Rejim için zafiyet olur.” diye kabul ediyorsunuz. Verilen soru önergelerine cevap vermemeniz tembelliğinizden değil, işinize

geldiği yerde nasıl mesai sarf ettiğinizi biliyoruz ama bir israf var, utanılacak işler var; bunların kayda geçmesine, kâğıda dökülmesine, reel siyasetin konusu olmasına izin vermemek için bilerek, kasten veriyi saklıyor, bilgiyi karartıyor, milletin vekiline karşı susma hakkınızı kullanıyorsunuz; böyle bir hakkınız yok.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Özel, son cümlenizi alayım, rica ediyorum.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sürem tamam...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Üç dakika oldu, bakın.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, bitiriyorum ama lütfen iyi niyetimi istismar etmeyin, çok rica edeceğim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Siz de benim iyi niyetimi istismar etmeyin. Grup Başkan Vekili olarak daha yüksek hassasiyet bekliyorum sizden.

Buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, tükenmiş bir tartışmayı baştan açmak istemem. Bunu, önümüzdeki sene bütçeyi nasıl yöneteceğimizi göreceksiniz...

ŞİRİN ÜNAL (İstanbul) – Hayal görüyorsun hayal!

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ama bu yapılan iş doğru değil, ben sizinle bunu tekrar tartışmak istemiyorum, sözlerimi toparlıyorum, zaten bitiyor.

Bir Cumhurbaşkanı var, partisinin de Genel Başkanı; bir şeyden istifade ediyor, yararlanıyor. Neden? Tarafsız Cumhurbaşkanına, hepimizi temsil eden, parti, part, parça olmayan Cumhurbaşkanına, televizyonda polemik yapmayan, muhataplarına hakaret etmeyen Cumhurbaşkanına verilmiş Ceza Kanunu'ndaki imtiyazdan hiç sıkılmadan istifade ediyor. Sonucu söyleyeyim: Turgut Özal döneminde 207 tane dava açılmıştır, Cumhurbaşkanına hakaretten dava açılmış vatandaşa; Abdullah Gül döneminde 848; Recep Tayyip Erdoğan'da 44.675; Özal'ın 200 katı, Abdullah Gül'ün 50 katı. Milletin sorunu olduğu demeyin, milletle sorunu olan bir Cumhurbaşkanıyla karşı karşıyayız ve bugün geldiğimiz noktada...

SALİH CORA (Trabzon) – Kılıçdaroğlu kaç kişiye dava açtı? Kemal Bey kaç kişiye dava açtı?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Son rakamım Sayın Cora. Örtülü ödenek meselesi, siz bu rejim değişirken dediniz ki: “Göreceksiniz, bu rejim o kadar esnek, o kadar güçlü, o kadar hızlı karar veriyor olacak ki o çok eleştirdiğiniz örtülü ödeneye ihtiyaç dahi duyulmayacak.” Bakın, 2,7 milyara ulaşmış on ayda örtülü ödenek harcamanız ve bu, Sezer döneminin 720, Gül döneminin 170, parlamenter rejimdeki kendi döneminizin 58 katı.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum Sayın Özel.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bitiriyorum, son cümlemi söylüyorum.

Burada uzun lafın kisası şudur: Bu rejim ekonomiye iyi gelmedi, işsizliğe iyi gelmedi, enflasyona iyi gelmedi, kadın cinayetlerine iyi gelmedi; bu rejim çocuklara iyi gelmedi, gençlere iyi gelmedi, istihdama iyi gelmedi, velhasılkelam yüz yılın sonunda bu rejim Türkiye'ye iyi gelmedi.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Önümüzdeki referandum niteliğindeki seçimde iktidar olduğumuzda Cumhuriyet Halk Partisi ve Millet İttifakı, bu Meclisi ve bu Komisyonu müzakereye, muhalefete değer vermeye, gerçek kuvvetler ayrılığına, hukukun üstünlüğüne yönelik yönettiğinde hepsine iyi geldiğini...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyorum.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – ...ve cumhuriyetin ilk döneminde olduğu gibi, bu ülkenin, gerçekten 85 milyon kenetlenebileceği ve hep söyleyip de başaramadığınız o şahlanmayı, demokrasiye ve hukuka sarılarak başaracağımızın sözünü kayda geçirerek hepinize çalışmalarınızda başarılar diliyorum.

Teşekkürler.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, şimdi Halkların Demokratik Partisinden Sayın Sezai Temelli'ye söz veriyorum.

Sayın Temelli, buyurunuz lütfen.

SEZAI TEMELLİ (Van) – Sayın Başkan, Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı, değerli hazırun, basın ve Meclisin değerli emekçileri; herkesi saygıyla selamlıyorum.

Bugünkü konuşmam, Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin neden başı başına bir sistemsizlik hâli, bir istikrarsızlık meselesi olduğu üzerinedir. Bu sistemin nasıl bir sistem olduğunu anlamak için bugün konuştuğumuz bütçe kaleminin içeriğine ayrıntılı olarak bakmamız aslında yeterli. Bentham'ın belirttiği gibi Panoptikon; Bentham'ın Panoptikon'u "Bir üst aklın, gücü elde etmesinin yeni bir modeli." Böyle ifade etmişti Bentham. Foucaultcu bir yaklaşımla bakarsak aslında bir gözetim toplumunun mekanizmasıyla karşı karşıyayız. Neden bahsettiğimi çok iyi anlıyorsunuz Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı ama sadece gözetim şiddetiyle karşı karşıya değiliz, âdeta gözümüzü oyuyorsunuz. Bu anlamda temsil ettiğiniz kurumun içine birkaç başlıkta bakmak istiyorum. Milli Güvenlik Kurulu; bugünkü hâli bir 12 Eylül tasarımıdır. Amacı, paralel iktidar yapılanması yoluyla devletin, hükümeti ve ona bağlı kurumları kontrol ederek toplumu otoriter, disiplinci bir sisteme tabi kılmaktır. Bu açıdan, aslında bir toplum mühendisliği merkezidir MGK.

Savunma Sanayii Başkanlığı; militarist, sanayi merkezli bir büyüme modelinin teknoloji üssüdür. Ancak otoriter bir sistemde teknoloji bu kadar toplum yararından uzağa kaçabilir. Teknolojik aklı savaş politikaları içinde şekillenen bir yapıdan bahsediyoruz ki bu yapı toplumun kıt ve değerli kaynaklarını silahlara, insansız araçlara ayırarak hem bugün toplumsal barışı dinamitlemekte hem de geleceğimizi insansızlaştırmaktadır.

Bir başka kurum, Türkiye Varlık Fonu. Finansal sistemin doyumsuz iştahına ülkenin bütün varlıklarını yeni bir yöntemle aslında satıyorsunuz. Özelleştirmelerle geldiniz, şimdi giderken kamu kaynakları adına topyekün bir tasfiyeyi gerçekleştirmektесiniz. Bu anlayış, aynı zamanda ülke olmanın, toplum olmanın müştereklerini de ortadan kaldırıyor. Haksız zenginleşmeniz, yolsuzluklarla barışık olmanız, hakikati görmenize engel oluyor. Nepotizm, aslında hiç bu kadar yaygın ve sistematik hâle gelmemiştir.

Bir başka kurum, İletişim Başkanlığı. Resmî ve de sistematik bir dezenformasyon merkezinden başka bir şey değil. Son Taksim patlaması aslında fazla lafa gerek bırakmıyor. Gerçekler her yerden fişkırlırken dezenformasyona devam ediyorsunuz. Yeni bir saldırının, müdahalenin aracı hâline getirmeye çalıştığınız bir algı yönetimiyle karşı karşıyayız. Bu mümkün mü? Aslında mümkün değil; hakikatlerin üstünü örtmeniz hiçbir zaman zaten mümkün olamadı. Bakın, on günden fazladır bu algı yönetimini, bu dezenformasyon tekniğiyle sürdürme çabasındasınız. İktidarın bütün kadroları canhıraş bir şekilde bu mevzu üzerinde tepiniyor ama sonuçta Mecliste bir araştırma önergesi veriyoruz, "Bir komisyon kurulsun." diyoruz; bunu -oylarınızla- iktidarın ortakları oylarıyla reddediyor. Neden? Çünkü eğer bu araştırılırsa bu dezenformasyon teşhir olacaktır.

Bir başka kurum, Diyanet İşleri Başkanlığı. Toplumun tüm inanç kesimlerinin eşit yurttaşlık ilkesi içinde bir arada yaşaması adına “inançlar üst kurulu” şeklinde yapılandırılması gereken bir kurumdur. Eğer bu dönüşümü sağlayamazsak toplumsal çatışmaları engellemek mümkün olamayacaktır. Oysa bugün, Diyanet İşleri Başkanlığı, sistemin ideolojik aygıtı hatta bu konuda bütün kurumlarla yarış içinde, birinciliği kimseye bırakmak istemiyor. Neden? Çünkü bu sistemin fetvaya ihtiyacı var, fetva olmadan bu sistemin ayakta kalamayacağını biliyorsunuz ve bu yüzden de bu kurumu bu şekilde işletmeye çalışıyorsunuz. Neden? Çünkü bu sistemin meşruluğuyla ilgili sizin de kaygılarınız var, hem de ciddi kaygılarınız var.

Diğer kurumlara değinmeyeceğim ama bu 5 kuruma değinerek bile şu tablo karşımıza çıkıyor: Özetle, burada sistemin merkez üssüyle karşı karşıyayız. Bu otoriter şefçi sistemin bu memlekete, halkımıza, coğrafyaya bir hayrı dokunmaz; bir hayır gelmesini beklemek de nafile bir çabadır. Neden? Çünkü bu anlayışın hâkim olduğu bir yerde demokratikleşmeden söz edemezsiniz. Türkiye demokratikleşmediği sürece de hiçbir sorununu çözmesi mümkün değildir. Demokratikleşmeyi sağlayamadığımız sürece hiçbir sorunu çözemiyoruz ama otoriter sistem, sistemsizlik ve istikrarsızlık yaratmaya devam ediyor.

Çoğulcu bir toplumda yaşıyoruz ama tekçisiniz. Çoğulculuğu, farklılıkları, renklilikleri bu toplumun belki de en önemli hassasiyetlerini ortadan kaldırarak teklileştirmek istiyorsunuz. Cinsiyet eşitlikçi bir çağda yaşıyoruz ama erkek egemen bir aklı savunuyorsunuz. Çok inançlı bir coğrafyadayız ama mezhepçi bir anlayışla topluma yaklaşıyorsunuz. Adalet arayışının çılgınlıkları her yeri kaplamışken sosyal adaleti de yargısal adaleti de iktidarınızın bekası uğruna yok sayıyorsunuz. Yoksulluk bu denli yaygın ve derinleşmişken, hatta bir iktisadi şiddet aracına dönüşmüşken yolsuzluk ve talan ekonomisi yaratarak servet ve gelir uçurumunu derinleştirmeye devam ediyorsunuz. Bütçeniz var ama sekiz yüz yıllık bütçe hakkını yok sayıyorsunuz. Bütçe hakkını yok saymak aslında demokrasiden kaçmaktır.

Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı, değerli hazırun; sizlere şimdi basit 2 tane grafik göstermek istiyorum. Grafiklerden birincisi vazgeçilen zenginliği bize gösteriyor aslında. Koyu renkte, mavi olanlar ortalama kişi başına gelirdir; turuncu renkte, kırmızı renkte olanlarsa aslında olması gereken toplamı gösteren kişi başına gelirdir. Bugün sizin hesaplarınıza göre, 2013'teki tahminlerinize göre 2023'te kişi başına gelir 25 bin dolar olacaktı. Ben o kadar ileri gitmeyeceğim, sadece yüzde 5 ortalama büyüme yaratabilseydik, kişi başına gelir 20 bin dolara ulaşacaktı, bugün 10 bin dolar düzeyinde kalmıştır. Kırmızı alanın kümülatif toplamını alırsak yani integralini çıkartırsak buradaki kayıp yani vazgeçilen zenginlik 760 milyar dolardır, işte karşımızdaki bir vazgeçme maliyeti. İkinci grafiğe geçerseniz “Bu vazgeçmenin topluma maliyeti nedir? Topluma yansımaları nedir?” diye baktığınızda bu çizgi -bu da basit bir hesap- bir endeks çizgisidir, 2018'den sonra dramatik olarak yükselmiştir. Nedir? Yoksulluk sınırının, 2013'e göre -yani vazgeçme meselesiyle eş gitsin diye yaptığım bir hesap- baktığınızda dramatik olarak yoksulluğun nasıl yaygınlaştığını, derinleştiğini gösteren bir yoksulluk hesabı. Kaldı ki burada hesaba katılmamış birçok şey var. Örneğin pozitif dışsallıklar var, ekonominin çarpan etkisi var, borç maliyetlerinin, yükünün azalması hesapları var. Bunların hiçbirini katmadığımız hâlde tablo bu kadar dramatiktir. Tabii, takdir edersiniz ki bizler Nebati Bey kadar ekonomi bilmiyoruz, artık bu kadarıyla yetinmek zorundayız. Neden bu sahneyi yaşıyoruz? Çünkü Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi, bu sistemin otoriter karakteri buna neden oluyor.

Demokratik bir cumhuriyet ancak bu tabloyu tersine çevirebilirdi ancak maalesef bugün demokrasiden tarihimizde hiç olmadığı kadar uzaktayız. Neden uzağız? Bunun nedenlerine de kısaca bakalım.

1'inci: Güvenliğin finansmanı nedeniyle uzağız. Bu antidemokratik siyasal modelin bir sonucu. Savaş ve şiddet politikalarının bu denli ısrarcı bir şekilde sürdürülmesinin nedeni tam da bu otoriter sistemin ihtiyacından kaynaklanıyor. Bu ikisi olmadan siyasi barış da mümkün olmuyor. Yani iktisadi barış ve toplumsal barışı sağlayamazsanız -ki bu tablo, bu grafikler sağlayamadığınızın bir yansımasıdır- o zaman siyasal barışı da sağlayamıyorsunuz. Devletin tüm aygıtları âdeta bir zor aygıtına dönüşmüş durumda. Güvenlikçi politikaların bu denli yükselmesi aslında o vazgeçilen zenginliğin en temel nedenlerinden biri. Her yıl çok dramatik artarak buraya ayırdığınız kaynak 23 milyar dolara ulaşmış durumda. Bu, sizin elinizdeki rakamlarla hesapladığımız şey, uluslararası kurumlar diyorlar ki: Son on yılda Türkiye güvenlikçi politikalara 300 milyar dolar ayırdı. İşte, 760 milyarın içinden bu 300 milyarı görmeniz mümkün.

2'ncisi: Nepotizmin finansmanı. Şimdi, özellikle enerji ve inşaat sektöründeki yatırımlara bakalım. Savurgan, plansız, kamusal nitelikten yoksun bir yatırım programı hayata geçirdiniz. “Bizden sonrası tufan.” diyerek gelecek yirmi beş yıl ipoteklenmiş durumda. Dolayısıyla, haksız zenginlik, yolsuzluk, kayırmacılık ilk akla gelen şeyler. Yol, köprü, şehir hastaneleri gibi planlamadan ve finansmanının toplumsal maliyetleri yeterince, ciddi bir şekilde hesaplanmadan yapılan bu işler aslında bugün ortaya çıkan bu kayıpların en önemli nedenlerinden biri. Nasıl ki güvenlikçi politikalarda ciddi bir kayba neden olunuyorsa bu yanlış yaklaşım, aslında “nepotizmin finansmanı” dediğim bu yaklaşım da ciddi ikinci kayıp bize gösteriyor.

3'üncüsü: Finansal sistem soygunu. Sırf bütçeden ayrılan faiz ödemelerine bakın, son beş yılda yüzde 50 artmış. Dolayısıyla, yıllık 18 milyar dolara ulaştı bu rakam, giderek de artacak, daha da dramatik sonuçlarla gelecek yıl karşılaştacağız. Varlık Fonundan bahsettik, kur korumalı mevduat ve iktisadi yaratıcılığınızla ortaya çıkardığınız toksin ürünler âdeta bu soygunun en önemli kalemleri.

4'üncü başlık: Çoklu açık. Çoklu açığın 1'inci, bütçe açığı. O denli dramatik bir artış burada da yaşandı ki bütçe açığının finansmanı artık önümüzdeki en ciddi finansman başlıklarından, finansman sorunlarından biri olacaktır ve işte bu açıkla, aslında obez bir büyümeye neden oluyorsunuz; bu, hastalıklı bir büyümedir, içinde taşıdığı hastalığın adı da “enflasyon”dur. “Bu bütçe açığının en önemli nedeni nedir?” diye baktığınızda -biraz önce nepotizme gönderme yapmıştım- bu sene vazgeçtiğiniz vergi alacağı yani vergi harcaması 994 milyar lira. Yani siz aslında ciddi bir servet ve gelir transferi yapıyorsunuz. Bu transferi yaptıkça da gelir uçurumu ve servet uçurumu derinleşiyor. Şimdi, bu, sürdürülebilir bir şey mi? Hayır. Peki, nasıl bunda ısrar edebiliyorsunuz? İşte en başta söylediğim o gözetim, kontrol toplumu aklıyla yani şiddet ve savaş sarmalıyla.

Çoklu açığın içindeki 2'nci açık, cari açık. Şimdi, sadece, kısa vadeli 180 milyar dolar borç ödemesi var. Bunun nasıl finanse edileceğini aslında siz de bilmiyorsunuz ve günü kurtarma adına oranın buranın kapısını çalarak “swap”la günü kurtarmaya çalışıyorsunuz.

3'üncü açık, en kronik açık, tabii ki tasarruf açığı. Şimdi, bütün bunların yaratmış olduğu kabus nelere neden oluyor? Yoksulluk tarafından baktığınızda mesela çok ciddi bir çocuk yoksulluğuna neden oluyor. Ciddi anlamda çocuk işçiliği söz konusu. Her sene ortalama 100 çocuk ölüyor. Diğer taraftan, çocuk açlığı söz konusu. Çocukların yüzde 44'ü yoksulluk sınırının altında.

Kadın yoksulluğu, kadın şiddeti... Bakın, bugün 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Günü. Türkiye'nin dört bir yanından bir itiraz yükselecek, bir eylemlilik ortaya çıkacak; onu da yasaklayacaksınız, hatta kadınlara saldıracaksınız. Toplumsal cinsiyete duyarlı bütçelerle bu şiddeti ortadan kaldırmak mümkünken bütçelerinizde kadına yönelik şiddeti ve yoksulluğu derinleştirdiniz.

Emeğin sömürüsü, işsizlik arttı, güvencesiz çalışma arttı, gayrisafı yurt içi hasıladan emeğin aldığı pay azaldı. Bakın, size basit bir rakam: Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine kadar ortalama asgari ücret yani sefalet ücreti 375 dolardı. Bu sistemde ortalama ücret şu anda 300 dolara gerilemiş durumda yani emek sömürüsünde bu sistemin nasıl bir sistem olduğunu çok iyi anlıyoruz.

Emekliler... 13,6 milyon emekli var, neredeyse hepsi açlık sınırının altında yaşıyor.

Doğanın talanı... Yani bu sistemi doyurmak mümkün değil. Doğayı da o denli sömürdünüz ki Karadeniz'den Şırnak'a kadar orman kalmadı. Ekolojik yıkım çok ciddi boyutlarda ve geri döndürülemez bir noktaya geldik.

Son olarak, sistemik ayrımcılık. Bakın, bu, çok önemli çünkü bütün bu kabusun gelip kilitlendiği yer belki de burası. Kürt düşmanlığı, sistemin âdeti bir beka meselesi hâline gelmiş durumda. Sürekli ayrımcılık ve nefret söylemiyle ayakta durmaya çalışıyorsunuz. Burada bütçenizden ayrılan paralara baktığımızda işte bu anlayışla yapılandığınız şey aslında bu sistemik ayrımcılığı, Kürt düşmanlığını ve savaşı besleyerek bir iktidar modelini yaşatmaya çalışıyorsunuz.

Bugün Türkiye'de mevcut hâkim sistemin tarihsel, kültürel, sosyolojik dayanaklardan yoksun olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz. Bu sistem ciddi anlamda bu yoksunluğu yaşarken aslında kendinden önceki sistemin yani parlamenter sistemin de demokratikleşmeyle ilgili sıkıntıları olduğunu da altını çizmek isteriz. Dolayısıyla, Türkiye, kendi tarihsel gerçekliğinden, kültürel ve sosyolojik gerçekliğinden kopuk sistemler içinde bocalamaya devam ediyor, parlamenter sistem ve Türk tipi başkanlık sistemi arasında sıkışıp kalıyor. Güçlendirilmiş parlamenter sistemin de bu sorunları çözeceğine dair aslında bir garantisi yok. Nasıl ki bu sistem ve kendinden önceki sistem bu altını çizdiğimiz yapısal sorunları, kronikleşmiş sorunları çözmemişse bugünden sonra aynı konuda ısrar etmenin de bu sorunları çözeceğine dair bir sonuç ortaya çıkarmayacaktır, çıkarmayacaktır çünkü en temel meselelere değinmediğimiz sürece, vesayetçi bir anlayışla Ankara siyaseti içinde o koridorlara sıkıştığımız sürece çözüm üretmez hâle geliyoruz, demokratikleşmeden kaçıyoruz. Buradan çıkışın yolu aslında yerel demokrasiyi güçlendirmekten geçiyor. Yerel demokrasiden yoksunluk bu ülkenin gerçekliğinden kopukluğa neden olduğu gibi beraberinde merkezi, vesayetçi, sürdürülemez bir sistem anlayışını da kısır bir döngü içinde yeniden üretiyor.

Ekonomiden siyasete, sosyal yaşamdan hukuk sistemine hangi konuya el atarsak atalım ortada bir kriz hâlinin olması tesadüf değildir. Bu çoklu kriz hâlinin ortadan kaldırılması her şeyden önce bizim kendi hakikatimizle yüzleşmekten geçmektedir.

Geçmiş yüzyılın yayılmacı hastalıklarına öykünerek değil, bir arada yaşama, bir arada yaşamak istiyorsak birlikte yönetme, Türk ve Kürt halkının ortak Misakımilli anlayışında çözümler üretme zamanı gelmiştir. Demokratik cumhuriyet anlayışımızla aslında yüz yıllık barışa olan özlemi dillendiriyoruz, bunun çözümünün mümkün olabileceğini dile getiriyoruz. Bir arada yaşamak kayyumcu, tecritçi bir anlayışla asla mümkün olamaz; siyasi yasaklarla, tutsaklarla mümkün olamaz; ayrımcılıkla, yoksullukla, cinsiyetçi bir anlayışla mümkün olamaz; emeğin aşırı sömürülmesiyle, doğanın talanıyla mümkün olamaz. Herkes biliyor ve bunu hafızalarımızdan kazıyamazsınız.

Çözüm masasının devrilmesi Türkiye'yi içinden çıkılmaz bir kriz sarmalına sürüklemiştir. Siz devirdiniz, sorumlusu da sizsiniz. O günden bugüne yaşanan bu travmatik kısa tarihin de sizin hesabınıza yazılacağından şüpheniz olmasın.

Artık Kürt meselesi başta olmak üzere, topyekûn bir memleket meselesiyle karşı karşıyayız. Çoklu krizden büyük bir yıkıma doğru zemberekten boşalmış bir hızla gidiyoruz. Tehlikenin farkında olma sorumluluğunuz var. Sırtınızı dönüp, hamasete sığınıp, aynı deneyden farklı sonuçlar beklemeye

devam edebilirsiniz ama bu nafile bir çabadır. Buna karşılık biz bu ülkenin çocuklarının, gençlerinin, kadınlarının, emekçilerinin, bu coğrafyanın kadim halklarının beklediği çözümü üretmeye ve onun mücadelesini vermeye devam edeceğiz. Bu çözüm demokratik cumhuriyettir. Hiç kimse karanlığa kapılmasın, dünya da değişiyor, bu ülke de değişiyor. Karanlığın sahipleri çok iyi bilsin ki sabahın da sahibi vardır.

Sayın Başkan, son olarak şuna da değinmek istiyorum: Bildiğiniz gibi artık bir seçim sürecine girmiş bulunuyoruz. Seçimler zamanında yapılсын ya da erken yapılсын ama bu seçimler adaletli, şeffaf, demokratik bir şekilde yapılmak zorundadır. Bu hepimizin ortak sorumluluğudur; bu Parlamentoda olan, Parlamentoda olmayan bütün siyasi partilerin ortak sorumluluğudur; bu bütün toplumun, sivil toplum örgütlerinin, demokratik kitle örgütlerinin, bu ülkedeki tüm yurttaşların ortak sorumluluğudur. Eğer bu seçimleri biz gerçekten demokratik bir iklimde, şiddetten arındırılmış bir biçimde, şeffaf ve herkesin kendini güvenli hissedeceği bir ortamda gerçekleştirebilirsek çözüm için belki de Türkiye'nin demokratikleşmesi adına en sağlıklı, en güçlü adımı hep birlikte atmış olacağız. Bu hepimizin Türkiye toplumuna, Türkiye halklarına, emekçilerine, kadınlarına yani bu ülkede nefes alan herkese karşı en önemli sorumluluğudur.

Ben buradaki konuşmamla bir kez daha bu Parlamento çatısı altındaki herkese bu anlamda bir çağrıyla yinelemeyi, çağrıda bulunmayı bir vatandaş olarak ve bu ülkenin bir milletvekili olarak kendime bir sorumluluk olarak gördüm, sizleri de bu davete çağırıyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

SEZAI TEMELLİ (Van) – Umarım icap edeceksinizdir ama etmeseniz de geçmiş seçimlerde olduğu gibi o yöntemlere başvurmaya devam ettiğinizde bilin ki bu artık toplumun kabul edeceği bir yöntem değildir. Bunun hesabını en güçlü şekilde sandıkta bu toplum soracaktır.

Bütün herkese çalışmalarında başarılar diliyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, içerik benim konum değil, usul ve üslupla ilgili zaman zaman yorumlar yapıyorum ama bazı temel kavramlarla ilgili de bugüne kadar yaptığım gibi şimdi de tutumumu kayıtlara geçireceğim. “Savaş” kavramı bunlardan bir tanesi. Türkiye Cumhuriyeti bir savaşta değil, Meclisimizin verdiği demokratik yetkiyle, ortaya koyduğu demokratik iradeyle ve uluslararası hukuk çerçevesinde terörü hedef alan sınır ötesi operasyonlar yapmaktadır. Başka ülkelerin toprağında ülkemizin gözü yoktur ama başka ülkelerin topraklarının ülkemize dönük terör saldırılarında kullanılmasına da hiçbir devlet müsaade etmeyeceği gibi bizim devletimiz de müsaade etmemektedir, etmeyecektir. Bu, “Kürt düşmanlığı” kavramını da kabul etmemiz hiçbir şekilde mümkün değil, terörle mücadeleyi “Kürtlerle mücadele” gibi sunmak her şeyden önce Kürtleri terörle özdeşleştirme anlamına gelir ki bu, Kürtlere yapılan en büyük haksızlıktır. Böyle bir şeyi de kavramı da kabul etmemiz mümkün değildir.

Şimdi Sayın İsmail Tatlıoğlu'na söz vereceğim.

Sayın Tatlıoğlu, buyurunuz lütfen.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, kıymetli milletvekili arkadaşlar, Saygıdeğer Cumhurbaşkanımız Yardımcımız, değerli misafirler; hepiniz hoş geldiniz.

Ben de Cumhurbaşkanlığı bütçesi üzerinden “Bütçe bir genel görüşmedir.” kavramı çerçevesinde partimin görüşlerini dile getirmeye çalışacağım.

Öncelikle Sayın Başkan, gerçekten belki usulle alakalı ama bu görüşmeler artık Komisyonunda sadece yürütmenin görselleri üzerine kurulan bir düzen şekline döndü. Yani esasen Türkiye’de tabii, bu konuşulur “yapıcı muhalefet” ama yapıcı iktidar hiç mi olmaz, hiç mi bu anlamda muhalefetin grup başkanlarının, grup sözcülerinin bu yürütülen politikalar hakkında düşüncelerini, bu müzakeredeki duruş yerlerini toplum da bir nebze bilsin istenmez? Sadece yürütmenin mensuplarının görüş ve önerilerinin, görüşlerinin halka yoğun bir propaganda hâline dönüşmüş bir Komisyon çalışmaları içerisindeyiz. Gerçekten bu millî iradeye ve Türkiye’nin potansiyelini harekete geçirmeye ters. Rahmetli Özal söylemişti “21’inci yüzyıl Türk Yüzyılı olacak.” diye. Türk Yüzyılı veya Türkiye Yüzyılı Türkiye’nin potansiyelini harekete geçirmekle olur, iktidarın devamı için bu potansiyeli harcamakla olmaz. Potansiyel nasıl harekete geçirilir? Her bir arının bal yaptığı gibi herkesin varlığından ve bilgisinden ve enerjisinden faydalanmayı gerektirir. Bakın, o kadar ki bu işler böyle titizlikle hazırlanıyor ki bir seçim oldu -24 Haziran 2018- ve bu seçim bir Genel Kurula yetki verdi değil mi, bir Genel Kurul oluşturdu. Bu Genel Kurulda AK PARTİ’nin, dün iktidar partisi, bugün birinci partinin bir kanun veya taleple ilgili belirleme sayısı yok, gücü yok. Onun için de bir muhtaç parti durumunda ve onun için de ittifak yapıyor Milliyetçi Hareket Partisiyle. Dolayısıyla burada Milliyetçi Hareket Partisinin elleri kalkarsa burada da AK PARTİ’nin elleri sayılıyor ama Komisyona bakıyoruz arkadaşlar, bu Komisyonun toplam sayısı 30, AK PARTİ’nin Komisyon sayısı Sayın Oktay, 15. Bu milletin Genel Kurulda bir partiye vermediği iradeyi matematiksel hesaplarla burada vermek ne kadar anlamlı, vicdani ve demokrasiye uygun?

ERKAN HABERAL (Ankara) – Bu doğru değil!

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Anlarsınız, anlarsınız efendim. Bakın, anlarsınız.

İhtisas komisyonları daha önce nasıldı? İktidar 40 üzerinden 25 alırdı.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Daha demokratik hâle geldi.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – 40’ın 25’i iktidar olurdu İsmail Bey. Bakın, 40’ın 25’i iktidar olurdu. O, bir iktidardan söz ediyoruz, bugün bir iktidardan söz etmiyoruz. Bugün eski sistem olsaydı siz bir iktidar partisi miydiniz? Hayır. Milliyetçi Hareket Partisiyle bir koalisyon ittifakı...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, hatibi dinleyelim, söz sırası geldiğinde itirazlarınızı yaparsınız.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Milliyetçi Hareket Partisiyle birlikte Komisyon oluşturmanız normal. Bu, değerli arkadaşların değil, bu, Başkanlık Divanının... Şimdi, bugün bakın, Güvenlik ve İstihbarat Komisyonu... Burada doğru bir şey var, sayı tek, 17; iktidar, birinci partinin üye sayısı 8. Bu böyle. Yani bizim RTÜK üyeliğimizin alınması gibi, bu tür hesaplarla bir yere varılmaz. İşte, bu tür hesaplarla giden bir anlayışın millî iradeyi sandıktan çıkmasa da alma anlamında müdahalesi Türkiye’deki yapının, bu partili Cumhurbaşkanlığı sistemiyle oluşan atmosferin nereye geldiğini gösteriyor. Şimdi, temel olarak bu yapıcılığa buradan bakmak lazım. “Hep bizim dediğimiz doğru, hep bizim dediğimiz doğru.” “Hep sizin yaptığınız yanlış.” diyor muyuz biz? Demiyoruz. Bakın, burada dört yılı aşkın bir İYİ Parti masası var. Hep sizin yaptığınız yanlış demiyoruz, bu Bütçe Komisyonu görüşmelerinde de başından itibaren güvenlik birimlerinin bütçelerini onaylıyoruz, savunma sanayisinin bütçesini de onaylıyoruz ama siyah beyazcı bir anlayışınız var. Siyah-beyaz, sizinkiler beyaz, herkesin söylediği siyah yani Özgür Özel Bey’in bugünkü konuşmasının görüntü olarak topluma bir miktarının yansımaları ne zarar verirdi Türkiye’nin potansiyelini harekete geçirmek için? Bizim konuşmalarımızın bir nebze görüntü üzerinden verilmesi ne zarar verir? Böyle bir hâkimiyet, 1889’dan beri siyasi partiyle tanışmış bir toplumda yok. Bu, dünyada hiçbir toplumu da bir yere götürmez, götürmemiştir de.

Bakın, Türkiye’de evet, bir kuvvetler ayrılığı vardı, aksak çalışıyordu ama bugün bir kuvvetler birliğine daldık ve Türkiye ne yapıyor? Savruluyor. Şimdi, konuşacağız. Samimi söylüyorum benim burada söylediğim tespit ve rakamlar herkesin masasında bir tartışma bırakmayacak şeyler. Rahmetli Özal’ın dediği ve sizin bu dönem bundan mülhem bahsettiğiniz yüzyıl böyle olmaz. Yarisını, bir kısmını alıp bir kısmını dışarıda bırakan bir şey olmaz. Bugün Türkiye’de Cumhurbaşkanlığı açığı var, samimiyetle konuşalım bunu. Evet, seçtik, bir Cumhurbaşkanımız var ama bu sistemde -soruyorum size arkadaşlar- yürütmenin faaliyetlerinden memnun olmayan muhalif kitlelerin Cumhurbaşkanı var mı? Onlar dönüp de devletimizin bir Cumhurbaşkanı var, bizim bir derdimize çare olur diyorlar mı? Demiyorlar, diyemiyorlar. Bakın, bu sistemde sadece bugün Sayın Erdoğan’ı suçlamıyorum, bu sistem devam etsin, bir başka kişi Cumhurbaşkanı olsa ve AK PARTİ muhalefette olduğu için eğer aynı zihniyetle gidilsin; AK PARTİ de Cumhurbaşkansız kalacak. Böyle bir Türkiye’nin bütüncül olarak ileriye yürütmesi...

(Gürültüler)

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Bakın, İsmail Bey, olmaz bu, birtakım görevleriniz var, bu da sizde kötü bir alışkanlık. Buraya geldiğimden beri hep bunu söylüyorum ya.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, müdahale etmeyelim hatibe, sırası geldiğinde fikirlerimizi ifade edelim.

İsmail Bey, rica ediyorum.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Kötü bir alışkanlık. Diyorum ki: Türkiye Yüzyılı, rahmetli Özal’la Türk Yüzyılı, bu Türkiye’nin potansiyelini harekete geçirmekle olur, hiçbir şekilde birilerini dışarıda bırakmakla olmaz. Olmadı, tarihte de olmadı, bugün de olmadı, başka ülkede de olmadı. Birtakım ülkeleri suçlamak, birtakım ülkelere böyle atarlı davranarak siyaset üretmek gerçeği görmemizi engellemiyor. Bugün bir yasama, bugün Cumhurbaşkanı açığı var. Bugün Cumhurbaşkanı... Türk tarihinde padişah ile sadrazam arasında bir fark var. Halktan herhangi birisi bir sorun olduğunda “Padişahım var, Cumhurbaşkanım var.” Diyebilmeli, bir kişinin ayağına taş değdiğinde ya. Ama caminin balkonundan cami açılışında “Ce-Ha-Pe” diye bağıran bir Cumhurbaşkanı olmaz; bu tersine de olsa olmaz. Yani bugün Erdoğan gitti, bir başkası gelse de bugünkü sistem bir müddet sonra buna evirir, kesinlikle evirir. O nedenle bugünkü sistem Türkiye’ye bir mahkûmiyettir, temel mesele de budur. Bunu, buradan almak, buradan yaklaşmak gerekir. Bakın, 3 no.lu Kararname var elimde, bu 3 no.lu Kararname’de diyor ki: “Cumhurbaşkanı bir, iki, üç... Aşağıdaki görevler Cumhurbaşkanlığı süresiyle biter. 81 ilin valisi...” Bu, şimdi bir valiyi nasıl Cumhurbaşkanı dolayısıyla partinin valisi yapmaz? 90 küsur tane mevki, 1 tanesi valilik, büyükelçileri, bütün genel müdürler... Bakan Yardımcılarını anlıyorum, müsteşarlar gibi Hükûmetle gelir, Hükûmetle gider. Bir valinin görev süresinin bitimi, o Cumhurbaşkanı pazar günü akşam saat 21.00’de bittiğinde bitiyor. Nasıl bir bağlamışız arkadaşlar. “Nasıl yapalım?” diye bir soru gelebilir, bu çözmemiz gereken bir şey zaten. Büyükelçi, bilmem nerenin büyükelçisi, efendim Madrid Büyükelçisi Cumhurbaşkanının görevi bitti, bitti. Devlet nerede? Devlette devamlılık nerede? Devlette hafıza nerede? Devlet millet bütünlüğü nerede? İsmail Bey, Uşak Valisinin görev süresi Cumhurbaşkanı seçimiyle bitiyor. Diyacaksınız ki...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – İsmail Ağabey, önceden nasıldı?

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Ya, önceden böyle değildi tabii ya. Bilmiyorsan konuşma bari, önceden böyle değildi.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – İsmail Bey, rica ediyorum, sıra gelince fikrinizi söylersiniz.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Önceden -beyefendiler çok iyi bilirler- valiler Bakanlar Kurulu, Başbakan ve Cumhurbaşkanınca atanırdı; bunu almak için aynen bu işlemi yapmak gerekirdi. Onun için, vali beğenir, yapar; arkasından “Ben devletin valisiyim.” der. Cumhurbaşkanında, valide, muhtarda bayrak bulunur. Türk devletinin, Türkiye Cumhuriyeti devletinin temel iskeleti budur; Cumhurbaşkanını, vali, muhtar, kaymakam Hükûmeti temsil eder. Türkiye’de biz bunları ezdik, geçtik. Biz Türkiye’de devletin kurumsal yapısını ezdik. Buradan olumlu sonuç çıkmaz, çıkmıyor da. İşte, bakın Kararname’ye arkadaşlar, burada göreceksiniz kimlerin Sayın Erdoğan... Sayın Erdoğan değil yarın başka birisi de olsa o vali ona ne kadar sadakatlı olur. Bugün parti devleti var Türkiye’de. Sayın Engin Altay bir konuşmasında söylemişti. “Evet, biz 1946’da devletin partisyidik ama bugün bir parti devleti var.” dedi. Parti devletlerinin olduğu ülkeler bellidir, nereye evrildikleri de bellidir, kaynaklarını nereye harcadıkları da bellidir. Bakın, bugün Türkiye’de dış politikanın dahi değişkeni, belirleyicisi Merkez Bankasındaki 128 milyar satışıyla başlayan süreçtir, önemli bir belirleyicidir. 2018’de 32 milyar dolardan eksi 52 milyar dolara gelmiş bir Merkez Bankası 84 milyar dolar... Para meselesi değil, bu sizin, Türkiye Cumhuriyeti’nin, hepimizin açığı meselesidir. Buradan basıyorlar, nereden görüyoruz. Son zamanlarda genel olarak bu hepimizin masasının üzerinde.

Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcımız, efendim, biz sizin Meclis konuşmalarınızı, bütçe konuşmalarınızı geliyoruz, izliyoruz. Bakın Cumhurbaşkanlığı sisteminde 19 kere Orta Vadeli Plan, hedef ve kararlar açıklanmış, hedefler açıklanmış. İşte, mesela 21 Ekim 2022 Sayın Fuat Oktay bu şeyi; 25 Kasım’da bir başka, burada ve sunumundaki konuşması. 20 Eylül 2018, Birinci Yeni Ekonomi Planı; 25 Şubat 2019, Sayın Cumhurbaşkanı tarafından açıklanmış hedefler var, 2018’den itibaren tam 19 kere. Ya, bunların bir tanesinde makro hedefi tutmaz mı arkadaşlar, bir tanesinin de makro hedefi tutmaz mı ya? Böyle bir öngörüsüzlük veyahut da duyarsızlık, böyle bir mekanizma olur mu? Geçen sene bütçeyi bağlarken bir enflasyon hedefi var 9,8. Ya, yıl bitiyor, Eylül-Aralık biterken geldi 36’ya yıl ortalaması ve işin garibi bugün Cumhurbaşkanlığı bütçesiyle konuşulacak Finans Ofisinin Başkanı “Ocak ayında enflasyon negatif olacak.” dedi, tarihi rekor kırıldı. Kimsenin kimseden haberi yok. Yasama, yargı, yürütme arasında irtibat değil, yürütmenin bile kendi arasında haberi yok. Şimdi, düşünün bu dışarıdaki özel sektörü, herkesi düşünün, kime güvenerek bir yol haritası yapacak? Bir yol haritası yapmayacak mı? X şirketi; siz, biz bütçe yapıyoruz da Türkiye Cumhuriyeti devleti adına, x şirketi yapmıyor mu? İnsanlar yapmıyor mu bütçe? Peki, kime güvenerek yapacak? Siz devlet olarak bir şey koyuyorsunuz. Bakın arkadaşlar, 20 Eylül 2018’de Orta Vadeli Plan açıklıyoruz diyoruz ki: “2020 yılında milli gelirimiz 1 trilyon 74 milyar olacak.” Ne oluyor? 717 milyar dolar oluyor. Diyoruz ki: “2020 yılında enflasyon yüzde 5 olacak.” Yüzde 300 artıyor. Efendim, geçen sene, Orta Vadeli Plan açıklıyoruz, diyoruz ki: “Enflasyon yüzde 9,8.” Geçen sene 2021 yılında diyoruz ki: “2022 döviz kuru 9,27 olacak.” “Efendim, 2023’te 9,77 olacak.” Yerinde yellere esiyor. Bu firmalar batıyor, bu firmalar küçülüyor. Size... Bize güvenen bize -size demiyorum- devlete güvenen firmalar batıyor. O nedenle de giderek güvenmiyor zaten, o nedenle de hesabını başka şeylere yapıyor. Şimdi, bakın, sık sık diyorsunuz: “Efendim, biz böyle dedik ama üç ayda, beş ayda şu değişti, bu değişti.” Değişmedi dünyada. Bakın, ben size bir hesap koyayım Sayın Oktay. Dünyada “Kırılğan 5’li” diye bir ülkeler grubu var, bunu hepimiz biliyoruz. Hindistan, Brezilya, Endonezya, Güney Afrika. Bunların paraları da değer kaybetmiş. Eğer Türkiye’nin 2018 başındaki döviz kurunda ortalama olarak bu, dünyanın “Kırılğan 5’li” dediği ülkeler kadar parası değer kaybetseydi bugün döviz kaç lira olurdu? 5 lira 21 kuruş. Bu aradaki fark devletten, millettten giden fark efendim, aradaki fark, aradaki fark. Bakın, işte aradaki fark bu. Faizi yüzde 9’a düşürüyoruz, enflasyon yüzde 85. Değerli arkadaşlar, bunun dünyadaki adı şudur: Fakirden al, zengine ver. Aynen kur korumalı mevduatta olduğu gibi, fakirden al, zengine ver. Biz Türkiye’de partili Cumhurbaşkanlığı sistemiyle ve son yaptığımızda fakirden alıyoruz... Zaten

onun için de -birçok arkadaşımız da söyledi- ücretlilerin millî gelirden aldığı pay yüzde 32'lerden, 25'lere gerilemiş. Ortalama ücret, asgari ücret olmuş. Şimdi, bu çerçevede bunları... Bunlar hepimizin gördüğü şeyler.

Yasamayla ilgili başka bir şey daha söyleyeyim ben, bakın hepimizin yaşadığı. Arkadaşlar, artık böyle bakılıyor Meclise. Sayın Oktay, 13 Ekim 2017'de biz kur korumalı mevduatı görüşüyorduk ve bir karar vereceğiz, -yani nihayetinde AK PARTİ'li arkadaşlar da, Milliyetçi Hareket Partisi de, HDP de, CHP de, İYİ Partide, grubu bulunan arkadaşlar- Cumhurbaşkanına 2023 yılının sonuna kadar kur korumalı mevduatla ilgili yetki verilmesi konusu var. Ve burada Maliye Bakan Yardımcısı var, Maliye Bakan Yardımcısı açıkladı dedi ki: "88,4 milyar lira maliyeti." Merkez Bankasına ne kadar? Bilmiyoruz. Hepimiz dedik ki ya: "Merkez Bankamıza da bir sorun." Sayın Başkan çok gayret etti, teşekkür ederim. Bütün arkadaşlar bekledik burada üç, dört saat. Merkez Bankasından bir arkadaş geldi, bak, samimi söylüyorum efendim, ona demişler ki: "Git onların yüzüne söyle; siz hiçbir şey değilsiniz ve bizi bir daha rahatsız etmeyin." Çünkü adam böyle yaptı, arkadaşımız. Arkadaşımızda suç yok. Oturdu, soruya şöyle bir cevap verdi: "Merkez Bankası, faaliyetlerini kendi kanunları çerçevesinde yürütür." Bunun için gelmesine gerek yoktu. Efendim, burada gülüyoruz ama aslında... Burada AK PARTİ, MHP, hepimiz Parlamentonun ağılanacak hâline gülüyoruz ve bunun hiçbir karşılığı olmadı yani hiçbir bedel ödenmedi, hiç kimseye "Sen bunu neden yapıyorsun? Bırak şu koltuğu!" denmedi. Siyasi sorumluluk zaten bu anlamda kalmadı. Bir siyasi sorumluluk... Bakın, İstiklal Caddesi'ndeki terörün Türkiye'de yani buna terörle, iç güvenlikle baktığımızda, Türkiye'nin nasıl bir elek olduğunu, nasıl bir oyun sahası hâline getirildiğini ve bütün bunlara rağmen biz bir ismin bu nedenle siyasi sorumluluk gereği sorumluluğu üstüne aldığını da duymadık, görmedik. Eğer bunu yapmazsak devam ediyor arkadaşlar. Bakın, aynen Türkiye'deki tren kazaları gibi, maden kazaları gibi devam ediyor. Eğer biz ilkine siyasi sorumluluk verseydik diğer kazalar olmazdı. Birinci maden kazasında siyasi sorumluluk gereği ilgili siyasi görevini bıraksaydı diğerleri olmazdı. Bütün sorumluluk millete kalıyor. Canlarımız ve ciğerlerimiz, bu anlamda, bu şekilde ortadan kalkıyor.

Efendim, ben başka bir rakam daha söyleyeyim, bu büyüme ve ekonomi konusunda yaptığımız metodoloji, zaman açısından...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Başkanım, toparlarsanız sevinirim.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Toparlayacağım efendim, ben bir müddet toparlayacağım, onun için de özet gidiyorum.

808 milyar dolarlık millî gelirimiz var bizim. Bakın, bizim 2013'te fert başına aşağı yukarı 12.400 dolar millî gelirimiz varmış, toplamda da 950 milyar dolar millî gelirimiz varmış. Biz o günkü millî geliri dondursak, millî gelirimiz sadece Amerika'nın enflasyonu kadar artsa bugünkü millî gelirimiz 1,2 trilyon dolar. Sayın Oktay, Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcımız, bugünkü 808 milyar doları enflasyondan arındırılmış olarak biraz geriye doğru götürdüğümüzde -bakın, bugünkü millî geliri geriye doğru götürdüğümüzde- bizim karşımıza satın alma gücü bakımından 2006 yılındaki millî gelire denk bir rakam çıkıyor. Bugünkü 808 milyar dolar 2006 yılında 806 milyar dolar oluyor geriye doğru baktığımızda, o günün millî gelirine baktığımızda. Türkiye, uluslararası enflasyonun gerisinde ve üzerinde diğer para birimi olarak kullandığımız, rezerv para birimi olarak kullandığımız gelirin gerisinde. Biz, 2013 yılında millî gelirimizi dondurmış olsak ve sadece Amerikan enflasyonu kadar gelişmiş olsa fert başına millî gelirimiz bugün 16 bin dolar. Peki, bugün ne? Rakamlar 9.500 dolar, mültecileri düştüğümüzde 8.500 dolar. "Neden mültecileri düşelim?" diyeceksiniz ama bu 808 milyar

doları hesaplamak mülteciler var bunun içinde, mültecilerin yarattığı millî geliri havuza koyuyoruz ama havuzu bölüştürürken onları saymıyoruz. Efendim, bu nedenle, 2012’den beri, 2013’ten beri Türkiye, reel olarak, satın alma gücü olarak fakirleşen bir ülke.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Tatlıoğlu, teşekkür ediyorum.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Bitiriyorum Başkanım, sadece şeye geleceğim, bitiriyorum.

O nedenle, bu realiteyi görmek ve buradan çıkmak lazım; tabii ki bugünkü siyasi atmosferi dışarıda bırakarak çıkmak lazım.

Dış politikaya da bir söz söylemek istiyorum: Evet, dün eleştiri yapıyorduk biz, dün diydik ki: “Ya, siz, ana ilkeleri, ana koridoru, kadim Türk dış politikasını bırakarak başka bir politika, başka alanda başka oyuncular, başka bir rol üstleniyorsunuz.” Ama bugün eleştirmiyoruz, bugün endişeleniyoruz çünkü dün şunu diydik: “Uluslararası politikada, hele kardeş ülkelerde ülke içi ihtilafın bir parçası olmayalım; ülkede ittifakı sağlayan olalım, bize bu yakışır.” ama ısrarla Mısır’da, Suriye’de ve bütün bu bölgelerde ihtilafın bir parçası oluyor.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Tatlıoğlu, araya gitmeden Milliyetçi Hareket Partisine de söz vermek istiyorum.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Bitiriyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bir bağlayabilerseniz sevinirim.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Bitiriyorum.

O nedenle, böyle bir savrulma var. Bakın, biz geçen hafta Kıbrıs’taydık efendim, Cumhuriyet Bayramı’nı kutlamak için, Sayın Şentop geldi. Kıbrıs’ta hem Cumhurbaşkanı hem Meclis Başkanı dedi ki: “Biz, 1878 yılında Osmanlı askerinin burayı terk etmesinden itibaren hep Mehmetçik’i bekledik. Ta ki doksan altı yıl sonra, 1974’te Mehmetçik geldi. Tam bununla ilgili, kendimize bir duruş, tavır, yeni bir yapı belirlerken 2004’te Türkiye’yle beraber, bu sefer, Mehmetçik’i kovalamak için ne gerekiyorsa yaptık.”(**)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Tatlıoğlu, çok aştık süremizi.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Bitiriyorum efendim, bitiriyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Rica ediyorum.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – “Annan Planı’na koştuk. Allah, bu Türkleri sevdiği için, baktı Türklerden fayda yok, Rumları imdada çağırdı da bugün mavi vatanımız var.” dedi.(*). Şimdi, bu savrulmaları, bu maliyeti... Eğer o gün bunu yapmasaydı bu maliyeti nasıl ödeyecektik biz?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyorum.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Bitiriyorum Sayın Başkanım, bitiriyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok aştık, rica ediyorum.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Tamam, bitiriyorum.

O nedenle, bu savrulmalar gerçekten bugün endişe veriyor.

Sonuç olarak, değerli arkadaşlar, Türkiye, evet, çok güzel bir yüzyıl yaşayacaktır. Bu çeyrek yüzyılı kaybettik ama çok güzel üç çeyrek 21’inci yüzyıl da Türkiye’yi beklemektedir.

Bakın, Türkiye’nin bugün ihtiyaç duyduğu bütçe miktarı 350 milyar dolardır.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Tatlıoğlu, rica ediyorum.

**

Bu ifadelere ilişkin düzeltme bu toplantı tutanağının ...’nci sayfasında yer almaktadır.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Bitiriyorum, son paragrafım Sayın Başkan.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Bu 350 milyar dolar bugünkü gelirden çıkmaz ama 2013’ü korusaydık 1,5 trilyonluk bir millî gelirimiz olurdu. O nedenle, Türkiye’nin gücü, bu gelirini 1,5-2 trilyon dolarlara çıkarmaya yeter. Türkiye’nin böyle bir potansiyeli var. Enerjimizi hukukun ve liyakatın tesisine yoğunlaştırarak bunu yapmamız mümkün ve bunu Türkiye, inşallah, yapacaktır. Onun için de önümüzdeki dönem bu siyasal atmosferin değişimiyle beraber yeni bir çıkış olacaktır.

Ben çok teşekkür ederim.

Saygılar sunarım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkürler.

Değerli arkadaşlar, şimdi, Milliyetçi Hareket Partisi Grubundan Sayın Mustafa Kalaycı’ya söz vereceğim.

Ardından da bir ara vereceğim.

Sayın Kalaycı, buyurun lütfen.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcım, kıymetli bürokratlar, basınımızın değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Tatlıoğlu’nun bir eleştirisi konusunda bir hatırlatma yaparak sözlerime başlamak istiyorum. Parlamenter sistem döneminde, Plan ve Bütçe Komisyonunun 40 üyesinin 25’i otomatik olarak iktidar grubuna ya da gruplarına ait iken yeni sistemle Plan ve Bütçe Komisyonunun oluşumu demokratik hâle getirilmiştir. Ayrıca, ittifak sistemi getirilerek yasa dışı, merdiven altı ittifak oluşumlarının önüne geçilmiş, yine demokratik bir adım atılmıştır. Bunları görmeden değerlendirme yapanların demokrasi anlayışını da öğrenmiş oluyoruz.

16 Nisan 2017 tarihinde aziz milletimizin iradesiyle kabul edilen ve onaylanan Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin dört buçuk yıllık dönemi, muazzam icraat ve atılımların hayalden gerçeğe dönüşmesine sahne olmuştur. Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi, yönetim hayatımıza istikrar, güçlü bir irade, etkin ve hızlı karar alma mekanizması kazandırmış, köklü bir reform olarak milletimizin baş tacı hâline gelmiştir. Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemiyle birlikte, ülkemiz dış politikada altın yıllarını yaşamaya başlamış; bölgesel gelişmelerin belirleyicisi, küresel düzeyde etkili bir aktör konumuna gelmiştir.

Başkent Ankara vizyonuyla dünyayı Türkçe okuma kararlılığı kuvveden fiile geçmiştir. Siyasi ve ekonomik ablukalara cesurca karşı durulmuştur. Orta Doğu’da, Kafkaslarda, Orta Asya’da, Afrika’da, Balkanlar’da, Ege ve Doğu Akdeniz’de söz geçiren, söz dinleten, egemenlik haklarından asla taviz vermeyen bir Türkiye gerçeği ortaya çıkmıştır. Türk Devletleri Teşkilatı kurularak Türk birliğinin ümitleri yeşermiştir, “kızıl elma” ülküsü etrafında tam bir kucaklaşma yaşanmıştır. Kıbrıs Türklüğünü dünyaya anlatan; tanınması için gecesini gündüzüne katan; Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nin, Türk Devletleri Teşkilatının gözlemci üyesi olmasına ortam hazırlayan; Karabağ’ın azatlık mücadelesinde Azerbaycan’la kol kola giren bir Türkiye hepimizin haklı gururu hâline gelmiştir.

Rusya ile Ukrayna arasındaki savaşta iki tarafla aynı anda görüşen, barışın ve kalıcı çözümün müdafisi tek ülke Türkiye olmuştur. İstanbul anlaşmasıyla Karadeniz tahıl koridoru açılmış, mağdur ve mazlum toplumlara el uzatılmış, vicdan seferberliğine köprü inşa edilmiştir.

Terörle mücadeledeki başarılar, sınır ötesi operasyonlar, egemenlik haklarımızın muhafazası Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi sayesinde daha hızlı ve tesirli hâle gelmiştir.

Pandemiyle mücadelede Türkiye, öngörülü, planlı, bilimi esas alan yaklaşımı ve etkili hareket kabiliyetiyle dünyada öne çıkan ülkelerden olmuştur. Pandemi, Rusya-Ukrayna savaşı ve yaşanan küresel krizler nedeniyle dünya ekonomisinde yavaşlamaya ve birçok ülkede yükselen resesyon beklentilerine rağmen Türkiye, büyüyen, gelişen ve güçlenen bir ülkedir. Türkiye ekonomi modeliyle yatırım, istihdam, üretim ve ihracat odaklı büyüme politikası uygulanmaktadır. Büyümede, üretimde, makine teçhizat yatırımlarında, istihdamda, ihracatta ve turizm gelirlerinde tarihi rekorlar kırılmaktadır.

Ekonomiye ilişkin eleştirilerde sürekli dile getirilen ithalat artışının ve cari açığın en temel nedeni enerji maliyetlerindeki artış olup 2022 yılında küresel enerji fiyatlarındaki anormal yükselişin enerji ithalatımızı 50 milyar doların üzerinde artırması beklenmektedir. 2020 yılı ortalamasına göre Brent petrol fiyatlarında yaklaşık 3,5 kat; spot doğal gaz fiyatlarında yaklaşık 20 kat; kömür fiyatlarında da 9 katın üzerinde artış görülmüştür.

Enerji ve enerji teknolojileri alanında çok önemli yatırımlar yapılmaktadır. Türkiye, kurulu enerji gücünde 100 bin megavat sınırını geçmiştir. Türkiye, yenilenebilir enerji üretiminde Avrupa’da 5’inci, dünyada 12’nci sıraya çıkmıştır. Karadeniz’de keşfettiğimiz 540 milyar metreküp doğal gaz 2023 yılının Mart ayında evlere ulaşacaktır. Yine 2023 yılında nükleer enerji üretimine başlanacaktır; böylelikle, enerjide dışa bağımlılığımız azalacak, cari işlemler dengemiz fazla verecektir.

Milli Teknoloji Hamlesi’yle yerli ve millî üretimi artırma, stratejik alanlarda dışa bağımlılığı azaltma yönünde politikalar yoğun ve yaygın bir şekilde uygulanmakta ve başta savunma sanayisi olmak üzere otomotiv, makine, enerji, yazılım, ilaç ve tıbbi malzeme gibi birçok alanda yerli ve millî üretim artmaktadır.

Türkiye, bu dönemde, dünya çapında devasa projelere de imza atmış; kısa zamanda yapılan şehir hastaneleri, acil durum hastaneleri, havalimanları, kara ve demir yolları, otoyollar, köprüler, viyadükler, tüneller, barajlar gibi yatırımları gerçekleştirmiş; ülkemiz dev bir şantiyeye dönüştürülmüştür. Türkiye, yatırım, üretim, istihdam ve ihracat odaklı büyüme politikası ve Milli Teknoloji Hamlesi’yle; Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin güçlü yönetim yapısıyla; çok yönlü, insani, dengeli ve etkin dış politika anlayışıyla, millî birlik ve dayanışma ruhu içinde lider ülke Türkiye’ye doğru kutlu yürüyüşünü kararlılıkla sürdürmektedir.

Güçlendirilmiş parlamenter sistem önerisi güçsüzleştirilmiş Türkiye’ye çağrıdır. Hep söylüyoruz, yine söyleyeceğim: Siyasi tarihimizde yaşanmış gerçekler dikkate alınmamaktadır. Bakınız, çok partili seçimlerin yapıldığı 21 Temmuz 1946’dan Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin yönetim hayatımıza resmen girdiği 9 Temmuz 2018’e kadar geçen yetmiş iki yıllık zaman diliminde tam 51 hükûmet görev yapmıştır. Bu yetmiş iki yıl boyunca 17 koalisyon hükûmeti, 61 azınlık hükûmeti, 3 darbe hükûmeti, 2 de geçici hükûmet kurulmuştur. Azınlık ve koalisyon hükûmetlerinin ortalama görev süresi bir yıl on gün olmuştur. Kısa ömürlü hükûmetler, Cumhurbaşkanı seçiminde yaşanan gerilimler, koalisyon partileri arasındaki kutuplaşmalar, hükûmet kurma aşamasındaki anlaşmazlıklar milletimizi sürekli hayal kırıklığına uğratmıştır; kayıp seneler, geleceğimize zarar vermiştir.

15 Temmuz FETÖ darbe teşebbüsü parlamenter sistemin iflasını belgelemiş, Türk milleti ve Türk devleti yeni bir yönetim reformuna acilen ihtiyaç duymuştur. Bu ihtiyaç da geniş katılımlı, demokratik ve adil bir çerçevede millî iradenin takdir ve teveccühüyle karşılanmıştır. Yönetim hayatımızda Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemiyle gerçekleşen kalıcı ve köklü reform Türkiye’mizin önünü açmış, hamdolsun, gücüne güç katmıştır. Siyasi istikrar kurumsallaşmış, hükûmet buhranları bitmiştir. Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi Türk ve Türkiye Yüzyılı’nın stratejik gücü, yönetim güvenliğidir. Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi gelecek nesillere en büyük armağanımızdır.

Bilindiği üzere, 6 muhalefet lideri tarafından imzalanan 48 sayfalık güçlendirilmiş parlamenter sistem mutabakat metni 28 Şubat 2022 tarihinde açıklanmıştır. Metinde uzlaşılan tek nokta, milletin ortak iradesiyle kabul edilen Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi karşıtlığıdır; yeni hiçbir şey söylenmemiştir. Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine neden karşı çıktığı veya neden yeni bir sistem önerildiği soyut ifadelerle ve siyasi sloganlarla geçirtilmiş, bilimsel yönden hiçbir gerekçe ortaya konulmamıştır. 28 Şubat mutabakat metninde yasama, yürütme ve yargı alanında yapılan tespit, değerlendirme ve hedeflerin hiçbir yenilik taşımadığı ortadadır. Açıklanan metin, geçmişe dönüş beyannamesidir; yarının Türkiye'sine değil, dünün Türkiye'sine özlemdir. Cumhurbaşkanının 1 defalığına, yedi yıllığına seçileceği söylenirken nasıl seçileceğinin kurnazca üzeri örtülmektedir. Bilinmektedir ki Türk milleti cumhurbaşkanı seçim yetkisinin elinden alınmasına asla müsaade etmeyecektir. Görevi sona eren cumhurbaşkanının aktif siyasete dönemeyeceği önerisi de temel insan haklarını engelleme, yasakçı bir anlayış mahiyetindedir.

1961 Anayasası döneminde olduğu gibi, olağanüstü hâl kararnamesinin kaldırılacağı önerisiyle olağanüstü hâl şartlarında devletin mücadele gücünün zayıflatılacağı görülmektedir. Diğer taraftan, yürütmeye kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verileceği belirtilmektedir; bunun, yasama yetkisinin Türkiye Büyük Millet Meclisinin elinden alınması anlamına geldiği açıktır. Bu durum, Cumhurbaşkanlığı kararnamelerini bu yönde eleştirenlerin tutarsızlığını ve çelişkisini de ortaya koymaktadır.

Hâkimler ve Savcılar Kurulunu birbirinden ayırarak geriye gidişin yargısal çatısı örölmek istenmektedir.

Bütçe hakkının devredilmezliğine ilişkin düzenleme yapılacağı ifade edilmektedir. Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi döneminin 5'inci bütçesini görüşüyoruz ve uygulamadan da açık ve net göröleceği üzere, Türkiye Büyük Millet Meclisinin bütçe yetkisinin devri asla söz konusu değildir.

Yapıcı, kurucu güvensizlik oyu sistemi getirilmesi önerilmektedir. Bu öneri, istikrarsız hükümetlerin kurulacağını baştan kabul ederek hükümeti düşürenin, alternatifini oluşturması önerisidir. Yüzde 3 barajı getirmek de hükümet kurulmasını zorlaştırırken düşürölmesini kolaylaştıracaktır. Parlamenter sistem döneminin istikrarsız ve zayıf yürütme modeline geri dönmeyi istemek, tarihin akışını tersine çevirmeye kalkışmaktır ve sonuçsuz kalacağı kesindir. Türk milleti buna müsaade etmeyecektir, Türkiye'yi tarihin gerisine düşürme emelini hiç kimse başaramayacaktır.

48 sayfalık 28 Şubat metninde terörle mücadeleye dair tek bir kelime yoktur. Anayasa Mahkemesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarının derhâl uygulanacağı, merkezî yönetimin yerel yönetimler üzerindeki vesayet uygulamalarına son verileceği, yerel yönetimlerde kayyum uygulamalarına son verileceği ve seçilmiş yöneticilerin görevlerine yargı kararı olmadıkça son verilemeyeceği önerilerinin kimlerin talebi olduğu ve muhatabının kimler olduğu bellidir. Zaten Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı'nın hayata geçirileceği, seçimle gelen belediye başkanlarının yargı kararı olmadan görevden alınmayacağı, Demirtaş ve Kavala'nın serbest bırakılacağı, terör örgütüne destek mahiyetindeki bildiriyle devleti katliamcı gösterenlerin ve KHK'lilerin göreve iade edileceği, hatta bunların bir hafta içinde yapılacağı sözleri açık bir şekilde ifade ve vadedilmektedir. Bir defa görevi, unvanı, siyasi pozisyonu, makam ve konumu ne olursa olsun hiç kimse suç işleme özgürlüğüne sahip olamaz. Kanunların açıkça suç saydığı bir fiili işleyen kim olursa olsun bunun sonuçlarına katlanmak durumundadır. Demokrasiye yürekten inanmış, millet iradesine gönülden bağlanmış hiçbir siyasetçi aksi bir iddiada bulunamayacaktır. Seçilmek, hiç kimseye hukuken ayrıcalık sağlayamaz; sandık, seçim, demokrasi, suç ve suçluların sığınağı ve barınağı görölemez.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; konuşmamın kalan bölümünde Cumhurbaşkanlığı teşkilatımızla ilgili bazı görüşlerimizi ifade edeceğim. Cumhurbaşkanlığı teşkilat yapısında Cumhurbaşkanına bağlı 4 ofis, 1 idari işler başkanlığı, 9 politika kurulu ve 10 bağlı kuruluş yer almaktadır. Yeni hükümet sisteminin temelini oluşturan insan merkezli bir yaklaşımla, ekonomik ve sosyal refahın artırılması, hukuk devleti, demokratikleşme ve bütüncül bir stratejiyle, ortak hedeflere ulaşmak için gerekli adımların atılmasıyla büyük bir atılımı gerçekleştirmek için temel alanlardaki yapısal sorunlara yönelik tedbirlerin hızla alınması önem arz etmektedir.

Kamu hizmetlerinin kullanıcı talep ve ihtiyaçlarına uygun olarak değer üretecek şekilde tasarlanması, elektronik ortamda sunulması ve kullanımının artırılmasına yönelik başarıyla yürütülen çalışmalar sürdürülmelidir. E-devlet kapısına yeni hizmetler dâhil edilmiş, 3.731 hizmete erişim sağlanabilmektedir. Kayıtlı kullanıcı sayısının 2022 yılında 61 milyon kişiye ulaşması beklenmektedir. Vatandaşlarımızın e-devlet hizmetlerinden memnuniyet oranı yüzde 99 düzeyindedir.

Ülkemizde sağlıklı bir insan gücü planlamasıyla eğitim, istihdam ilişkisi kurulması konusunda gerekli düzenlemeler hızla yapılmalıdır. Kamu istihdamında fırsat eşitliğinin sağlanması, liyakat ve şeffaflığın artırılması ve iş ilanlarının kamuoyuyla daha etkin bir şekilde paylaşılmasına yönelik geliştirilen Kariyer Kapısı Kamu İşe Alım Platformu uygulama birliği sağlanarak yaygınlaştırılmalıdır. Kamuda aynı yerlerde ve hizmetlerde aynı işi yapmalarına rağmen statülerinin farklı olması nedeniyle çalışanlar arasında idari, mali ve sosyal haklar yönünden farklılıklar bulunması çalışanların motivasyonunu ve çalışma barışını olumsuz etkilemektedir. Kamuda ehliyeti ve liyakati esas alacak, statü ve istihdam karmaşasını giderecek, ücret adaletini sağlayacak, topluma kaliteli hizmet sunan, değişen koşullara uyum yeteneği yüksek ve daha verimli bir kamu personel sistemi oluşturulması gerekmektedir. Sözleşmeli, geçici, vekil, fahri ve ücretli personel çalıştırılması çok özel hâller dışında son bulmalı, asli devlet hizmetlerinde çalışanlar kadrolu hâle getirilmelidir. Yardımcı hizmetler sınıfında çalışan personelin de genel idari hizmetler ve teknik hizmetler sınıfında tahsiline uygun kadrolara alınması uygun olacaktır.

Özel sektör yatırımlarının artırılması ve üretken alanlara yönlendirilmesi amacıyla yatırım ortamının iyileştirilmesi, yabancı sermayenin teşvik edilmesi ve yatırım desteklerine yönelik faaliyetler önem arz etmektedir. Yatırımın Ortamını İyileştirilme Koordinasyon Kurulu 2022 yılı çalışma dönemi için kamu ve özel sektör önerileri doğrultusunda iklim değişikliği ve yeşil ekonomi, dijital dönüşüm, istihdam-yatırım süreçleri, küresel rekabet gücü temaları altında 19 eylem belirlemiş olup çalışmalar devam etmektedir.

Merkez Bankası verilerine göre Türkiye'ye giren uluslararası doğrudan yatırımlar 2021 yılında 13,8 milyar dolar olmuştur. Bu yatırımların sanayi ve hizmet sektörlerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Uluslararası yatırımların imalat sanayisi gibi verimlilik artış imkânı daha yüksek alanlara çekilebilmesi ve ekonominin ihtiyaç duyduğu kaynak girişinin artırılması amacıyla uluslararası doğrudan yatırımlara ilişkin çalışmalar sürdürülmelidir.

Ülkemizde yerli ve millî üretim konusunda birçok uygulama söz konusudur. Bunlardan başta savunma sanayisinde gerçekleştirilen ürünler, dünya çapında örnek gösterilmekte, gıpta edilmektedir. Türk savunma sanayisi Türkiye'nin küresel güç vizyonu doğrultusunda inşa edilmektedir. Millî bekamız açısından da büyük önem arz eden yerli ve millî savunma sanayisindeki gelişmelerden ve üretilen her üründen Türk milleti gurur duymaktadır.

Reel sektörün finansman ihtiyacına düşük maliyetle cevap verebilen, farklı nitelikteki finansal araçları güvenilir kurumlar aracılığıyla geniş bir yatırımcı tabanı sunabilen, kurumsal yapısı güçlü bir finansal sektörün oluşturulmasını çok önemli görüyoruz. Tasarrufların ekonomiye kazandırılması ve

sürdürülebilir ekonominin desteklenmesi konusunda katılım finans sistemi önemli rol oynamaktadır. Katılım finans sisteminin ülkemiz finans sistemindeki yerinin güçlendirilmesi katılım finans alanında ürün ve hizmet çeşitliliği ile insan kaynağının geliştirilmesi, politika geliştirme süreçlerini destekleyecek araç ve mekanizmaların oluşturulması önem arz etmektedir.

Cumhurbaşkanlığı Finans Ofisi koordinasyonunda ve ilgili paydaşların etkin katılımıyla hazırlanan Katılım Finans Strateji Belgesi (2022-2025) 5 Ekim 2022 tarihinde yayımlanmıştır. Strateji Belgesi'yle katılım finans sisteminin yapısal sorunlarına gerçekçi ve uygulanabilir çözümler bulunması ve Türkiye'nin finansal bağımsızlığına güçlü, sürdürülebilir ve kapsayıcı büyümeye katkı sağlayacak bir finansal yapı inşa edilmesi, ayrıca İstanbul Finans Merkezinin bölgesel ve küresel bir katılım finans merkezi olması amaçlanmaktadır. İstanbul Finans Merkezi Kanunu Meclisimiz tarafından haziran ayında kabul edilerek yürürlüğe girmiştir. Ülkemizin finansal rekabet gücünün uluslararası alanda artırılması, finansal piyasalar ile ürün ve hizmetlerin gelişmesine ve derinleşmesine katkıda bulunması, uluslararası finans ve sermaye piyasalarına entegrasyonun güçlendirilmesi ve bu sayede önde gelen küresel finans merkezinden biri olunması amaçlanmaktadır.

Ülkemizin yer aldığı coğrafyanın siyasal, ekonomik, kültürel ve toplumsal anlamda riskli fakat fırsatları geniş bir bölge olması “enformasyon” ve “ağ toplumu” olarak adlandırılan günümüz dünyasında iletişimin önemini güçlü bir şekilde ortaya koymaktadır. Türkiye dezenformasyon ve kara propaganda faaliyetlerine sıklıkla maruz kalmaktadır. Türkiye'nin bölgesel ve küresel düzeyde artan etkinliği, tehdit, baskı ve dayatmalara karşı dik duruşu ve millî menfaatlerimizi koruma kararlılığı karşısında Türkiye düşmanları ve iş birlikçileri tarafından dezenformasyon ve kara propaganda faaliyetleri yürütülmektedir. Ülkemizin doğru bilgilerle ve millî menfaatlerimiz doğrultusunda tüm yönleriyle tanıtılması, barış ve çözüm odaklı politikalarının, insani değerleri ve evrensel adaleti merkezine alan haklı yaklaşımının, insanlığı tehdit eden birçok terör örgütüyle mücadelesinin tüm dünyaya anlatılması için kamu diplomasisinin bütüncül bir anlayışla eş güdüm içerisinde yürütülmesi önem arz etmektedir.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Süreniz dolmuştur, toparlarsanız sevinirim.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Bitiriyorum Başkanım.

Kamu diplomasisi alanındaki ilk politika belgesi niteliği taşıyan ve 2021 yılında kabul edilen Ulusal Kamu Diplomasisi Strateji Belgesi ve Eylem Planı'nda 22 alanda somut stratejiler ve yol haritaları ortaya konulmuştur. Ayrıca, dezenformasyon kara propagandayla mücadele kapsamında halk arasında endişe, korku veya panik yaratmak saikiyle ülkenin iç ve dış güvenliği, kamu düzeni ve genel sağlığıyla ilgili gerçeğe aykırı bir bilgiyi kamu barışını bozmaya elverişli şekilde alenen yayanlara hapis cezası öngören yasal düzenleme geçen ay Meclisimizce kabul edilmiştir.

Cumhurbaşkanlığımızın 2023 yılı bütçesinin hayırlı ve bereketli olmasını diliyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyorum Sayın Kalaycı.

Değerli arkadaşlar, müzakerelere saat 13.45'te kaldığımız yerden devam etmek üzere birleşime ara veriyorum.

Kapanma Saati: 12.24

İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 13.51****BAŞKAN: Cevdet YILMAZ (Bingöl)****BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)****SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)****KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)**

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Cumhurbaşkan Yardımcım, değerli arkadaşlar; 24’üncü Birleşimin İkinci Oturumunu açıyorum.

Müzakerelere kaldığımız yerden devam edeceğiz.

Önceki oturumda AK PARTİ Grubu dışında parti grupları konuşmuştu.

Şimdi, Sayın Cemal Öztürk, AK PARTİ Grubu adına görüşlerini ifade edecek.

Sayın Öztürk, süreniz yirmi dakikadır.

Buyurunuz lütfen.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) - Sayın Başkan, Sayın Cumhurbaşkan Yardımcımız, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun değerli üyeleri, değerli milletvekilleri, Komisyonumuzun değerli çalışanları, değerli basın mensupları ve değerli bürokratlar; hepinizi şahsım ve grubum adına saygıyla selamlıyorum.

Gerçi sayı az ama ben yine de sunumumu yapayım, kayıtlara geçecek.

2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi üzerine yapılan çalışmaların bu son gününde, Cumhurbaşkanlığı ve Cumhurbaşkanlığına bağlı, ilgili ve ilişkili kurum ve kuruluşların bütçe ve kesin hesapları ile Sayıştay raporlarının görüşmelerini yapıyoruz.

Aralıksız olarak 21 defa ve Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminden sonra da 5’inci olarak yaptığımız bu bütçe, aynı zamanda cumhuriyetimizin 100’üncü yılı bütçesi olması bakımından da ayrıca bir önem taşımaktadır. Türkiye Yüzyılı’nın inşasına giden yolda çok önemli bir eşik olan 2023 yılı bütçesinin, her şeyden önce, ülkemize, milletimize ve tüm insanlığa hayırlı, uğurlu, bereketli olmasını diliyorum ve bize aralıksız olarak 21 defa bütçe hazırlama imkânı veren aziz milletimize de şükranlarımı arz ediyorum.

Değerli milletvekilleri, bütçe görüşmeleri, hükûmetlerin millete hesap verdiği, gelecek dönemde yapacağı icraatların yol haritasını milletin takdirine sunduğu bir mecradır. Devletin gelecek bir yılda o yıla dair belirlediği gelir tahminleri ile yapacağı harcamaların plan ve programı olan bütçe, hükûmetlere gelir toplama ve harcama yetkisi veren bir kanundur. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası’nın 161’inci maddesinde, kamu tüzel kişilerinin harcamalarının yıllık bütçelerle yapılacağı, merkezi yönetim bütçesinin hazırlanmasının, uygulanmasının ve kontrolünün kanunla düzenleneceği hükmü yer almaktadır. Bütçe kanunu yapma hak ve yetkisi, millet adına Türkiye Büyük Millet Meclisindir; bütçeyi kullanma hak ve yetkisi de yine millet adına hükûmete aittir; her ikisi de bu yetkisini seçimlerle milletten almaktadır.

Öğleden önceki müzakerelerde bir Grup Başkan Vekilimiz bir de Grup Başkanımız değerlendirmelerde bulundular. Tabii, özellikle, ben Grup Başkanı ve Grup Başkan Vekillerinin hani, muhatabı olarak onlara cevap vermek gibi bir hakkı kendimde görmüyorum ama grup adına sözcü olduğum için bazı tespitleri de yapmadan geçemeyeceğim.

Öncelikle, Sayın Tatlıoğlu keşke burada olsaydı, kendisi bir maliye profesörü, daha önce de bizim Komisyonumuzun üyesiydi. Gördüğüm kadarıyla aslında 2021’de arkadaşlarıyla birlikte Bursa Uludağ Üniversitesinde bir ders kitabı yayınlamışlar, o kitapta bütçenin Anayasa’ya göre nasıl hazırlanacağını, nasıl sunulacağını ve nasıl görüşülüp kabul edileceğini açık açık yazmış ama bugünkü değerlendirmesinde Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi sanki olmamış, sanki dört buçuk yıldır ülkemizde bu sistem uygulanmıyor gibi bir algıyla konuşmalarını yaptı ve meseleyi İç Tüzük’ün, Anayasa’nın dışında görerek bir sistem tartışması noktasına getirdi. Tabii, beğenmeyebilirsiniz, olabilir ama 17 Nisan 2017’de -hatırladığım kadarıyla- bir Anayasa referandumu oldu ve sonunda da 24 Haziran 2018 seçimleriyle Türkiye yeni bir sisteme geçti. Bu konuda Sayın Tatlıoğlu’nun hâlâ bu sistemin kodlarını anlamamış olması mümkün değil ama anlamazdan gelmesini de ben takdirlerinize arz ediyorum.

Değerli milletvekilleri, Sayın Özgür Özel de aslında tarihî bir analiz yaptı, dedi ki: “Türkiye’nin Magna Carta’sı sayılan Senedi İttifak’tan itibaren biz o yolun yolcusuyuz. Yani Cumhuriyet Halk Partisi olarak o damarı temsil ediyoruz.” anlamına gelen konuşmalar yaptı. Doğrudur zaten ülkemizdeki bu sistem mücadelelerinin, sistem tartışmalarının bir basamağı, bir başlangıcı da odur. Ancak geçen hafta bana bir dostum, e-postayla, rahmetli İsmet Paşa’nın 1966 yılında, Doğan Avcıoğlu’nun çıkardığı Yön dergisinde, Doğan Avcıoğlu’yla yapmış olduğu bir röportajı gönderdi. Ben bunu test etmek için bizim Meclis kütüphanesinden çıkarttum ve fotokopisini aldım, yanımda, şurada kapağını gösteriyorum, içi de var ama kapağını size arz ediyorum. Burada, rahmetli İsmet İnönü’nün Doğan Avcıoğlu’yla beraber yaptığı çok enteresan bir röportaj var, ondan bazı pasajları size okumak istiyorum. 15 Temmuz 1966 tarihinde, derginin kapağı: “Devlet teşkilatımızdaki Amerikan ajanları”. Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcım ve arkadaşlar size de arz etmek istiyorum, derginin kapağı bu. İnönü şöyle diyor: “Amerikalıları kovar isek başımıza neler gelir kestiremem.” Bu dergide, Amerikan ajanları nerede görev yapıyor şemayla kurum kurum gösterilmiş. Bakın, İnönü aynen şunları söylüyor: “Daha bağımsız ve kişilik sahibi dış politika izlenmesini istiyorsunuz, herkes aynı şeyden söz ediyor, nasıl yapacağım ben bunu? Karar vereceğim ve işi teknisyenlere havale edeceğim, onlar ayrıntılı çalışmalar yapacaklar ve öneriler hazırlayacaklar. Yapabilirler mi bunu? Hepsinin çevresinde ‘uzman’ denen yabancılar dolu, işgal etmeye çalışıyorlar, başaramazlarsa işi sürüncemede bırakmaya çalışıyorlar, o da olmazsa karşı tedbir alıyorlar.” Devam ediyor rahmetli İnönü: “Bir görev veriyorum, sonucu bana gelmeden Washington’un haberi oluyor, sonucu memurdan önce sefirden öğreniyorum. Bağımsızlık savaşından sonra Lozan’da esas mücadele bu uzmanlar konusunda oldu, yoksa sınırlar zaten fiili durumda idi. Tazminat işini iki devlet aramızda çözerdik, bütün mücadele idareimize yapılmak istenen müdahale yüzünden çıktı. Bir tek uzman vermek için büyük ödünlerde bulunmaya hazırıldılar.” Devam ediyor, son iki paragraf: “Dayattık, biz onların neden ısrar ettiklerini biliyorduk, onlar bizim neden inatla reddettiğimizi biliyorlardı, böyledir bu işler. Peygamber edasıyla size dünyaları vadedeler, imzayı attınız mı ertesi gün gelmişlerdir, personeli gelmiştir, teçhizatı gelmiştir, üsleri gelmiştir, ondan sonra sökebilirsen sök gitmezler. Ancak bu sorunun üzerine vakit geçirmeden gitmek gerek, yoksa ne bağımsız dış politika ne bağımsız iç politika güdemezsiniz, havanda su döversiniz fakat sanmayınız ki bu kolay bir iştir, denediğinizde başınıza neler geleceği bilinmez.” Diyeceksiniz ki “66, 2022, ne var?” Bakın, cumhuriyetin ilk yılları, Türkiye’nin ve Türk milletinin bağımsızlık mücadelesiyle geçmiştir. Bugün Türkiye bağımsız bir dış politika, bağımsız bir ekonomik politika izlemek için bütün şer güçleri karşısına almıştır; bu yeni bir olay değil. Evet, 1946, Türkiye demokrasiye geçti ama 1947’yle beraber Amerikan uzmanları Türkiye’ye çöktü ve o günden itibaren eğitimden tarıma, sağlıktan sanayiye bütün alanlarda, her alanda Amerikan uzmanları ve onun beraberinde getirdiği diğer ülkelerin uzmanları Türkiye’ye yön vermeye çalıştılar. 60 darbesi bunun için yapıldı, rahmetli Menderes ve -dikkatinize

arz ederim- Maliye Bakanı ve Dışişleri Bakanı beraberinde asıldı. Niye? Türkiye bağımsız politika izlemeye çalıştığı için. Sayın Demirel'i 6 defa indiren güçler, gizli güçler Sayın Demirel'in zaman zaman, rahmetli Demirel'in zaman zaman bağımsız dış politika, bağımsız ekonomik politika izlemesi nedeniyle oldu.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Zaman zaman mı?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Rahmetli Özal'a nelerin yapıldığını hepimiz biliyoruz, zehirlendi diye şayialar var ve ardından 1990'lı yıllar, neticede rahmetli Erbakan'a yapılan itibar suikastları, yapılan çalışmalar. Aynı çalışmalar devam ettirildi ama bugün, Allah'a şükür, Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın dik duruşu ve liderliği sayesinde, bu kısmen de olsa, önemli bir derecede Türkiye artık bağımsız ekonomi politikası, bağımsız dış politika izlemeye başladı. Değerli arkadaşlar, tabii bunu kaynak olsun diye gösterdim, bunu siz de çıkarttırabilir veya isterseniz size de gönderebilirim.

Malumunuz, dünyada hızla yükselen enflasyon, tedarik zincirlerindeki bozulma, emtia fiyatlarındaki rekor artışlar, Rusya-Ukrayna savaşı, bütün ülkelerin olduğu gibi, Türkiye'nin de makroekonomik görünümünde ve beklentilerinde önemli değişikliklere neden olmuştur. 2020 yılı sonunda 2022 yılı için yapılan planlar, projeler, bütçeler daha yılın ilk çeyreğinde, 2022'nin ilk çeyreğinde ne oldu? Bütün dünyada geçersiz hâle geldi. 1929 Ekonomik Buhranı'ndan sonra en zorlu dönemden geçen küresel ekonomi daha corona salgınının etkilerini atlatabadan Rusya-Ukrayna savaşının başlamasıyla çok belirsiz bir döneme girdi. Zaten yükseliş trendine girmiş olan emtia fiyatları savaşla birlikte hız kazandı, enflasyon arttı, birçok ülkede son kırk yılın en yüksek seviyelerine ulaşmış hâle geldi. Fiyatların yükselmesi tüm dünyada gerek üreticileri gerekse tüketicileri zora soktu. Rusya'ya uygulanan yaptırımlar, özellikle enerji ve gıda fiyatlarına tavan yaptırdı. Ham petrol fiyatı 2021 yılına göre yaklaşık yüzde 60, doğal gazın megavat fiyatı da yüzde 173 oranında arttı.

Bütün dünya bugün, enflasyonist baskıların olabildiğince arttığı, finansal şartların sıkılaştığı ve büyümenin yavaşladığı bir dönemden geçiyor. Uluslararası kuruluşlar, bu belirsizlik ortamında geleceğe ilişkin beklenti ve tahminlerini gözden geçirerek yüksek ölçekli revizyona gittiler. OECD, küresel ekonomik büyüme tahminini yüzde 4,5'tan yüzde 3'e düşürdü. IMF, Dünya Bankası başta olmak üzere tüm rating kuruluşları, önümüzdeki dönemde daha düşük bir büyüme ve daha yüksek enflasyon olacağına ilişkin raporlar yayınladılar. IMF, dünya ticaretindeki büyümenin 2021'e göre neredeyse yüzde 50 düşeceğini rapor etti.

Dünyada ve çevremizde meydana gelen bu zorlu şartlar, elbette Türkiye ekonomisinde de olumsuz gelişmelere neden oldu ancak Türkiye, 2021 sonbaharından itibaren "Türkiye ekonomi modeli" olarak isimlendirdiği yeni bir ekonomi anlayışına geçti ve bunu uygulamaya başladı. Yatırım, yüksek katma değerli üretim ve ihracat artışının teşvik edilmesi suretiyle cari işlemlerde denge sağlamayı, dış finansman ihtiyacını azaltmayı, dış tasarruflara bağımlılığı ortadan kaldırmayı, istihdam artışını sürdürülebilir hâle getirmeyi amaçlayan bu yeni ekonomi modelinin uygulanması, küresel risklerden olumsuz şekilde etkilenmekte olsa da sanayi üretimi ve turizm gibi döviz kazandırıcı sektörlerdeki olumlu gelişmeler, modelin güçlü yanları olarak kendini göstermektedir. Üretimde, ihracatta ve turizmde küresel ve bölgesel olumsuz gelişmelere rağmen, güçlü artışlar, istihdam piyasasına da olumlu etkilerini giderek hissettirmektedir. Türkiye ekonomisinin, 2023 yılında da üretim ve talep yönüyle dengeli bir görünüm sergileyerek büyüme oranını yine yüzde 5'ler düzeyinde gerçekleştireceği beklenmektedir. Güçlü ekonomik aktivitenin dış talebin istihdam oluşturma kapasitesi üzerinde olumlu etkileriyle istihdam, 2021 yılının ikinci çeyreğinde salgın öncesi seviyelerin üzerine çıkmıştı; 2022 yılının ilk yarısı itibarıyla da güçlü istihdam artışı, iş gücüne katılımdaki artış yine, işsizlik oranının

azalmaya devam edeceğini göstermektedir. 2022 yılı genelinde ekonomideki canlılığın sürmesiyle, yılsonu itibarıyla istihdamdaki yıllık artışın 1,9 milyona yaklaşarak işsizlik oranının yüzde 10,8'e gerilemesi, 2023 yılında da bu oranın 10,4'lere düşmesi beklenmektedir.

Değerli milletvekilleri, Türkiye, bugün kendi uçak ve helikopterini üretebilen 6 ülkeden 1'idir, jet motoru üretebilen ve jet motoru teknolojisine sahip olan 7 ülkeden 1'idir, kendi uydusunu tasarlayıp üretilen test edebilen sayılı ülkelerden biridir, santimetre hassasiyetiyle endüstri GPRS teknolojisine sahip 6 ülkeden 1'idir, kızılötesi dedektör alanında seri üretim yapabilen 5 ülkeden 1'idir, kriptolu telefon üretebilen 6 ülkenin arasındadır, baz istasyonu üretebilen 5 ülkeden 1'idir, işlemci üretim teknolojisine sahip sayılı ülkelerden biridir, elektrikli araba bataryası üreten 6 ülkeden 1'idir, ileri teknoloji su altı robotu üreten sayılı ülkelerden biridir, araç ve konteyner x-ray tarama sistemi üretebilen 7 ülkeden 1'idir, farklı ürün tiplerinde test yapabilen rüzgâr tüneline sahip 8 ülkeden 1'idir, dünyanın ilk 4'üncü seviye otonom elektrikli otobüsünü üreten ülkelerden 1'idir; say say bitmiyor. Yüzde 90 yerlilikte dünyanın en verimli rüzgâr tribünlerini üreten bir ülkedir. Dünyanın ilk elektrikli şehir ekskavatörünü üreten bir ülkedir. Mühimmiyetiyle birlikte kendi SİHA'sını üretebilen dünyadaki 4 ülkeden 1'idir. İnsansız deniz aracı üretebilen 5'inci, silah testini gerçekleştiren 1'inci ülke durumundadır. Kendi deniz topunu tasarlayıp üretebilen 4 ülkeden 1'idir. Tünel açma makinesini üretebilen 8 ülkeden 1'idir. Kendi lazerli silahını üreten az sayıda ülke içinde bunu da sahada kullanabilen bir ülkedir. Covid aşısı üretebilen 9 ülkeden 1'idir.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Hangi aşısı Cemal Bey?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Pandemi döneminde solunum cihazı üreterek 30'dan fazla ülkeye ihraç eden bir ülkedir. Yani bunları niye söylüyorsunuz? Türkiye'nin son yirmi yılda katettiği mesafeyi göstermesi bakımından bu rakamların kayda geçmesi lazım ve en önemlisi de insani yardımda millî gelir açısından, dünyada insani yardım açısından en fazla yardım eden bir ülkemiz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Yoksul bir ülkeye ama.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Süreniz dolmuştur, toparlarsanız sevinirim Sayın Öztürk.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Toparlıyorum.

2023 yılı bütçesi hepimiz için, Cumhuriyetin 100'üncü yılına tekabül ettiği için ayrı bir önemi vardır.

Bugün bütçenin son günü. Bugüne kadar tabii, iktidar grubu olsun, muhalefetteki milletvekili arkadaşlarımız olsun değerli katkılarda bulundular; ben hepsine ayrı ayrı teşekkür ediyorum.

Benim de 8'inci bütçem. 2023 yılında yeni bir seçim olacak, ondan sonra belki milletvekilliğine devam eden veya edemeyen arkadaşlarımız olacak. Bu son bütçesi olması münasebetiyle ben hepinize teşekkür ediyorum ve grubum adına da özellikle Plan ve Bütçe Komisyonunda beraber çalıştığımız arkadaşlardan da eğer bir kusur işlediysek helallik diliyorum. Hepimiz bu ülkenin çocuklarıyız ve ülkemize hizmet etmek için buradayız. Elbette muhalefet muhalefetliğini, iktidar grubu da bardağın dolu tarafını gösterecektir.

Ben tekrar bütçemizin, Cumhurbaşkanlığı bütçesinin Cumhurbaşkanlığımıza, kurumlarımıza ve 2023 yılı bütçesinin de ülkemize, milletimize hayırlı uğurlu olması diliyorum, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyorum Sayın Öztürk.

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

2.- *Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Giresun Milletvekili Cemal Öztürk'ün bütçe üzerinde yaptığı konuşmasında geçen bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, müsaadenizle...

Elbette muhalefete de eleştiriler olacak ama hem ismim hem İsmet Paşa, 2'nci Cumhurbaşkanımız zikredilerek söylendi... Yoksa biraz önce MHP'li hatip uzun uzun Cumhuriyet Halk Partisinin için bulunduğu bir çalışmayı eleştirdi. Biz nasıl eleştiriyorsak eleştirilmeye muhtacız.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Herkesin eleştirmeye hakkı var.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ancak, mevzuubahis mülakat bildiğimiz bir mülakat; utandığımız değil, övündüğümüz bir mülakattır. Türkiye Cumhuriyeti devletinin kendisinin Lozan'da itiraz ettiği o uzmanlar meselesinin, hangi tarihî alanında nasıl yerleştirildiği konusundaki diğer paragraflar beni mahcup etmez ama uğradıkları büyük haksızlıktan dolayı, içselleştirdiğiniz mağduriyetlerinden dolayı sizin biraz önce bahsettiğiniz bir dönemi ciddi şekilde eleştirir.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bitiriyorum, bu kadar.

Şu kadarını söyleyeyim: O ajanlara, o uzmanlara rağmen, o Cumhuriyet Halk Partisidir ki haşhaş kotalarına direnmiştir, Kıbrıs Barış Harekâtı'nı Amerika'ya rağmen yapmıştır, bütün ambargo tehditlerine rağmen, bugün sözde söylediğiniz o hem dik duruşu hem yerli ve millî duruşu Türkiye Cumhuriyeti'nin tarihine altın harflerle nakşetmiştir.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum, sağ olun.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Ben de bir...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Normalde böyle bir usulümüz yok ama başlattınız.

Buyurunuz siz de Sayın Öztürk.

3.- *Giresun Milletvekili Cemal Öztürk'ün, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptığı açıklamasında geçen bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Ben de bu röportajı dile getirirken tenkit amacıyla değil, bugünkü bulunduğumuz pozisyonun gerçekten bir millî mesele olduğunu, bağımsız bir ekonomi politikası, bağımsız bir dış politika savunduğumuzu ve Cumhurbaşkanımızın da buna liderlik ettiğini söylemek için dile getirdim ve bu yeni bir yıl değil, iki yüz yıllık bir mücadeledir. Rahmetli İnönü de buna not düşmüştür, kayırt düşmüştür, doğrudur.

Teşekkür ediyorum.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Eyvallah.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, ben de bir şey rica edeceğim. Tabii, tamamlamamız gerekiyor. Plan ve Bütçe Komisyonu malum çok derinlemesine tartışmalar yapıp sonuçlandırabileceğimiz bir platform değil. Herkes görüşünü ifade edecek, sonuçta takdir milletin. Başka platformlarda daha derinlemesine tartışmalar yapılabilir.

II.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/286) ve 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/285) ile Sayıştay tezkereleri (Devam)

a)Cumhurbaşkanlığı (Devam)

b)Millî İstihbarat Teşkilatı (Devam)

c)Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği (Devam)

ç)Diyanet İşleri Başkanlığı (Devam)

d) Devlet Arşivleri Başkanlığı (Devam)

e)Millî Saraylar İdaresi Başkanlığı (Devam)

f)Strateji ve Bütçe Başkanlığı (Devam)

g)İletişim Başkanlığı (Devam)

ğ)Savunma Sanayii Başkanlığı (Devam)

h)Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu (Devam)

ı)Yatırım Ofisi Başkanlığı (Devam)

i) Dijital Dönüşüm Ofisi Başkanlığı (Devam)

j) Finans Ofisi Başkanlığı (Devam)

k) İnsan Kaynakları Ofisi Başkanlığı (Devam)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Şimdi, gruplar adına konuşmalar tamamlandı. Müzakerelerimize Plan ve Bütçe Komisyonu üyesi olan ve teşrif eden diğer vekillerimizle devam edeceğiz. Bir liste oluşturacağım, arkadaşlarımızın hazırlanması bakımından. Önce, Cumhuriyet Halk Partisinden Sayın Atila Sertel’e söz vereceğim, HDP’den Sayın Garo Paylan’a söz vereceğim, İYİ Parti’den Sayın Durmuş Yılmaz’a, MHP’den Sayın Feti Yıldız’a, AK PARTİ’den Salih Cora, ardından da bağımsız milletvekili Tuma Çelik’e söz vereceğim.

Sayın Atila Sertel’le başlıyorum, süreniz beş dakikadır.

Bundan sonra süreye çok hassasiyet göstermenizi özellikle rica ediyorum, zamanında bu süreci bitirmemiz açısından.

Buyurun lütfen.

ATILA SERTEL (İzmir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Bütçe artık son gününü yaşıyor ve bir bütçe daha sona erecek. Bu arada bütün Komisyon üyelerine, Başkana ve burada görev yapan Komisyon üyeleri ve milletvekili arkadaşlarıma teşekkür ediyorum.

Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısına bir durumu sunmak isterim. Gerçi İletişim Başkanı bizim Bütçe Komisyonu toplantılarına ya da Mecliste bulunan toplantılara katılmamayı gelenek hâline getirdiği için kendisine de dolaylı yoldan yardımcıları ve arkadaşları iletir diye düşünüyorum. Türkiye’de gazetecilik mesleğine yıllarını vermiş İzmir Gazeteciler Cemiyeti ve Türkiye Gazeteciler Federasyonu Genel Başkanlığı yapmış ve altı yıl basın kartları komisyonunda görev yapmış bir arkadaşınız olarak şunu söylemek istiyorum: Basın kartının sadece rengini değiştirmediler; sarı basın kartını turkuaz yaptılar ama asıl yaptıkları, istediklerine basın kartını verdikleri ve... Gerçekten gazetecilik yapan ancak muhalif duruşlarıyla bilinen ya da değişik nedenlerle fişlenen kişilerin basın kartları Türkiye’de ne yazık ki verilemiyor. Ben size çok somut bir örnek vermek istiyorum sayın arkadaşlar, sevgili arkadaşlar.

İzmir’de 27 Temmuzda çıkan karamameden önce kapatılan bir gazete var; adı Son Dakika gazetesi. Bu gazete 14 Haziran 2011 tarihinde 50 bin lira sermayeyle Saygılı ve Gökhan Karaca tarafından kurulmuş. Gökhan Karaca’nın şu anki Karaca’yla, içeride yatan ve FETÖ’den dava edilmiş, hapis cezası almış Karaca’yla ne ilgisi var bilmiyorum ama Saygılı’nın kurduğu yönetim kurulunda hisseler Metin Kocakurt’a devredilmiş ve sonra Metin Kocakurt, Mehmet Tahir Kocakurt, Selçuk Sarıkaya ve Kail Senih Kasap diye yönetim kurulu üyesi olmuş ama şirketin yönetimine girenlerin tamamı FETÖ’cü olarak yargılanmış ve birisi de Kocakurt’un bir ağabeyi de kaçak olan FETÖ’nün dünya imamlarından Barbaros Kocakurt; bu kişi 2014 yılında yurt dışına kaçtı ve hâlen aranıyor. Bu adı SAYKAR olan şirket, Son Dakika gazetesi, burada çalışan arkadaşlarımız ve sadece gazeteci oldukları ve iş buldukları için, çalışan gazeteci arkadaşlarımız cezalandırılırken; bu Saygılı ailesi, Ege Üniversitesinin geçmişte atanmış ve FETÖ’cü olarak bilinen ve firar eden Cüneyt Hoşçoşkun’un arsasında bir cami inşa ettiler; Saygılı Camisi. Cüneyt Hoşçoşkun Ege Üniversitesinin arazisini, arsasını verdi, temel attılar ve ne yazık ki 30 milyona mal olan bu güzel, görkemli camiyi de Sayın Cumhurbaşkanına törenle açturdılar. Bu camiyi açanlar baba, oğul, bu arkadaşlar da FETÖ’den değişik nedenlerle gözaltına alınıp ifade verdiler ve geçmişte “FETÖ Borsası” adlı kitapta isimleri var. Diyeceğim o ki onlar FETÖ’cü olur olmaz, beni çok ilgilendirmiyor ama bu kişiyle ilgili hiçbir cezai uygulama yapılmadığı gibi, pasaportu da kendisine teslim edildi ve Saygılı, bugün pasaportuyla artık yurt dışına çıkabiliyor. Ama ne yazık ki Son Dakika gazetesinde çalışan 10 arkadaşımız, basın kartı alamıyor, basın kartı hakkını kaybettirdiler ve bu 10 arkadaşımız için “sakıncalı” diye basın kartlarından İletişim Başkanlığından başvuruları bile yapılamıyor. Ben, buradaki hakkaniyet temelinde bakılması gerektiğini düşünüyorum. Pek çok arkadaşımız, basın kartını kimlik olarak ve gazeteciliğin kendilerine tanıdığı kimlik olarak kullanan insanlardır. Ama şunu duyuyorum ve çok üzüliyorum ve bu doğrusa gerçekten bu uygulamanın hemen durdurulmasını talep ediyorum: İletişim Başkanlığına göreve başlayan kişilerin bazı memur, işçi, her ne olursa olsun, İletişim Başkanlığında çalışmaya başladıktan birkaç ay sonra basın kartını cebine koyduklarını ve İletişim Başkanlığının bu yetkide olduğunu biliyorum ve duyuyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Süreniz dolmuştur, bir cümleyle bitirirsiniz...

ATİLA SERTEL (İzmir) - Ama basın kartı, gazetecilerin kullanacağı, kendilerini tanıtacağı bir kimlik kartıdır. Bu kimlik kartının herkese verilmesini de doğru bulmadığımı burada ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyorum.

Sayın Garo Paylan, buyurun lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlar, Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı, sayın bürokratlar, basının değerli emekçileri ve bu salonda bize hizmet eden değerli emekçi kardeşlerimiz; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı, bütçeyi sunalı yaklaşık kırk beş gün oldu, kırk beş gün önce bütçeyi sundunuz. Biz bütçe tercihlerinin adaletsiz olduğunu iddia ettik ve bu bütçe tercihlerini değiştirmek için mücadele ettik ancak değerli arkadaşlar, Meclisimiz o kadar güçsüz ki bu adaletsiz tercihlere rağmen getirdiğiniz bütçede bir virgülden bile yine oynatamadık Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı. O kadar muhteşem bir bütçe yapmışsınız ki milletin vekilleri gerçekten tek bir virgülden bile değiştirmeyi düşünmediler veya cesaret edemediler.

Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı, bundan beş yıl önce resmî olarak tek adam rejimi başladı yani Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi başladı. Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin iddiası Türkiye’yi uçurmaktı ancak biz Türkiye’nin uçmadığını; tam tersine, baş aşağı çakıldığını düşünüyoruz. Evet, birileri uçuyor ama o uçanlar, evet, sizin yakınınızdakiler yani toplumun yüzde 1’i ama toplumun geniş kesimleri beş yıl öncesine göre çok daha yoksullar yani refahları eksilmiş durumda, beş yıl öncesine göre de huzurları da eksilmiş durumda. Çünkü Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı, demokrasi krizi ekonomik krizi yaratmıştır ve derinleştirmiştir. Bakın, Cumhurbaşkanı aynen şunu söylüyor, şöyle bir ifadesi var: “Eğer sekiz yıl öncesi asgari ücretle aldığın yumurtadan, aldığın süttten, aldığın ekmekten bugün daha az alıyorsan bize oy verme.” diyor. Şimdi, Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı, ben size net bir soru soruyorum, bilmiyorum, beni dinliyor musunuz. Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı, beş yıl önce Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemine geçtik. Beş yıl öncesine göre Türkiye’nin işçisi, kamu emekçisi beş yıl önce alabildiği süttten, yumurtadan, ekmekten daha fazlasını mı alıyor, daha azını mı alıyor? Lütfen buna cevap verin. Bu birinci sorum Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı. Bizce çok daha azını alıyor beş yıl önceye göre, hatta bunu yedi, sekiz yıl önceye, Sayın Cumhurbaşkanının verdiği rakama göre versek sekiz yıl önce çözüm süreci varken 2014 yılında hepimizin huzuru daha fazlaydı, insanlarımız ölmüyordu, barış iklimi vardı memlekette ama bunun yanında refah da vardı. Yani refah vardı derken, her şey dört dörtlüktü diyemeyiz ama bugüne kıyaslarsak işçinin, kamu emekçisinin alım gücü daha fazlaydı.

Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı, şimdi, Sayın Cumhurbaşkanının bir iddiası vardı ve siz yıllardır bununla ilgili bu politikayı devam ettiriyorsunuz. Biliyorsunuz, geçtiğimiz yıl bu daha da fiiliyata döndü “‘Faiz sebep, enflasyon sonuç’ politikasına devam edeceğim ve bunun sonucunda da faizi düşürürsem, enflasyon da düşecek.” dedi. Ama bakın, faizi düşürdükçe enflasyon tam tersine patladı ve resmî rakamlara göre, hani manipüle edilmiş rakamlara göre bile yüzde 86 enflasyonumuz var ama sokağın enflasyonunun bunun çok daha üzerinde olduğunu biliyoruz. Şimdi, baktığımızda en adaletsiz verginin de enflasyon olduğunu biliyoruz. Pek çok vergi uyguluyorsunuz yurttaşlarımıza karşı ama bu vergiler içinde en adaletsizi var; o da enflasyon vergisi. Enflasyon vergisi, enflasyon canavarı dar gelirlielerin alım gücünü alıp götürüyor. Ben iddiayla söylüyorum, Türkiye Cumhuriyeti’nin en büyük yolsuzluğu bu yıl yapılmıştır arkadaşlar. “En büyük yolsuzluğu.” diyorum, niye? Değerli arkadaşlar, işçinin, kamu emekçisinin ve emeklilerin alım gücü çalınmıştır, alım gücü çalınarak bu yolsuzluk yapılmıştır. Trilyonlarca lira işçiden, memurdan, emekliden alınmıştır ve bunlar kamu bütçesi içinde veya kamu bütçesi eliyle yandaşlara, özel sektörlerde de patronların cebine aktarılmıştır; trilyonlarca liradan bahsediyorum, bu da enflasyonu düşük göstererek yapılmıştır Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı.

Şimdi, değerli arkadaşlar, bu kadar büyük bir yolsuzluk varken milletin vekilleri olarak TÜİK’e bunun hesabını sorabildik mi? Hayır, soramadık. Ama millet çarşıda, pazarda, sokakta olan enflasyonu, yaşadığı enflasyonu biliyor, çarşının, pazarın enflasyonunun yüzde 185 olduğunu çok iyi biliyor.

Bakın, Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı, asgari ücretle ilgili tartışmalar çok yakında başlayacak, öyle değil mi? Sizin asgari ücretle ilgili görüşünüz nedir bunu bilmiyorum. Ama dün Çalışma Bakanı asgari ücretle ilgili bir açıklama yaptı “Asgari ücrete yüzde 50 zam olur mu?” diye bir soru sorulmuş Sayın Vedat Bilgin’e, “Yüzde 50 zam olur mu?” diye sorulmuş; bize göre çok düşük bir oran. Bakın, yüzde 50 zamdan bahsediyorum. Sayın Vedat Bilgin demiş ki: “Hayali değil gerçekçi bir rakam üzerinde durmamız lazım.” Allah Allah, yüzde 50 zam neye tekabül ediyor? Bakın, 5.500 liradan bahsediyoruz arkadaşlar. 5.500 liraya yüzde 50 zam gelse kaç para olur Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı? Sizin matematiğiniz iyidir. 8.250 lira olur. Şimdi, Sayın Çalışma Bakanı Vedat Bilgin 8.250 TL’yi hayali bir ücret olarak değerlendiriyor. Allah Allah! Peki, arkadaşlar, bakalım, memlekette açlık sınırı nedir yani 4 kişilik bir ailenin yalnızca mutfak masrafı nedir? 8.500 lira. Şimdi, bugün

daha açlık sınırı 8.500 lirayken bunun 8.250 TL'ye yükseltilmesini Çalışma Bakanı Sayın Vedat Bilgin hayali bir ücret olarak değerlendiriyor arkadaşlar. Hadi, buyurun, adalet var mı burada? Vicdan var mı burada değerli arkadaşlar? Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı, Vedat Bilgin ne diyor? “İşletmelerin ödeyebileceği bir ücret arayışındayız.” Nerede arıyor bu ücreti? Saray koridorlarında arıyor. Saray koridorlarında yandaşlarla birlikte işçiyi, emekçiyi nasıl ezeceğinizi düşünüyorsunuz; evet, ezmeye nasıl devam edeceğinizi düşünüyorsunuz. Ama gelin, bir Mahmutpaşa'ya çıkın, işçinin, emekçinin geçtiğimiz yıla göre 4 kat artan peynire nasıl vitrin arkasından baktığını görün. Geçtiğimiz yıl 30 lira olan peynir, bu yıl 130, 140, 150 lira Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı. Bak, TÜİK ne diyor? “Yüzde 99 artmış.” diyor. Siz, bana şu yüzde 99 artan peynirin adresini gösterir misiniz ya, nerede? Vatandaşlarımız gitsinler, oradan bir alsınlar, 30 lira olan peynirin 60 lira olması lazım değil mi? Bak, ne diyorum: 140, 150 lira olmuş peynir. Enflasyonu düşük gösterip dar gelirli çocukların gırtlğından kesiyorsunuz Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı. Bakın, burada bir adalet yok. Şu anda çalışanların üçte 2'si asgari ücretle çalışıyor ve artışla beraber çalışanların yüzde 80'i asgari ücretle çalışacaklar Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı. Asgari ücret, ortalama bir ücrete dönüştü ve çok önemli bir konumda olacak kararınız. Vedat Bilgin'i mutlaka bir uyandırmanız gerekiyor, Çalışma Bakanı ama emekçinin hâlinde bihaber olduğunu düşünüyorum. Belki de siz daha düşük önereceksiniz, belki 7 bin liraya düşürmeyi önereceksiniz. Ama bakın, biz HDP olarak ne öneriyoruz Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı, bakar mısınız? Ne diyoruz? “Asgari ücret 12.500 TL olsun.” diyoruz. Asgari ücret 12.500 TL olsun. Gülüyorsunuz tabii ki, niye gülüyorsunuz biliyor musunuz? Çünkü hayali buluyorsunuz bu ücreti Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı. Biz hayali bulmuyoruz, çok gerçekçi buluyoruz. Niye bunu öneriyoruz biliyor musunuz? Memlekette yoksulluk sınırı 25 bin liraya gelmiş -belki sizin haberiniz olmayabilir- 25 bin lira yoksulluk sınırı. Bir evde 2 kişi çalışırsa o ev yoksulluk sınırının üzerine ulaşabilin diye bunu öneriyoruz. Bakın, eskiden -babalarımız- 1 kişi evde çalışırdı -babamız veya annemiz- 1 kişi çalışıp 4-5 nüfusa bakardı; şimdi 1 evde 4 kişi çalışıyor, o evi geçindiremiyor Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı. Bakın, eğer ki dar gelirlinin alım gücü olmazsa ne olur, biliyor musunuz? Piyasa çöker. Patronları bile düşünüyorsanız eğer, dar gelirlinin alım gücünü korumanız gerekir. Bugün en düşük kira 5 bin lira, en düşük elektrik faturası 400-500 lira ve dar gelirli, bu faturaların, bu kiralardan altında eziliyorlar Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı; emekliler de eziliyor, en düşük emekli maaşı 3.500 lira. Bütün bunları düzenlemeliyiz diyorum değerli arkadaşlar.

Son olarak da şunu söyleyeceğim; bir dakikam kaldı, başka bir konuya değineceğim. Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı, Özel Harp Dairesini duydunuz mu? Geçmişte pek çok provokasyonlara imza atan Özel Harp Dairesi. Onun içinde bir yetkili Albay vardı -tanır mısınız, bilir misiniz, bilmiyorum- Levent Göktaş. Hablemitoğlu cinayetinde... Şu anda, savcılık verdi iddianameyi ve kendisinin suç örgütü kurduğunu söyledi. Yani ordu içinde kendisi bir suç örgütü kurmuş, bu Levent Göktaş ve suç örgütüyle Hablemitoğlu'nu öldürmüş. Niye? İkiisi de MİT Başkanı olmak istiyorlarmış -efendim “cemaat” ne dersiniz deyin adına, “FETÖ'cü” dedikleriniz- bunlar birbirleri arasında güç kavgası yapmışlar ve ordu içindeki bu Levent Göktaş, Özel Harp Dairesinin içindeki kişi Hablemitoğlu'nu öldürmüş.

Şimdi, ben size soruyorum: Ordu içinde böyle bir kişi, tek başına, bir suç örgütü kurabilir mi -TSK'den bahsediyoruz, bu bir- ve böyle karanlık olaylar yapılabilir mi? Bir kişi üzerinden bir suç örgütü tanımı yapılabilir mi, yoksa bunun kurum içinde daha derinlemesine araştırmalarının yapılması gerekir mi?

Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı, bakın, size şunu söyleyeceğim. Bu, aynı suç örgütü, 2016'daki o darbe planları içinde, darbe dinamiği içinde benimle ilgili de Meclis içinde infazım konusunda bir plan yapmış, beni Meclis koridorları içinde infaz edeceklermiş. Bu infazla ilgili de ifşaatları oldu.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Süreniz geçmiştir. Bir iki cümleyle toparlayalım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bir yirmi saniye istiyorum.

Ben bununla ilgili pek çok suç duyurusunda bulundum, Meclis Başkanımıza girişimde bulunması için talepte bulundum, yazılar yazdım, pek çok kuruma yazılar yazdım; üzerinden üç aya yakın zaman geçti, devletin tek bir kurumu harekete geçmedi. Şimdi, mevzu sizinle ilgili olduğunda, efendim, FETÖ'ye dayandırmak istediğinizde her konuda harekete geçiyorsunuz ya; memlekette 1 Ermeni, tek, 1 tane var, milletvekiliniz var, bununla ilgili de aynı suç örgütünün bir planı ifşa edilmiş Meclis koridorları içinde, Meclis bahçesinde öldürüleceğine dair. Bununla ilgili acaba üç aydır niye devletin hiçbir kurumu kılını kıpırdatmıyor Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı? Yani mevzu bahis yalnızca iktidar olduğunda mı, size dönük olduğunda mı bu devletin kurumları çalışır; yoksa bir muhalife, bir Kürt'e, bir Ermeni'ye dönük planlar olduğunda bu devletin kurumları yalnızca gözlerini mi kapatırlar diye size net bir soru soruyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, devam ediyoruz.

Sayın Durmuş Yılmaz'a söz veriyorum İYİ Parti Grubundan.

Buyurunuz.

Süreniz on dakikadır.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcım, değerli hazırun, basınımızın değerli mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Söyleyeceklerimin muhatabı önce kendi nefsim, sonra benim de içinde bulunduğum toplumumuz ve özelde de Diyanet İşleri Başkanlığımız. 3 Mart 1924 tarihinde Gazi Mustafa Kemal Atatürk tarafından kurulan Diyanet İşleri Başkanlığı, ülkemizin önemli bir anayasal kuruluşudur. Anayasa'mızın 136'ncı maddesinde Diyanet İşleri Başkanlığıyla ilgili düzenlemeler var; buna göre, genel idare içinde yer alan, laiklik ilkesi doğrultusunda, bütün siyasi görüş ve düşüncülerin dışında kalarak ve milletçe dayanışma ve bütünleşmeyi amaç edinen bir kurumumuz. Diyanet İşleri Başkanlığı, bugün itibarıyla Cumhurbaşkanlığına bağlı da bir kurum. Teşkilat Yasası'nda tarif edildiği gibi, İslam dininin inançları, ibadet, ahlak esaslarıyla ilgili işleri yürütmek, din konusunda toplumu aydınlatmak ve ibadet yerlerini yönetmekle görevlidir. Görev tanımı da bunlardır. Diyanet İşleri Başkanlığı kendisine verilen bu görevi bihakkın yapıyor mu? Soru bu. Bütçesine baktığımızda, çoğu kez, yıllar itibarıyla da baktığımızda bir iki bakanlığın bütçesinden daha büyük bir ödenek alan ve bunu harcayan Diyanet İşleri Başkanlığımız, gerçekten bu kendisine verilen görevi yerine getirebiliyor mu yani ibadetlerimiz ahlaka dönüyor mu? Biz, birbirimizle olan ilişkilerimizde hukuki zemin yaratacak davranışlardan kaçınıyor muyuz? İktisadi hayatımızda yazdığımız çeklere sahip çıkıp çekin karşılığını ödüyor muyuz? Senedimize sahip çıkıyor muyuz? Yalan söylüyor muyuz? Yalan söylemekten kaçınıyor muyuz? Aldatıyor muyuz, aldanıyor muyuz?

Bütün bunlar, elbette 2023 yılı bütçesinde harcanacak olan 35 milyar TL'lik girişin bir çıktısının olması lazım. O çıktılardan görüneceği yer de bizim toplum olarak birbirimizle olan ilişkilerimize, mahkemelerdeki davaların azalmasına, karakoldaki dosyaların azalmasına, komşularımızla olan ilişkilerimize bunun yansması lazım. Ama maalesef, biz, gelinen nokta itibarıyla bu 35 milyarlık

ve önceki yıllarda harcanan paranın çıktısını çok fazla göremiyoruz. Görkemli camiler yapıyoruz, camilerimizin sayısı çok arttı ama artan cami sayısına rağmen cemaat giderek azalıyor ve bu da dediğim gibi; dışarıya, eylemlerimize ahlak olarak yansımıyor.

Her ekonomik sistemin ürettiği bir ahlak var. Bugün enflasyonist bir ortamda yaşıyoruz; enflasyon, aslında ahlaksızlık üreten bir sistem. Dolayısıyla Diyanet İşleri Başkanlığımızın bu konularda da bir şeyler söylemesi gerekir ama onu söylerken sistemin nasıl bir çalışma içerisinde olduğunu, enflasyonun ahlakı nasıl tahrif ettiğini de söylemesi ve burada da bir pozisyon alması gerekir ama Diyanet İşleri Başkanlığımızda biz böyle bir şey göremiyoruz.

Söyledi mi, bilmiyorum; araştırma yaptım, yalanladığını görmedim, bir gösteren de olmadı. Bir yurttaşımız ki isminin başında “profesör” unvanı var, şöyle bir cümle kullanmış; yalanladığını görmedim, demediyse de kendisinden özür diliyorum. Bunu, onun söyleyip söylememesi de önemli değil yani toplumda şu anda böyle bir söz dolaşıyor, bu söz üzerinden söylüyorum, diyor ki: “İktidara zarar verecekse haksızlık ve yanlışlardan şikâyetle doğruları söylemek caizdir diyemem.” Bu, nebevi ahlakın neresine sığıyor? Sayın Diyanet İşleri Başkanlığımızdan böyle bir söz söylense... Ben “Bu kişi söylemiştir.” demiyorum ama sosyal medyada sürekli dolaşıyor, kendisinden de “Ben böyle bir şey demedim.” diye bir şey de görmedim. Dolayısıyla bunun, toplumun ahlakı üzerinde yarattığı tahribatın ve bizim geleceğimizle ilgili harcanacak olan 35 milyar TL’yle bir ilgilendirilmesi gerekiyor.

Mesela, ben şöyle düşünüyorum: Kur’an-ı Kerim’in 4’üncü suresinin 135’inci ayetinde Cenab-ı Hakk diyor ki: “Ey inananlar; kendiniz, anneniz, babanız ve yakınlarınızın aleyhinde dahi olsa Allah için tanıklık ederek adaleti gözetin. İster zengin ister fakir olun; Allah her iki gruba da bakar. Öyleyse, kişisel çıkar ve duygularınıza uyarak taraflı davranmayın. Gerçeği çarpıtırmanız veya tanıklık etmekten çekinirseniz, bilesiniz ki Allah yaptıklarınızdan haberdardır.”

Bizim dinimizin ahlak üretmesi lazım. Burada kimseyi hedef almıyorum, bu sözlerin birinci muhatabı kendi nefsim. Ama maalesef, bu konuda yeterli duyarlılık gösterilmiyor. Bu 35 milyar TL’lik harcamanın çıktısının karşılığı bu olmalı, bunun için çalışılmalı.

Belki diğer milletvekili arkadaşlarımıza da gelmiştir, Diyanet teşkilatında çalışan geçici Kur’an kursu öğreticileri ve diğer kişiler birtakım mağduriyetlerinden söz ediyorlar ve isteklerini bize bildirmişler. Öyle anlaşıyor ki Diyanet İşleri Başkanlığı da ve orada çalışan personel de toplumun genelinin muhatap olduğu uygulamadan ve total olarak ürettiğimiz ahlakın dışında kalamıyor. Öğretmenlerin ne sorunu varsa Diyanet personelinin de var, Çalışma Bakanlığından ne talep ediliyorsa onların da benzer talepleri var, diğer meslek gruplarının da talepleri var. Mesela, diyorlar ki: “Milletimize din hizmeti sunan, rehberlik ve önderlik yapan din görevlileri ve Kur’an kursu öğreticilerinin tamamı kadrolu olmalıdır. 4/B sözleşmeli olarak çalışan imam, müezzin ve Kur’an kursu öğreticileri kadroya geçirilmelidir. Vekil imam-hatip, müezzin, kayyum, fahri, geçici Kur’an kursu öğreticileri kadroya geçirilmelidir. Diyanet İşleri Başkanlığı hiç kimse tarafından politik ve güncel kısır tartışma alanlarının içine sokulmamalıdır.” Demek ki bu yurttaşımız, bu görevlimiz Diyanet İşleri Başkanlığının güncel, kısır çekişmelerin içerisinde yeri geldiğinde de siyasette taraf olunduğundan rahatsız olmuş, böyle bir gerçek de var. Dolayısıyla, bu 35 milyar TL harcanırken bunlar dikkate alınmalı. “Özellikle, Diyanet İşleri Başkanlığına atama, nakil ve görevde yükselmelerde liyakat esas alınmalıdır.” Demek ki liyakat burada da yok, diğer kurumlarda yok, burada da yok. Dolayısıyla, bu 35 milyar TL harcanırken nebevi ahlak nasıl türetilecek, nasıl üretilecek, bunun üzerinde Diyanet İşleri Başkanı kafa yormalı ve bununla ilgili olarak da belli aralıklarla topluma hesap vermelidir ve şeffaf olmalıdır. “Kurumların idarecileri Diyanet çalışanlarımızın dertleriyle ilgilenmelidir. Çalışanlar arasında taraf olmadan, ayırım yapmadan, hakkaniyet ölçüsünde bir yönetim anlayışı tesis edilmelidir. İş ehline verilmelidir.” Demek ki burada da

iş ehline verilmiyor. “Çalışanların maaş anlaşmaları sadece katılım bankalarıyla sınırlı kalmamalıdır. Promosyon ödemesi 6 bin TL gibi bir rakamla sınırlandırılarak personel mağdur edilmiştir, promosyon miktarı diğer kurumlara göre yeniden artırılmalıdır.” İnsanız, Diyanette de çalışsak, Milli Eğitimde de çalışsak yemek, içmek, geçinmek zorundayız ama sistemimizin, ekonomik hayatımızın ürettiği ortak ahlaka tabiyiz. Bu insanları da bu taleplerinden dolayı bence kınamamak gerekiyor, dolayısıyla, adil davranmak gerekiyor.

Sistemde Diyanet İşleri Başkanlığını biz iki yıldır, üç yıldır tartışıyoruz. Uygulanan bir ekonomik sistem var, bu ekonomik sistemin oturduğu baz “Faiz sebeptir, enflasyon sonuçtur.” ve şu anda da enflasyon gerçekten ahlaki tahrip ediyor, gerçekten tahrip ediyor çünkü cebimize koyduğumuz, devletin vatandaşının cebine koyduğu 100 liranın alım gücü senenin sonunda 5 liraya, 10 liraya düşüyor.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Yılmaz, süreniz doldu, son bir cümle alayım, rica ediyorum.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Bitiriyorum efendim.

Dolayısıyla, ortada nas diye bir şey var. Efendim, şu anda geline nokta yüzde 9 faiz -o da nas-helal de üstündeki yüzde 16-19 haram mıydı? Ne olması gerekir? Bu konularda hiç mi fikriniz yok? Bu 35 milyar TL’yi harcarken toplumun üzerinde tartıştığı bu konularda hiç mi söyleyecek sözünüz yok? Lütfen, bu konuda bir adım ileri çıkın ve bu eksikliğini duyduğumuz ahlaki ürettirecek sistemi kurmak için ne yapılması gerekiyorsa bunu toplumla paylaşın.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkürler, sağ olun.

Değerli arkadaşlar, şimdi Milliyetçi Hareket Partisinden Sayın Feti Yıldız’a söz veriyorum.

Sayın Yıldız, süreniz beş dakikadır.

Buyurunuz lütfen.

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Teşekkürler Başkan.

Sayın Başkan, Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı, sayın Komisyon üyeleri, değerli bürokratlar, basınımızın güzide temsilcileri; hepinizi öncelikle saygıyla selamlıyorum.

Çok partili siyasi hayatla birlikte parlamenter sistem pek çok krizle karşı karşıya kaldı. Sık sık yapılan seçimler, darbeler, koalisyon hükümetleri, sancılı Cumhurbaşkanı seçimleri gibi siyasi krizler çok görüldü. Ülkemizde bu durumları fırsat bilen cuntalar ve vesayet güçleri millî iradeyi hiçe sayarak demokrasimizi zaman zaman kesintiye uğrattılar. 15 Temmuz hain darbe girişimiyle başlatılan ülkemizi işgal planı, asil milletimizin güçlü bir direnişiyle karşılaştı ve bu aşağılık istihbarat yapılanması yerle bir edildi.

Değerli arkadaşlar, 2014 yılından itibaren Cumhurbaşkanı halk tarafından seçilmektedir. Cumhurbaşkanının halk tarafından seçilmesi, parlamenter sistem içerisinde yarı başkanlık sistemine geçişin göstergesidir. Güçlendirilmiş parlamenter sisteme döneceğini iddia eden, savunan arkadaşların yani 6’lı masanın “Cumhurbaşkanını halk seçecek.” demeleri ve parlamenter sistemden bahsetmeleri bana göre tam bir kafa karışıklığıdır. Bu durum, yarı başkanlık sistemidir. Onun için, sistemleri birbirine karıştırmadan meseleyi halkımıza doğru dürüst izah etmemiz gerekir. 24 Haziran 2018 genel seçimleriyle birlikte Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine resmen geçildi. Bu arada, tabii, muhalefet hukukçuları bu Anayasa değişikliğiyle ilgili maalesef “istismarcı anayasa değişikliği” efendim, daha da ağızımızı alamayacağımız şekilde, halkın oylarını küçültücü beyanlarla açıklamalar yaptılar.

Yine, yakın bir zamanda başörtüsü meselesini yine,

“Anayasayla düzenleyelim.” dediğimizde -Sayın Hocam da geldi şimdi- bunu fırsatçı bir Anayasa değişikliği olarak nitelendirdi. Bunların altını topladığımızda bunların milli iradeye hakaret olduğunu tarif etmeme herhâlde gerek yok Değerli Hocam.

Cumhurbaşkanı hızlı karar alarak etkin bir yönetim göstermektedir; güçlü yürütmeyle güçlü devletin önündeki engeller bir bir kaldırıldı, terörle mücadelelen pandemiye, tabii afetlerden uluslararası sorunlara kadar hiçbir konuda çok şükür zafiyete düşülmedi.

Değerli arkadaşlar, tam burada şunu söylemek isterim: Aristoteles’in öğrencisi olan Büyük İskender “Adalet mi cesaret mi üstündür?” diye merak eder, Hindistan seferinde de filozoflara sorar -filozofların cevabı ilginçtir ve çok da doğru bir cevaptır- aldığı cevap şudur: “Eğer bir yerde adalet varsa cesarete gerek yoktur.” Evet, adaletin olduğu yerde cesarete gerek yoktur çünkü her şey yerli yerine oturur.

Şimdi, Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin imkânlarından birkaç şeyi daha paylaşmak istiyorum. Bir kere, halk kime ve hangi kadroya oy vereceğini bilir baştan, hesap sorma imkânı fazlalaşır. Yine, seçmenlere daha fazla seçme imkânı sağlanır. Yasama organı için bir partinin adayına destek verirken yürütme organında başka bir partinin adayına oy verebilir yani bu bir zenginliktir, sadece bu hâl bile Cumhurbaşkanlığı sisteminin parlamenter sisteme olan demokratik üstünlüğünün tek başına göstergesidir.

Arkadaşlar, siyasi güç ve yetkiye sahip yürütmenin halk tarafından doğrudan seçilmesi ona büyük bir güven, saygınlık ve meşruiyet sağlamıştır. Önümüzdeki yüzyıl, Türkiye Yüzyıl’ı olacaktır bu sebeple. Ülkemiz küresel bir güç olma yolunda hızla ilerlemektedir; savunma sanayimiz de güya bu ihtiyaçları karşılayacak seviyededir.

Zaman bitti ancak birkaç kelime daha...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyorum Feti Bey.

Son cümlemenizi alalım.

Buyurun lütfen.

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Peki.

Bütçemizin hayırlara vesile olmasını diler, hepinizi saygıyla selamlarım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyorum.

Sayın Salih Cora, buyurunuz.

SALİH CORA (Trabzon) – Sayın Cumhurbaşkanlığı Yardımcımız, çok kıymetli bürokratlar, değerli milletvekilleri; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Başta Cumhurbaşkanlığı olmak üzere, bağlı kuruluşların bütçelerinin hayırlı uğurlu olmasını diliyorum.

Tabii, bugünkü gündem gereği daha çok Cumhurbaşkanlığının bütçesinin görüşüldüğü bir günde hükümet sistemi tartışmaları müzakerelerin odağına yerleşmiş durumdadır. Şunu ifade etmek isterim ki Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçiş milletimizin iradesiyle ortaya çıkmıştır ve milletimizin keyfi bir iradesiyle bu sisteme geçiş söz konusu olmamıştır, bunun bir tarihsel süreci vardır yani sizin tarif ettiğiniz anlı, şanlı, muhteşem parlamenter sistemin işlenmez kılınması ve süreçleri sürekli tıkayan bir modele dönüşmesi nedeniyle Türkiye bir karar verme mecburiyetinde oldu ve Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçti. Eğer parlamenter sistem yetmiş yıllık süreci içerisinde çok güzel örneklerle vesile olmuş olsaydı ve Türkiye’nin gelişmesine, kalkınmasına vesile olacak adımlar atsaydı, demokratik kültürümüzün gelişmesini önceleyen yaklaşımlar ortaya koysaydı bu sistem belki de

milletimizin önüne yeniden getirilmemiş olurdu. Bu sistemde, parlamenter sistemde, baktığımızda, sürekli darbe üreten bir sistem, bir mekanizma oluşmuştu. 1960'lı yıllarda, 1970'li yıllarda, 1980'li yıllarda, 1990'lı yıllarda ve nihayetinde 2007 ve 2015'e de baktığımızda, darbe üreten bir sistemin artık kendi kendini infilak ettirdiği bir durumla karşı karşıya kaldık. Ve nihayetinde, yine, yapılan çalışmalar sonucunda, Türk milletine en uygun, toplumumuza en uygun sistem olarak bütün dünyadaki sistemlerden farklı olarak Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine karar verildi. Parlamenter sistemde koalisyon vardı, belirsizlikler vardı, darbe vardı, kriz vardı; krizin hem siyasi hem ekonomik boyutu vardı. Dolayısıyla bu sistemden sanki tekrar geriye dönüş olduğu zaman her şeyin düzeleceği manasında bir yaklaşımı doğru bulmuyoruz. Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi, yeni bir sistemdir. Yetmiş yıl denenmiş ve kötü sonuçlar vermiş bir sisteme dönüş yerine beş yıllık bir sistemi revize edecek, eksikliğini aksamı ortadan kaldıracak, onu güçlendirecek ve ona daha fazla şans ve imkân tanıyacak bir sistemde ısrar etmenin daha doğru olduğunu düşünmekteyim yani bu Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine yönelik saldırıları çok acımasız olarak değerlendiriyorum. Şimdi, şöyle ifade edeyim: Bu sistemden dolayı yargı bağımsızlığı eleştiriliyor, arkadaşlar yani "Dünya lideri tutukluyor, diğer dünya liderleri bırakıyor." şeklinde bir yaklaşım ortaya konuluyor. Önceki parlamenter sistemde nasıl bir yargı vardı? Ya, bu milletin oylarıyla seçilmiş bir Başbakanı yalan dolan belgelerle beraber idam eden yargı sistemi hangi hükümet sistemi döneminde olmuştu? Yine, aynı şekilde, bu ülkede "Bir sağdan, bir soldan." diyerek cezaevleri doldurulup bu ülkenin gençlerinin, 17 yaşındaki çocukların yaşını büyüterek idam ettiren yargı sistemi hangi hükümet sistemi döneminde olmuştu? Bu ülkenin, bu vatanın çocuklarını sırf kılık kıyafetinden dolayı, başörtüsünden dolayı yargısız bir şekilde infaz hangi hükümet sistemi döneminde oldu? Bu ülkede şu an Cumhurbaşkanlığı yapan kişiyi sırf şiir okudu diye -yani kalkıp herhangi başka bir eylem içerisinde bulunmadı, şu anda cezaevinde bulunan kişilerle karşılaştırma dahi yapmak istemiyorum- cezaevine gönderen ve "Artık muhtar dahi olamaz." diyen yargı sistemi hangi hükümet sistemi döneminde olmuştu? Dolayısıyla bunun örneklerini çoğaltmak mümkündür yani çok fazla örnekler vardır.

Yargıdaki münferit olaylar üzerinden bir hükümet sistemini eleştirmenin çok bir temeli olduğu kanaatinde değilim.

Aynı şekilde, şunu ifade etmek isterim ki: Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi sonrasında da sadece Türkiye'de değil, dünyada çok farklı gelişmeler oldu. Yani dünyadaki gelişmeler ister istemez Türkiye'yi etkiliyor. Türkiye'de ekonomik sorunlar anlamında, özellikle enerjideki dışa bağımlılığımızın ortadan kalkmaması nedeniyle sorunlar bizi etkiliyor. Bir pandemi sürecini görmezlikten gelemeyiz. Üretim çarklarının tahrip olduğu, tedarik zincirinin koptuğu, seyahat kısıtlamalarının olduğu, arz talep dengesinin bozulduğu bir dönemde, Türkiye, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle beraber yine de milletini, vatandaşını koruyan önemli hamleler gerçekleştirmiştir ve bu hamleler sonucunda hem bir taraftan terörle mücadele hem bir taraftan Mavi Vatan'daki hakları savunmak hem bir taraftan Azerbaycan ile Karabağ'ın hukukunu savunmak, bir taraftan kendi jeopolitik risklerini bertaraf ederken bu krizi de, pandemi sonrası oluşan ekonomik sorunları da teğet geçecek şekilde çözmeye çalışıyoruz. Evet, bir enflasyon sorunu vardır, biz bunu inkâr etmiyoruz ama bunu da çözecek olan yine biziz. Şu anda, faizlerin yüzde 9,5'a inmesini, reel faizlerin de, piyasadaki faizlerin de bu orana yaklaşacak olması ümidi, işsizliğin yüzde 9,8'lere inmesini, ihracatta 255 milyar dolarla rekorlar kırmamız, Türkiye'nin büyüme trendini yükseltmesini esasında olumlu gelişmeler olarak değerlendiriyoruz. Yani, bu sistem olmamış olsaydı bunlarda bu kadar hızlı ve etkin kararlar alabilmemiz mümkün olmazdı. Parlamenter sistemin şu anda hayatta olduğunu düşünelim: Rusya-Ukrayna arasında savaş var, A partisi lideri diyecek Rusya'nın yanında yer alalım, B partisi lideri diyecek Ukrayna'nın yanında yer alalım, C partisi diyecek ki tarafsız kalalım... Böyle bir durumda, işte bir tahıl krizi olduğunda apışıp kalacak

ve tarafsız kalayım derken bitaraf olacak bir ülkenin yaşayacağı sorunları, sıkıntıları hep beraber görmemiz gerekiyor. Dolayısıyla biz Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi kendi kabiliyetlerini, kendi dinamiklerini ortaya koydukça daha fazla üretken bir sistem olduğunu ve toplum, millet ve ülke için daha yararlı bir sistem olduğunu düşünüyoruz; buna bir “tek adamlık sistemi” diyerek yıpratmak ve karalamak doğru değildir. Asıl, parlamenter sistem azınlığın çoğunluğa tahakküm ettiği bir sistemdir. Yani yüzde 30’la bir parti iktidara gelebilir, biz yüzde 32’yle tek başımıza iktidara geldik. Meclis Başkanını biz seçtik, bakanları belirledik, Başbakanı seçtik, 27 Nisan olmasaydı, 367 gibi bir karar, parlamenter sistemin o anlı şanlı yargı sistemi, Anayasa Mahkemesi olmasaydı Cumhurbaşkanını da biz seçecektik. Cumhurbaşkanını da biz seçtiğimizde dolayısıyla her şeyin ataması ve seçmesi bizim uhdemizde olacaktı.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Toparlayabilerseniz sevinirim.

SALİH CORA (Trabzon) – Bu mu daha demokratik sistem, yoksa milletin elinde iki oyunun olduğu Cumhurbaşkanını -yürütmeyi- halkın oyuyla doğrudan seçen, yine yasamayı da doğrudan halkın oylarıyla seçen bir sistem mi daha demokratiktir? Önemli olan, bu sistemi en uygun şekilde tatbik edebilmektir. Cumhurbaşkanının partili olması, aynı zamanda bir siyasi partinin genel başkanı olması bu sisteme atfedilebilecek bir olumsuzluk değildir; bu zorunluluk değil, bir tercihtir; Cumhurbaşkanımız böyle tercih etti. Sırf bundan dolayı, bu tip yaklaşımlardan, örneklerden dolayı sistem tartışması içerisinde bulunulmasını doğru bulmuyorum. Şu anda, Cumhurbaşkanımız yürütme yetkisini kendi elinde bulunduran kişi, bu milletin yüzde 50’sinin üzerindeki oyla beraber yetkilerini kullanıyor. Yüzde 30’la iktidara gelen bir partinin atadığı bir Cumhurbaşkanına bu kadar yetki verildiği yerde halkın oyuyla seçilen Cumhurbaşkanın aldığı kararların meşruiyetini de sorgulamak abesle iştigaldir.

Bütçenizin hayırlı ve uğurlu olmasını diliyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Bağımsız milletvekili Sayın Tuma Çelik, buyurun lütfen.

Süreniz beş dakikadır.

TUMA ÇELİK (Mardin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı, değerli bürokratlar; şimdi, Türkiye Cumhuriyeti, Anayasa’sına göre demokratik, laik, sosyal bir hukuk devletidir. Dolayısıyla aslında Türkiye Cumhuriyeti’nin vatandaşları arasında hiçbir ayırım yapmaması gerekir. Şimdi, biraz gerçekliğe bakalım, Türkiye gerçekten böyle bir şey mi? Çünkü ben azınlık toplumunun bir üyesi olarak, üyesi olduğum topluluklar bugüne kadar, yüz yıldır birçok sorunla boğuşuyor. Aslında AK PARTİ iktidarlara, bir dönem, bu sorunların çözümü için pek çok eksikliğe, yetersizliğe rağmen, oldukça önemli adımlar attı. Dolayısıyla bu konuda hakkınızı vermek gerekiyor. Mesela, vakıf mülklerinin bir kısmı iade edildi, Süryani anaokulu açıldı, Gökçeada’da okullar yeniden çalışmaya başladı, Süryani din görevlileri Cumhurbaşkanlığı uçağıyla dış ziyaretlere götürüldü ancak bu güzel hikâye bir noktada son buldu ve Türkiye’de yüz yıldır yaşadığımız gerçekliğe döndük, farklı kimlik ve inanç grupları yeniden sorunlarla baş başa kaldılar. On üç yıl aradan sonra çıkarılan yeni yönetmelikle vakıflar seçimleri büyük bir krize döndü şu anda. Yıllarca seçim yapılmadı bu vakıflarda, şimdi yapılan seçimlerde ise sadece “yandaş” diyebileceğimiz, yöneticilere göre şekillenmiş bir seçim sistemiyle sadece iktidara yakın çevrelerin hoşuna giden sonuçlar ortaya çıktı. Din görevlileri yetiştirilemiyor Türkiye’de. Düşünebiliyor musunuz İstanbul’un Mardin’in, Hatay’ın sokaklarında yetişmiş insanlar, din görevlileri dünyanın her tarafında gidip görevlerini ifa etseler ve orada yaşadıkları bu sokaklardaki insanların güzelliğini anlatsalar ne güzel olur ama yok öyle bir şey. Aslında geçmişte Türkiye’de yetişen insanlar, şu anda gidin, yaşadıkları yerde Türkiye’yi anlatıyorlar, İstanbul’u anlatıyorlar, Mardin’i anlatıyorlar, Hatay’ı anlatıyorlar ama şu anda ona devam edilemiyor. Dolayısıyla

da böylesi önemli bir imkân aslında günümüzde gasbedildi. Patrikhanelerin, metropolitlerin tüzel kişilikleri yok. Bütün dünyada statü sahibi olan patrikler ve din görevlileri Türkiye’de maalesef yok hükmündedir. Nefret söylemi de devam ediyor. Şimdi, Noel’e yaklaşıyoruz biliyorsunuz ve Türkiye’de, önümüzdeki günlerde birçok yerde Noel babaların bıçaklandığını duyacağız hepimiz. Bütün...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Ya, beyefendi nereden çıkartıyorsun?

TUMA ÇELİK (Mardin) – Göreceğiz, göreceğiz, hepimiz birlikte göreceğiz.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Yok öyle bir şey!

TUMA ÇELİK (Mardin) – İzin verin... Hepimiz birlikte göreceğiz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, söz verdiğimde cevap verirsiniz, bitirsin konuşmasını.

TUMA ÇELİK (Mardin) – Şimdi, bütün...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Halkı kin ve nefrete sevk ediyor!

TUMA ÇELİK (Mardin) – Bugüne kadar her yıl yaşadığımız olayların önümüzdeki dönemde tekrar yaşanacağını söylüyorum.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Sen böyle söyleyince insanın kanı donuyor.

TUMA ÇELİK (Mardin) – Lütfen, sözümü bitireyim... Sözümü bitireyim...

ERDAL AYDEMİR (Bingöl) – Ya, Sayın Çelebi, dinlemesini bir öğren.

TUMA ÇELİK (Mardin) – Bir de... Başkanım, sözümün devamına izin verin lütfen.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – “Göreceğiz” demek yerine “Temenni etmiyorum.” deseniz daha iyi olur, bir yanlış anlaşılmaya müsait oluyor cümleliz.

TUMA ÇELİK (Mardin) – İnşallah, böyle bir şey olmaz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – “Olmaz.” deyin, evet.

TUMA ÇELİK (Mardin) – İnşallah, inşallah ama yaşanan durum bunu gösteriyor.

Bir de size bağlı Diyanet İşleri Başkanlığı var. Türkiye’de Sünni Müslümanlar dışındaki inanç gruplarının hiçbirine, hiçbir şey ifade etmiyor çünkü onları yok sayıyor maalesef. Bizim ödediğimiz vergilerle Diyanet İşleri Başkanlığı bütçesi ayarlanıyor ama bu bütçe bize hiçbir şey ifade etmiyor, bize hiçbir şekilde dönmüyor. Türkiye’de Aleviler, Hristiyanlar, Museviler, Sünni Müslümanların dışındaki bütün topluluklar yok sayılıyor maalesef Türkiye’de, ne Diyanet İşleri Başkanlığında ne Milli Eğitim Bakanlığında ne de diğer hiçbir bakanlıkta bunlara hiçbir şey ayrılmıyor. Milli Eğitim Bakanlığı bütçesinde de bunları dile getirdim.

Kısacası, son olarak şunu söylemek istiyorum: Biz, Türkiye Cumhuriyeti’nin vatandaşları olarak anayasal haklarımızı... Dolayısıyla bütçeden bütün bu topluluklara pay ayrılması gerekiyor, bütün kurumlarına bu payın ödenmesi gerekiyor.

Teşekkür ederim, sağ olun.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyorum.

Böylece, ilk turu tamamladık, ikinci bir liste oluşturacağım şimdi.

Cumhuriyet Halk Partisinden üyemiz Sayın Mehmet Bekaroğlu, kendisine söz vereceğim. Halkların Demokratik Partisinden Erdal Aydemir, İYİ Partiden Sayın Naci Cinisli, MHP’den Sayın İsmail Faruk Aksu, AK PARTİ’den de Sayın Ekrem Çelebi şeklinde, sırasıyla söz vereceğim.

Sayın Mehmet Bekaroğlu, buyurun lütfen.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Bakan, değerli arkadaşlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Cemal Bey kalktı herhâlde, anlatırken “uçak” filan dedi. “Uçak yapacağız.” demek istedi herhâlde değil mi arkadaşlar? “İnşallah ileride uçak yapacağız.” demek istedi.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Kızılelma var ya, onu söyledi.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Şimdi, Sayın Cora dedi ki: “Başbakan hangi hükümet sisteminde asıldı? Bir sağdan, bir soldan insanlar hangi hükümet sisteminde asıldı?” Ya, kendisi hukukçu, darbe yapılmıştı o dönemde, askeri darbe hükümeti döneminde yapıldı. Evren astı, Evren astı! Hani ne demek istiyor? Bir de diyor ki: “Hangi hükümet döneminde şiir okuyan bir insana, Belediye Başkanına dört ay hapis cezası verilir?” Sizin Hükûmetiniz döneminde. Şu anda, dört ay hapis cezası alıp Pınarhisar’da yatan o dönemin Belediye Başkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan’ın Cumhurbaşkanlığı döneminde atasözü söyleyen, şiir okuyan, herhangi bir yerde bir şekilde işinize gelmeyen cümle kuran herkes tak diye atılıyor sorgusuz sualsiz; bırakın yargılanmayı, sorgusuz sualsiz altı ay, bir sene yatabiliyor.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – “Darbe zemini hazırlanmak istendi.” dedi. Sayın Cora...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, sıra gelince cevap verelim, olur mu?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sizin döneminizde oluyor bunlar, bunun da cevabını vermiş olalım.

Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcım, biliyorsunuz, yeniden değerlendirme oranı ekim ayındaki TÜFE-ÜFE ortalamasıyla belirleniyor ancak Cumhurbaşkanı bunu yüzde 50 artırma, yüzde 50 azaltma yetkisine sahip; Meclis, yasama kendisine böyle bir yetki vermiştir. Şimdi ÜFE-TÜFE ortalaması yüzde 122,9 çıkınca ben demiştim ki: Cumhurbaşkanı bunu yüzde 50 indirmese bile indirir, en azından 100 filan olur; indirmede. Bugün ilan edildi, yeniden değerlendirme oranı yüzde 122,9 olacak değerli arkadaşlarım. Bu ne demektir biliyor musunuz? Bütün vergiler, devlet alacakları bu oranda artacak eğer Cumhurbaşkanı müdahale etmezse. Mesela, motorlu taşıtlar vergisi yüzde 122,9 oranında artacak.

Değerli arkadaşlar, enflasyonu yüzde 85,5 ilan ediyorsunuz, hepiniz de övüyorsunuz “Nasıl devletin ilan ettiği enflasyona uymazsınız, dinlemezsiniz?” filan. Siz niye dinlemiyorsunuz devletin ilan ettiği enflasyona? Siz devlet değil misiniz? En azından enflasyon oranında yapsaydınız yeniden değerlendirme oranını, yüzde 85,5 yapsaydınız. Faizi de daha dün yüzde 9’a indirdiniz; Sayın Cora bilemedi, “Yüzde 9,5.” filan dedi, çekin kulağını onun.

Değerli arkadaşlarım, şimdi, başka vahim bir durum var, dün Sağlık Bakanlığını konuştuk.

Arkadaşlar, Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcım; genel sağlık sigortası –dün ben söyledim- gerçekten dünyanın en önemli genel sağlık sigortalarından biri kapsayıcılık ve derinlik açısından ama finansman konusunda çok ciddi problem ortaya çıktı. Finansmanı düşünülmediğinden dolayı iflas noktasına geldik. Şu anda, gerçekten nitelikli tetkikler ve müdahaleler genel sağlık sigortasının neredeyse kapsamından çıktı, ya resmen çıktı yahut fiilen çıktı. Fiilen nasıl çıktı? İnsan kanser, gidiyor, bir buçuk ayda, iki ayda sıra alıyor, bir buçuk iki ayda MR’ını çektiriyor, bir ay MR’ın okunmasını bekliyor, ölüyor. Ya özel hastaneye gidecek... Özel hastane de büyük farklar alıyor, özel sigortalar 100 bin liralık poliçe gönderiyorlar. Özel hastanelerde artık yüzde 300’ü filan geçtiler, istedikleri kadar alıyorlar. Nitelikli müdahale yapabilen insanlar da doktorlar da üniversite hastanelerinden ve devlet hastanelerinden -özlük haklarından tatmin olmadıkları için ayrılıp- özel hastanelere gidiyorlar. Fakir olan insan... “Hayır, biz en büyük sosyal yardımı yapan Hükûmetiz.” filan dedi Cemal Bey.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – İnsani yardım bakımından...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ya, bununla övünmeyin ya, en çok yoksul sizin zamanınızda var. Doğru da değil bu. Fakir olan insan fiilen ölümü beklemek durumundadır Cemal Bey kardeşim, şu andaki genel sağlık sigortası işlemiyor.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Dün genel sağlık sigortası için Sağlık Bakanına teşekkür ediyordun Sayın Bekaroğlu ya!

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ben bitireyim arkadaşlar.

Değerli arkadaşlarım, şimdi, bürokratları tanıtırken (MİT) Millî İstihbarat Teşkilatı Başkan Yardımcısı gelmişti. Sayın MİT Başkanı Parlamente'ye gelmedi. Oysa Türkiye'nin, bütün Türkiye'nin acı çektiği, derinden üzüldüğü en büyük olaylardan birini yaşadık geçtiğimiz günlerde; İstiklal Caddesi patlaması -terör olayı, katliamı, ne diyelim- ve bu olayın artık, iktidarı muhalefetiyle hemen hemen herkes, ciddi bir sınır güvenliği, istihbarat zafiyetinden kaynaklandığını söylüyor. Böyle bir durumda, MİT Başkanı buraya gelip kendisinin bu konuyu bize anlatması lazım, Türkiye Büyük Millet Meclisine hesap vermesi gerekir. Değerli arkadaşlarım, bir kadın bir yerden giriyor, şu kadar kilometre gidiyor, İstanbul'da, İstanbul'un en önemli merkezinde kamuflaj elbisesi giymiş, elinde gülle dolaşıyor. Ya, orada herhangi bir insan bunu görse "Bu nedir?" deyip yakalayacak ama Millî İstihbarat Teşkilatının bunlardan haberi olmamış. Değerli arkadaşlarım, bütün spekülasyonlar, bu patlamayla ilgili yapılan bütün spekülasyonlar biraz evvel söylediğim iki cümlemin üzerine kurulmuştur. Nasıl oluyor da böyle bir şeyi görmezsiniz, ne gibi bir sınır zafiyeti, istihbarat zafiyeti var, bunu bize burada anlatması gerekirdi değerli arkadaşlarım. Şimdi, bunun üzerine, benim burada söylediğim kadar laf bile söylesek hemen o şeyde ki -ne diyorsunuz? "Küllîye" diyorsunuz siz biz de "saray" diyoruz, hâlbuki Cumhurbaşkanlığıdır değil mi?- Cumhurbaşkanlığındaki Fahrettin Altun arkadaşımız hemen dezenformasyondan işlem yapmak için gerekli şeyleri verirdi. Değerli arkadaşlarım, bu dezenformasyon ya da hakikati kim tayin ediyor? Ne enformasyondur ne de dezenformasyondur. Bunun kanununu çıkardınız, bu konuyla ilgili kim tayin edecek değerli arkadaşlarım? Şimdi, ben Sayın Süleyman Soylu'nun ilk günden yapmış olduğu açıklamalardan başlayarak kuşku içindeyim İstanbul'daki patlamayla ilgili, örnek veriyoruz, daha bir sürü olay var. Şimdi, bu konuyla ilgili hakikati bana kim anlatacak? Devlet mi anlatacak yani? Yani Fahrettin Altun, değerli arkadaşlarım -kanun gereği midir, bilmiyorum- dezenformasyon bülteni yayınlıyor ve gazetecilere gönderiyor, bunlar doğru, bunlar yanlış... Böyle bir demokrasi olmaz değerli arkadaşlarım, böyle bir demokrasi mümkün değil, böyle demokrasiye demokrasi denmez. Hakikati insanlar konuşurlar, elbette devletle ilgili birtakım şeyler vardır onlara zaten kimse bir şey demiyor, onlarla ilgili bir şeyimiz yoktur. Hani, kasıtlı olarak, karşı casusluk faaliyetleri vardır da bunu ortadan kaldırma... O ayrı bir konudur ama burada, gözümüzün önünde, ulu orta yaşanan ve hepimizi derin şeye boğan... Hatta üzerinde bir sürü spekülasyonlar var. Ya, biz büyük bir travma yaşadık bu ülkede, 7 Haziran-1 Kasım'da büyük bir travma yaşadık. Hemen onu hatırlatan, gerçekten herkesi karamsar kılan ki bir araştırma şeyi de yayınladı, Adalet ve Kalkınma Partililerin de yüzde 70'i bu şekilde bakmış bu olaya. Ya, böyle bir olay yaşıyoruz ve Cumhurbaşkanı, İçişleri Bakanı geliyor, şöyle olmuştur." diyor, daha işin başında şöyle olmuştur. diyor; ondan sonra, İletişim Başkanı da şu kadar para ayırıyoruz, işte Cumhurbaşkanlığının binası, Külliye yetmiyor, dışarıda büyük bir bina kiralyoruz, iletişim... Değerli arkadaşlarım, evet partili Cumhurbaşkanı olamaz, olmaması gerekiyor. Hadi o Cumhurbaşkanı ama her şeye rağmen, devlet ayrı bir şeydir, efendim hükümet, siz, Adalet ve Kalkınma Partisi ayrı bir şeydir. Ya, kardeşim, herhangi bir şeye, ayağına diken batan Hükümet yetkilisi ya da iktidar partisi yetkilisi hemen atlıyor "Benim aleyhime söylenen her şeyi devletin aleyhine söylediniz." hemen gidiyor insanları haine yazıyor değerli arkadaşlarım; böyle bir şey olmaz.

Bitiriyorum sözlerimi. Bakın, bir ülkede insanların yarısı terör, terör iltisaklı, terör destekçisi ilan ediliyorsa o ülkede hiçbir şey olmaz, o ülkeyi siz yönetemiyorsunuz demektir. Yahu ne demek ya, ne demek bu ya Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcım? Sayın Cumhurbaşkanı çıkıyor, muhalefeti... O konuşma da neydi kardeşim ya? Elimizde gül falan var. Gürz de var...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Son yarım dakikanız.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ya, Sayın Cumhurbaşkanım yapmayın, rica ediyoruz ya, gürz mürz taşımayın Sayın Cumhurbaşkanı ya. Biz bu ülkenin vatandaşlarıyız, bugün siz iktidardasınız, yarın başkaları iktidar olacak ya. Bu kadar büyükmek, bu kadar ezip geçmek olmaz. Sindirerek ne kadar yöneteceksiniz?

Arz ederim efendim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

HDP Grubundan Sayın Erdal Aydemir, buyurun.

ERDAL AYDEMİR (Bingöl) – Sayın Başkan, çok değerli hazırun; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii, bundan önceki dönemlerde, Sayın Cumhurbaşkanımız, bir önceki ekonomi yönetiminden sorumlu olan Bakan Sayın Lütfi Elvan'ın pozitif hukuka, pozitif ekonomi bilimine dayalı olan ekonomi yönetimiyle ilgili, tüm Türkiye kamuoyunun ve hepimizin malumu olduğu üzere, ekonomiyi biz nasla yöneteceğiz ve nas yönetiminin temelinde de faiz indirimlerini koymuştu. Biz, Sayın Cumhurbaşkanının liderliğinde, yaklaşık yirmi yıldan beri de ülkeyi yöneten AKP iktidarına şunu hatırlatıyoruz: Nas, sadece ekonomiyi yönetmekte veya sadece faiz politikasının belirlenmesinde olmaz arkadaşlar.

Bakın, İslam dininin Peygamber'i Hazreti Muhammed (SAV) rahmana erdiği zaman, Allah'a ulaştığı zaman geride bırakmış olduğu mirası neydi biliyor musunuz Sayın AKP Grubu? Sadece 7 dirhemi vardı, bir mal varlığı, birikimi yoktu, para birikimi yoktu. Peygamber'imiz Hazreti Muhammed "Benim yaşamıma bakın, benim yaşama biçimime bakın, benim yaşama biçimim nasılsa İslam da öyledir." demiştir. Şimdi, bütün AKP Grubunu, AKP Hükümetini de Peygamber'imiz Hazreti Muhammed'in yaşamına, yaşam biçimine davet ediyorum. Bakın, Peygamber'imiz öldüğü zaman 1.150 odalı bir sarayı yoktu. Peygamber'imiz öldüğü zaman 350 odalı yazlık sarayı yoktu, Peygamber'imiz öldüğü zaman bir günlüğüne kullanılmak üzere inşa edilmiş, milyonlarca liraya mal olan Ahlat Sarayı yoktu. Peygamber'imiz öldüğü zaman on milyonlarca liraya mal olmuş yüzen sarayları yoktu.

Şimdi, buradan şunu soruyorum: 400 milyon dolar değerinde bir uçan saray, bunun bütçeye veya Cumhurbaşkanlığı bütçesine günlük maliyeti nedir, aylık akaryakıt gideri nedir, yıllık bakım masrafları nedir? Yine, Cumhurbaşkanlığının envanterinde bulunan, 12 adet uçaktan oluşan filonun yıllık bakım ücreti nedir, kullanmış olduğu akaryakıt miktarı nedir? Yine, Cumhurbaşkanının makamına tahsis edilmiş olan, yabancı marka onlarca aracın -özellikle Mercedes, BMW, Audi vesaire- sayısı kaçtır, bu araçların bu ülkeye maliyeti nedir, yıllık bakım ücretleri nelerdir? İşte bütün bunların tek tek izah edilmesi AKP Hükümetinin boynunun borcudur; öbür türlü, işinize geldiği zaman nas, işinize gelmediği zaman da istediğiniz şekilde yolsuzluk, vurgun, aşırı israf... İşte bütün bunları, bir gün döner, sizin önünüze koyarlar. Bunun İslam dinindeki tanımlaması arkadaşlar, riyakârlıktır, ikiyüzlülüktür, hatta ve hatta münafıklıktır.

Çok kısa bir hatırlatmada yine bulunacağım; özellikle AKP'ye oy vermiş olan mütebedeyin, muhafazakâr başta Kürt seçmenler olmak üzere, tabii ki Türkleri de dâhil ediyorum... Ne oldu Hasan el-Benna'yla başlayan, Seyyid Kutub'la devam eden, Mursi'nin ölümüyle sonuçlanan İslam

kardeşliğiniz? Nerede Müslümanlık, nerede Müslüman kardeşliği? Bu mudur Müslüman kardeşliği? Düne kadar darbeci, katil addettiğiniz Sisi'yle kardeşlik, dostlaşma mıdır İslam kardeşliği, İslam ümmetçiliği?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum, son cümlenizi alabilirsek...

ERDAL AYDEMİR (Bingöl) – İşte sizin nistan anladığınız budur; ikiyüzlülük, riyakârlıktır.

Saygılar.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sağ olun.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bu tanımları bilmen çok güzel.

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Keşke siz de bilseydiniz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Naci CİNİSLİ, İYİ Parti Grubundan...

Buyurun lütfen.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Çok teşekkür ederim Sayın Başkanım.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Kimin ne olduğu...

ERDAL AYDEMİR (Bingöl) – Siz de biraz hayatınıza bunları...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, söz verdiğimde cevap verin, rica ediyorum, bitirelim.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Biraz aynaya bak, aynaya. Aynaya baksan iyi olur.

ERDAL AYDEMİR (Bingöl) – Yok öyle, en büyük hırsızlığı yap, ondan sonra da...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, tamamladık, söz verdim.

Uğur Bey, daha sonra söz verdiğimde cevap verin lütfen.

Buyurun Naci Bey.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Cumhurbaşkan Yardımcımız, bürokrasimizin ve kurumlarımızın çok kıymetli temsilcileri, sayın basın mensupları; ben de sizleri saygıyla selamlıyorum.

Evet, milletimizin hakkını, hukukunu burada bir aydır savunmaya çalışıyoruz, bütçe hakkını savunuyoruz. Ben, Plan ve Bütçe Komisyonunda ilk defa görev aldım, benim ilk bütçem ve hakikaten çok istifade ettim. Burada görüşlerini açıklayan bütün milletvekillerine çok teşekkür ederim. Değerli ağabeyim, büyüğüm İlhan Kesici Bey'in güzel bir sözü var: “Devlet, toplantılarda öğrenilir ve tekamül eder.” Hakikaten öyle; keşke daha çok toplantılar olsa, bu yeni sistemin bir sıkıntısı da bu; artık Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısında devlet için yeteri miktarda kaliteli toplantı yapamıyoruz, bu kaliteli toplantıların hasretini ben çektim milletvekilliği sürem boyunca. İnşallah ileride devletimize, milletimize layık bir sistemle onları daha da yüceltiriz; Cenab-ı Hakk'tan niyazım budur.

Bütçe konuşuyoruz, tabii ki rakamlar var fakat bir ay boyunca bu rakamları fazlasıyla konuştuk. Öyle bir bütçe, öyle bir ekonomi konuşuyoruz ki politika faizi yüzde 9 ama Türkiye'nin yurt dışından borçlanma faizi dolarla yüzde 10; politika faizimiz yüzde 9, TL; dolarla borçlanma faizi yüzde 10, inanılmaz bir çelişki, böyle bir ekonominin sağlıklı olduğunu lütfen kimse iddia etmesin. Hatta çok değerli Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterimize bir iş düşüyor; bence Kurulunuzun gündemine millî ekonomiyi de alın çünkü ekonomi bir millî güvenlik sorunu hâline geldi; bunu ben her bakanlıkta neredeyse söyledim, bu bir millî güvenlik sorunudur. Merhum Süleyman Demirel Beyefendi vaktiyle

demitti: “Bundan sonraki bir finansal, ekonomik kriz -Allah esirgesin- siyasi tavizler getirebilir arkasından.” Evet, şu anki durumumuz -Allah esirgesin- ülkemizi siyasi taviz verme mecburiyetinde bırakır diye endişe ederim, o yüzden de şu anki gelen ekonomik durum bir millî güvenlik sorunudur.

Ekonomiden ziyade... Onların hepsi konuşuldu, konuşulmayan hiçbir söz kalmadı rakamlarla ilgili. Benim bu bir ay boyunca burada bazı tespitlerim oldu, bunları sizinle paylaşmak isterim, üzüntü duydum bu tespitleri yaparken: Çok sorunlu bir terminolojiyle ben burada karşılaştım. AK PARTİ’li arkadaşlarımızın anlayamadığı -inşallah anlayamamışlardır, inşallah bilerek değildir bu- 2 mesele var: Biri siyasi, diğeri ekonomik. Ekonomik mesele buradaki Plan ve Bütçe Komisyonu sıralarında oturma oturma öğrenilebilir belki ama bu siyasi mesele bu Plan ve Bütçe Komisyonu sıralarında öğrenilmez; bu bir temel konu, bunu bilerek aslında Meclise gelmiş olmalarını, devleti yönetir hâle gelmiş olmalarını umardım. Nedir siyasi olan? Devlet ile iktidarın farkını bilmiyorlar; ekonomik olan ise büyüme ile kalkınmanın farkını bilmiyorlar; ikisi de son derece sakıncalı. Devlet ne demek, iktidar ne demek, hükümet ne demek, bunları bilmiyorlar. Kendilerinden “devlet” diye bahsederken aslında devleti kalkan olarak kullanıp kendilerini korur duruma düşüyorlar. Ben burada devlet yüceltilir gibi konuşulup nasıl da -bu kelimeyi hakikaten söylemek bile istemiyorum ama çok daha yumuşağını söylemek isterim çünkü devletimize kondurulacak en ufak toz bizi üzer- devletin gözden düşürülmeye çalışıldığını ben burada gördüm, çok çok üzüldüm.

Bütçe savunulurken bir kere, bir gelecek projeksiyonu göremedik; 2002 ile 2023 devamlı kıyas edildi ki bu acınacak bir durum yani 2002’de zaten bir enkaz devralınmıştı, Türkiye’nin ekonomisinin en dip seviyesiydi 2001 krizinden sonraki durum. O enkazla bugünü karşılaştırıyor olmanız kendinize olan saygınızı da yitirmiş olmanız demektir; bu, birincisi. Ama daha vahimi, ikincisi: 2002 öncesi hep kötülendi; 2002 öncesinde sanki bu ülke yokmuş, bu devlet yokmuş gibi bir hava estirildi, hatta o kadar ki Osmanlı Devleti’imizden beri süregelen Dışişlerimiz -Hariciyemiz- o bile 2002’nin öncesini yok farz etti Sayın Bakan... Hariciyede 2002 öncesi yoksa vay hâlimize; bunu nasıl söyleyebiliyorlar, nasıl bununla ilgili cümleler kurulabiliyor, ben hakikaten bunu anlayabilmiş değilim. Bu, rövanş alma hisleri, bu öfkeyle devleti bugüne kadar idare etmiş olmanız beni hakikaten çok dehşete düşürdü ve kafamda çok büyük soru işaretleri uyandırdı.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Öfke yok Sayın Cinsli.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Bu devlet yücedir; bu ülkede gadre uğramamış kesim aşağı yukarı yoktur.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Kime öfkelenirsiniz? Yani PKK’ya mı öfkelenirsiniz, teröre mi?

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) - Bu ülkede gadre uğramış olan kesimlerin kimisi şikâyet eder, kimisi şikâyet etmez. Cumhuriyetin ilk yılları çok mu rahat geçti zannediyorsunuz, çok mu dikensiz gül bahçesiydi cumhuriyetin ilk yılları? Siz cumhuriyetin ilk yıllarında ülkesine, devletine hizmet etmiş olmasına rağmen gadre uğradığını düşünen ailelerden tek bir kelime duydunuz mu bugüne kadar devletin aleyhinde?

Yassıada Mahkemeleri, örnek verip duruyorsunuz. İki hapishane bilirim: Biri Yassıada, biri Mamak. Siz oraların hikâyelerini bilir misiniz, hiç duydunuz mu? Duyamazsınız, duyamazsınız çünkü anlatmazlar, anlatmazlar.

Bakın, burada örnekler verirsem mahcup ederim sizi.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ver, ver.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Vereyim, vereyim, bir mahcup edeyim sizi; Genel Kurulda da vermiştim, edeyim.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ver, biz de cevabını verelim.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) - Aile büyüğüm, Demokrat Partinin eski milletvekili, Bakanı; elinde büyüdük, kitaplarını okuyarak büyüdüm; Cumhuriyet Halk Partisini kıyasıya eleştirirlerdi fakat çektikleriyle ilgili, devletle ilgili en ufak bir bağlantı kurmazlardı; Profesör Rıfkı Salim Burçak. Çocuk yaşıta, genç yaşıta çok sordum Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcım “Ne oldu o hapishanede, ne yaşadınız?” diye; hiç bir şey söylemedi. Bir gün yine sordum, ilk defa bana sesini yükseltti “Evlat, bunu bana bir daha sorma.” dedi; üzülüm tabii ben de, sonra gönlümü almak için “Neden, biliyor musun?” dedi “Neden efendim, bilmiyorum, hayır.” dedim. “Biz orada bir söz verdik evladım; burada yaşananlar burada kalacak, gelecek nesillere devlet düşmanlığı tohumları ekmeyeceğiz sözünü verdik.” dedi.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Devlet terbiyesi bunu gerektirir.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) - Çocukları da bilmez torunları da bilmez ben de bilmiyorum. Daha sonra başka Yassıada mahkûmlarına, yine başka tanıdıklarımıza sorduk, hiçbiri bilmiyor orada yaşananları.

Merhum Adnan Menderes... Menderes ailesini de iyi tanırım, çok şükür. Siz Menderes’in çocuklarından hiç babalarını kullanarak siyaset yaptığını duydunuz mu? Aydın Beyefendi’yi tanıyanlar vardır muhakkak aranızda, hiç duydunuz mu? Profesör Adnan Menderes İzmir’de yaşıyor, hiç ismini duyuyor musunuz? Hiç siyasetle, dedesiyle ilgili devleti yeren bir şey söylüyor mu? Söylemez, prensiptir bu çünkü.

Berrin Hanımefendi, Berrin Menderes; oğlu Yüksel Menderes vefat ettiğinde Sebahat Ataman yanına geliyor -yaşayan canlı şahitleri ve akrabam- diyor ki: “Efendim, aile olarak çok kurban verdiniz, artık bundan sonra siyasetten çekilin, aileniz siyasette olmasın.” Berrin Hanım o acısıyla, evlat acısıyla kükrüyor “Beyefendi, ben bu çocukları devlet için yetiştirdim. Trafik kazasıyla da vefat edebilir bunlar. Ne biçim sözdür bu?” diyor. Lütfen, herkes aklını başına toplasın. Bu Meclis çatısı altında hele öyle sözler duydum ki hicap duydum. Burada sıralayıp da tekrar etmek istemem tutanakları, benim de ağzımdan çıksın istemem ama burada gerekli ikazları yapmıştım, tutanaklardan okuyabilirsiniz.

Evet, bu karşımda oturan heyet, onlardan da ben hiçbir zaman devletin aleyhine bir söz duymadım fakat bir “28 Şubat -ki çok hatalıdır- mağdurları” diye -hakiki mağdurlardır, doğru, benim de ailemde var 28 Şubat mağdurları- o mağduriyet üzerinden devlete hakaret etmek, devleti bu kadar çok yerin dibine batırmak sizlere yakışmıyor. İktidarda yirmi sene geçirmiş bir partinin mensuplarının olgunlaşmış olması lazım.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Öyle mi?

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) - Hayır, bir olgunlaşma ben görmedim. Maalesef, maalesef, lütfen, lütfen bunu...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Kime söylüyorsunuz bunu?

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) - Ben söylerim, siz de aksini iddia edin.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bekliyorum, konuşmasını bitirmesini bekliyorum.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Bir “Türkiye Yüzyılı” Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcım bir “Türkiye Yüzyılı” sözü duyuyorum.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Kime söylüyorsun bunları?

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Lütfen, sonra cevabını verirsiniz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bitirsin, bitirsin lütfen, rica ediyorum...

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) - Bu “Türkiye Yüzyılı” sözü, o da beni rahatsız ediyor.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Cinisli, kime söylüyorsun?

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Kime söylüyorsun?

İBRAHİM HALİL ORAL (Ankara) – Ekrem Bey, her şeye itiraz ediyorsunuz?

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Şöyle ki: Bir kere bir Türkçe kural hatası var burada çünkü...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bitirsin, ben de bir şey söyleyeceğim, siz de söz aldığımızda söylersiniz.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) - ...bu “Türkiye Yüzyılı”nda ikisi de özne.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ya, Sayın Cinisli, kime söylüyorsun bunları?

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Bir kere her yüzyıl bizim yüzyılımızdır, bunda şüphe yok.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Siz kimsiniz ya!

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) - “Türk Yüzyılı” veya “Türkiye’nin Yüzyılı” olması lazımdı.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Siz kimsiniz ya!

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) - Bu sloganı bulanın Türkçesinden de ben şüphe ettim çünkü Türkçesi iyi olmayan bir kişi bunu bulmuş.

BAYRAM ÖZÇELİK (Burdur) – Milletın terazisi var.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, tamamlasın sözünü hatip.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Benim de herhâlde iki dakika hakkım var, benden önce konuşanlar...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – İki dakika değil.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Bir buçuk dakika rica edeyim o zaman.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – O grup adına konuşanlara biraz tolerans gösterdim.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Hayır, hayır; Sayın Cora bir buçuk dakika konuştu fazladan, lütfen...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Yok, o, on dakikası vardı, üç buçuk dakika eksik konuştu.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Tamam, bir buçuk dakika konuştu.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Üç buçuk dakika eksik konuştu, onu yanlış algılamayın.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Ben dış politikada da savrulmalar görüyorum Sayın Cumhurbaşkanını Yardımcım, Türkiye’nin görüşünde savrulmalar görüyorum. Biz otokrazi mi, demokrasi mi seçimini ta 1952’de yaptık, hatta 1946’da yaptık ve biz 1946’dan beri, 1952’den beri, NATO’ya girişimizden beri demokrasi taraftarıyız.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Son cümlelerinizi alayım lütfen, rica ediyorum.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Bu Şanghay İşbirliği Örgütü’ndeki tavır beni rahatsız etti. Semerkant’ta bir otel lobisindeki bir keyif sofrasında oturmaktansa bu arada, Endonezya’daki...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum Sayın Cinisli, sağ olun.

IV.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Cevdet Yılmaz'ın, Erzurum Milletvekili Muhammet Naci Cinisli'nin Cumhurbaşkanlığı bütçesi üzerinde yaptığı konuşmasında geçen bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, öncelikle şunu izah edeyim: Sayın Salih Cora bir buçuk dakika fazla konuşmadı, üç buçuk dakika eksik konuştu. Ben, süresi on dakika olduğu hâlde beş dakikada bitirmesini rica ettim, biraz uzatmış oldu ama üç buçuk...

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Söz kesmiş olmanızı kınadığımı...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Ben de şimdi -tutanakları getirip bakabiliriz- bir şey söyleyeceğim: Toplumun yüzde 50'sinden fazlasının oyunu almış bir ittifakın, yarısına yakınının oyunu almış bir partinin bütün mensuplarını kapsayıcı bir anlayış içinde, bir üslup içinde yönelttiğiniz ithamların hiçbir şekilde uygun bir üslup olmadığını burada belirtmek isterim. Hangi partiye karşı olursa olsun, bir partinin bütün mensuplarını burada son derece ağır bir şekilde itham etmenizi o partinin bir mensubu olarak ben de kabul etmediğimi çok açık bir şekilde söylüyorum. Tutanaklara bir bakın ne söylemişsiniz.

(AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bazı insanlar böyle bir şey yaptı, böyle bir hata yaptı diyebilirsiniz, şahsi bir hata varsa söyleyebilirsiniz. Bütün bir partiyi, toplumun yüzde 50'sine yakınının oyunu almış bir partiyi böyle itham etmek en hafifinden milleti dikkate almamak demektir.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Çok özür diliyorum Başkanım, çok özür dileyerek söz almak istiyorum.

Şöyle: Şimdi bizi itham ederken sanki biz o lafları söylemişiz, devleti yerin dibine... Falan filan bir şeyler sayarak bizi itham ediyor.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Burası Genel Kurul değil Sayın Başkanım...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Genel Kurul değil de siz bütün herkese böyle bir ithamda bulundunuz Sayın Cinisli, ben de dâhil olmak üzere burada bütün bir partinin mensuplarına çok ağır ithamlarda bulundunuz. Böyle bir şeyin hiçbir partiye dönük olarak yapılmaması konusunda ben uyarımı yapıyorum.

Teşekkür ediyorum arkadaşlar.

Devam edeceğiz şimdi.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Siz kimsiniz!

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın İsmail Faruk Aksu, buyurun lütfen.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Siz kimsiniz!

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Başkanım, bunu kabul etmiyoruz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bir saniye...

Bir arkadaşımız cevap versin.

Cemal Bey, siz buyurun AK PARTİ Grubu adına.

Buyurun.

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

4.- Giresun Milletvekili Cemal Öztürk'ün, Erzurum Milletvekili Muhammet Naci Cinisli'nin Cumhurbaşkanlığı bütçesi üzerinde yaptığı konuşmasında geçen bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Değerli Başkanım, anlamak masraflı iştir; emek ister, gayret ister, samimiyet ister. Oysa yanlış anlamak kolaydır; biraz kötü niyet, biraz bilgisizlik yeterli. Dolayısıyla, değerli milletvekilimiz ortaya konuşmuş gibi yapsa da bütün grubumuzu, seçilmiş milletvekillerini töhmet altında bırakmıştır. Kim söyledi, ne dedi? Bunu, müşahhas örnekleriyle söylemeniz lazım, öyle ortada bırakmamanız lazım. Dolayısıyla, bu ithamınızı, devlet düşmanlığı gibi, devlet aleyhine konuşma gibi... Burada ne Milliyetçi Hareket Partisinden ne AK PARTİ'den hiçbir arkadaşımız böyle bir şey konuşmamıştır, konuşmaz da. Dolayısıyla, sözleriniz ortada kaldı, biz üzerimize alınmıyoruz; bunu tavzih etmeniz lazım.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Kendisine iade ediyoruz.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Yani ben “iade ediyorum” lafını kullanmak istemiyorum ama kendi üzerimize alınmıyoruz, o kadarını söyleyeyim.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

II.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/286) ve 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/285) ile Sayıştay tezkereleri (Devam)

a)Cumhurbaşkanlığı (Devam)

b)Millî İstihbarat Teşkilatı (Devam)

c)Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği (Devam)

ç)Diyanet İşleri Başkanlığı (Devam)

d) Devlet Arşivleri Başkanlığı (Devam)

e)Millî Saraylar İdaresi Başkanlığı (Devam)

f)Strateji ve Bütçe Başkanlığı (Devam)

g)İletişim Başkanlığı (Devam)

ğ)Savunma Sanayii Başkanlığı (Devam)

h)Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu (Devam)

ı)Yatırım Ofisi Başkanlığı (Devam)

i) Dijital Dönüşüm Ofisi Başkanlığı (Devam)

j) Finans Ofisi Başkanlığı (Devam)

k) İnsan Kaynakları Ofisi Başkanlığı (Devam)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın İsmail Faruk Aksu, buyurun.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Teşekkür ederim tekrar.

Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcım, sayın milletvekilleri, değerli bürokratlar, kıymetli basın mensupları; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcım, sunumunuz için teşekkür ediyorum.

16 Nisan 2017’de yapılan Anayasa değişikliğiyle yönetim sistemimiz kapsamlı bir reforma tabi tutulmuş ve Türk milletinin iradesiyle gayesi güçlü devlet, güçlü yönetim ve demokratik istikrar olan; siyasi ve toplumsal uzlaşmanın ön plana çıktığı, millî iradenin doğrudan tecelli ve temerküz ettiği

Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemine geçilmiştir. Uygulamaya girdiği tarihten itibaren Türkiye bölgesel ve küresel gelişmelere daha hızlı reaksiyon gösterme kabiliyeti kazanmış, lider ülke Türkiye hedefimiz doğrultusunda daha etkin ve verimli bir çalışma imkânı doğmuştur. Karar süreçlerindeki tikanıklıklar açılmış, hükûmet etme sistemindeki engeller aşılmıştır. Başta millî güvenliğimiz ve terörle mücadele olmak üzere etkin kararların alınması kolaylaşmış, ekonomik operasyonlara karşı koyulabilmiş, Covid-19 salgınıyla dünyanın gıpta ettiği bir mücadele yapılabilmiş, Ukrayna-Rusya savaşıyla küresel ölçekte enerji ve gıda krizi yaşanırken ülkemizde ne gıda ne enerji sıkıntısı yaşanmamış, aynı zamanda da yatırımlara, vatandaşlarımızın huzur ve refahına dönük adımlar atılmaya devam edilmiştir. Önümüzdeki hedef ise Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemini kurumsallaştıracak yeni bir anayasanın yapılmasıdır. Milliyetçi Hareket Partisi olarak, bu doğrultuda hazırladığımız cumhuriyetimizin 100'üncü yılında 100 maddelik anayasa taslağını da 4 Mayıs 2021 tarihinde Genel Başkanımız Sayın Devlet Bahçeli Bey kamuoyuna duyurmuştur.

Yakın coğrafyamızda cereyan eden ve egemenlik haklarımızı yakından ilgilendiren gelişmelerle teröre karşı verilen mücadele kararlılıkla devam ederken yakalanan demokratik siyasi istikrar sayesinde Türkiye ekonomisinin yatırımı, üretimi, istihdamı ve ihracatı önceleyen daha sağlıklı bir yapıya kavuşması mümkün hâle gelmiştir. Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemiyle demokrasimiz güçlenmiş, cumhur ile cumhuriyet kucaklaşmış ve Türkiye'nin önü açılmıştır. Parlamenter sistemde yaşanan hükûmet kurma krizleri, yürütmedeki çift başlılıktan kaynaklı çekişme ve istikrarsızlıklarla karşılaşılınmamış, yönetimde sağlanan istikrar, küresel konjonktürel sıkıntılarının aşılmasında önemli rol oynamıştır.

Burada bazı konuşmalar oldu. Öncelikle vurgulamak gerekir ki, 16 Nisan 2017'de değişen rejim değil hükûmet sistemidir; rejim 29 Ekim 1923'te kurulan cumhuriyettir. Anayasa değişikliğiyle cumhuriyetimizin temel nitelikleri de teminat altına alınmıştır. Yeni sistemde doğrudan demokrasi güçlenmiştir, artık yaşamayı da yürütmeyi de millet seçiyor. Bunun neresi antidemokratiktir? Hâkimler Savcılar Kurulunun çoğunluk üyesinin millî iradenin tecelligâhı Meclisten seçilmesinin neresi yanlıştır? Askerî mahkemelerin kaldırılması, Anayasa Mahkemesinden askerî üyenin çıkarılması demokratik değil midir? Cumhurbaşkanının sınırsız yetkili ancak sorumsuz olması mı demokratiktir? Yürütmeye güven oyunu vekillerin yerine doğrudan milletin vermesinin neresi yanlıştır? Kanun hükmünde kararname yetkisinin sürmesi ve yasama yetkisinin devredilmesi mi, Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin yasa gücünde olmaması, yasamanın ve yargının da denetimine tabi olması mı daha demokratiktir? Bir komisyonun anayasayla sayıya bakmadan iktidar komisyonu olarak belirlenmesi mi demokratiktir, yoksa herkesin aldığı oya göre üye belirlenmesi mi daha demokratiktir? Açıktır ki Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi, daha demokratik kural ve kurumlar ihdas etmiştir. Parlamenter sistem, günahıyla, sevabıyla ömrünü tamamlamıştır. Meseleye sadece "Hükûmet gitsin de ne olursa olsun." gözüyle bakanların atılan tarihî adımları, elde edilen kazanımları ve demokratik gelişmeleri görmesi mümkün değildir. Türkiye, muhtıra, darbe dönemlerine, yönetimde çift başlılığa, istikrarsızlıklara, milletvekili transferleriyle hükûmetlerin tehdit edildiği dönemlere artık çok uzaktır ve o antidemokratik süreçlere dönmeyecektir. "Tarihimizde demokrasiden olmadığımız kadar uzağız." demek, belli ki 12 Eylülü, 28 Şubatı, 27 Nisanı daha demokratik bulmaktır; ikna odalarını, "Ülkücüler mi hâkim yapacaktık, örgüt mensupları dururken?" denilen dönemleri yüksek demokrasi göstergesi olarak görmek. Eğer istenilen buysa, arzu edilen demokrasi filan değil faşizmdir. Demokrasi ile terör örtüşür mü? Terör, insanlığın en büyük düşmanı değil mi? O hâlde, çocukları, kadınları istismar eden, sivilleri, bebekleri katleden PKK'yı kınayamayanların demokrasiden söz etmesi ne kadar inandırıcı olacaktır? Dünyada yaşanan kaotik süreçte ülkemizde parlamenter sistemde yaşanan sorunlar yaşanmamış, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi uygulama sonuçlarıyla başarısını ve rüşdünü ispat etmiştir. Bu nedenle, kim ne derse

desin, millî stratejik gücümüz olan Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminden geriye dönüş olmayacak, Türkiye, parlamenter sistemin karanlık dehlizlerine tekrar mahkûm edilmeyecek, Cumhur İttifakı birlikteliğinde, millî hedefler doğrultusunda, kararlılıkla yoluna devam edecektir.

Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcım, değerli milletvekilleri; Cumhurbaşkanlığı, yeni yapısına uygun olarak kurumsal kapasitesini süratle arttırmıştır. Cumhurbaşkanlığı çatısı altındaki kurumlar, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin etkin politika tasarlama ve uygulama mekanizmalarını oluşturmakta, görev, yetki ve sorumlulukları doğrultusunda önemli hizmetlere imza atmaktadır. Küresel teknolojik gelişmelere bağlı olarak hayatın her alanında faaliyetlerin biçimini kökten değiştiren dijital dönüşüm süreci, ülkelerin ekonomik, siyasi ve demografik birçok politikalarını yeniden şekillendirmesine neden olmuştur.

Bu kapsamda, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemine geçişle birlikte Dijital Dönüşüm Ofisinin kurulmasıyla, Dijital Türkiye ve Siber Güvenlik koordinasyonunun aynı çatı altında toplanmasına yönelik adımların atılması vizyoner bir bakışın sonucu olmuştur.

Türkiye'nin dış tanıtımına katkı sağlamak, kamu diplomasisi faaliyetleri kapsamında iç ve dış kamuoyunda Türkiye'nin tezlerini anlatmak ve terörle mücadelede destek olmak, Türkiye'ye yönelik dezenformasyon ve kara propagandayla mücadele etmek, devlet ve vatandaş ilişkisini daha da güçlendirmek gibi görevleriyle İletişim Başkanlığına önemli bir sorumluluk yüklenmiştir. Bilgi güvenliğini temin edecek hukuki ve teknolojik tedbirlerin uygulamaya konulması, algı operasyonları yoluyla insanımızın doğru bilgi alma hakkını kısıtlayan her türlü engelin kaldırılması ve uluslararası platformlarda devletimize yöneltilen haksız ithamlarla mücadele edilmesi hayati önemde konulardır. İletişim Başkanlığının bu çerçevede Türkiye'nin tezlerini uluslararası kamuoyuna aktarmaya yönelik önemli çalışmalar yapması memnuniyet vericidir.

Tabii, Türk savunma sanayisi destan yazmakta. Bununla ilgili çok konuşulduğu için, vaktim de daraldığı için buna girmeyeceğim.

Yine, İnsan Kaynakları Ofisi, beşeri sermayemizin güçlendirilmesi yönünde ülkemizin dört bir yanında faaliyet gösteriyor, kamu hizmetlerinin geliştirilmesi ve etkin şekilde sunulması bakımından etkin bir eğitim, istihdam bağlantısının sağlanması yanında, kamuda nitelikli istihdamın büyük önem taşıması nedeniyle bu yönde de önemli adımlar atıyor.

MİT, yaptığı operasyonlarla, PKK/YPG, DEAŞ terör örgütünün sözde üst düzey yöneticilerini etkisiz hâle getiriyor.

Ayrıca, Yatırım Ofisinin, Finans Ofisinin sağlıklı bir yatırım ortamı sağlama ve ülkemize daha fazla doğrudan yabancı yatırım çekme, finansal ürün ihracatımızı artırma gibi Devlet Arşivleri Başkanlığımızın tarihimize ışık tutma, milletimize yapılan iftiralara belgeleriyle cevap verme, Diyanet İşleri Başkanlığımızın ise, İslam dininin icaplarını, din kisvesi altındaki sapkınlıkları milletimize doğru anlatma ve öğretme adına önemli görevler ifa ettiğini buradan ifade ediyor, hepsine başarılar diliyorum.

Son olarak Diyanet İşleri Başkanlığı bünyesinde çalışan vekil imam ve fahri Kur'an kursu öğreticilerinin kamuda sözleşmelilerin ve taşeronların kadroya geçirileceği bir süreçte onların da kadroya geçirilmelerinin hakkaniyete uygun olacağını düşünüyoruz.

Bu düşüncelerle, 2023 yılı bütçenizin hayırlı olmasını diliyor, sizleri saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, bir şeyi tekrar izah etme ihtiyacı hissediyorum çünkü başka bir arkadaşımız daha sordu. AK PARTİ’den Komisyon üyesi olan arkadaşlarımızın konuşma süresi on dakikadır. Ben, biraz daha makul bir saatte bu müzakereler bitsin diye beş dakika süre veriyordum ama konuşma hakları on dakika, isterlerse tamamını kullanabilirler. Böyle bir yanlış algıya sebebiyet vermemek adına ben artık beş dakika değil, on dakikayla başlatacağım konuşmalarını.

Buyurun Ekrem Bey, süreniz on dakikadır.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Sağ olun Sayın Başkanım.

Çok Değerli Cumhurbaşkanını Yardımcım, çok değerli milletvekili arkadaşlarım, kamu kuruluşlarımızın çok değerli başkanları, çok değerli basın mensupları, ben de Cumhurbaşkanlığımızın bütçesinin, 2023 yılı bütçesinin hayırlara vesile olmasını diliyorum, bu vesileyle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Saygıdeğer milletvekilleri, tabii, bu bizim son bütçemiz.

KADRI ENİS BERBEROĞLU (İstanbul) – Allah söyledi.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Bundan sonraki süreçte artık 28’inci Dönem geliyor. Rabb’im bize nasip eder mi, etmez mi bilmiyorum ama ben şimdiden... Gerçekten Plan ve Bütçede yani bu benim bütçede olduğum 9’uncu... 24’üncü Dönemde de milletvekiliydim, yine Plan ve Bütçede idim. Rabb’im hepinizin yâr ve yardımcınız olsun. Ben herkese de başarılar diliyorum.

Tabii, Plan ve Bütçe Komisyonu bana göre yani bir okulu tanımaktır, devleti tanımaktır. Ben daha önce de devlet bürokratyıydım. Her ne kadar da devlet bürokrati olsanız, sizin devleti bu kadar tafsilatlı olarak tanıma imkânınız yok. Çok şey öğrendik. Ben bundan sonraki süreçte de herkese başarılar diliyorum.

Saygıdeğer Cumhurbaşkanını Yardımcım, benim özellikle zatalilerinizden bir istirhamım olacak: Ağrı ili Patnos ilçesi Doğansu köyü, Sultanmut köyü 1071’de Sultan Alparslan’ın her ne kadar “1071 Malazgirt Meydan Muharebesi” olarak geçse de yüzde 80’i Patnos’un Doğansu köyü. Doğansu’nun eski adı da Sultanmut köyü yani Sultan’ın kardeşi ve kız kardeşi de orada vefat etmiş. Benim de çocukluğumun -akrabalarım var- birçok gününün geçtiği bir yerdir. Dolayısıyla devlet olarak sizlerden istirhamımız, ricamız şudur: O bölge Selçuklu kenti, Selçuklu bölgesidir. Benim 24’üncü Dönemde de o tarihte, hâlen, şu andaki Malazgirt’teki devletimizin yapmış olduğu, Kültür Bakanlığı ve Cumhurbaşkanlığıyla birlikte yapmış olduğu alanlar daha olmamıştı. 375 dönüm, o zaman da orada 3’üncü derece sit alanı ilan etmiştik. Birçok şehitliğimiz vardı. O şehitliklerimizin bende hâlen fotoğrafları var. Bir kısmı daha sonra... Bizim orada topçu tugayı olduğu için Süphan Dağı’na karşı bir atış poligonu hâline getirmişlerdi. Benim hassaten devlet olarak sizlerden ricam Patnos’u da 1071’e ortak etmeniz. O bölgeyi bir Selçuklu mührüyle mühürlemenizi ben hassaten istirham ediyorum.

Saygıdeğer Bakanım, Cumhurbaşkanını Yardımcım ve çok değerli milletvekili arkadaşlarım; şimdi, saat 10.00’den beri, evet, buradayız. Bu bizim son bütçemiz. Ama şunu söyleyeyim: Bu bütçede tabii ki herkes kendi görüşünü söyler, herkes kendi dağarcığında olanları söyler ama AK PARTİ olarak ben... Sabahdan beri bir sürü arkadaş söyledi, biraz önce de yine bir arkadaşımız söyledi: “Ne yaptınız ekonomik anlamda?” Bu devlet hiçbir şey yapmadıysa, Recep Tayyip Erdoğan hiçbir şey yapmadıysa, hepsini bir kenara atın ama her şeyden önce çıkıp da bir “one minute” dediği zaman bütün dünya kendi...(Gülüşmeler)

Yani üstadım, gülmenize gerek yok, onu size söyleyeyim.

Bu bir nedir, biliyor musunuz: Bu bir cihan devletinin, cihan liderinin halkı titretmesidir. (CHP ve HDP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, hatibi dinleyelim. Herkes sırası gelince fikrini söylesin, rica ediyorum.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – İki: Çıktı, dedi ki: “Dünya 5’ten büyüktür.” Bak. Ne olursa olsun.

Üç: Şimdi, şunu söyleyeceğim: Aslında HDP, anladığım kadarıyla, bu dönem, biraz da bu bütçede kulvar değiştirdi. Sizi tebrik ediyorum. Yani Grup Başkan Vekilimize onu özellikle söyleyeyim, ekonomiye dönmüşsünüz Ama şunları söylediniz: “Kürt düşmanlığı.” Ya, elinizi vicdanınıza koyun. Burada Kürt düşmanlığını kim yapıyor? Yapsa yapsa sizler Kürtlere yapıyorsunuz çünkü siz Kürtlerin çocuklarını buradan alıyorsunuz, yani başındaki Suriye’de, Irak’ta lejyoner bir hâle getirebilmeniz için... Biz buna tepki gösteriyoruz, diyoruz ki: “Kürtler bu ülkede yaşayan her vatandaş gibi bu ülkenin ortak noktası, paydaşıdır, payidarısıdır, 1’inci sınıf vatandaşdır.” Biz bunu asla kabul etmeyiz.

İki, savaş politikaları: Değerli kardeşlerim, bu dünyada, ne olursa olsun, yer ve gök üzerinde bu topraklar, her zaman için bu devlet kendisini savunmuştur. Bir gün Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan olmasa da kim olursa olsun.

Ben biraz önce de Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısına söyledim, 1071’de biz bu ülkeye, bu topraklara geldik; asla ve asla kimse bu topraklarda bizim başımızı eğemez. Ve şu var: Bu topraklarda bu bayrağa, bu ezana sesi çıkan herkese de bu devlet gereğini yapar, onu özellikle herkesin bilmesini istiyorum.

Üç: Siyasal barışı sağlayamıyorsunuz. Ya, bu devlette siyasal barışı AK PARTİ’den başka kim savundu, kim savundu?

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Ekrem Bey, 1071’de nereden geldiniz?

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Siz AK PARTİ hükûmetlerinden önce burada kendi çocuklarınıza Kürtçe bir isim verebiliyor muydunuz? Siz herhangi bir kamu kuruluşuna gittiğinizde Kürtçe bir şey söyleyebiliyor muydunuz? Bırakın, siz bir Kürtçe kaset dinleyemiyordunuz. Bunların bütünü, siyasal barışı sağlayan, getiren kim? AK PARTİ hükûmetleri ya.

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Sen...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Abi, ya, Hocam, eğer sen de öyle diyorsan var ya... Bak, şunu söyleyeyim: Allah gani gani rahmet eylesin, rahmetli Özal, doğrudur, çalıştı ama rahmetli Özal’ın, biliyor musunuz, o tarihte çalıştığıyla, bakın, sonuçta nereye geldi? Allah gani gani rahmet eylesin. Hiç sıkıntımız yok. Ama şöyle: “Bu ülkenin baldıran zehrini içen ben oldum.” dedi Recep Tayyip Erdoğan.

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Sonra?

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Şu anda da Kürtlerin sofrasına oturan, Kürtleri kendi sofrasına dâhil eden ve Kürtlerin her türlü hakkını ve hakkaniyetini de veren, yine Sayın Cumhurbaşkanımız.

Şimdi, özellikle kayyumlarla ilgili şunu da arz etmek istiyorum: Ya, arkadaşlar, benim kendi ilçemde de mesela, şu anda HDP belediyesi var. Devlet şuna bakıyor: Eğer kayyum para kaçırıyorsa, devletin aleyhine çalışıyorsa, eğer devletin aleyhinde çalışıp da Kandil’e eleman devşirmesini yapıyorsa bu devlet -kimse kusura bakmasın- her şeyi yapacak.

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – İftira atma, iftira atıyorsun.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – “Siyasi tutuklu...” Değerli kardeşlerim, ya, siyasi tutuklu kim var içeride, kim var? Ya, bu PKK öyle bir şey yapıyor ki... Bakın, size bir şey söyleyeyim; Şerafettin Elçi; rahmetli oldu, Allah gani gani rahmet eylesin; ilk Kürt partisini kuranlardan birisi oydu, ne oldu? Siz, adama yaşam hakkı vermediniz ya. Siz, şu anda, o bölgelerde şunu söylüyorsunuz, ben birçok yerde şunu duyuyorum: “Ya sus ya terk et.” Kardeşim, bak, benim gezdiğim yerlerdeki insanların çoğu,

şu andaki... Adam konuştuğu zaman, belediye aleyhine konuşuyorsa, eğer HDP belediyesiyse veya farklı bir şeyle “Ya sus ya terk et.” diyor. Bu devlet bu insanları korumak zorunda. Bak, ben size onu söyleyeyim.

İki: Çözüm masasını siz devirdiniz. Ya, eğer siz bunları söylüyorsanız, Cenab-ı Allah, siz ne düşünüyorsanız onu sizin önünüze getirsin. Hamile iken, polis memuru kendi eşiyle kol kola giderken arkadan kim vurdu, öldürdü? Polis memuru akşam kendi evinde yatarken gecenin bir vaktinde onun evine girip de şehit eden kimdi? Onu ortaya getirin.

Üç: Bakın, kaç gündür burada, İstanbul’da olan olayları herkes dönüp dönüp geri getiriyor, diyor ki: “Ya, işte bunun gözü şişti, yüzü şişti. Terörist değil bu.” Sizin beyninizin arka lobunda şu var değerli kardeşim, eğer bu varsa onu özellikle söyleyeyim: “Ya biz bu terörü şirin gösterelim de ama biz bir terör seviciliği yapalım.” Terör seviciliğini yapan hiç kimse kusura bakmasın, bu devletin askeri, İHA’sı, SİHA’sı ona gereğini yapar. Bizim, zaten kolluk kuvvetlerimizin şeyidir bu.

Ekonomiyle ilgili birkaç söz de söylemek istiyorum. AK PARTİ hükûmetlerinden önce Marmaray var mıydı?

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Vardı, vardı.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Hızlı tren var mıydı?

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Vardı.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – “Vardı.” Peki, kaç tane üniversitemiz vardı?

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Çoktu.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Kaç tane olimpiik yüzme havuzumuz vardı? Kaç tane metromuz vardı?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Çelebi, son bir dakikanız.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Kaç tane nükleer santralimiz vardı? Şunu söyleyeyim: Biz kaç tane helikopter yapabiliyorduk? Kaç tane sismik araştırma gemimiz vardı? Boğazın altında tüp geçit var mıydı? Dev şehir hastanelerimiz var mıydı? 81 ilde ücretsiz kanser tarama merkezlerimiz var mıydı? Geri dönüşüm tesislerimiz var mıydı?

RAFET ZEYBEK (Antalya) – Vardı.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Dar gelirliye yapılan bir konut var mıydı? Allah aşkına, bir söyleyin ya! Ya, elli dört yıl boyunca kaç bin tane konut yapıldı?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Çelebi, teşekkür ediyorum.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Bizde, AK Parti hükûmetleri döneminde 2002’den 2022’ye kadar yapılan 1 milyonun üzerinde ya!

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Son cümlelerinizi, bir “Hayırlı olsun.” cümlesi alalım.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Yerli otomobilimiz var mıydı? İHA’mız var mıydı? Uzaya gitmek...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Onlar bitmez, çok uzun bir liste.

Teşekkür ediyoruz Sayın Çelebi.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Başkanım, son, şunu söyleyeyim: Cumhuriyetle birlikte kapatılan bir Ayasofya’mız vardı. AK PARTİ hiçbir şey yapmadıysa, Recep Tayyip Erdoğan hiçbir şey yapmadıysa ama açılan bir Ayasofya vardır.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Açıktı, namaz da kılınıyordu.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Ben, 2023 yılı bütçesinin hayırlara vesile olmasını diliyor, bu vesileyle, hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum, sağ olun.

Değerli arkadaşlar, şimdi yeni bir liste okuyacağım arkadaşlarımızın hazırlanması bakımından. Cumhuriyet Halk Partisinden 2 arkadaşımızın mazeretleri var. O yüzden, müsaadenizle, peş peşe söz vereceğim.

Sayın Sibel Özdemir’e önce, sonra Sayın Tuncay Özkan’a beşer dakika söz vereceğim, ardından HDP’den Sayın Dirayet Dilan Taşdemir’e söz vereceğim, sonra İYİ Parti’den Behiç Çelik’e ve AK PARTİ’den Sayın Ali Cumhur Taşkın’a söz vereceğim.

Sibel Hanım’la başlıyorum.

Buyurun Sibel Hanım.

Süreniz beş dakikadır.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim Başkanım, gerek size gerekse Komisyon üyelerimizin anlayışına.

Değerli Cumhurbaşkan Yardımcısı ve değerli bürokratlar, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben de geçtiğimiz dönemde, Anayasa görüşmelerine, bu sistem değişikliği görüşmelerine bizzat katılmış, takip etmiş, detaylı tartışmaların yapıldığı komisyonda yer almış biri olarak aslında bugün de bu süreci belki de işte tamamladığımız, artık test ettiğimiz ve beraber tartıştığımız Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminde bir nevi gözlemlemiş de olduk. Bu yeni sistemle birlikte bugün de en çok tartışılan tabii ki yasama, yürütme, yargı, kuvvetler ayrılığı ilkesindeki yapı içerisinde yürütmenin ve özellikle de bir parti genel başkanı olan Cumhurbaşkanının belki de kararlardaki müdahalesi, baskısı, yönlendirmesi sürecinin yarattığı ekonomik ve toplumsal maliyetleri tartışıyoruz aslında. Bizim o günlerde öngördüğümüz bütün bu süreçle bugün karşı karşıyayız. Özellikle de yürütmenin, Sayın Kaboğlu Hocamızın söylediği, tek kişilik bir hükümet sisteminde Cumhurbaşkanının en çok da belki de güvensizlik yarattığı ve toplumsal olarak sorun yarattığı alan yargı sistemi üzerindeki ve hukuk güvenliği üzerindeki baskısı ve atama kararlarındaki etkinliği. Tabii, bu sistemle beraber en çok tartıştığımız ve bu bütçe döneminde ve bu döneme de aslında sirayet eden hesap verebilirlik ve şeffaflıktan uzaklaşılın, ekonomik anlamda da mali disiplinden, denetim mekanizmalarından uzaklaştığımız bir yapıyla karşı karşıya kaldık. Ekonomik anlamda, toplumsal anlamda ve devlet politikası gereği kurumsal güven tesis etmesi gereken kurumsal yapıların çoğunluğunu bir parti genel başkanı olan Cumhurbaşkanının ataması, Cumhurbaşkanı kararları, kararnameleri, bunlar ciddi sorun alanları olarak karşımıza çıktı. Tabii, bir parti genel başkanı olan Cumhurbaşkanının bir parti iktidarı yanı sıra yönetirken ülkeyi, kişisel iktidarını da korumaya dönük tercihleri ve kararlarıyla da karşı karşıya kaldık. Doğal olarak, bu süreçlerin sonucunda bugün hepimizin gelmiş olduğu süreçte ciddi ekonomik, toplumsal, uluslararası alanda da bir nevi krizler yaşadığımız bir tablo var karşımızda. İşte, ekonomik anlamda karşılaştığımız tablo, yüksek enflasyon, TL’nin değer kaybı, yüksek işsizlik, kişi başına gelirdeki geldiğimiz durum yani ekonomik verilere baktığımız zaman ciddi bir geriye gidiş sürecini yaşıyoruz. Çünkü bilimsel, evrensel, ekonomik ya da kurum kararları yerine kişisel kararlar ve kişisel tercihlerle şekillenen bir yapıyla karşı karşıya kaldık. Enflasyon, işsizlik sayılarını söylemiyorum, düşük gelir tuzağına giden bir ülke olduk; dış ticaret açığı, cari açıda yapısal dönüşümleri sağlayamadık. Gençler, bilim insanları,

akademisyenler, doktorlar yetişmiş nitelikli insan gücümüzün ülkede güven ve huzur ortamını görmediği bu sistem krizi ve bu kurumsuzlaşma, liyakatsizleşme ve kuralsızlaşma ortamında güvenli bir ortamı da kuramadık maalesef, beyin göçünde 32 ülke arasında 24’üncü sıraya geldik.

Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı, uluslararası raporlarda -ben Avrupa Birliği Uyum Komisyonu Üyesi olarak- 2018 sonrası bütün kurum raporlarında özellikle de denge denetleme mekanizması ve yürütmenin demokratik hesap verebilirliği noktasında -ki bu sadece seçimlere indirgeniyor, ben bunu böyle okuyorum karşı tarafın konuşmalarından- kurumsal yapılarda ciddi bir geriye gidiş var. Bağımsız özerk kurumlar, düzenleyici denetleyici kurumlarda ciddi bir eleştiriyi karşı karşıyız ve doğal olarak bir parti teşkilatı gibi yapılanmayı görüyoruz, liyakat değil, siyasi aidiyetin ortaya çıktığını görüyoruz.

Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı, kuralsızlık, keyfilik, şahsılık, bu yukarıdan aşağıya, en yukarıdan, devletin en üst kurumundan en alt kurumlarına kadar da sirayet ediyor. Doğal olarak, sizin ortaya koyduğunuz politikalar bir sonuç doğurmuyor. İşte, bugün baktığımız zaman üniversitelerin yönetimi, atamalar, YÖK Başkanının bir görev ihmalı yapıp müdahale edememesi... Ya, ben bir akademisyen olarak, buradaki diğer kurumlarımızda da aynı sorunları yaşıyoruz. Doğal olarak, burada bir sorun alanı var ama bu sorunu da yok sayan bir yaklaşım karşımızda. İşte, bugün, bu bütçe döneminde bakanlar geldi, bakanlar sorun alanlarını incelemek yerine Cumhurbaşkanının kendilerine hedef gösterdiği alanlarda çalışmalarını anlattılar. Somut politika önerilerini göremedik, hangi bütçemiz, hangi politikada, hangi sorun alanına gidecek? Ya da buradaki sorulara etkin cevaplar verilemedi ve son saniyelerimde şunu söylemek istiyorum: Sizin Cumhurbaşkanlığı içerisinde işte başkanlıklar, ofisler, genel sekreterlik, politika kurulları var. Ya, bunların hepsinin ilgili bakanlıklarda müdahil kurumları var, buraya ciddi bir insan kaynağı var ve ciddi, bütçelerinin yüzde 60’dan fazlası da personel giderlerine gidiyor.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Son cümlelerinizi alayım lütfen.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Şimdi, burada ya neden böyle bir tercihte bulunuyorsunuz? Bu kadar kamu kaynağının... Ve bu kişiler kimler, nasıl atanıyorlar, kimin kararıyla atanıyor ve ne iş üretiyorlar?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkürler.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Son cümlem Sayın Başkanım, izninizle.

Son beş yılın sonunda bu sisteminin yapısal sorunlarını ortaya koyacak mısınız? Bu yapısal sorunlarda nasıl çözümler üreteceksiniz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyorum.

Sayın Tuncay Özkan, buyurun.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Sayın Başkan, saygılar sunarım.

Sayın Başkan, kıymetli hazırun; demokrasi çaba isteyen, beslenmek isteyen, destek isteyen bir rejim ve bunun vergiler yoluyla yapılması kadar kıymetli bir şey yok çünkü halkın sesi hakkın sesidir. Eğer halkın sesini kısırsanız hakkın sesini kısırsınız, çürüme başlar. Çürümeyi önlemenin yolu halkın sesini dinlemektir. Biz, sansür yasası buraya getirildiğinde İletişim Başkanlığı açısından “Yapmayın bunu, bu yanlıştır.” dedik. “MİT”le ilgili düzenlemeleri niçin getiriyorsunuz, amacınız ne?” dedik.

Şimdi, size bir örnek vereceğim. Bu arada, Millî İstihbarat Teşkilatının yurt dışında gerçekleştirdiği operasyonlar nedeniyle bir Türk yurttaşı olarak, bir parlamenter olarak partim adına teşekkür ediyorum; çok etkili bir mücadele yöntemi, bunun devamından yanayız. Ancak Millî İstihbarat Teşkilatını bir

iç polis teşkilatı olarak kullanmak, Millî İstihbarat Teşkilatını görev özünden kopararak rakiplerini izleyen, gözleyen, kaydeden ya da şantajcı çetelerin emrinde, bazı grupların elinde görüntü kaydeden bir teşkilat hâline getirmek Türkiye’ye yapılabilecek en büyük kötülüktür.

Tarkan Mumcuoğlu, Ahmet Tarkan Mumcuoğlu Necip Hablemitoğlu cinayetinin failidir, kendisi şu anda eldedir. Tarkan Mumcuoğlu, Necip Hablemitoğlu’na ateş eden, bizzat katlini gerçekleştiren kişi olmakla suçlanmaktadır; bu cinayetten birkaç yıl sonra Millî İstihbarat Teşkilatının bünyesine katılmıştır. Millî İstihbarat Teşkilatı 2018 yılından itibaren Tarkan Mumcuoğlu’yla ilgili tanıklıklar varken, ifadeler varken ne yazık ki Tarkan Mumcuoğlu’nu korumuş, Tarkan Mumcuoğlu’nun savcılıklara ifade vermesini engellemiştir. Neden? Neden? Hablemitoğlu cinayetinde Tarkan Mumcuoğlu’nun savcıya ifade vermesinin engellenmesinin gerekçesi nedir? İddianame açıklandı, iddianameden söylüyorum. Sebebi nedir? Millî İstihbarat Teşkilatı resmen ifadeye çağırılan kendi çalışanını hangi gerekçeyle göndermemiştir? Neden savcıyla bu konuda konuşulmamıştır? Hukuk müşaviri engellemek yerine bu konunun önünü neden açmamıştır? Böyle bir suikastın saklanabilmesi, böyle bir suikastın yıllar sonra ortaya çıkmasının sağlanması büyük bir suç değil midir? Bununla ilgili içeride bir soruşturma yapılmış mıdır? Tarkan Mumcuoğlu ifadesini sekiz yıl sonra şöyle vermektedir -isteyen herkese ifade metnini dağıtabilirim, iddianame açıklanmıştır, her şey serbesttir- diyor ki: “Siz benim ifademi nasıl alırsınız? Siz benim adımla nasıl açıklarsınız? Siz beni nasıl medyaya verirsiniz? Neden? Ben MİT’çiyim, yasak.” Katilleri korumak, zalimin yanında olmak zulme ortak olmak demektir. Bir gizli servis böyle bir hatayı nasıl yapar? Çünkü yasalar buna elveriyor. Demokratikleşmek gerekiyor, havalandırmak gerekiyor, açık hâle getirmek gerekiyor, şaibeyi ortadan kaldırmak gerekiyor. Nasıl yapacağız? Daha çok demokrasiyle, daha çok özgürlükle, daha çok tartışmayla yapacağız.

Şimdi, Millî İstihbarat Teşkilatı bir iç polis teşkilatına dönüşürse, katilleri korursa, ifade vermesini engellerse siz buraya getirdiğiniz her yasada bu katillerin ifade vermesini engelleyecek, tartışılmayı, konuşmayı ortadan kaldıracak, özgürlükleri ortadan kaldıracak bir düzenleme yaparsanız biz nice oluruz? Millî İstihbarat Teşkilatının çok saygın yöneticileri PKK terör örgütünün eline geçtiler, aradan yıllar geçti; bunlar, bizim çocuklarımız. Ben her bütçede soruyorum: Bu bizim çocuklarımızın başına ne geldi? Allah onları korusun. Allah onları o zulümden bir an önce kurtarsın. Ama biz ne yapıyoruz? Neden kamuoyuna böyle bir bilgi verilmiyor? Bu insanların başına gelen şey nedir? Yaşıyorlar mı, öldüler mi? Ne yapılmaktadır? Bu insanların başına gelen şeyle ilgili olarak biz neden bilgilendirilmiyoruz, Komisyon neden bilgilendirilmiyor? MİT komisyonu oluşturulurken en önemli şey, bilgi alacak, aydınlanacak bir komisyondur ama o komisyon hiçbir zaman böyle bir işlevi yerine getirmedi. Neden? Diğer gizli servisler kendi parlamentolarından bilgi saklamıyorlar. Bizim gizli servisimiz neden saklasın? MİT Müsteşarı gelip niye anlatmasın? Türkiye’de yaşayan bu insanların demokrasiye ihtiyacı var. Başladığım sözle bitireyim; halkın sesinin hakkın sesi olduğuna inanmıyorsanız demokrasiye inanmıyorsunuz demektir. Ben, halkın sesi hakkın sesidir diyorum. Mutlaka halkın temsilcilerini bilgilendirin.

Saygılar sunuyorum efendim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyorum.

Sayın Dirayet Dilan Taşdemir, buyurun.

Süreniz on dakikadır.

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Teşekkür ederim Başkan.

Ben de herkese kolaylıklar diliyorum.

Aslında cevap vermeyecektim ama neredeyse her konuşmasında Ağrı Vekili Ekrem Çelebi ısrarla Kürtlere yönelik geçmişe dair baskılardan söz ediyor; bir önceki konuşmasında Toros'lar vardı onu söyledi. Eskiden hani beyaz Toroslar vardı, zulüm vardı, işkence vardı; biz AKP olarak geldik, bunları bitirdik ifadelerini kullandı. Sıklıkla bunu söylüyor. Açıkçası kendisinden şunu da bekliyoruz: Peki, bu beyaz Torosları kim kullanıyordu? Bu beyaz Torosların Kürtlere karşı faili meçhul cinayetlerde kullanılmasına dün, o dönem kim karar veriyordu, bu politikalar nereden örgütleniyordu, nereden yapılıyordu? Bu zulmü yapan kimlerdi, neydi? Bunun adını koymasını istiyoruz çünkü her seferinde bunu böyle tarifleyip sonra bu meselenin, Kürt meselesinin, Kürt sorununun asıl nereden kaynaklandığını ifade etmiyor.

Yine, ısrarla her konuşmasında kayyumlardan söz ediyor. Açıkçası Hitler'in Propaganda Bakanı Goebbels derdi ki: "Büyük bir yalan atın ortaya, mutlaka inanani olur." Gerçekten tam da kayyumlar meselesinde bu büyük yalanı ortaya atıp sonra bu büyük yalana kendileri inanmadığı hâlde toplumu inandırmaya çalışıyorlar. Şimdi, kayyumlarda işte eleman alındı, para gönderildi gibi çokça... Hani sadece Ağrı Vekili ifade etmiyor, Cumhurbaşkanı da ifade etti, ilgili bakanlar da ifade etti ama bunun büyük bir yalan olduğu, iftira olduğu mahkeme kayıtlarında var. Tek bir tane dava yok bu konuda, tek bir soruşturma yok bu konuda, tek bir kişiye, bir belediye eş başkanımıza yönelik böyle bir soru da yok. Şimdi, mesela iradeyi gasbetmek istiyor; bu gasbedilen iradeyi meşrulaştırmak için, buna dayanak oluşturmak için böyle büyük yalanlar ortaya atıyorlar. Ama şunu söyleyeyim: Bakın, kayyumlarda böyle bir şey olmadı, o açık ve net. Ama Sayıştay raporlarına dönün bakın. Kayyumların el koyduğu, gasbettiği belediyelerde nelerin döndüğünü, hangi yolsuzlukların, hangi hırsızlıkların, hangi gaspların, hangi kayırmacılıkların, hangi hediyeelerin döndüğünü biz çok iyi biliyoruz, kamuoyuna yansıdı. Gidip Sayıştay raporlarını okuyunca göreceksiniz. O açıdan da yani ısrarla bu yalanları, bu iftiralara tekrar etmenin bir mantığı yok. Biz defalarca buna karşı sözlerimizi kullandık, cevaplarımızı verdik ama bu konudaki bu ısrarın gerçekten artık bunu manipüle etmeye yönelik olduğunu ifade etmek istiyorum.

Biz Genel Kurulda da Mecliste de verdiğimiz soru önergelerinde de, araştırma önergelerinde de madem böyle bir iddianız var gelin bu meseleyi tartışalım, araştıralım dedik ama yok, araştırmayalım, tartışmayalım, konuşmayalım. Ama biz bir yalan atalım ortaya herkes inansın yaklaşımı söz konusu. Yani bir kez daha şunu ifade edeyim: Kürtlere kimse hiçbir şey bahşetmedi. Kürtler eğer bugün adını kullanabiliyorsa bunun bedelini katbekat ödedi, Diyarbakır zindanlarında ödedi, faili meçhul cinayetlerde ödedi, siyasi soykırım operasyonlarında ödedi, hâlâ da ödemeye devam ediyor. O açıdan öyle, orada siyaset yapmak için sırtını iktidara dayayıp böyle konuşmalar yapmanın gerçekten -kendisinin de inanmadığını düşünüyorum bu yaptığı konuşmaya- hani hem Kürt meselesinin çözümüne hem Türkiye'nin barışına ve demokrasisine bir katkısı yok; onu ifade edeyim.

Aslında ben Cumhurbaşkanlığı bütçesi üzerine konuşacaktım ama bugün 25 Kasım ve Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Günü. Bugün kadınlar sokaklardalar, devlet, erkek şiddetine karşı; yoksulluğa karşı, savaşa karşı, sömürüye karşı ama kadınların bu itirazı, kadınların bu savaş karşıtı, şiddet karşıtı, yoksulluk karşıtı mücadeleleri ve yapmak istedikleri basın açıklamaları ve yürüyüşler birçok ilde yasaklandı, kadınlar yine engellendi. Hatta, bugün yani Kadınlara Yönelik Şiddetle Mücadele Günü'nde Ağrı'da, Şırnak'ta, Van'da kadınlar sokakta şiddete maruz kaldı, yaka paça kadınlar gözaltına alındı. Şimdi, bugün kadınlar açısından sembolik ve tarihi bir gündür çünkü bundan ta altmış yıl önce Mirabal kız kardeşler Dominik Cumhuriyeti'nde diktatörlüğe karşı meydan okudular, seslerini yükselttiler. Evet, Mirabal kız kardeşler diktatörlük tarafından katledildi, öldürüldü ama Mirabal kız kardeşlerin direnişi ve mücadelesi de diktatörlüğün sonunu getirdi. Bugün diktatörlerin adını bilen yok ama Mirabal kız kardeşlerin direnişi ve mücadelesi halklara, kadınlara ilham veriyor.

Dominik'te Mirabal kız kardeşler, Suriye'de Hevrin Halef, İran'da Zhina Mahsa, Paris'te Sakine Cansız ve adını bugün şu an anamayacağım binlerce kadının direnişi, mücadelesi, özgürlük, eşitlik talebi bizlere yol gösteriyor.

Kadın düşmanlığı, evet, rejimlerin ortak noktasıdır. Nedir? Kadınların sesinden, sözünden korkarlar, korktukları için de kadınları hedef alırlar. İşte, cezaevlerine atıyorlar, tutukluyorlar, şiddet uyguluyorlar, kazanımlarına el koyuyorlar, kendi politik görüşlerini, hegemonyalarını bugün İran'da olduğu gibi kadınlara dayatıyorlar ve kadınların nasıl yaşayacaklarına, nasıl giyineceklerine, kaç çocuk doğuracaklarına kendileri karar vermek istiyorlar ve dayatmada bulunuyorlar. Tam da daha önceki diktatör rejimlerinin, faşist rejimlerin kadınlara uyguladığı şiddet biçiminin aynısını, daha fazlasını bugün AKP iktidarı kadınlara uyguluyor. Son yirmi yılda 7.186 kadın, 2022 yılının ilk on ayında ise 200 kadın, 33 çocuk erkekler tarafından katledildi. Bu rakamlar bir savaşta bile yaşanmayacak rakamlardır. Bir kadın kırımı var, kadına yönelik şiddetin artık kırım noktasına vardığını söylerken aslında tam da bunu anlatmaya çalışıyoruz.

Siz, kadınları korumuyorsunuz, korumadığınızı biliyoruz. Korumadığınız gibi de kadınları koruyan, kadınları şiddete karşı korumaya çalışan uluslararası sözleşme olan İstanbul Sözleşmesi'ni bir gecede tek bir adamın kararıyla ortadan kaldırdınız. Yine, yerel yönetimlerimizde kadınlara yönelik şiddetle mücadele eden, kadınları güçlendiren kadın dayanışma merkezleri kapatıldı. Kadınlar aslında şiddetle baş başa bırakıldı. Bizim açımızdan İstanbul Sözleşmesi'ni ortadan kaldırmanın bir mesajı var, o mesaj erkeklere "Siz kadınları öldürebilirsiniz, siz kadınlara şiddet uygulayabilirsiniz. Bilin ki biz sizin bu şiddetinizi durdurmaya çalışacağız, biz sizin bu şiddetiniz karşısında devlet olarak, iktidar olarak, Hükümet olarak sorumluluk almayacağız." demek anlamına geliyor. İstanbul Sözleşmesi'ne yönelik saldırının tam da anlamı budur.

Sadece şiddetle sınırlı değil bu politikalar yani yoksulluk meselesinde de öyle, yine, kadının iş yaşamına katılım meselesinde de öyle. Bakın, her 100 kadından sadece 18'i kayıtlı ve tam zamanlı çalışıyor. Kadınların yüzde 48'i işsiz yani kadın nüfusunun neredeyse yarısı işsiz ama bu bütçede gelin görün ki kadınların bu sorunlarına yönelik tek bir çözüm yok, tek bir iddia yok; kadının ismi bile geçmiyor bütçede. Yani "kadına duyarlı bütçe" "toplumsal cinsiyet eşitliği" gibi kavramlardan bile bu bütçenin içerisinde tek bir kelime dahi söz edilmiyor, böyle bir perspektif de yok.

Zamanım bitmek üzere, aslında, ben bir iki şeyi daha Sayın Bakanımın da öğrenmek istiyorum. Yani siz sunumunuzda MİT'in yaptığı operasyonlardan da söz ettiniz, işte, federe Kürdistan bölgesine yönelik operasyonlar ifade edildi. Şimdi, uzun bir dönemdir Süleymaniye'de yaşayan Mehmet Zeki Çelebi iş yerinin önünde katledildi, öldürüldü. Daha sonra, kendini MİT elemanı olarak tanıtan birinin Mehmet Zeki Çelebi'yle bir telefon görüşmesi yaptığı, işte, ona kimi konularda ajanlık dayattığı gibi iddialar gündeme geldi, ses kayıtları yansıdı. Daha sonra, aslında, benzer bir şeyi biz Silopi'de, Paris'te de görmüştük; işte, 3 Kürt siyasetçi kadın Ömer Güney tarafından katledildi ama Ömer Güney'in o dönem yine istihbaratla olan ilişkileri, ses kayıtları, görüşmeleri kamuoyuna yansıdı. O dönemde biz defalarca bunun araştırılması için önergeler verdik, taleplerde bulunduk, yine hepsi reddedildi. Yine, en son ise Süleymaniye'de Gazeteci Nagihan Akarsel evinin önünde bir suikast girişimi sonucu yaşamını yitirdi. Bu cinayetin ardından Bağdat Büyükelçisine bir soru soruluyor Süleymaniye'de, kendisi diyor ki: "PKK'yle iltisaklı olanlar hedeftedir." Şimdi, demokratik bir hukuk devletinde yargısız infaz olmaz. Yani böyle "İltisaklıdır, ben öyle gördüm." "İşte, teröristtir, ben gider vururum." şeklinde söylemlerin demokratik bir devlette, bir hukuk devletinde yeri olmadığını, bunların yargısız infaz olduğunu ifade etmek istiyorum.

Bakın, 90’larda, dönemin Başbakanı Tansul Çiller, o dönem eline listeler alıyordu, televizyona çıkıp “Benim elimde PKK’ye yardım eden Kürt iş insanlarının isimleri var.” dedi.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Tamamlayalım Sayın Vekilim.

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Ardından, Kürt iş insanları katledildi faili meçhul cinayetler sonucunda, hâlâ da soruşturmalarının bir şekilde üstü örtüldü, kapatıldı; aydınlatılmadı. Yani Kürt meselesini çözmeyen, Kürt meselesinde 90’ların aklıyla hareket etmenin yine yol ve yöntemlerinin izlendiğine maalesef tanıklık ediyoruz.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL –Teşekkür ederim Sayın Vekilim.

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – O açıdan, bütün bu 90’ların aklı, 90’ların yöntemleri dışında, demokratik bir hukuk devletine yaraşır müzakere ve diyalog zeminlerini yaratan bir siyasetin izlenmesi gerektiğini savunuyoruz.

Teşekkürler.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Sayın Behiç Çelik...

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Sayın Başkan, Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı, değerli milletvekilleri, değerli bürokratlar, kıymetli basın mensupları; bugün Cumhurbaşkanlığı ve bağlı kurumların bütçelerini görüşüyoruz. Bu bütçe 86 milyon vatandaşımızı doğrudan ilgilendiren önemli bir bütçedir.

Tabii, konu Cumhurbaşkanlığı olunca, 2018’de hayata geçirilen Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin kriz üreten bir sistem olduğu ortaya çıkmıştır. Bunun idamesine imkân yoktur. Bu ülkenin fitratına, bu ülkenin kültürüne, bu devletin birikimine tehdit nitelikleri taşıyan Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi, kurulduğu ilk günden itibaren bütün müşkülatların, krizlerin, çatışmaların ve gerginliklerin kaynağı olmuştur. Bu sistem, parti devleti kurmaya, keyfi tutuklamaları artırmaya, otokrat bir düzen yaratmaya imkân tanımaktadır. İşte, arkadaşlar, biz İYİ Parti olarak doğrudan bu kurulmak istenen düzene karşıyız. Ekonomide sınıfta kaldık; enflasyonun yüzde 185’leri aştığı, hayat pahalılığının, geçim zorluğunun zirve yaptığı, gençlerimizin umutlarını başka ülkelerde aradığı, esnafın siftahsız dükkân kapattığı, çiftçinin mahsulünü tarlada bıraktığı, işçinin alın terinin çarçur edildiği; emeklinin, kadının, memurun, sanatçının, aydının düşük refah seviyelerine mahkûm edildiği derin bir ekonomik krizin tam ortasına düşürüldük. Evet, aslında devlet olarak biz total bir krizin içerisindeyiz; ekonomik, güvenlik, dış politika, sanayi, tarım, eğitim, sağlık vesaire. Sayın Cinisli’nin dediği gibi, ekonomi bir güvenlik sorunu hâline gelmiştir; örtülü ödenek harcamalarından, imar yolsuzluklarından, hazinenin eritilmesinden, kur korumalı mevduatla servet transferlerinden, peşkeşlerden, talandan, el koymalardan bahsetmiyorum bile.

Değerli arkadaşlar, ülkemiz dış politikada iradesini ve ilkelerini kaybetmiştir. Geleneksel değerlerinden, diplomasi kültüründen uzaklaşmıştır; dost, düşman algısını kaybetmiştir, öngörü ve muhakeme yeteneğini yitirmiştir, Türk dış politikası, şahsım dış politikasına dönüşmüştür, yetkin kadrolar pasifize edilmiştir, jeopolitik riskler ve dengeler göz ardı edilmiş, durduk yere yeni çatışma alanları ortaya çıkmış ve yurdumuzun dört bir tarafında savaş koşulları oluşmuştur.

Ayrıca, izlenen ithal göç politikası sonucu Türk kimliğimiz ve demografik yapımız tehdit altındadır. Genel Başkanımız Sayın Meral Akşener’in ifade ettiği gibi, sınırlarımız âdeta kevgire dönmüş, ülkemiz bir hendek ülke hâline dönüştürülmüştür. Diğer taraftan, geçtiğimiz hafta Sayın İçişleri Bakanına söyledim, size de söylüyorum: Önümüzdeki yıllarda, orta vade içerisinde İran’dan olası yoğun bir göç dalgası beklenmektedir, tedbirli olmak gerekiyor, hatırlatıyorum.

Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı, yeni teknolojik kazanımlar, istihbarat ve karşı istihbarat kapasitesindeki artışlar, savunma sanayisindeki ilerlemeler memnuniyet vericidir. Fakat, Türk ordusunun muhabere gücü ve teşkilat yapısı artırılmalı, daima caydırıcılığı korunmalıdır. Diğer taraftan, açıkça ikaz etmek istiyorum ki uyuyan hücreler takip ve deşifre edilmelidir, ayrıca PKK ve FETÖ başta olmak üzere ülkemizdeki terör örgütlerinin yürüttüğü bütün faaliyetler sıfıra indirgenmelidir.

Değerli arkadaşlar, AKP iktidarları ısrarla ve inatla devletin Türk Silahlı Kuvvetlerine ve yan oluşumlarına fethetme şehvetiyle saldırmışlar, sinir sistemini tahrip etmişlerdir; bunun yanında, Millî Güvenlik Kurulunun yapısını tümüyle sulandırarak pasifize etmişlerdir. Gerçi devletin tüm organlarında yapılan işlem aynı tahribattır. Eğer bu coğrafyada gelecek bin yılda da kalacaksak, gelecek asrın Türk asrı olmasını istiyorsak acilen gerekli ıslahatlar yapılmalıdır ama bozan onarır mı? Elbette onarmaz.

Son olarak “Ordular Türk birliğinin, Türk kudret ve kabiliyetinin, Türk vatanseverliğinin çelikleşmiş bir ifadesidir.” diyen Ulu Önderi, tüm şehitlerimizi ve ebediyete intikal etmiş gazilerimizi, aziz ecdadı rahmetle yâd ediyorum.

Bu duygu ve düşüncelerle, Cumhurbaşkanlığı ve bağlı kurumların 2023 bütçelerinin hayırlı olmasını yürekten diliyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL - Teşekkür ederiz Sayın Vekilim.

Sayın Ali Cumhur Taşkın...

ALİ CUMHUR TAŞKIN (Mersin) - Sayın Başkanım, Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcım, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun çok değerli üyeleri ve milletvekilleri, çok değerli bürokratlar, basınımızın değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Diyanet İşleri Başkanlığı, İslam dininin inanç, ibadet ve ahlak esaslarıyla ilgili işleri yürütmek, halkı doğru dinî bilgiyle aydınlatmak ve ibadet yerlerini yönetmek amacıyla 3 Mart 1924 tarihinde kurulmuş önemli bir kamu kurumudur. Başkanlık, yürüttüğü hizmetlerde İslam'ın iki temel esası Kur'an-ı Kerim'i ve Peygamber Efendimiz'in sahih sünnetini esas almaktadır. Diyanet İşleri Başkanlığının değişmeyen temel görevi, dinimizin aydınlık mesajını halkımıza ulaştırmaktır ve din hizmetlerinde nizami, intizami istikrarı temin etmek, ibadetlerin vaktinde ve usulüne uygun olarak icra edilmesini sağlamaktır. Diyanet İşleri Başkanlığı Anayasa, kanun ve diğer mevzuatla kendisine verilen görev ve yetkiler doğrultusunda cami içi ve cami dışı dinî hizmetleri, sosyal, kültürel içerikli din hizmetleri, vaaz ve irşat, dinî danışmanlık ve rehberlik, din eğitimi, yayın, hac, umre hizmetleri ve yurt dışı din hizmetleri gibi hayatın tamamını ve tüm insanlığı içine alan geniş bir alanda düzenli ve sistemli bir biçimde 138 bin personeliyle hem yurt içinde hem yurt dışında hizmet vermektedir. Ülkemizin her köşesinde görevlisi bulunan, en ücra yerleşim yerine kadar hizmet veren devletin tek kurumu Diyanet İşleri Başkanlığıdır. Yurt dışında ise 7 kıtada 100'e yakın ülkede 2.500 din görevlisiyle ülkemizin gönül elçiliğini yapmaktadır. Diyanet İşleri Başkanlığı yurt dışındaki insanımız için sadece bir din hizmetinin değil, âdeta bir kimlik ve özülle varoluş mücadelesinin adıdır. İstanbul'un fethinin sembolü Ayasofya-ı Kebir Camisinin seksen altı yıl aradan sonra asıl hüviyetine kavuşturularak 2020'de ibadete açılmasından sonra milletimizin yüz elli yıllık hayali, Taksim Meydanı'nı camiyle buluşturan Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'a buradan bir kez daha şükranlarımızı sunuyoruz.

Son olarak, Diyanet İşleri Başkanlığı teşkilatımızda görev yapmış olup ahirete irtihal etmiş olanları hayırla yâd ediyor, hepsine Cenab-ı Allah'tan rahmet diliyorum. Özellikle geçen yıl aramızdan ayrılan, Diyanet teşkilatında uzun süre görev yapmış Kahramanmaraş Milletvekilimiz merhum İmran Kılıç Hocamızı saygıyla ve rahmetle anıyorum.

2023 yılı bütçesinin ülkemize, aziz milletimize hayırlı olmasını diliyor, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, şimdi Cumhuriyet Halk Partisi Grubundan üyemiz sayın Abdüllatif Şener Bey'e söz veriyorum.

Buyurun Sayın Şener.

Süreniz on dakikadır.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) - Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli hazırun; bütçe görüşmelerinin son gününe geldik, 21 Ekim tarihinde yine Sayın Cumhurbaşkanlığı Yardımcısının sunumuyla başlayan bütçe müzakereleri her gün ayrı bir bakanlığın veya kurumun bütçelerinin üzerinde yaptığımız müzakerelerle bugüne erişti. Bugün de bir sonraki güne mesai saatimiz kayabilir ama görüşmelerin tamamlanacağı anlaşılmaktadır. Her şeyden önce, bu görüşme takviminin bütçenin şekillenmesine ve ülkemizin geleceğine faydalı katkılar sağlamış olmasını temenni ederim. Rakamlar değişmese bile görüş alışverişinin elbette faydalı olacağını, bugüne değilse de yarına katkı sağlayacağını düşünebiliriz.

Değerli arkadaşlar, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi veya başkanlık sistemi veya başka bir isimle, hangi isimle olursa olsun bu yeni içinde bulunduğumuz hükümet sistemi gerçekten başarılı olamamıştır. Verilere baktığımız zaman, yürürlüğe girdiği günden bugüne kadar sürekli başarısız olmuş, başarısızlıklarını egale etmiş ve bugüne gelmiş bir Hükûmetten ve bu Hükûmetin icrai faaliyet yaptığı sistemden söz ediyoruz. Aslında, faydalı mıydı, zararlı mıydı tartışmalarını da çok anlamlı bulmuyorum çünkü uzun iktidar döneminden sonra aslında böylesine bir rejim değişikliğinin sadece 2 amacı vardı yani ismine ne dersiniz deyin, onlar kamuflajdan ibaret. Bu değişikliğin yani 2017'deki Anayasa değişikliğinin, Anayasa değişikliğiyle gelen sistemin ortaya çıkışındaki 2 amaçtan 1'inci: Hükûmet edenlerin mutlak yetki sahibi olma arzuları vardı, iradeleri vardı. Parlamenter demokrasinin denge denetim mekanizmaları içerisinde kendilerini rahat hissetmeyen veya bireysel anlamda ulaşmak istedikleri yerlere ulaşamayan mevcut iktidar, yetkilerini genişletme ihtiyacı duymuştur ve merkezileştirme ihtiyacı duymuştur ve bu değişiklik, rejim değişikliği buradan ortaya çıkmıştır. 2'nci nedeni ise: Hem çok yetkili olmak istemiştir mevcut iktidar, Hükûmet hem de çok sorumsuz ve sorgulanamaz olmak istemiştir. Bu 2'nci amacını da Anayasa değişikliği sırasında sağlamıştır. Sorgulanamaz olma isteğini anlamak kolaydır, her hükûmet eden, ülkenin parasını ve ülkenin devlet gücünü kullananlar hep yetkili olmak istemişlerdir ama aynı zamanda da sorumsuz olmak istemişlerdir. Bu sorumsuzluk hem daha rahat hareket etmeyi hem de yaptığı yanlışlardan dolayı hesap vermemeyi sağlama özelliğine sahiptir. Nitekim, Meclisin denetim fonksiyonlarından bir kısmı kaldırılmıştır gensoru, sözlü soru önergesi gibi; diğer taraftan, soruşturma önergesi fiilen yapılamaz hâle getirilmiştir ve böylece hükûmet edenler hem sorgulanamaz hem de devasa yetkileri olan kişiler hâline dönüşmüştür. Bu Anayasa değişikliğinin bunun dışındaki bir boyutla tartışılmasını da hiç anlamlı bulmadığımı belirtmek istiyorum ama bu değişiklik birilerine bireysel rahatlık, imtiyaz ve güç sağlamış olabilir, “Ülkeye ne sağladı?” diye bakarsanız, ülkeye sadece zarar vermiştir. Kamu menfaatlerinin öncelendiği bir Türkiye değil kişisel, bireysel menfaatlerin, çıkarların öncelendiği bir Türkiye ortaya çıkmıştır. Bütün ekonomik göstergeler bozulmuştur o günden bugüne kadar “Şu ekonomik gösterge de iyiye doğru gitti.” diye gösterilebilecek hiçbir rakam bulamazsınız.

Bakın, “Sefalet Endeksi” diye bir şey var; bu, son zamanlarda ortaya çıkmış bir endekstir. Önce enflasyon ve işsizliğin toplamını almak suretiyle bu endeksi belirliyorlardı fakat son yıllarda bunda bazı gelişmeler sağladılar, bazı indirimler ve ilaveler yapmak suretiyle yeniden şekillendirdiler. Örneğin büyüme oranlarını da bu endekste ki olumsuz göstergelerin olumsuzluğunu azaltmak için kullanılan bir rakam olarak ele aldılar ve ortaya bu Sefalet Endeksi çıktı. Yaygın bir kullanımı var, dünyadaki ülkelerin nereden nereye geldiğini anlatmak için değişik vesilelerle kullanılıyor. Şu anda geldiğimiz nokta Sefalet Endeksi’nde Türkiye, Arjantin’i de geçmiş, dünya şampiyonu olmuş vaziyettedir ve sürekli bozuluyor bu Sefalet Endeksi, sürekli bozuluyor. 2017’de 26 iken 2018’de 47, 2021’de 60 ve 2022 itibarıyla da 99,5 yani rakamlar arttıkça endeks kötüyü gösteriyor ve bu oran, bu rakam gerçekten Türkiye’de “sefalet” kavramıyla ifade edeceğimiz her şeyi kavıyor ve Türkiye’nin gidişatının sürekli bozulduğunu ve hiç de iyiye gitmediğini gösteriyor. Bunun, rejimle bir bağlantısı var mı acaba? Mutlak surette vardır. Denge denetim mekanizmasının olmadığı bir ortamda, bireysel aklın ön plana çıktığı bir ortamda bu tür göstergeler elbette ki kötüye doğru gidişin aynı zamanda idare edildiğimiz rejimle, sistemle bağlantısı olduğunu da göstermektedir.

Şimdi, bakın bu dönemde ortaya atılan “yeni bir ekonomik model” diye lanse edilen, üzerine övgüler yağdırılarak başlatılan politika bu sistemin de bir uzantısı olarak -çünkü bireysel emirle ortaya çıkan bir politikadır- Türkiye’de hedeflediği şeyin tam tersini ortaya çıkarmıştır. Nedir geçen sene eylül, ekim ayından itibaren uygulanmaya başlayan ekonomik model? “Faizleri azaltacağız.” İşte, geçenlerde de yüzde 9’a düştü, tek rakamlı hâle getirildi ama bu faizlerin azaltıldığı anlamına gelmiyor tabii. Bu Hükümetin “Faizleri indireceğiz, faizi düşüreceğiz.” dediği şey politika faizini düşürmektir. “Politika faizi” dediğimiz şey ise Merkez Bankasının bankalara verdiği paradaki faiz. Yoksa onun dışındaki faizleri ifade etmiyor. Bu politika faizi düşürüldü “Faizle mücadele ediyoruz.” diyen Hükümet maalesef tam faizci bir hükümet olduğunu göstermiştir. Devletin iç borçlarına bakıyoruz, tarihte hiçbir zaman faiz anaparayı geçmediği hâlde bu Hükümet geçen nisan ayından itibaren iç borç faizlerinin anaparayı geçtiği bir noktaya getirmiştir Türkiye’yi. Eski yıllara bakın hep anapara faizinden daha fazladır. Bu Hükümet, bu iktidar döneminde de öyledir ama ilk defa Nisan 2022’de bir baktık ki iç borç anapara miktarı 1 trilyon 483 milyar iken faizler bunu aşmış, 1 trilyon 743 milyar olmuş ve o günden bugüne de devam ediyor. Geçen kasım ayında faiz-anapara ilişkisine baktığımızda yıllık anapara artışı kasımdan kasıma 595 milyar lirayken faizdeki artış 1 trilyon 783 milyar olmuştur. Yani anapara yüzde 49, iç borç faizleri ise yüzde 228 artmıştır. Hani faizle mücadele ediyordunuz, politikanızın özü, özeti ve merkezi buydu? Faizle mücadele ettiğini söyleyen bir hükümet ortaya bu kadar devasa boyutlarda faizi nasıl çıkarır, nasıl üretir? Demek ki söylediğiniz doğru değil, doğru olmayan bir şey söylüyorsunuz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Süreniz bir dakikayı aşmış, dalmışım doğrusu.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Bir dakika sürem var gözüküyor.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Yok, yok, aşmışsınız bir dakikadan fazla. Son, bir hayırlı olsun dersiniz memnun olurum.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Yani işin özeti, hem sistem olarak hem de politikalar olarak ülkeye zarar verecek bir tabloyla karşı karşıyayız ama umut ederim ki kara günler kısa zamanda tükenir ve biter, Türkiye aydınlığa çıkar.

Hepinize saygılar sunuyorum ve bütçenin hayırlı olmasını diliyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyoruz.

Değerli arkadaşlar, şimdi Halkların Demokratik Partisinden Sayın Ömer Faruk Gergerlioğlu’na söz vereceğim.

Buyurun.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben Sayın Fuat Oktay’a ve MİT görevlilerine sorular sormak isterim beni dikkatle dinlerlerse. Ülkemizde 1990’larda kaçırılma olayları çok yaşandı, 17 bin faili meçhul kaçırılma ve işkenceler yaşandı. OHAL ilanından sonra Türkiye’de çok miktarda kaçırılan ve uzun süre bir yerlerde tutulan insanları tespit ettik; bunlar netleşti, en az 35 kişi altı dokuz ay, bir buçuk yıla varan miktarlarda kaçırıldı ve bir yerlerde tutuldu. Sayın Fuat Oktay sabahki konuşmasında da zaten reddetmedi, yurt dışından 100’e yakın kişinin getirildiği bilgisini verdi ve bu konudaki bilgiler de netleşti.

Geçtiğimiz aylarda yine bir olay oldu: Azerbaycan’da 1 kişinin, Uğur Demirok’un 6 Eylülde kaçırıldığını söyledi ailesi ve 12 Kasım Türkiye’de ortaya çıktığı söylendi, altmış yedi gün boyunca bu insandan haber alınamadı. Daha sonra MİT “Onu Azerbaycan’dan getirdik.” diye bir açıklama yaptı ancak 6 Eylülde Azerbaycan’dan çıktığı bilgisi var; bu altmış yedi günde bu kişiye ne yapıldı, nasıl böyle sorduğumuz soru önergelerine cevap verilmedi? Bunu merak ediyorum, bu konu lütfen bir açıklansın.

Ayrıca daha geçtiğimiz sene de ben gündeme getirmiştım, 1 MİT görevlisi 1 Kasım 2016’da kaçırılmıştı; Ayhan Oran. Bu konuda biz soru sormuştuk ve cevap alamamıştık. Önceki senelerde de Sayın Fuat Oktay’a soru sormuştum kaçırılan kişilerle ilgili, “Türkiye Cumhuriyeti devleti insan kaçırma gibi bir suç işlememiştir.” gibi bir cevap vermişti ama elimizdeki bulgular öyle değil. Bakın, geçen sene siz bana cevap vermediniz Sayın Oktay ama bu sene eylül ayında ben cevabımı Anayasa Mahkemesinden aldım. Ayhan Oran’ın kaçırılmasıyla ilgili eşinin Anayasa Mahkemesine başvurusunda Anayasa Mahkemesi, devletin koruma yükümlülüğü ve etkin soruşturma yapılmamasıyla ilgili ağır bir ihlal kararı verdi ve eşine 90 bin lira tazminat cezası ödenmesine karar verdi.

Sadece bu kişiler değil, bakın -Savunma Sanayii Başkanlığında kaybolan- üç yıldır kaybolan Yusuf Bilge Tunç var. Yine, Ayhan Oran’la aynı dosyada adı geçen Sunay Elmas var. Onlarca kişi kaçırıldı fakat bu 3 kişiden haber alınamıyor. Ayhan Oran’dan altı senedir haber alınamıyor, Anayasa Mahkemesi bu ihlal kararını verdi. Ayhan Oran, Yusuf Bilge Tunç ve Sunay Elmas, 3’ünün de benzer bir özelliği var; KHK’li ve FETÖ soruşturmaları geçirmişler. Ben bu kişileri tanımam, bilmem ama bu kişilerin bir suçu varsa mahkemeler ceza verir, cezaevlerinde yatarlar ama böyle uzun süre kaçırmalar, bir yerlerde tutmalar; bu ne demektir? Bu konuda bir açıklama bekliyorum.

Ve yine, bakın, Ayhan Oran’ın Anayasa Mahkemesi kararında bir vasiyeti geçiyor, teknik bir şekilde kendi elleriyle yazdığı belli olan bu vasiyetinde çok çok edici bir ifade var. Vasiyetinde Ayhan Oran “Eğer bir gün kaçırılsam ve öldürülürsem -ki altı yıldır yok bu insan- beni kurumum MİT’in öldürdüğünü düşünün.” diyor. Çok önemli iddialarda bulunmuş ve daha sonra 1 Kasım 2016’da kaçırıldıktan sonra Afyon civarına doğru HTS kayıtları alınıyor başsavcılığın incelemesinde ama sonrasında Ankara Emniyeti ve Ankara Başsavcılığı incelemelerden kaçınıyor.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Son yarım dakikanız.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Bunu da Anayasa Mahkemesi tespit etmiş, bunlardan dolayı ihlal kararı vermiş. Şimdi, ben sorarım...

Mehmet Eymür de aynı şekilde beyanda bulunmuştu geçen sene, “Deşifre” isimli bir kitabı var ve “Bir MİT görevlisi MİT tarafından kaçırıldı.” demişti ve bu kişinin de öldürüldüğü düşünülüyor, altı yıldır ortalıkta yok. Geçen sene alamadığım cevabı ben Anayasa Mahkemesi kararıyla aldım ama MİT görevlilerinin de bu konuda bir açıklama yapma zorunluluğu...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Sayın Başkan, çok önemli bir konu.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Tamamlayın hızlıca.

Buyurun.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Yaşam hakkıyla ilgili... Yusuf Bilge Tunç, Sunay Elmas’tan yıllardır haber alınamıyor, ne oldu bu kişiler? Aynı dosyalarda görünen kişiler.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum, sağ olun.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Cevapsızlıkla lütfen geçiştirmeyin, Türkiye’de neyin ne olduğu belli. Biz, artık...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum Sayın Gergerlioğlu.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – ...Anayasa Mahkemesi kararına da yansımış bu olaylar hakkında ayrıntılı bilgi bekliyoruz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, usul açısından şöyle bir değerlendirme yapmak istiyorum.

Zaman zaman böyle çok ağır ithamlar, iddialar ortaya konulabiliyor, tabii ki milletvekillerinin takdiri fakat Plan ve Bütçe Komisyonu platformu bu iddiaları detaylı bir şekilde tartışacak, sonuçlandırabilecek bir platform değil takdir edersiniz ki. Bu konular ilgili kurumlar hangileriye; yargısal kurumlarsa yargısal kurumlar, idari kurumlarsa idari mekanizmalardır. Plan ve Bütçe Komisyonunda bizim bu tartışmaları yapıp sonuçlandırmamız mümkün değil. Onu ifade etmek isterim.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Ben de yıllardır cevap alamadığım için sordum Sayın Başkan.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Peki, anlıyorum. Ben de sadece bu platformda sonuçlandıramayız bu tartışmaları diyorum.

NAZİR CİHANGİR İSLAM (İstanbul) – Sayın Başkan, bizi içerik konusunda uyarmayın; bu, usule aykırı.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – İçerik değil; bu, usul.

NAZİR CİHANGİR İSLAM (İstanbul) – Şekil...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Usul söylüyorum.

NAZİR CİHANGİR İSLAM (İstanbul) – Anladım, biz usulü de...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – İçeriğe hiç müdahale etmedim, tutanaklara da geçti bütün içerik yani o anlamda bir engelleme yapmadım, sonunu da bekledim, sonunda usul açısından... Daha önce de böyle iddialar oldu, burası bu iddiaları sonuçlandırabileceğimiz bir yer değil, onu söylüyorum sadece.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – O zaman niye bu Komisyon var, niye bu görevliler geliyor? Niye soru önergemize cevap verilmiyor?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Dile getiriyorsunuz, ben buna itiraz etmiyorum ama bunları sonuçlandırabileceğimiz bir platform...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Yılda 1 kez...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ –Çok basit bir şey söylüyorum, rica ederim...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Bir insan hakları savunucusu olarak sorularıma cevap alamamışım, şimdi soruyorum, MİT Daire Başkanı... Kendisinden soruyorum, buyursun cevaplasın.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, Sayın Ayhan Altıntaş’a söz veriyorum.

Buyurun Sayın Altıntaş.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Sayın Başkan, Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı, kıymetli hazırun; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Cumhurbaşkanlığı bütçesi konuşulurken Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi teşkilat yapısının beş yıl geçmesine rağmen tam anlaşılmadığı kanısındayım. Bu hususta en sağlam ve güncel veri kaynağının Cumhurbaşkanlığının resmi internet sitesi olması gerekirdi ancak oraya girdiğinizde çok fazla bir bilgiye ulaşamıyorsunuz, sadece Cumhurbaşkanlığı Kabinesi olarak Cumhurbaşkanı Yardımcısı ve Bakanların isimleri bulunuyor. Cumhurbaşkanını temsil eden zatiîlilerinin Bakanlardan biraz daha farklı bir yerde olması beklenirdi. Biliyorsunuz, Amerika’da zaten Başkan ve Başkan Yardımcısı beraber seçiliyorlar, bence bu yöntem daha doğru. Tabii, biz muhalefet olarak parlamenter sisteme dönülmesini öneriyoruz ama önümüzdeki seçimler bu sistemle yapılacağı için Cumhurbaşkanı Yardımcısının da Cumhurbaşkanı adayıyla birlikte seçimden önce açıklanmasının daha uygun olacağını düşünüyorum. Amerika’da Beyaz Saray “web” sayfası da benzer yapıda, belki oradan örnek alınmıştır ama belirtelim ki orada icracı ofislerin de listesi bulunuyor, bizdeki karşılığının Cumhurbaşkanlığı ofisleri olması lazım yani Cumhurbaşkanının doğrudan icra edeceği işleri yapacak ofisler. Biliyorsunuz, 4 ofisimiz var; bunlardan Dijital Dönüşüm Ofisi konu itibarıyla yakın olduğum bir ofis, çalışmalarını başarılı bulduğumu da belirtmek istiyorum. E-devlet uygulamaları, yapay zekâ, büyük veri, siber güvenlik konularında ciddi çalışmalar yapılıyor.

Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin teşkilat yapısını gösteren bir şema veya başka bir bilgi kaynağı olmadığı için 2018 yılında çıkarılan 1 sayılı Kararname’ye dayalı olarak günlük gazetelerde çıkan şemalara başvurmak zorunda kalıyoruz, onların da birçoğunun uyumsuz olduğu görülüyor. En doğru bulduğumu göstereyim ama bu şema da eski çünkü yeni bakanlıklar kuruldu, bazılarının isimleri değişti, bir bakanlık kaldırıldı. Yine, Cumhurbaşkanlığına bağlı 9 adet politika kurulu bulunuyor. Kurul üyelerinin isimleri kamuoyunda epeyce gündeme geldi ancak ne iş yaptıkları beş yıldır pek bilinmiyor. Zaten icracı görevleri de bulunmuyor. Sayın Cumhurbaşkanı 2018 yılında ilk defa kendileriyle toplanmış, ondan sonra da kamuoyuna yansıyan bir toplantı yapmamış görünüyorlar.

Yine, ilgi alanında olan, Eğitim ve Öğretim Politikaları Kurulunun sadece, uzaktan psikoloji eğitiminin mümkün olmadığı hususunda doğru bir tavsiye kararını biliyorum. Bence bu kurul eğitim vizyonunu belirlemeli. Kişisel kanaatim, temel eğitim en azından 2 hususu öğretmeyi başarmalı. Birincisi, sorgulayıcı okuma ve öğrenme; diğeri de takım çalışması. Öncelikle, öğrencilerin okuduklarını sorgulama ve eleştirme yetkinlikleri kazanması lazım. Ardından da öğrencileri takım çalışmasına yönlendirmemiz şart.

Son olarak başkanlıklardan da bahsetmek istiyorum. 11 adet başkanlık kurulmuştu ama Genelkurmay Başkanlığı sonradan Millî Savunma Bakanlığına bağlandı “web” sayfasında da Millî Savunma Bakanlığına bağlı olduğu yazıyor. Kara, Hava ve Deniz kuvvetleri de doğrudan Millî Savunma Bakanının emrinde görünüyorlar. Tabii “Kuvvetler, Cumhurbaşkanından da emir alırlar.” denilince kafalar karışıyor. Genelkurmay Başkanlığı anayasal bir kurum olduğu için korunmuş ama altından kuvvetler alınmış. Bu nedenle Türk Silahlı Kuvvetleri üzerindeki yetkisini göstermek için olsa gerek “web” adresi “tsk.tr” olarak tutuluyor. Bir başka başkanlık ise MİT Başkanlığı; o da “web” sayfasında nereye bağlı olduğunu örtmüştü görünüyör, “web” sayfasında Cumhurbaşkanlığı ifadesi yok

maalesef. Devlet Denetleme Kurulunun zaten “web” sayfası yok. Varlık Fonunun da neden ayrı bir başkanlık olduğunu anlamış değilim. Sistemin mantığına göre sanki ofis kategorisinde olması daha uygun gibi görünüyor çünkü yapısı, bağımsız olmasına izin vermiyor. Tabii bir de Cumhurbaşkanlığı başkan danışmanları var. Onların sayısı ve onlara neler danışıldığı ayrı bir çalışma konusu.

Toparlayacak olursam, beş yıldır yönetildiğimiz sistemi henüz içimize sindiremediğimiz, belki de tam benimsemediğimiz izlenimini veren uygulamalar var. Bunları düzeltmeye uğraşmak yerine bildiğimiz, özümsemediğimiz parlamenter sisteme hızla dönmemiz daha faydalı olacak diyor, bütçenin de hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Dinlediğiniz için teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyorum, sağ olun.

Sayın İbrahim Kaboğlu, buyurun.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli hazırun, bugünkü konuşmalar özellikle 2017 Anayasa kurgusunun getirdikleri üzerinde yoğunlaştığı için hâliyle benim de uzmanlık alanım olarak buna değinmem gerekiyor. Hükûmeti nedir 2017 Anayasa kurgusunun? Hükûmet i ve kurul hâlinde siyasal karar süreçlerini, siyasal sorumluluk kurallarını ve bu bağlamda anayasal denge ve denetim düzeneklerini kaldıran 2017 Anayasa kurgusu, devleti temsil ve yürütme yetkilerini bir kişide topladı. Osmanlı Devleti, Türkiye Cumhuriyeti anayasal ve siyasal tarihinde bir ilk olan bu anayasal kurgu, yüzyıllara yayılan siyasal ve demokratik evrim sürecinde derin bir kırılma ve kopuş anlamına gelmektedir. 5 başlık altında özetlenebilir: Değişikliğin itici güçleri, geçiş dönemi, ikili anayasal düzen ve fiili uygulamalar, kalıcı OHAL riski yaratan sorumsuzluk zırhı ve uluslararası ilişkiler. Değişiklik dinamiklerine baktığımız zaman, 3 etken öne çıkmaktadır. Birincisi 15 Temmuz hain darbe girişimi. İkincisi ise Sayın Devlet Bahçeli’nin 16 Ekim 2016’daki sözleri: “Ülke yönetimi, yasa ve Anayasa’ya uygun değildir ve de suç işlenmektedir. Sayın Cumhurbaşkanı fiili başkanlık yapmaktadır.”

Düğmeye basıldı ve OHAL ortam ve koşullarında Anayasa değişikliği gerçekleştirildi. Tam altı ay sonra oylama yapıldı gizli oy ilkesi ihlal edilerek ölçsüz propaganda ortamında ve mühürsüz oylar eşliğinde. Peki, uyum yasalarına gelince, aslında uyum yasaları yükümlülüğü de yerine getirilmedi ve kararnamelerle son dakikada geçiş sağlandı.

Peki, ikili anayasal düzen ve fiili durum, fiili uygulama nedir? İkili anayasal düzen: Bir, 2’nci maddenin öngördüğü demokratik hukuk devleti; iki, Anayasa 101 ve devamında, özellikle 104,105,106’da öngörülen ve 2’nci maddeyle bağdaşmayan hükümler ama bir üçüncü durum var ki, özellikle bugün tartışılan husus bu 2 düzene de uymayan alan, bunu “defakto” veyahut da “fiili durum” olarak adlandırmak mümkün.

Şimdi, burada öngörülen Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin bir yasal dayanağı bulunmamaktadır, yalnızca 7142 sayılı Yasa’nın gerekçesinde yer almakla birlikte aslında hükümet yok; 102 ve devamı anlamında Cumhurbaşkanlığı bulunmuyor. Konuşmalar şunu gösterdi ki: Sistem de yok çünkü bir kişi eğer parti başkanı olmayı tercih ederse, diğer Cumhurbaşkanı bunu tercih etmezse, bu kadar büyük seçenekler varsa buna “sistem” denmez; buna birçok örnek verilebilir. Bu bakımdan, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi aslında bir tür görünüşü kurtarmak için kullanılan bir kavramdır ama bunun tam tamına karşılığı parti başkanlığı yoluyla devlet başkanlığı ve yürütmedir ancak buradaki esas sorun şu: Yürütme nerede başlıyor, nerede bitiyor? Doğru, 104’üncü madde 1 kişiye veriyor bütün bu yetkileri, yürütme ile -1 kişi- Cumhurbaşkanı özdeşleşiyor fakat mesela, burada, yürütme var mı? Cumhurbaşkanlığı bütçesi görüşülüyor ama yürütme yok çünkü yürütmeyi tek başına Cumhurbaşkanı

temsil ediyor. Burada siyaset var mı yoksa daha çok bürokratlar mı temsil ediyor? Siyasetten çok bürokratlar temsil ediyor burayı. Bu bakımdan bu kişilerin Parlamento önünde siyasal sorumluluğu var mı? Bulunmuyor. Çünkü zaten 2017 Anayasa kurgusu siyasal karar düzeneklerini kaldırdığı gibi siyasal sorumluluk ilkesini de kaldırmış bulunuyor; zira, 161'inci maddeye göre esasen bu sunumu Cumhurbaşkanının yapması gerekiyor çünkü yürütme adına tek kişi odur Anayasa gereği.

Şimdi, neden kaldırıldı bu yönetim “çift başlı yürütme” denerek? Bir yanılısma sonucu çünkü yürütme değildi çift başlı olan; devlet başkanlığı ile yürütme karıştırılmıştı.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Son yarım dakikanız.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Ama şimdi burada görüyoruz ki aslında çift başlı yürütme adına birleştirilen bütün erkler 2 sonucu beraberinde getirmiş bulunuyor. Birincisi, paralel yapılar; Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısının tanıttığı birimler ile -bir aydır bakanlık birimlerine tanık oluyoruz- bu devlet içerisinde paralel yapılar. İkinci sonuç ise parti, devlet ve kişi birleşmesi; bunu özellikle çarşamba günü parti grup toplantılarında görüyoruz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Son cümlemi söyleyeyim Sayın Başkan.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Bakanlar siyasetin dışına bırakıldığı hâlde, Bakanlar seçimle gelmeyen kişiler olduğu hâlde, Bakanlar Meclis önünde sorumlu bulunmadığı hâlde, aslında parti grup toplantılarına katılıyorlar ve bu da parti, kişi, devlet birleşmesi sonucunu doğuruyor. Buna son vermediğimiz sürece bunu kesinlikle demokratik olarak adlandıramayız.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkürler, sağ olun.

Değerli arkadaşlar, bu husus Komisyonumuzu ilgilendiren bir usul tartışması olduğu için aynı zamanda bu konudaki görüşümü ifade etmek istiyorum. Daha doğrusu, İç Tüzük'ten ilgili maddeyi okuyup takdirlerinize sunacağım. Madde 62, son derece açık: “Bütçe sunuş konuşmasını Yürütme adına Cumhurbaşkanı yardımcısı veya bir bakan yapar. Bütçe ve kesinhesap kanun tekliflerinin görüşüldüğü Genel Kurul oturumlarına Yürütme adına Cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanlar katılabilir ve görüş bildirebilir.”

Diğer taraftan, “Bakanlar siyasi mi değil mi?” tartışması yaptı değerli hocam. Değerli arkadaşlar, bakanların hukuki durumuyla ilgili geçmiş ile bugün arasında hiçbir farklılık söz konusu değil; meclis önünde yemin ediyorlar, dokunulmazlıkları var, herhangi bir suç işlemleri hâlinde soruşturma, kovuşturma usulleri eski bakanlardan hiç farklı değil, bir taraftan da demokratik kültür içinde bir siyasi heyetin parçası olarak görev yapıyorlar, bir siyasi programı hayata geçirmek üzere görev üstlenmiş kişilikler. Dolayısıyla, bunları, 657'ye tabi devlet memuru gibi yorumlamak hiç de doğru bir yaklaşım değil, hiç de akademik bir yaklaşım değil, bunu ifade etmek istiyorum.

Değerli arkadaşlar, şimdi, devam ediyorum.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, bir cümle, bir cümle...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Hocam, o tartışmayı ayrıca yapabiliriz çünkü ısrarla bunu söylüyorsunuz.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Benim söylediğime yanıt verdiniz Sayın Başkan.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun, kısaca lütfen.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, bir, benim söylemek istediğim, bakanların idari sorumluluğu değil bakanların siyasal sorumluluğu bulunmuyor. Bakanlar eğer siyasal kişiliklerse o zaman bakanların siyasal sorumluluğu bulunur, bakanların siyasal sorumluluğu yok; bir. İkincisi...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Nereden bunu söylüyorsunuz Hocam?

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Hayır, yok, Meclis...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Nasıl söylersiniz böyle bir şeyi yani?

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, yok ki. Varsa söyleyin siz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Yemin ediyorlar, dokunulmazlıkları var, Yüce Divana tabiler, hiçbir farklılık yok.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Hayır ama siyasal faaliyetleri nedeniyle soru soramıyoruz.

Sayın Başkan, ikincisi, bir cümleyle: Bizi bağlayan, Anayasa mı İç Tüzük mü? İç Tüzük...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – 657’ye tabi memur olarak mı görüyorsunuz bakanları?

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Hayır, ben onu söylemedim, o ayrı. Zaten yürütmeyi, siyaseti tek başına Cumhurbaşkanına verdiği için bakanları idari birim olarak alıyor, Anayasa böyle.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Peki, siz ısrar ediyorsunuz.

Teşekkür ediyorum, görüşlerimizi tutanağa da geçirdik.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Bir de Anayasa madde 161... İç Tüzük, Anayasa madde 161’e aykırı.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Anlaşmak zorunda değiliz Hocam, görüşlerimizi tutanaklara geçirdik.

Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, devam ediyorum.

Ama önce İYİ Parti Grup Başkanımız İsmail Bey’in bir düzeltme talebi var kısaca.

Buyurun lütfen.

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

5.- Bursa Milletvekili İsmail Tatlıoğlu’nun, Cumhurbaşkanlığı bütçesi üzerinde yaptığı konuşmasında geçen bir ifadesine açıklık getirmek istediğine ilişkin açıklaması (**)

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Çok teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben, konuşmamda dış politikada Kıbrıs’la ilgili bir ifadem, tutanaktaki okunuşuyla benim anlatışım arasında belki yanlış anlaşılabilir, o nedenle buna açıklık getirmek istiyorum.

Kıbrıs’ta, Cumhuriyet Bayramı’na gittiğimizde hem Cumhurbaşkanı Sayın Tatar hem de Meclis Başkanımız orada resmî konuşmalarında: “Biz, 1878 yılında Osmanlı askeri burasını terk etmesinden itibaren hep Mehmetçik’i bekledik. Ta ki doksan altı yıl sonra, 1974’te Mehmetçik geldi.” dedi. Bundan sonraki ifadeler işte, bu “Tam Kıbrıs kendisiyle ilgili bir duruş belirlerken 2004’te, Türkiye bu sefer,

Bu düzeltmeye ilişkin ifadeler bu toplantı tutanağının ...’nci sayfasında yer almaktadır.

Türkiye de dâhil bu sefer Mehmetçik’i adadan çıkarma gayreti oldu.” Ki hani orada söyledim, tutanakta... “Allah bu konuda Türklere yardım etti ve bugün mavi vatanımız oldu.” şeklinde bunu açıklıyorum, o ifadeden, “Mehmetçik geldi.”den sonraki ifade benim şahsi yorumumdur, onu vurgulamak istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum, peki.

II.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/286) ve 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/285) ile Sayıştay tezkereleri (Devam)

a)Cumhurbaşkanlığı (Devam)

b)Millî İstihbarat Teşkilatı (Devam)

c)Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği (Devam)

ç)Diyanet İşleri Başkanlığı (Devam)

d) Devlet Arşivleri Başkanlığı (Devam)

e)Millî Saraylar İdaresi Başkanlığı (Devam)

f)Strateji ve Bütçe Başkanlığı (Devam)

g)İletişim Başkanlığı (Devam)

ğ)Savunma Sanayii Başkanlığı (Devam)

h)Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu (Devam)

ı)Yatırım Ofisi Başkanlığı (Devam)

i) Dijital Dönüşüm Ofisi Başkanlığı (Devam)

j) Finans Ofisi Başkanlığı (Devam)

k) İnsan Kaynakları Ofisi Başkanlığı (Devam)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, AK PARTİ Grubundan İsmail Güneş Bey hazır değildi az önce, şimdi hazır.

Buyurun lütfen.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Teşekkür ederim Başkanım.

Sayın Başkanım, çok değerli milletvekillerimiz, çok değerli Sayın Cumhurbaşkan Yardımcımız ve çok değerli hazırun; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Cumhurbaşkanlığı ve Cumhurbaşkanlığımıza bağlı olan kurum ve kuruluşların bütçelerinin hayırlara vesile olmasını temenni ederim. Tabii, daha çok, Cumhurbaşkanlığı ve bu bağlı kurum ve kuruluşların bütçelerini tartışmak yerine daha çok sistemi tartışmayı yeğledik. Tabii ki, benden önceki konuşmacılar, daha önceki parlamenter sistem sanki Türkiye’yi uçuruyormuş gibi, çok iyi fırsatlar sunuyormuş gibi, işte bu Cumhurbaşkanlığı sistemine geçtikten sonra her şey kötü gidiyormuş gibi bir algı yarattılar. Yani geriye dönüp baktığımız zaman, işte çok partili hayata geçtikten sonra ve eğer bir parti yüzde 50’den fazla -milletvekili olarak- Parlamentonun yüzde 50’sinden fazla milletvekili çıkarıyorsa sorun yok, o dönemler rahat olduğumuz dönemler. Ama ne zaman ki bir parti, Türkiye Büyük Millet Meclisinin tamamının yüzde 50’sinin altında kaldığı dönemlerde hükûmet kuraları hep sorun olmuştur. Parlamenter sistemin en büyük zafiyetlerinden bir tanesi, uzun süreli hükûmetlerin kurulamayışı. Geriye dönüp baktığımız zaman biz, işte, en fazla dört yıl yedi gün mesela bizden önceki

dönemlerde, Demirel'in Hükûmeti var 1965'te ve ondan sonra bakıyorsunuz; yüz yirmi üç günlük hükümetler var, bir yıllık hükümetler var, iki yüz altmış günlük hükümetler var. Baktığınız zaman kahir ekseriyeti, aşağı yukarı bir yıl iki ay gibi ortalama süresi. Dolayısıyla da bu kadar kısa sürede sizin Türkiye'nin geleceğini planlamanıza ve ona yönelik birtakım yatırımlar yapmanıza, tabii ki bu, size bu imkânı veriyor.

Tabii, 16 Nisan 2017 yılında bir referandum yapılıyor ve halkın yüzde 51,4'ü yeni sisteme, Cumhurbaşkanlığı sistemine geçilmesini sağlıyor. "Cumhurbaşkanlığı sistemi ile bu sistem arasındaki fark ne?" dersiniz, bu sistemde, yeni sistemde hükûmeti halk kuruyor ve neticede, hükûmetin kurulduğu, kurulmadığı gibi bir dert yok. Diğer sistemde ilk önce seçim yapılıyor, seçim yapıldıktan sonra, işte, buradaki partilerin milletvekili sayısına göre Cumhurbaşkanlığı tarafından yetki veriliyor; kurulabilirse kuruluyor. Bazı zamanlarda birinci partinin bu hükûmetleri kuramadığına da veya kurdurtmadıklarına da şahit olduk.

Şimdi, diyorlar ki: "Biz bu parlamenter sistemde gensoru veriyorduk ve hükûmetleri düşürme imkânımız vardı." Geriye dönüp baktığımız zaman Türkiye Cumhuriyeti tarihinde 446 tane gensoru verilmiş arkadaşlar, 446 tane. Peki, düşen hükûmet kaç tane arkadaşlar? 2 tane. Bir tanesi nasıl düşmüş? İşte, o dönemde, 1977 yılında Süleyman Demirel Hükûmeti varmış ve oradan 11 milletvekili CHP'ye geçiyor. CHP'ye geçtikten sonra orada gensoru veriliyor ve Hükûmet yıkılıyor ve o 11 milletvekilinin çoğu da rahmetli Ecevit döneminde kurulan Hükûmette bakan oluyor arkadaşlar. Geriye dönüp baktığınız zaman, bu parlamenter sistemde bir parti çoğunluğu elde edemeyince ne kadar istikrarsız olduğunu görmektesiniz. Diğer bir hükûmet de Mesut Yılmaz Hükûmeti, azınlık Hükûmeti; o düşürülüyor.

Diğer taraftan, arkadaşlar, şimdi, daha önceki konuşmacılar şöyle bir şey söyledi: "Bu Cumhurbaşkanı milleti temsil etmiyor." Arkadaşlar, şimdi ben size soruyorum: Halk tarafından seçilmiş olan bir Cumhurbaşkanı halkı temsil etmiyor da diğer taraftan, Parlatentonun yüzde 50'si tarafından seçilmiş mi -diyelim ki Süleyman Demirel, 450 oydan 244'ünü almış- halkı temsil ediyor? Diğer taraftan, işte, 10'uncu Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer, 550 milletvekilinden 330'unun oyuyla seçilmiş; bu mu halkı temsil ediyor? Diğer taraftan, bizim Cumhurbaşkanımız partili, güya Süleyman Demirel partisiz, güya Ahmet Necdet Sezer partisiz. Yani önemli olan partisizmiş gibi davranmak değil hocam, önemli olan icraatlarınızla partisiz olduğunuzu göstermek.

Diğer taraftan, ben şunu diyorum: Şimdi bizim bu Cumhurbaşkanımız halk tarafından seçildi ve bu Cumhurbaşkanımızın atadığı valiler partinin valisi oluyor, diğer taraftan -diyelim ki o dönemde Tansu Çiller Başbakan- Demirel'in atadığı, Tansu Çiller ve Demirel döneminde atanmış valiler devletin valisi oluyor. Böyle bir şey olabilir mi? Olamaz, böyle bir şey olamaz.

Neticede şu var arkadaşlar: Tamamen yanlı düşünüyorsunuz ve arkadaşlar diyorsunuz ki: "Burada Cumhurbaşkanlığına kimse ulaşamıyor." Arkadaşlar, bu CİMER vasıtasıyla yaklaşık 4 milyon 900 bin kişi Cumhurbaşkanlığına ulaşmış. Eskiden böyle bir sistem var mıydı arkadaşlar? Cumhurbaşkanlığına ulaşabilen veya derdini anlatabilen... Cumhurbaşkanlığının kapısının içinden kaç kişi giriyordu arkadaşlar? İsmail Hocam, size soruyorum: Kaç kişi giriyordu? Bugün kaç kişi giriyor, o zaman kaç kişi giriyordu?

(Uğultular)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Güneş, tasarruflu söz kullanımı konusunda tavsiyede bulunuyorum.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Diğer taraftan, şimdi ben şunu ifade etmek istiyorum, bir arkadaşımız dedi ki: “Devleti kutsamak...” Arkadaşlar, devlet hepimiz için önemlidir. Devleti her tarafta savunalım, devletimize kol kanat gerelim ama devletin içindeki bazı durumlarda yetkileri elinde bulunduran kişilerin yaptıkları yanlışlara da bizim sessiz kalacak hâlimiz yok arkadaşlar. Yani bugün bizim... Seçilmiş Başbakanı o gün, 1960 darbesinde birileri asıyorsa bunu devlet değil birileri yapmıştır. Bunu eleştirmek, devleti eleştirmek değil o kişileri eleştirmektir. Diyelim ki: 80 darbesinden sonra gençleri 1 sağdan, 1 soldan asmak devletin değil o günkü kişilerin işidir. Şimdi, arkadaşlar, devleti esas kim korumuyor biliyor musunuz?

(Uğultular)

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Ben oradaki arkadaşına söylüyorum.

Bugün “Türkiye Cumhuriyeti devleti kara para akıyor.” diyenler, devlet düşmanı esas onlardır. Bugün, diğer taraftan “Türk Silahlı Kuvvetleri kimyasal kullanıyor.” diyenler, devleti esas korumayan ve devlet düşmanı onlardır; siz bunları birbirine karıştırıyorsunuz.

Diğer taraftan, bir arkadaşımız da şunu söyledi: “Türkiye Cumhuriyeti devleti Kürtlere karşı savaş açıyor.” dedi. Bizim, Kürt kardeşlerimizle herhangi bir problemimiz yok ve ebedi bir dostluğumuz var.

SEZAİ TEMELLİ (Van) – Devlet kim?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Bizim esas savaşımız teröristlerle mücadelemizdir arkadaşlar.

SEZAİ TEMELLİ (Van) – Devlet kim?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Biz teröristlerle mücadele ediyoruz. Eğer onların yerine kendinizi koyuyorsanız onu biz bilemeyiz arkadaşlar. Kürtlerle Türklerin veya diğer grupların hiçbir sorunu yoktur, bunu söylemek istiyorum.

Diğer bir taraftan, öyle bir şey söyledi ki bir konuşmacı yani AK PARTİ sanki kadınları öldürüyormuş, kadınların hepsinin haklarını elinden almış gibi... Akıl tutulması bir şey. Ya, bununla ilgili Anayasa düzenlemesini yapan biziz, kadınlar için Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun kurulmasını sağlayan biziz, diğer taraftan kadının beyanın esas olmasını sağlayan biziz, elektronik kelepçe uygulamasını sağlayan biziz ve dolayısıyla da arkadaşlar, kadına pozitif ayrımcılık yapan biziz. Yani bunu söyleyen arkadaşımız, kadınlara işkence yapan, kadınları kaçıran, kadınları katleden terör örgütlerine karşı bir kelime laf etmez mi arkadaşlar, bir kelime laf etmez mi? Yahu, Allah aşkına, biz kadına karşı tüm olumlu şeyleri çıkarmışız, kalkmışsınız bunun aksi şeyler söylüyorsunuz. Yani siz ya burada yaşamıyorsunuz ya da size verilen metni herhâlde siz yazmamışsınız diye düşünüyorum arkadaşlar. (Gürültüler)

Arkadaşlar, şimdi, bu dönemde dünyada sanki hiçbir şey olmamış, bu Covid yaşanmamış ve diğer taraftan işte savaşlar çıkmamış gibi sanki her şey güllük güllüştü, diğer ülkelerde enflasyon sanki yerinde sayıyormuş gibi, emtia fiyatları artmamış gibi, petrol fiyatları artmamış gibi, navlun fiyatları artmamış gibi, sadece Türkiye’de problem varmış gibi algı yaratmanız son derece yanlış. Problemlerimiz olabilir arkadaşlar, ben sizden şunu istirham ederdim: Arkadaşlar geriye dönüş olmaz, bu sistemi siz de benimsiyorsunuz ama önemli olan, bu sistemin aksaklıklarının neler olduğunu ve bu sistemi daha denetlenebilir hâle nasıl getirebiliriz, bu sistemi daha demokratik bir hâle nasıl getirebiliriz, onun üzerine tartışmamız gerektiğini ben düşünüyorum.

2023 yılı bütçemizin hayırlara vesile olmasını temenni eder, hepinizi saygıyla selamlarım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, özellikle bizim gruptaki arkadaşlarımıza söylemek istiyorum: Bu son gün. Son saniyeye kadar kullanma mecburiyetimiz yok. Ne kadar tasarruflu kullanırsak makul bir saatte bu işi bitirmiş oluruz.

CAVİT ARI (Antalya) – Başkanım, sizi ifadenizi düzeltmeye davet ediyorum sizi. “Bizim grup” diye bir grup yok. Tarafsızlığa davet ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Ha, affedersiniz, tamam. AK PARTİ Grubuna söylüyorum. Doğru, teşekkür ediyorum, sağ olun. Sağ olun, ifadeyi düzeltiyorum.

Değerli arkadaşlar şimdi bir liste daha okuyacağım kendinizi hazırlamanız bakımından: Önce Sayın Bedri Serter Bey’e söz vereceğim, ayrılmak zorunda; ikinci olarak Sayın Murat Çepni’ye, HDP Grubundan; üçüncü olarak Sayın İbrahim Halil Oral Bey’e söz vereceğim, İYİ Partiden; dördüncü olarak Enis Berberoğlu, CHP’den; daha sonra Bekir Kuvvet Erim, AK PARTİ’den; daha sonra da HDP’den Abdullah Koç şeklinde devam edeceğim.

Şimdi ilk sözü Bedri Bey’e veriyorum.

Buyurun.

Süreniz beş dakikadır.

BEDRİ SERTER (İzmir) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bugün 25 Kasım, Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Günü. Allah’a şükür ki 1 kız çocuğu ve 1 kız torunu olan bir erkek milletvekili olarak bu konuda söz aldım. Bugün bu ülkede her alanda ayrımcılığa uğrayan, en güvenilir yerlerde, evlerinde şiddete uğrayan kadınlarla, güvensiz çalışan kadınlarla beraber şiddetsiz bir toplum için bizlerin de ses çıkarmamız, mücadeleye destek vermemiz gereken bir gün ve en önemli günlerden biri. Ama siz bugün “Şiddete hayır!” demek için yürümek isteyen kadınların yürüyüşlerini yasaklamışsınız. Bırakın, yürüsünler. Neden yasaklıyorsunuz ki? Yürümekle yollar tükenmezmiş. Ama sizin, yürümesini, çalışmasını, gülmesini yasakladığınız bu ülkenin güçlü kadınlarının zamanı geldiğinde gereğini yapacağına inanıyorum. İçinde sadece 3 kere “kadın” geçen 2023 bütçesi için “Kadınlarımızı güçlendirecek bir bütçe.” diyebilen iktidarınıza şunu hatırlatmak isterim: Bugün itibarıyla, 2022 yılının ilk on bir ayında 349 kadın, erkek şiddeti nedeniyle öldürüldü. Sadece ekim ayında 34 kadın cinayeti işlendi, 26 şüpheli kadın ölümü gerçekleşti bu ülkede. Ve geldiğimiz noktada, her gün, günün her saati neredeyse onlarca kadın cinayeti haberini duyuyoruz. Uyguladığınız yanlış politikaların sonucu buraya gelmekte çünkü bu Parlamentoda 2011’de siz dâhil bütün partilerin oylarıyla kabul edilmiş olan İstanbul Sözleşmesi’nden bir gecede ve tek bir adamın kararıyla çıktınız. İstanbul Sözleşmesi’nden çıkıldığı gün itibarıyla bugüne kadar 494 kadın katledildi.

Durum buyken, Kadının Güçlenmesi Programı’na ayrılan bütçeyi 2 milyara çıkarmakla övünmeniz trajikomik bir durumdur. Bu kadarcık bütçe kadınların hangi sorununu çözecek? Hesapladınız mı, yoksa laf olsun diye mi söylüyorsunuz? İstanbul Sözleşmesi’nden çıkmasıyla iktidarınız kadınlara yönelik şiddeti legalleştirdi. Tek adam rejiminin en büyük mağduru kadınlar hâline geldi; en çok yaşam alanı kısıtlanan, kadınlar oldu; en çok yoksullaşan, kadınlar oldu. Eğitimden -4+4+4- bugün uzaklaştırdığınız yine kız çocuklarımız oldu. Bugün Millî Eğitim Bakanlığı verilerine göre 866 bin kız çocuğu okuldan uzak, bu sayıya açık öğretimde okuyan kızlarımız eklenince 1,5 milyonu aşkın kız çocuğu okuldan uzak kalmış durumda. Aldığımız yanlış kararlar bizi buralara sürüklüyor.

Dünya Ekonomik Forumu’nun 2022 raporuna göre kadın-erkek eşitliği sıralamasında 146 ülke arasında 124’üncü sıradayız; arkamızdan gelen ülkeler Angola, Suudi Arabistan, Mısır, Fas, Katar. Hoşunuza mı gidiyor? Ekonomik hayata katılım ve ekonomik fırsatlara erişim sıralamasında 146 ülke içinde 134; kadınların eğitime erişimi ve katılımı noktasında 101’inci sıradayız.

Sayın hazırun, şu Plan Bütçe başladığından beri ön sıralarda haftalardır neredeyse hep bizler, erkekler oturduk. Bu fotoğraftan zül duyuyorum. Nüfusunun yarısı kadın olan bir ülkede, şu Parlamento içinde kadınları bu kadar geri planda tutmayı, 2'nci yüzyıla giderken Atatürk cumhuriyeti kimliğine aykırı görüyorum.

Kadına şiddete karşı mücadelede hiçbir zaman samimi olmadınız. “Kadın-erkek eşitliğine inanmıyorum; kadın ile erkek eşit değildir, fitrata terstir.” diyen bir zihniyet her zaman politikalarınıza, eşitsizliği güçlendirdiğiniz adımlarınıza yansıdı. Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın bir konuşmasını hatırlatmak istiyorum. Şubat 2015’te Özgecan Aslan, hepinizin hatırlayacağı üzere, Mersin’de katledildi. Erdoğan sarayda bir toplantı düzenledi ve şöyle dedi: “Kadına karşı şiddeti sıfırlayacağız. İnanmadığım hiçbir şeyi yapmam, buna çok inanıyorum.” Peki, aynı Cumhurbaşkanı ne yaptı? İstanbul Sözleşmesi’ni kaldırdı, kadına yönelik şiddeti görmezden geldi, kadınları toplumda değersizleştirdi. 2015’ten bu yana, Özgecan Aslan’dan bu yana 2.900 kadın öldürüldü arkadaşlar; bugün hâlâ “Elimizde 6284 sayılı Kanun var.” deniliyor, olmasına rağmen. Devlet kurumlarının temsilcilerine bu yasaları uygulayın diyorum. Bugünkü konuşmasında da “Tek bir kadının bile şiddete uğramasına, cinayete kurban gitmesine asla razı göstermeyeceğiz.” demiş. Kasım ayının ilk yirmi dört gününde bile 35 kadın öldürülmüş.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Süreniz bitti, son cümlenizi alayım.

BEDRİ SERTER (İzmir) – Sizlere soruyorum: Bu neden?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkürler.

BEDRİ SERTER (İzmir) – Pardon.

Arkadaşlar, düşelim artık, kadınların yakasından düşelim. Türkiye’de tüm halkın güvenliğinin kadınların güvenliğinden geçtiğini bilmek zorundayız.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkürler, sağ olun.

BEDRİ SERTER (İzmir) – İnanın, kadınlar özgür, huzurlu oldukları bir başka dünyada yaşıyor oldukları zaman...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Serter, teşekkür ediyorum, sağ olun.

BEDRİ SERTER (İzmir) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Şimdi, HDP Grubundan Murat Çepni.

Buyurun.

Süreniz beş dakikadır.

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Teşekkür ediyorum Başkan.

Ben de bütün katılımcıları selamlıyorum.

Cumhurbaşkanlığı sistemi yani politik İslamcı tek adam rejimine niye ihtiyaç duyulduğuna verilen cevap “işlerin hızla yürütülmesi ihtiyacı”ydı. Yani bu politik İslamcı rejim, tek adam rejimi bütün sorunları tek parmaktan tek dokunuşla çözeceğini iddia etmişti. Evet, bir anlamda doğru çünkü hızlı, engelsiz bir biçimde bir suç düzeni kuruldu; bu çürüme ancak böyle yönetilebilirdi yani suç işleme özgürlüğü, hesap vermeme özgürlüğü biçiminde tarif edebiliriz.

Şimdi, bugün buna örnek olarak Çorlu tren faciasının davasında bir karar verildi. Bütün bu süreç boyunca, Soma'dan buraya kadar, Soma'dan bu davaya kadar, evet, çok hızlı kararlar veriliyor, saray istiyor ve mahkemeler bunu emir telakki ediyorlar. Bakın, 25 insan hayatını kaybetti ve beş yıldır adalet arıyor insanlar ve bugün tutuklu tek sanık da tahliye edildi yani şu anda Çorlu tren faciasından tutuklu tek bir insan, tek bir sorumlu yok. İşte, sarayın başarısının en tipik örneklerinden bir tanesi.

Yine, bir soru sormak istiyoruz tekrardan: 8 Mart 2018'de Lübnan'da kaçırıldı, 18 Martta MİT'e teslim edildi, altı ay sonra Ankara'da ortaya çıktı, Ankara'da devlet denetiminde bir yerde altı ay sistematik işkenceye maruz kaldı ve vücudunda 898 tane tespit edilmiş işkence izi vardı; bu insan Ayten Öztürk. Altı ay işkenceden sonra üç buçuk yıl cezaevinde tutuldu, bir itirafçı ifadesi sonucunda iki ağırlaştırılmış müebbet verildi, şu anda kendisi ev hapsinde ve beş yüz yirmi gündür ev hapsinde duruyor Ayten Öztürk. Soruyoruz: MİT bu yöntemleri kullanıyor, hangi yasaya dayanarak bunu kullanıyor? Altı ay boyunca Ayten Öztürk nerede işkenceyle tutuldu, altı ay boyunca? Hangi yetkiyle bunu yaptı? Diğer kaçırılmalara dair de arkadaşlarımız bilgi verdiler.

Yine, bugün bütün toplumu infiale sürükleyen bazı gelişmeler yaşandı. Bir tanesi, Konya'da Konya Belediyesinin hayvan barınağında yaşanan işkenceli cinayet. Oradaki resmî yetkililer küreklerle hayvanları katlediyorlar ve bu görüntüler sosyal medyaya yansıdı, insanın izlemeye bile dayanamadığı görüntüler bunlar. Aynı şey Ankara Mamak'ta da yaşanıyor, Mamak'ta da küpeli hayvanlar zorla kaçırılmaya çalışılıyor ve orada bir avukat da darbedildi dün. Şimdi, Konya Büyükşehir Belediyesi Başkanlığı açıklama yaptı, açıklamada bu duruma el koyulduğunu ve sorumlulara soruşturma başlatıldığını duyurdu. Şimdi, bu açıklamaya bakarsanız sanki kendinden geçmiş bir psikopat bir hayvanı katletti gibi algılanıyor oysa görüntülere bakıldığında, bu tesise bakıldığında -ki tesis AKP Genel Başkanı Erdoğan'ın öve öve bitiremediği bir tesis- bunun bireysel, tekil bir örnek olmadığı çok açık ve net ortada; bu, bir politika, son dönemde yaşanan bazı olaylardan kaynaklı hayvanlara dönük geliştirilen işkenceci, katliamcı bir politika. Bunu protesto ediyoruz, bunu kınıyoruz, bunu reddediyoruz, buna "Dur!" demeliyiz; bu katliam hızla ve hızla engellenmelidir.

Son olarak, bugün "Cumhurbaşkanlığı sistemi" dediğimiz yani halka, işçilere, ezilenlere, emekçilere çıplak bir şiddet aracına dönüşmüş bu rejimin çok tipik bir uygulamasıyla yine karşı karşıya kaldık. Dünya Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Günü'nde birçok kentte kadınlara işkence yapılarak saldırıldı, gözaltına alındılar ve İstanbul başta olmak üzere birçok kentte bu protestolar yasaklandı. İşte, Cumhurbaşkanlığı sistemi budur.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Sayın İbrahim Halil Oral Bey, buyurun.

İBRAHİM HALİL ORAL (Ankara) – Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri, Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı ve değerli bürokratlarımız; Cumhurbaşkanlığı bütçesi kapsamındaki Diyanet İşleri Başkanlığımızla alakalı görüşlerimi açıklamak üzere söz almış bulunuyorum. Komisyonu saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, Türk ve İslam coğrafyası yenileşme ve bağımsızlık mücadelesi verirken dini siyasete ve ticarete alet eden pek çok yapı ve insanla karşı karşıya kalmıştır. Anadolu'da İslam'ı suistimal eden sahte din adamlarına karşı pek çok âlimimiz, din adamımız mücadele etmiştir. Bunlardan Ankara Müftüsü Rifat Börekçi, İzmir Müftüsü Rahmetullah Efendi, Kahramanmaraşlı Rıdvan Hoca, Hacı Bayram Şeyhi Şemseddin Efendi, Ahmet Hamdi Akseki ve niceleri Milli Mücadele'nin manevi neferleri ve mimarları olmuşlardır. Bu manevi irade Büyük Önder Atatürk'ün öncülüğünde Diyanet İşleri Başkanlığının kurulmasına ve gelişmesine vesile olmuştur. Diyanet İşleri Başkanlığı doğru din

bilgisinin milletimize ulaştırılması, insanlarımızın anlayabileceği dilde Kur'an, hadis ve dinî bilginin verilmesi, camilerimizin sahih bilgilerle donatılmış imam-hatiplerle doldurulması için mücadele etmiştir. Bu vesileyle bütün Diyanet camiasına teşekkürü bir borç bilirim.

Diyanet İşleri Başkanlığı son derece önemli bir kurumdur. Türk devleti yaşadıkça da var olması gereken bir kurumdur ancak günümüzde Diyanet bu görevlerini tam olarak ifa edemez hâle gelmiştir. Daha önce defalarca, ülkemizde özellikle AK PARTİ iktidarları döneminde ateizmin, deizmin ve İslam dışı pek çok akımın daha hızlı yayıldığını vurgulamıştım. İslam'ın yasakladıkları her zaman insanın ve toplumun zararına olan şeylerdir. İslam'ın tavsiye ettikleri de insanın ve insanlığın mutluluğunu ve huzurunu temin etmiştir. Yani İslam bir ruhtur, bir inançtır, bir düşünce sistemidir, İslam toplumun ve insanın her zerresine dokunan bir bütündür. Bunu görmezden gelerek Sayın Diyanet İşleri Başkanı Erbaş'ın geçtiğimiz günlerde koyduğu hedef doğru ama son derece eksiktir. Biz "camisiz mahalle kalsın" hedefine değil "cemaatsiz cami kalsın" hedefine odaklanmalıyız. Sabah namazlarında, 5 vakit namazlarda tek safın bile dolmadığı devasa camileri nasıl şuurlu Müslümanlarla doldururuz, onun derdine düşmeliyiz. Diyanet bunu düşünmelidir, bunun için çaba harcamalıdır.

Burada Diyanet personelinin, sendikaların taleplerini dile getirmek için sözlerimi sürdürmek istiyorum. Sayın Başkan, Diyanet kadroları belli başlı cemaat ve tarikatların kontenjanlarına göre değil ehliyet ve liyakate göre belirlenmelidir. Bütün sözleşmelerdeki gibi sözleşmeli personel uygulamaları kaldırılmalı, çalışma barışını bozacak kadro ayrımlarına son verilmelidir, ihtiyaç varsa personel kadrolu alınmalıdır. Sözleşmeli kadroya acilen geçirilmelidir. Fahri Kur'an kursu öğreticiliği ve vekil imamlık kesinlikle kaldırılmalıdır. Bu kadrolarda daha önce görev almış ve hâlen görev almakta olan hocalar SGK primleri baz alınarak kadroya geçirilmelidir. Kısır bir döngü hâlinde KPSS, DHBT, mülakat çarkları altında ezilmeleri engellenmelidir. Murakıpların sorunları çözülmeli, müfettişlik ve denetmenlik unvanları ihdas edilmelidir. 3600 ek gösterge uygulaması bütün Diyanet personeline uygulanmalı; vaizlerin, dinî hizmet uzmanlarının, şeflerin durumları süratle iyileştirilmelidir. "Her mahalleye cami" çağrısı yaparken hocalarımızın lojman ve barınma sorunları çözülmelidir. İhtiyaç olan her yerde cami ve lojman sağlanmalıdır. Velhasıl Diyanet İşleri Başkanlığı "ben bilirim" tavrından uzaklaşıp sendikaları, ilahiyat fakültelerini, cami derneklerini ve hocaları dinlemelidir. Çalıştaylara her kesimden okuyan, yazan ve düşünen Müslüman'ı davet ederek fikir almalıdır. Biz Diyanet İşleri Başkanlığının çok daha iyi olması, eleştirilerden kurtulması için konuşmaktayız; bu böyle bilinmelidir. Çünkü Diyanet İşleri Başkanlığı milletimizin günlündeki itibarlı yerini daima muhafaza etmelidir.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli Hocam, son cümlelerinizi alalım.

İBRAHİM HALİL ORAL (Ankara) – Cumhurbaşkanlığı ve bağlı kuruluşların, Diyanet İşleri Başkanlığı bütçemizin milletimiz için hayırlı olmasını diliyor, Komisyona huzurlarınızda teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyorum.

Sıralamadan devam ediyorum.

Enis Bey, buyurun.

Süreniz beş dakikadır.

KADRİ ENİS BERBEROĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı, değerli hazırun; eski mesleğim sebebiyle bugünkü bütçe görüşmelerinde İletişim Başkanlığı hakkında söz aldım. Açıkçası çoğunuz gibi ben de Basın-Yayın Enformasyon Genel Müdürlüğünden evrilerek bu yeni sistemde, Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminde İletişim Başkanlığına dönüşen bu kurumun icraatları hakkında biraz cahilim. Yani o kocaman binasının

önünden her geçtiğimde “Neler yapıyor?” diye merakta kaldım. Fuat Oktay Bey tadat etmiş bu kurumun faaliyetlerini: Kamu diplomasisi, dezenformasyonla mücadele, devlet-millet ilişkisini güçlendirme. Ama maalesef eski bir haberci olarak kurumun, İletişim Başkanlığının bu faaliyetlerinden çok, benim aklımda kalan taraflı cezalarıdır. Son bir yıl içinde -ki rakamlara tam vâkıf değilim ama- Türkiye Gazeteciler Sendikası (TGS) yani hem sendika hem cemiyetin ortak toplantılarından çıkan rakamlara göre, İletişim Başkanlığına bağlı Basın İlan Kurumu tarafından kesilen cezaların yüzde 88’i muhalif medyaya dönük. Bu zaten bir fikir veriyor.

Bu sene yapılan bir başka icraat açıkçası benim kafamda çok ciddi soru işareti yarattı. Bir gazetenin, sosyalist çizgideki bir gazetenin, Evrensel’in tiraj rakamlarına dayanılarak ve bu konuda bir teftiş müteakip hem ilanları kesilmiş hem basın kartları iptal edilmiş hem de -işte, onu muhtemelen yapanlar da pek kestiremiyor- cezaevlerine girişi yasaklanmış durumda. Peki, soracağım ama muhtemelen cevap da almayacağım, sonuna kadar da bekleyeceğim cevabı, yanlış anlamayın, saygısızlık etmiyorum: Başka herhangi bir gazeteye ya da mefkûreye diyeyim daha genel şekliyle, böyle bir tiraj denetimi uygulandı mı acaba? Cidden merak ediyorum. Tirajların ne kadar uyduruk olduğu, eski gazeteci sıfatıyla konuşuyorum ama bugünkü gazetecilerin de çok iyi bildiği bir şeydir. Çünkü Basın İlan Kurumunun ilanını hak etmek için belli bir tiraj tavanı vardır; ayrıca, işte, basın kartına hak kazanmak için belli bir personel sayısı vardır, vesaire; bunlar genellikle denetlenmezse şişirilir. Bu da benim eski mesleğimin deformasyonlarından biridir.

Bir diğer konu, yine Sayın Fuat Oktay’ın ifadesinden anladığım kadarıyla 17.382 kart vermiş İletişim Başkanlığı ve eski, mirasını devraldığı kurumlar ama aynı metinde kaç kartın iptal edildiği yazmıyor. Bu da başka bir haksızlık çünkü gazeteciyi “gazeteci” olarak tarif eden çalıştığı kurumdur. Bir yere gönderdiği zaman onu bir tanıtım kartı olarak verir. Bunu da ama çok elden kaçmasın diye ortak komisyonların, işte, gazetecilerin derneklerinin, cemiyetlerinin, sendikalarının hazır bulunduğu... Ki son yasada siz de oraya geldiniz, bu “sansür yasası” olarak adlandırılan yasada o sisteme geri döndü; yine ortak komisyonlar tarafından verilecek basın kartı. Ama devletin bu konuda “Sen gazetecisin, sen değilsin.” deme hakkının olduğuna da inanmıyorum açıkçası. Beni çalıştıran kişi bilir benim ne yaptığımı, ne yapmadığımı; maaşımı ödeyen, karşılığında gazetesini satın parasını cebine koyan kişi bilir ya da Anadolu Ajansıysa devlet bilir -gazeteci midir, değil midir- çalıştığı muhabirini, editörünü, foto muhabirini. İkinci eleştiri noktam da bu idi.

Sansür yasası hakkında söyleyeceğim çok basit. Zaten burada çok konuşuldu. Böyle bir yasa zaten uygulanamaz çünkü bu yasanın uygulanacağı kişiler bu yasadan korkmaz, açık konuşalım. Öteki türlü de zaten medyanın yüzde 90’ına sahip bir siyasi iktidardan bahsediyoruz, onlar da zaten bu yasanın konusu olmaz.

Son cümlelerim çünkü yirmi yedi saniyem kaldı. Bakın, İletişim Başkanlığı yerini aldığı kurumun işlevini tamamen unutmuş gibi gözüküyor. O da işte, Anadolu matbuatını adil bir şekilde ilanla desteklemek, gazetecilere gereken tanıtma desteğini vermek; bütün bunlar unutulmuş, bir kişinin iletişimini yapar bir hâl gelmiştir kurum.

Bu kurumun bu noktadan en kısa zamanda dönmesi temennisiyle bütçenizin hayırlı olmasını temenni ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Enis Berberoğlu, teşekkür ediyorum.

Şimdi AK PARTİ Grubundan Sayın Bekir Kuvvet Erim’e söz veriyorum.

Sayın Erim, buyurun, lütfen.

BEKİR KUVVET ERİM (Ayдын) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, kıymetli Plan ve Bütçe Komisyonu üyeleri, Sayın Cumhurbaşkanlığı Yardımcım, Cumhurbaşkanlığımızın değerli bürokratları ve yöneticileri, kıymetli basın mensupları; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Dünyada ve bölgemizde tarihî bir yeniden yapılanma sürecinin sancılarının yaşandığını hepimiz görmekteyiz. Siyasi ve ekonomik değişim dalgası sınırları aşan sonuçlar doğurarak etki alanını ve gücünü artırmaktadır. Türkiye’yi son yirmi yılda tarihinin en büyük demokrasisi ve kalkınma reformlarıyla tanıştırmış bir yönetim olarak ülkemizi yeni döneme hazırlamanın da en başta gelen görevimiz olduğu inancıyla hareket ediyoruz. Geçmişte devlet içinde çöreklenmiş olan vesayetin ve kullandığı araçların tüm izleri gizli ajandalarıyla, paralel hatlarıyla, örgütsel aidiyetleriyle, ucu dışarıya kadar uzanan dayatmalarıyla artık tarih olmuştur.

Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde tüm engelleri aşarak gerçekleştirdiğimiz değişim ve reform başarılarımızı yirmi yıldır sürdürdük, sürdürüyoruz. AK PARTİ olarak bugüne kadar hep adalet ile kalkınmayı, hukuk ile ekonomiyi, özgürlük ile güvenliği birbirini tamamlayan iki olgu olarak kabul eden bir anlayışla milletimizin huzurunda olduk. Bunun yanında eğitimden sağlığa, adaletten emniyete, ulaşımdan enerjiye, tarımdan sanayiye, sosyal güvenlik den çevreye kadar her alanda tarihî reformları hayata geçirdik. En önemlisi de iki yüzyılı bulan demokrasi arayışlarımızda doğrudan milletimizin iradesiyle hayata geçirilen Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemidir. Yeni sistemde demokrasinin sacayağı olan yürütme, yasama ve yargı organları arasındaki ilişkileri çok daha netleştirdik. Böylece her erkin kendi alanında ülkeye ve millete en iyi hizmeti vermesini sağladık. Nitekim Türkiye yeni sistemle birlikte bölgesel ve küresel krizlere karşı daha etkin, daha hızlı ve daha kapsamlı refleksler verebilme imkânına kavuşmuştur.

Bütçe görüşmelerinde hemen hemen her gün söz alarak yirmi yıldır yapılan “sessiz devrim” olarak nitelendirdiğim yatırım ve reformlarımızı dilim döndüğünce sizlere ifade ettim. Tabii, yapılan hizmetlerin hepsini anlatmaya başlarsak günler, haftalar sürer ama bunlardan en önemlisi olarak gördüğüm savunma sanayisidir. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde savunma sanayimiz Savunma Sanayii Başkanlığımızın koordinasyonunda ana yüklenicileri, alt yüklenicileri, KOBİ’leri, araştırma kuruluşları, üniversiteleri, geliştirdiği özgün ürünleri ve ihracatıyla ülkemizin en önemli sektörlerinden biri hâline gelmiştir. Tüm bu gayretlerin neticesinde savunma sanayisindeki dışa bağımlılığımızı yüzde 80’ler seviyesinden yüzde 20’ler seviyesine indirmeyi başardık. Sadece kendi kendimize yeterli olmakla kalmayıp bu birikimi dostlarımızın ve müttefiklerimizin istifadesine de açtık.

Güvenlik güçlerimizin son yıllarda yaptığı operasyonlarda yerli SİHA ve İHA’larımızla hava sahasında üstünlük sağlanıyor, daha birçok millî araç ve teçhizatla güvenlik güçlerimiz herhangi bir kısıtlama olmadan hedefine başarıyla ilerleyebiliyor. Bütün bunları yerli ve millî mühimmatlarımızı kullanarak yapıyoruz. Karada, havada ve denizde güvenlik güçlerimizin ihtiyacı olan mühimmat ve füzelerimiz yerli, millî olarak geliştirildi ve geliştirilmeye devam ediyor. BORA, GÖKDOĞAN, BOZDOĞAN, ATMACA, AKYA, KARAOK, OMTAS, UMTAS, BOZOK, Hassas Güdüm Kiti, Kanatlı Güdüm Kiti, Lazer Güdüm Kiti, TEBER, Nüfuz Edici Bomba, Minyatür Bomba ve ismini burada saymadığım birçok eserimiz bunlara örnek olarak verilebilir. Kahraman Mehmetçik’imizin sahada en çok ihtiyacı ne yönde ise o alanda yoğunlaşmaya ve bu alanda çalışmaları hızlandırmaya özen gösteriyoruz. Son dönemde de hep birlikte gördük ki hava savunma sistemleri açısından mevcut sistemlerin geliştirilmesine ve yerli hava savunma sanayisi sistemimize ihtiyacımız var. Bu yüzden yerli hava savunma sistemlerini geliştiriyoruz.

Ülkemizin jeopolitik konumu dolayısıyla denizlerde de yerli ve millî imkânlarla projeler yürütüyoruz. Yüzde yüz yerli tasarım ilk millî savaş gemimiz olan MİLGEM Projesi’nde TCG -yani Türkiye Cumhuriyeti Gemisi- Heybeliada, TCG Büyükada, TCG Burgazada ve TCG Kınalıada Deniz Kuvvetlerimizin hizmetine sunuldu. Savunma sanayisinde tam bağımsız, Türkiye’nin en güçlü nişanelerinden biri ve yerli, millî uçak gemimiz TCG Anadolu’yu da mavi vatanla buluşturduk. Ülkemiz, dünyada kendi savaş gemisini tasarlayan, üreten ve idame eden 10 ülkeden biri hâline geldi. İnsansız deniz araçlarımızı ve çeşitli seviyede insansız kara araçlarımızı güvenlik güçlerimizin hizmetine sunduk. Bunlar son yıllarda geliştirilen ve başarı sağlayan proje ve ürünlerimizden sadece birkaçı. Birçok projemiz üzerinde çalışmalarımız sürüyor. Geleceğin silah sistemleri olan lazer ve elektromanyetik silahlardaki çalışmalarımızda önemli mesafe katedeceğiz. İnsansız kara, hava ve deniz araçları, millî denizaltı, yapay zekâ, robotik gibi çeşitli alanlarda başlattığımız çalışmalarımızın da hızlandığını göreceğiz. Radar ve elektronik harp gibi modern muharebe sahasının önemli unsuru olan konularda gerek savunma gerekse hücum amaçlı sistemler hızla geliştirilip devreye alınmaya devam ediyor. Gördüğümüz üzere Savunma Sanayii Başkanlığımız Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan’ın “Türkiye savunma sanayisindeki tüm stratejik ihtiyaçlarını kendisi tasarlayabilir, geliştirebilir, üretebilir; bunların ihracatını yapabilir hâle gelene kadar durmayacağız, dinlenmeyeceğiz, gece gündüz çalışacağız.” sözleriyle ortaya koyduğu vizyon çerçevesinde çalışmalarını kararlılıkla sürdürmeye devam ediyor. İnşallah, Türkiye Yüzyılı’nda dünyada ses getiren eşsiz projelerle savunma sanayimizi yerli ve millî imkânlarımızla geliştirmeye devam edecek, ülkemizin gücüne güç katacağız. Bu vesileyle kıymetli Başkanımıza da şükranlarımı sunuyorum.

Sözlerime son verirken haftalardır yoğun mesai harcayarak çalışmalarını sürdürdüğümüz 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi görüşmelerinde emeği geçen tüm milletvekili arkadaşlarıma, Cumhurbaşkanı Yardımcımıza, bakanlarımıza, değerli Komisyon Başkanına ve tüm mesai arkadaşlarıma şükranlarımı sunuyor, Cumhurbaşkanlığımız ve bağlı kuruluşlarının 2023 yılı bütçesinin devletimize ve milletimize hayırlı olmasını diliyorum.

Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyorum.

Vakti tasarruflu kullandığınız için ayrıca teşekkür ediyorum.

HDP Grubundan Sayın Abdullah Koç, buyurun lütfen.

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli hazırun; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Benim bugünkü konuşmam İletişim Başkanlığı ve Dijital Dönüşüm Ofisi Başkanlığının bütçesi üzerine olacak. Hemen şunu belirtmek istiyorum ki: Gazetecilere yönelik baskı, gözaltı ve tutuklamalar ne yazık ki devam ediyor ve yoğun bir şekilde de devam etmektedir. Dicle Fırat Gazeteciler Derneğinin ekim ayına ilişkin verilerine baktığımız zaman şöyle kara bir tabloyla karşı karşıya kaldığımızı çok net bir şekilde görebiliyoruz. Bu ekim ayının başından itibaren Nagihan Akarsel katledildi, 10 gazeteci tutuklandı. Bu veriler, tabii, bu hak ihlalleri bununla da kalmadı devam etti; 12 gazetecinin evine baskın düzenlendi, 23 gazeteci gözaltına alındı, 11 gazeteci tutuklandı, 14 gazeteci kötü muamele gördü, 23 gazetecinin ise cezaevlerinde hakları ihlal edildi; 59 gazeteci yargılanıyor ve 87 gazeteci ne yazık ki tutuklu. Basın, medyaya yönelik olan sansür devam ediyor, internet ve dijital mecralara yönelik olan 55 tane ihlal sadece bir ay içerisinde gerçekleşti.

Sayın Başkan, dijital dünyayı elinde bulunduran ve aynı zamanda bu tavrıyla bu dijital dünyayı elinde bulunduran iktidar, bunu toplumu, bireyi hizaya getirme aracı hâline getirmiş durumda. Bakın, bu ideolojik yapı, ülkenin emekçi yoksullarını sömüren, ülkenin varını yoğunu yağmalayan, yağmalatan yönetici elit halka şunu söylüyor: “Sabredin, her şey düzelecek.” Ama bu düzelme bir türlü bu ülkeye gelmiyor ne yazık ki. Bu anlayış topluma 2023 değilse eğer olmayacaksa da 2071’e randevu veriyor ama bu sömürü düzeni ne yazık ki bu şekilde devam edecek ve etmeyi de sürdürecektir bu şekilde. Bakın, bu iktidar son dönemlerde özellikle bu iletişim alanıyla ilgili Türk Ceza Kanunu’nun 217’nci maddesinde değişiklik yarattı; bu maddeye göre “halkı yanıltıcı bilgiyi alenen yayma suçu” diye getirilen ceza yani dezenformasyon yasası, açıkça düşüncüyü kısıtlayan bir niteliğe sahip ve özellikle bu son dönemlerde meydana gelen İstanbul’daki İstiklal Caddesi’ndeki patlama neticesinde de bu madde yürürlüğe sokuldu ve buna ilişkin, bunu haber yapan gazetecilere yönelik operasyonlar yapıldı ve gazeteciler tutuklandı. Dolayısıyla bu, özellikle Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine ve düşünce hürriyetine aykırı olacak olan bu 217’nci maddeye ilişkin olan bu kısıtlamayı tamamen demokrasiye yapılan bir darbe olarak görmek gerekiyor.

Sayın Başkan, tabii, yine çok önemli bir husustan daha bahsedeceğim. Özellikle bu Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin geldiği günden bu yana yapılan bütün gözaltılarda Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 134’üncü maddesi esas alınarak “bilgisayar ve bilgisayar kütüklerine el koyma” diye bu madde işletildi ve gözaltına alınan bütün herkese karşı dijital verilerin incelenmesi için cihazlara el konuluyor ve yıllarca sahiplerine teslim edilmiyor. Bu mevcut olan cihazlar kullanılamaz hâle getiriliyor ve talep eden hak sahiplerine de iade edilmiyor. Burada da yine bu uygulamayla sayıları belli olmamakla beraber binlerce hatta milyonlarca cihaza, bilgisayara ve cep telefonlarına el konuluyor ve sahiplerine de iade edilmiyor; bu da ayrı bir hak ihlalidir ve aynı zamanda Anayasa’nın o mülkiyet hakkını düzenleyen ilkelerine de çok açık bir şekilde aykırılık teşkil etmektedir. Bunu şurada belirtmek isteriz ki bu mevcut olan hükümetin, iktidarın, basına yönelik, haklara yönelik, insan hak ve hürriyetlerine yönelik olan baskıları ve hak ihlalleri ayyuka çıkmış durumdadır ve ayyuka çıkmış olan bu hak ihlalleriyle de Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinde ve uluslararası hukukta ne yazık ki Türkiye mahkûm edilmektedir ve bu şekilde de 2023 değil, 2022’nin sonuna kadar da gününü görmeyecek bu iktidar.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Koç, teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, şimdi Sayın Yaşar Kırkpınar’a söz veriyorum.

Buyurun Yaşar Bey.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Evet, teşekkür ediyorum Başkanım.

Kıymetli milletvekillerimiz, Cumhurbaşkanlığımıza bağlı kurum ve kuruluşların çok değerli başkanları, değerli bürokratlar, basınımızın değerli mensupları, ben de hepinizi sevgiyle saygıyla selamlıyorum. Bütçemiz hayırlı ve bereketli olsun.

Değerli arkadaşlar, tabii, özellikle bugün Cumhurbaşkanlığımızın bütçesiyle alakalı konuşma planlıyorduk -arkadaşlarımızın birçoğu- fakat sabahtan beri sistemle alakalı tartışma yürüyor. Tabii, dolayısıyla onlarla ilgili birkaç şey ifade etmem gerekiyor. 16 Nisan 2017’de Anayasa referandumu yapıldı ülkemizde, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi milletimiz tarafından kabul edildi. Sonra 2018’de yine 24 Haziranda seçim yapıldı ve biz seçildik, buna her şeyden önce saygı duymak gerekiyor.

İkincisi, arkadaşlar bugün parlamenter sistemi öve öve bitiremediler tabii, yani kel ölür sırma saçlı olur, kör ölür badem gözlü olurmuş. Buna benzer bir hâl gördük bugün burada. Herhâlde parlamenter sistemi savunmakta mahcubiyet yaşadığınız için önüne de işte, “güçlendirilmiş” ibaresi koyuyorsunuz. Bence aslında bu, âcizlikten başka da bir şey değil. Bunu niye söylüyorum? Çünkü parlamenter sistemi biraz hatırlamak için aslında unutmamak da yine de altını çizelim özellikle. Parlamenter sistemde milli gelir 10 bin dolardı da biz onu 3 bin dolara mı indirdik arkadaşlar? Yine, parlamenter sistemde dünyanın en gelişmiş araçları, otomobilleri üretiliyordu da biz mi bu sistemle bunları ortadan kaldırdık? Halkın seçilmiş başbakanı bu parlamenter sistem varken idam edilmedi mi? Yine, bu parlamenter sistemde her on yılda bir darbe olmuyor muydu, ben yanlış mı hatırlıyorum? Bu ülkede hangi sistem varken ülke 70 sente muhtaç kaldı? Arkadaşlar, parlamenter sistemde hükûmetler ortalama bir yıl sürmüyor muydu, bunu hep birlikte yaşamadık mı? Yine, 28 Şubat bu parlamenter sistem içerisinde olmadı mı? Daha dün, 15 Temmuz, bu vesayet sisteminin olduğu bir yapı içerisinde, bu parlamenter sistemin içerisinde meydana gelmedi mi? Yine, Güneş Motel olayı bu parlamenter sistemde, ülkemizde utanç verici bir şekilde yaşanmadı mı geçmişte? Bu ülkede kırk yıl terör vardı ve o terörün olduğu dönemlerde de yine ülkemizde parlamenter sistem vardı. Bu sizin “parlamenter sistem” dediğiniz sistemde merak ediyorum, enflasyon yok muydu? Bu ülke o zaman IMF’ye muhtaç kılınmamış mıydı? Ülkemizde başörtüsü sorunu, kılık kıyafet sorunu bu parlamenter sistem yürürlükteyken yok muydu? İkna odaları hangi sistemde olmuştu? Yine parlamenter sistem içerisindeyken ülkemizde cari açık yok muydu? Parlamenter sistem varken ekonomik bağımsızlığımız mı vardı? İhracatımız çok mu yüksekti bu sistem varken? Değerli arkadaşlar, parlamenter sistemde doğal gazı, petrolü çok rahatlıkla mavi vatanda arayabiliyor muyduk? Sondaj makineleri, sismik araştırma gemileri alabiliyor muyduk? Parlamenter sistemde İHA, SİHA, TİHA ve benzeri savunma sanayisiyle alakalı üretimler yapabiliyor muyduk? Parlamenter sistemde Dağlık Karabağ’da, Kıbrıs’ta inisiyatif alıp kardeşlerimizin, soydaşlarımızın, vatandaşlarımızın yanında rahatlıkla olabiliyor muyduk? Dış politikada, dünyada ve bölgede lider bir ülke miydik bu parlamenter sistemde? Türkiye parlamenter sistemde rahatlıkla sınırlarının ötesinde terörle mücadele edebiliyor muydu?

Değerli arkadaşlar, tabii, lafa gelince milliyetçiliği kimseye bırakmayanların hatta kurdukları ittifaka “millet” adını verenlerin aslında millete nasıl baktıklarını da bu tür örneklerle açıkça, rahatlıkla anlayabiliyoruz. Milletimiz şehit yakınlarına küfredenleri de onları himaye edenleri de unutmaz. Bu, sizin devlet terbiyenizden mi geliyor? Yine “28 Şubata inanarak sahip çıkacağım ve o kararları da direnerek uygulayacağım.” demek mi devlet terbiyesi?

Değerli arkadaşlar, bakın, bunların hepsini çok rahatlıkla ifade edebiliriz ama tabii bugün benden sonra da epeyce bir konuşma olacak, ben de konuşmamı çok fazla uzatmak istemiyorum. Bizim bu sistemle, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemiyle sağlıktan tarıma, sanayiden sosyal politikalara, iç politikadan dış politikaya, güvenlikten özgürlüklere, içtimai ve iktisadi hayatın tamamında elde etmiş olduğumuz daha yüzlerce kazanım oldu. Bu Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemiyle bundan sonraki süreçlerde bu sistemi daha da güçlendirerek, daha da tahkim ederek inşallah 2023, 2053 ve 2071 hedeflerimize Türkiye Yüzyılı perspektifiyle hep birlikte ulaşacağımızı buradan ben bir kere daha ifade ediyorum.

Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcım, bu bütçemizin her kuruşu vatanımıza, milletimize, ülkemize, Cumhurbaşkanlığımıza, kurum ve kuruluşlarına hayırlı ve bereketli olsun diyorum.

Hepinizi tekrar saygıyla, sevgiyle selamlıyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlar, şimdi Cumhuriyet Halk Partisinden iki arkadaşımıza peş peşe söz vereyim, sonra HDP'den bir arkadaşımıza söz vereceğim. Önce Sayın Yüksel Özkan'a söz vereceğim, sonra Abdurrahman Tutdere Bey'e, daha sonra da Sayın Necdet İpekyüz'e söz vereceğim, sonra üyelerimize döneceğim.

Sayın Yüksel Özkan, süreniz beş dakikadır.

Buyurunuz.

YÜKSEL ÖZKAN (Bursa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı ve çalışma arkadaşları, değerli çalışanlarımız ve basınımızın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı, soru önergeleri cevaplanmadığı gibi bakanlıklar arasında pinpon topu gibi gelip gidiyor ve birçok soruya da muhatap bulamıyorum.

Değerli arkadaşlar, bilindiği gibi dünyada birçok ihtilafı ve çatışmaların yaşandığı bölgelerde emperyalist güçlerin daha önceden oluşturdukları demografik mühendislik yatmaktadır. AK PARTİ'nin açık kapı politikası sonucu kontrolsüz sığınmacı akınıyla ülkemiz âdeta istila edildi. Bu sığınmacı akınıyla terör ve diğer suç unsurlarının ülkemize sızdığı bir gerçektir. Görüştüğümüz bölge valileri ellerinde hiçbir belge olmayan sığınmacıların kayıtlarını beyanlara göre yaptıklarını belirttiler. Uzmanlara göre Suriyeli sığınmacıların gelmesiyle ülkemizdeki on yıllık aşı takvimi bozuldu ve koruyucu halk sağlığı politikaları altüst oldu. Ülkemizde yaşayan sığınmacıların gerçek sayısını tam olarak bilmiyoruz. Bunların geldikleri bölgeler, meslekleri, geçmişte bir suça karışıp karışmadıkları bilinmemekte ve bazı yabancı istihbarat örgütleri tarafından görevlendirdikleri gibi akıllara birçok soru işareti gelmektedir.

Değerli milletvekilleri, ne yazık ki geçenlerde İstiklal Caddesi'nde yaşanan hain terör saldırısında 6 canımızı kaybettik. Terörü şiddetle lanetliyorum. Suriye'den ülkemize geldiği, 21 ayrı adresle irtibatlı olduğu, ev kiraladığı, tekstil atölyesinde işçi olarak çalıştığı açıklandı, eylem öncesinde de 4-5 sefer eylem bölgesine gittiği öğrenildi. Hani sadece 120 terörist kalmıştı? Hani ayakkabı numaralarına kadar biliyordunuz?

Sayın milletvekilleri, Afganistan'daki son olayları takiben ABD Başkanı Biden ve Sayın Cumhurbaşkanının görüşmesi sonrası Taliban'dan kaçarak ülkemize giriş yapan Afgan grupları dikkatimizi çekti. Medyadan izlediğimiz bu grupların genç erkeklerden oluşması, yapılan araştırmalarda öfke kontrolünün güç olduğu belirtilen bu sığınmacıların ABD'nin o bölgedeki askerleri mi olduğu sorusunu da aklımıza getirdi. Genel Başkanımız Sayın Kemal Kılıçdaroğlu "Sınır namustur." dediğinde AKP trolleri kendisine bir sürü hakarete bulundu. Geçmişte -Amerika'nın da düşündüğü- dönemin Başbakanı Sayın Erdoğan "Büyük Orta Doğu ve Kuzey Afrika Projesi'nin Eş Başkanlarından biriyiz ve bu görevi yapıyoruz." dedi. Acaba uygulanan bu açık kapı politikası bu projenin bir parçası mıdır? Bütün bu gelişmeler ulusal güvenliğimizi tehdit etmiyor mu?

Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı, son günlerde vatandaşlar ikamet adreslerine özellikle Suriye uyruklu kişilerin kayıtlarının yapıldığı şikâyetlerinde bulundular. Bu kayıtların seçimlerde oy kullanmaları için yapıldığı iddialarına ne diyorsunuz? Konuyla ilgili herhangi bir yasal işlem yaptınız mı?

Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı, sığınmacılarla ilgili 28 soru soracaktım ancak süremin kısıtlılığı nedeniyle size bunlardan birkaçını yönelteceğim.

Ülkemizdeki gerçek sığınmacı sayısı kaçtır ve ülkelere göre dağılımı nedir? Sığınmacıların kaç ülkelere geri döndü? Sığınmacıların en yoğun olduğu iller nerelerdir ve Suriyelilerin kent nüfusundaki oranı nedir? Sığınmacıların Türkiye genelinde suç işleme oranı nedir, geldikleri ülkelere göre dağılımı nedir? Bugüne kadar kaç sığınmacıya vatandaşlık verdiniz, bunlardan kaç istisnai vatandaşlıktır ve hangi gerekçeyle verdiniz? Yaklaşan seçimler nedeniyle sığınmacıların vatandaşlık işlemlerinin hızlandırıldığı iddiaları doğru mudur? AK PARTİ iktidarları döneminde sığınmacılara Türkiye Cumhuriyeti bütçesinden bugüne kadar kaç dolar harcama yaptınız?

Teşekkür ediyorum, bütçenizin hayırlı olmasını diliyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

HDP Grubundan Sayın Necdet İpekyüz.

Buyurunuz.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Aslında, tabii, bütçenin son dönemine geldik, arkadaşlarımız birçok şeyi özetlemeye çalıştı. Yani Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemiyle beraber aslında bizim ele almamız gereken konulardan biri Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi başlangıcında ne düşünülüyordu, hedefler neydi ve neler oldu? Ülkenin daha demokratik bir ortama gelmesi düşünülüyordu. “Ekonomiyi bana teslim edin, ‘faiz’ diye bir şey kalmaz. Herkes mutlu olacak. Yoksulluk kalmayacak. Demokrasi gelecek, çatışma, kutuplaşma olmayacak.” deniliyordu. Şu andaki geldiğimiz tabloda neler var? Tabii, buraya gelmeden önce, Türkiye dışında dünyaya da bakmak lazım. Dünyada çeşitli araştırma kurumları var. Dünya nereye gidiyor, neye evriliyor, buna göre nasıl önlemler almak lazım, neler yapılması lazım veya dünyanın gidişatını seyredip hangi konuda çaba harcamak lazım? Dünya giderek, aslında...

200’den fazla ülkede araştırma yapan Dem Enstitüsü diye bir enstitü var, bir demokrasi raporu yayınladı. Bu demokrasi raporuna göre dünyada son otuz yılda demokratik değerlerden giderek bir uzaklaşma söz konusu ve 1989 yılındaki seviyeye giderek bir gerileme ortada. Dünyada şu anda nüfusun yüzde 70’i otoriter rejimler tarafından yönetiliyor, yaklaşık 5,5 milyar insan. Son elli yılda otoriterleşme artıyor ve son on yılda daha da çok artış söz konusu, özellikle demokrasi çöküyor.

Peki, bu fotoğrafa baktığımızda Türkiye nerede yer alıyor? Türkiye açısından daha vahim, daha ürkütücü çünkü yapılan araştırmaya göre en çok otoriterleşme eğilimi olan 5’inci ülke Türkiye; Ruanda, Bangladeş gibi ülkelerle anılmakta, 179 ülke arasında 147’nci. Kutuplaşma neye yarıyor? Otoriterleşmeyle beraber seyreden bir süreç... İktidarlar, iktidarlarını sürdürmek için kutuplaşmayı daha çok öne çıkarıp, bununla beraber toplumda işsizlik, yoksulluk ve birçok problemin konuşulmasını önlemiş oluyor. Ne oluyor? Güvenlik, daha fazla güvenlik, daha fazla güvenlik. “Daha fazla güvenlik, daha fazla güvenlik” dediğinizde daha az hukuk, daha az hak, daha çok yoksulluk, daha çok işsizlik, daha çok korku ve yolsuzluk. Çünkü yolsuzluğun olduğu yerde yoksulluk da artıyor. En çok da ne olması gerekir yolsuzluğun olduğu yerde, yolsuzlukla mücadele edilmesi lazım.

Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemiyle -bizim ele aldığımız sistemde- giderek demokrasi krizi artıyor, demokratik işleyiş azalıyor, belli bir azınlık büyük bir şatafat, lüks içinde yaşıyor ve milyonlar açlığa mahkûm ediliyor, sefaletle mahkûm ediliyor, Türkiye, sefalet endekslerinde artık liste başını almış oluyor. Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemiyle beraber insan hakları, yargı, ekonomi, kuvvetler ayrılığı yok olduğu gibi, tümüyle denetim ortadan kaldırılmış.

Daha önce, benim üç yıllık Plan ve Bütçe Komisyonu deneyimimde gelen kurumların artık giderek azaldığı veya yeterli bilgi vermediği de ortada. Yürütmeye tümüyle orantısız, denetimsiz bir güçlenme söz konusu ve tümüyle Meclisin yetkisi saraya devredilmiş gibi. “Neden?” diyeceksiniz, Meclise gelen

kanunlara baktığınızda kanunların yasallaşmasında şu ana kadar muhalefetin verdiği herhangi bir yasa geçmemiş; hep iktidarın, iktidar ile kendi ortağının... Rıza yerine baskı, rıza yerine korku ve bir norma dönüşmüş otoriter tarz artmış ve kayyum yönetimi tarzı giderek artık her tarafta benimsenmiş. “Ben atarım, ben bilirim. Bunu uzatırım, devam ettiririm.” Baskı, şiddet, insan hakları ihlalleri, emek sömürüsü, gelir adaletsizliği, ekolojik yıkım tümüyle bir olağan rejime dönüşmüş.

Peki, sonuç; ekonomik kriz, buhran. Bu buhranla beraber herhangi bir çare yok, herhangi bir çözüm yok. Tek çözüm daha kutuplaştırıcı, ayrımcı, nefret dolu bir söyleme yönelmek ve böylece bu süreçle beraber tekrar iktidarda kalabilmek için provokasyonlara, gerginliklere devam ama milyonların açlığı, milyonların özgürlükten yoksunluğu, milyonların talepleri dikkate alınmıyor. Ne oluyor? Faiz düşüyor, Türk lirası değer kaybediyor, enflasyon artıyor ve korkuyla beraber insanlar daha da tedirgin, daha da bunalımda.

2018’den bugüne geldiğimizde artan bütün oranlar büyük çoğunluğun aleyhine, belli bir azınlığın lehine olmuş, zenginleşmiş ve giderek özgürlükler kısıtlanmış, demokratik değerler kısıtlanmış, baskı artmış...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Necdet İpekyüz, süreniz geçmiştir yarım dakika, farkına varmadım ben.

Son cümlelerinizi alayım.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Son cümle şu; yeni sistemle beraber ele alınması gereken süreç şu bütçeyle ilgili: Bu bütçe tekrar giderek kaotik ortamı devam ettirecektir. Daha demokratik ortam, şeffaf, katılımcı, hesap sorulabilir bir bütçenin olması lazım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum Sayın İpekyüz.

Şimdi CHP Grubundan Sayın Abdurrahman Tutdere’ye söz veriyorum.

Abdurrahman Bey, süreniz beş dakikadır.

ABDURRAHMAN TUTDERE (Adıyaman) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Cumhurbaşkanı Yardımcısı, değerli arkadaşlar; hepinize iyi akşamlar diliyorum.

Değerli arkadaşlar, tabii, 2018 yılından bu yana ülkemiz başkanlık sistemiyle yönetiliyor. Başkanlık sisteminin dört yıllık pratiğine baktığınızda referandum öncesi Cumhuriyet Halk Partisi olarak ortaya koyduğumuz bütün itirazların maalesef hepsinin bir bir gerçekleştiğini gördük. Biz bu sisteme itirazlarımızı söylerken bu, yasamayı zayıflatır dedik, demokrasiyi yok eder dedik, adalette sorunlar yaratır dedik, adaletin bağımsızlığını ortadan kaldırır dedik ve maalesef bu söylediklerimizin hepsi bu dört yıllık pratik sürede gerçekleşti; keşke bu olmasaydı. Ülkemiz şu anda ciddi bir ekonomik bunalıma boğuşuyor ve bunun temel sebebi içinde bulunduğumuz bu sistem. Bu sistem önce adaleti yok etti, adalet olmayınca denetim olmadı, denetim olmayınca da demokrasi ortadan yok oldu ve demokrasisi olmayan bir ülkede de işsizlik, ekonomik buhran ve yoksulluk kol gezmeye başladı ve şu an yaşadığımız temel sorun sistemselsel bir sorun. Bizim sokakta, çarşıda, pazarda Türkiye’nin dört bir yanında gezdiğimizde halktan da aldığımız mesaj bu, herkes şunu söylüyor: “Neden böyle oldu? AK PARTİ aynı AK PARTİ, Tayyip Erdoğan aynı Tayyip Erdoğan; neden biz açız, neden biz yoksuluz?” diyorlar. Çiftçiler “Neden biz tarlamıza gübre atamıyoruz?” diyorlar ve onlar da sebebin bu sistem olduğunu söylüyorlar. Bu sistem Türkiye’yi adım adım iflasa ve bataklığa sürüklüyor.

Şimdi, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin adalet ve hukuk karnesine de baktığımızda biz bunu görüyoruz. Bakınız, değerli milletvekilleri, 2022 Hukukun Üstünlüğü Endeksi'nde 140 ülke arasında ülkemiz 116'ncı sırada, kendi bölgesinde son sırada. Siyasal hak ve özgürlükler bakımından 41 OECD ülkesi arasında son sıradayız. İfade özgürlüğünde 149 ülke arasında bugün 129'uncu sıradayız. Sosyal Demokrasi Vakfının yapmış olduğu araştırmaya baktığımızda, Adaletle Güven Endeksi'nde Türkiye'de adaletle güvenenlerin sayısı yüzde 38'lere kadar düşmüş. Düşünün, bu ülkenin yüzde 62'si adaletle güvenmiyor. AİHM raporlarına göre başvuru sayısında Türkiye 2'nci sırada, AİHM'deki dosyaların yüzde 22'si Türkiye'den yapılan başvurulardan ibaret. Avrupa ülkeleri arasında en çok hükümlü ve tutukluyla sahip 2'nci ülkeyiz ki Rusya bu konuda 1'inci sıradaydı, Rusya atıldı ve AB'de şu anda biz bu konuda 1'inciliğe yükseldik. Dünya Basın Özgürlüğü Endeksi'nde 180 ülke arasında 149'uncu sıradayız. Türkiye, internetin özgür olmadığı ülkeler listesine alındı. İnsan hakları karnesinde de Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin durumu çok vahim; kadına şiddet, işkence ve kötü muameleden dolayı açılmış binlerce soruşturma ve açılmış yüzlerce dosya...

Anayasa Mahkemesinin önünde bulunan dosyalara da baktığımızda 110 bini aşkın dosya bulunuyor. Bu da Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin karnesinin zayıflığının göstergesi. Cumhurbaşkanına hakaretten 2021 verilerine göre şu an 48 binden fazla soruşturma, 10 binden fazla dava var yani cumhuriyla kavgalı bir Cumhurbaşkanı var ve bir Cumhurbaşkanlığı sistemi var.

Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin ekonomi karnesi de zayıflarla dolu. UYAP verilerine baktığımızda, şu anda derdest icra dosya sayısı 23 milyon 546 bin değerli arkadaşlar. Bu memlekette 23 milyon 546 bin kişi borcunu ödeyemediği için icralık olmuş. Vatandaşların bankalara olan borçlarında ciddi bir yükseliş var. Enflasyonda, TÜİK verilerine göre yüzde 85 enflasyon var. Genç tanımlı işsizlik oranı yüzde 20'ler seviyesinde, 10 milyondan fazla işsiz var. Açlık sınırının altında ücret alan milyonlarca insan var. 2022 yılı itibarıyla 14 milyon kişi devletin sosyal yardımları sayesinde hayatlarını idame ettirebiliyorlar ve bu, Türkiye için çok vahim. Arnavutluk'tan sonra en düşük asgari ücret ödeyen ülke hâline geldik. Yolsuzluklarda Yolsuzluk Algı Endeksi'nde 180 ülke arasında 96'ncı sıradayız.

Sonuç: Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminde mutsuz bir Türkiye, yoksul bir Türkiye, gençleri akın akın yurt dışında istikbal arayan bir Türkiye. Bu sistem mutlaka değiştirilmeli, bu sistemi ilk sandıkta halkımız inşallah değiştirecektir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum, süreniz dolmuştur.

Değerli arkadaşlar, üyemiz Süleyman Girgin'e söz vermiştim ama şu an salonda değil galiba kendisi; o yüzden diğer üyelerimizden söz talep eden yoksa, üye olmayan arkadaşlardan devam edeceğim. Sayın İsmail Atakan Ünver'den devam edebiliriz.

Buyurun.

İSMAİL ATAĞAN ÜNVER (Karaman) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı, kıymetli hazırun; öncelikle herkesi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Oktay'ın geçtiğimiz günlerde “Doğal gazda ödenen faturaların her 100 lirasının 80 lirasını Hükûmet olarak biz ödüyörüz.” şeklinde bir açıklaması olmuştu. Bu ifadede yanlış çok da önce şunu soralım: Yani siz, bu türden açıklamalar yapan bakanlar, bu parayı cebinizden mi ödüyorsunuz? Hep dersiniz ya “2002'de şöyleydi, şimdi böyle oldu.” Hatırlatırım, 2002'de enflasyonu yüzde 20'yle devralmıştınız, şimdi, resmi enflasyon yüzde 85'lere ulaştı. Son bir yıldaki zam oranı yaklaşık yüzde

165 olan doğal gaz faturasını ödemekte, hatta evine ekmek götürmekte bile zorlanan halkımızı kim yoksullaştırdı? Siz yoksullaştırdınız. Ülkeyi böylesi bir ekonomik vasata kim getirdi? Siz getirdiniz. 2002'ye kadarki tüm cumhuriyet hükûmetleri toplam 800 milyar dolar civarında kaynak kullanmışken AKP hükûmetleri yirmi yılda yaklaşık 2,5 trilyon dolar; yani 3 katından fazla kaynak kullandı. Bu kadar kaynağın kullanıldığı bir dönemde aslında doğal gaz bedava olmalı, değil mi? Önceki gün 2023'ün yeniden değerlendirme oranı yüzde 122 olarak açıklandı. Vergiler, harçlar, para cezaları gibi kalemlere yapılacak zamların dayanağı olan bu yeniden değerlendirme oranındaki tutumunuz ne olacak, göreceğiz; onu da mı siz ödeyeceksiniz, göreceğiz.

Şimdi, bu ifadedeki ikinci yanılsa gelelim. Aslında siz, kuramsal olarak bir hükûmet değilsiniz. Getirilen ucubeye Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi adının verilmiş olması ortada bir hükûmet olduğunu göstermez. Anayasa hukuku literatürüne göre hükûmet, parlamenter sistemlere ait bir kavramdır. Bu anlamda ortada kuramsal olarak bir hükûmet yok. Size kabine de denilemez çünkü kabine sisteminde, kabinenin ortak karar alma ve politika belirleme yetkisi ve görevi vardır. Bu ucube sistemde böyle bir şey var mı? O da yok. Sizde tek irade var, tek adam iradesi; o nedenle “biz” demeniz yanlış “hükûmet olarak biz” demeniz daha da yanlış. Getirilen sisteme “ucube” dediğimiz zaman kızanlar oluyor. Getirilen bu sistem halkın yüzde 50+1 oyuyla seçilmiş ve iktidar olmuş Cumhurbaşkanını muhalefetin kazandığı belediyelerde muhalefete düşüren bir sistem. Niye? Çünkü Cumhurbaşkanı aynı zamanda partisinin genel başkanı. Cumhurbaşkanı, her gün katıldığı toplantılarda, televizyonlarda yaptığı açıklamalarla başta İstanbul ve Ankara olmak üzere partilisi olmayan belediyelere laf yetiştiriyor, muhalefet ediyor. Cumhurbaşkanının işi bu mu? Bence olmamalı. Aslında, tek başına bu bile sistemin ucubeliğinin tescili için yeterli sebep.

Yanı sıra, dayatılan bu tek adam rejimi AKP Genel Başkanı Erdoğan'ın 2011 yılında ilan ettiği, 2023 hedeflerini de ulaşılamaz hâle getirdi. Mesela, 2023'te 500 milyar dolara ulaşacağı ilan edilen ihracat hedefi, ulaşılamaz hâle geldi. Şimdi, bunun yarısına bile sevinir hâle geldiniz. Türkiye'yi en büyük 10 ekonomi arasına sokma hedefi de boşa çıktı. Bugün, Türkiye'yi ilk 20'nin bile dışına düşürdünüz. Yetmedi, işsizlik, enflasyon, dış borç, cari açık gibi kayda değer tüm ekonomik verilerde negatif anlamda rekorlar kırarak ülkeyi 2002'nin bile gerisine düşürdünüz. Uluslararası kuruluşlar tarafından bazı gelişmişlik kriterleri esas alınarak yapılan değerlendirmelerde de Türkiye'yi 30-40 basamak gerileterek 100'lü sıralara demir attırdınız. Mesela, Hukukun Üstünlüğü Endeksi, Yolsuzluk Algı Endeksi, İnsani Özgürlük Endeksi, Dünya Mutluluk Endeksi, Küresel Barış Endeksi gibi değerlendirmelerde Türkiye'yi yirmi yıl boyunca sürekli gerilettiniz. Türkiye'ye dayatılan tek adam rejimi ülkemizi bu hâle getirmişken bu endekslerin ilk 10'unun, bazen 8'ini, bazen 9'unu, bazen de tamamını parlamenter sistemle yönetilen ülkeler oluşturuyor. O zaman ne yapmalı? Bu sistemin mucidi ve savunucusu olanları yapılacak ilk seçimde iktidardan yolcu etmeli, ülkeyi de bu ucube sistemden kurtarmalı ve Türkiye güçlendirilmiş parlamenter sistemle yeniden muasır medeniyet seviyesi ve gelişmiş ülkelerin eriştiği refah seviyesini yakalama hedefine gelmeli ve emin adımlarla yürümelidir.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Ünver, toparlar mısınız lütfen.

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, teşekkür ederim.

Sayın Süleyman Girgin, Cumhuriyet Halk Partisinden.

Süreniz on dakika.

Buyurun lütfen.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı, değerli milletvekilleri, bürokratlar, basın mensupları, Komisyonumuzun değerli emekçileri; herkesi saygıyla selamlıyorum.

Yüz iki yıl önce Türkiye Büyük Millet Meclisi açılırken “Egemenlik kayıtsız, şartsız milletindir.” dedik. Doksan dokuz yıl önce ekonomik ve siyasal bağımsızlığımızı tüm dünyaya ilan ederek cumhuriyetimizi kurduk. Egemenliğimizi hiçbir surette hiçbir kimseye, zümreye veya sınıfa bırakmama düşüncesi pusulamızdı. Kendisini tek başına millet olarak, tek başına devlet olarak görenlerle mücadele ettik, edeceğiz. Cumhuriyetimizin üzerinde kurulmak istenen hiçbir vesayeti kabul etmedik, etmeyeceğiz. Tek kişilik saray hükûmeti Türkiye’yi esir aldı, onunla da mücadeleye devam edeceğiz. Ülkemizin üzerine çöken kara bulutları biz dağıtacağız. Türkiye’yi çağdaş uygarlığa ulaştırma ve onu aşma kararlılığımız tamdır. Emeği vahşice sömüren, bütün insanlık değerlerini ayaklar altına alan, sadece kendisini ve yakın çevresini refaha kavuşturan sömürü düzenini değiştireceğiz.

Değerli milletvekilleri, tek kişilik saray hükûmeti Türkiye’yi beş temel sorunla karşı karşıya bırakmıştır. Bir: Demokrasi sadece kâğıt üzerinde kalmıştır. Yasama, yargı ve medya bir kişinin vesayeti altındadır. İki: Ekonomik bağımsızlığımız tehlike altındadır. Vatandaşın toplanan vergilerin ve yapılan borçlanmaların büyük bir kısmı içeride ve dışarıda bir avuç çıkarıcıya aktarılırken milletimiz korkunç bir işsizliğe mahkûm edilmiştir. Üç: Dış politikada egemen güçlerin taleplerine boyun eğen bir Türkiye profili ortaya çıkmıştır. Dört: Değişen eğitim politikasıyla Türkiye bilgi çağından koparılmıştır. Çocuklarımız eğitimde âdeta denek olarak kullanılmaktadır. Beş: Etnik kimlik, yaşam tarzı ve inanç eksenli siyasetle toplumsal barışımız derin yara almıştır. Tek kişilik saray hükûmeti iktidarını sürdürmek için kamplaşmayı, kutuplaşmayı ve ayrışmayı çözüm olarak sürdürmektedir.

Bu beş temel sorunun çözümünü cumhuriyetin 100’üncü yılında, partimizin iktidarında hayata geçireceğiz. İktidarımızda yeni bir anayasayla güçlendirilmiş demokratik parlamenter sisteme geçilecektir. Her türlü vesayetten uzak, darbe hukukundan arınmış, gücünü millettten alan bir anayasa yapılacaktır. Partili ve yanlı Cumhurbaşkanı uygulamasına son verilecektir. Kuvvetler ayrılığı esas alınacak, yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığı kesin olarak sağlanacak, mahkemeler üzerinde yasama ve yürütmenin doğrudan ya da dolaylı vesayetine son verilecektir. Türkiye’nin toplumsal barışı ve huzuru sağlanacaktır. Tüm toplumsal sorunlarımız demokrasi temelinde ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin öncülüğünde çözülecek; Türkiye’nin tam bağımsızlığı, demokrasisi ve üniter yapısı güçlendirilecektir. Devlet yönetiminde ve toplumsal düzende liyakat sistemi hâkim kılınacaktır. Seçim yasası değişikliğiyle cinsiyet kotası getirilecek, kadınların Parlamentoda temsili güvence altına alınacaktır. Siyasi ahlak yasasıyla siyaset kirliliğinden arındırılacak, vatandaş ile siyasetçi arasındaki güven yeniden inşa edilecektir. Böylece, milletin seçtiği vekillere ve Gazi Meclisimize itibarı geri verilecektir. Tüm kamu ihalelerinin şeffaf, kamuya açık, kayırmacılıktan uzak bir anlayışla yapılması sağlanacaktır. Sayıştay gerçek işlevine kavuşturulacak, ulusal vergi konseyi ve Türkiye Büyük Millet Meclisinde kesin hesap komisyonu kurulacaktır. Ekonomide ihracat odaklı ve katma değeri yüksek üretime öncelik veren bir planlama ve teşvik politikası yaşama geçirilecek, bunun için güçlü bir stratejik planlama teşkilatı kurulacaktır. Üretim ve hakça paylaşım stratejik planlamanın ana felsefesi olacaktır. Eğitim sistemi tüm bileşenlerinin ortak çabasıyla yeniden yapılandırılacaktır. Üniversitemizde her türlü düşünce özgürce tartışılabilir, her türlü bilimsel çalışma özgürce yapılabilir, darbecilerin getirdiği Yükseköğretim Kurulu (YÖK) kaldırılacaktır. Tüm organize sanayi bölgelerinde iş garantili yatılı teknoloji liseleri kurulacak, sanayicinin ihtiyaç duyduğu eleman sorunu çözülecektir, gelecek nesiller için ekosistem hakkı korunacaktır. Vatandaşlarımıza asgari bir gelir düzeyi mutlaka sağlanacaktır. Bu bağlamda, aile destekleri sigortası uygulamaya konulacak, bu topraklarda hiçbir çocuk yatağa aç girmeyecektir. Vatandaş devlet yardımlarını lütf olarak değil, hakkı olarak alacaktır. Yerel yönetimlerin gelirleri artırılabilecek, kayyum uygulamalarına son verilip seçimle gelen belediye başkanlarının ancak

seçimle gidecekleri güvence altına alınacaktır. Akılcı, barışçıl ve gerçekçilikten sapmayan, uluslararası hukuka ve meşruiyete önem veren bir dış politika izlenecektir. Ayrıca, bölge merkezli dış politika yaklaşımından yola çıkarak kurucu üyelerinin İran, Irak, Suriye ve Türkiye'nin olacağı ve bölgemizde huzur, barış ve istikrar ortamı oluşturmayı hedefleyen Orta Doğu barış ve iş birliği teşkilatı (OBİT) kurulacaktır. Cumhuriyetimizi Mustafa Kemal ve arkadaşları “Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir.” ilkesinden yola çıkarak kurdu. Bugün önümüzdeki en önemli görevin cumhuriyetimizi demokrasiyle taçlandırmak olduğunun bilincindeyiz. Bunu cumhuriyetimizin 100'üncü yılında halkımızın teveccühüyle biz gerçekleştireceğiz.

Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı, şimdi, bu genel girişten sonra bir aydır burada tartışıyoruz, konuşuyoruz, birçok çözüm önerilerimizi söylüyoruz, son konuşmamı da cumhuriyetimizin 2'nci yüzyıl çağrısıyla bu şekilde başlamak ve bitirmek istedim, şimdi de bir türlü çözmediğiniz bazı sorunları hatırlatmak istiyorum.

Bir, tüm kamu kurum ve kuruluşlarında 4/D sürekli işçi, 696 KHK ve İŞKUR statüsünde çalışanlardan veri giriş, otomasyon, bilgisayar, teknik birim, bilgi işlem, büro, ofis, hasta karşılama, yönlendirme ve benzeri işleri yapan ancak meslek kodları yaptıkları işle alakalı olmayan bir biçimde farklı kadrolarda gösterilen personeller var. Meslek kodu mağdurları çözüm bekliyor. Meslek kodu mağdurlarının fiilen yaptıkları iş ne ise meslek kodunun da aynı olması için güncelleme yapılması ve hatalı meslek kodu uygulamasından dolayı görevlerinden el çektirilen çalışanların tekrar fiilen yaptığı işin başına dönmesi için bir çalışma var mıdır?

İki, tüm kamu kurum ve kuruluşları için 01/04/2018 tarihinde taşerondan alelacele 696 KHK kapsamında kadroya geçirilen 4/D sürekli işçiler için ne zaman KHK kapsamından çıkartılıp tam kadroya geçirilmesi için çalışma yapılacaktır?

Üç, ülkemizde “staj sigortası” adı verilen ve başlı başına mağduriyet yaratan bu uygulamaya göre, meslek lisesi ve üniversitede staj yapanlarla çıraklık okulunda okuyan öğrenciler aktif olarak çalıştıkları hâlde sigortalarının sadece meslek kazası hastalığı kısmı yatmakta olup bu durum emekliliğe başlangıç sayılmamaktadır. Hâlâ yürürlükte olan ve oldukça eski olan bu yasa emeği yok saymakta, genç yaşta çalışmak zorunda kalan veya bir mesleğe yönelen insanları resmen cezalandırmaktadır. “Meslek lisesi memleket meselesi.” diyen ve iktidara sesini duyuramayan staj mağdurları için bir çalışma var mıdır?

Dört, belirli bir mesleki tecrübeden sonra meslekleriyle ilgili olarak yapılan yazılı ve mülakat sınavlarında başarılı olduktan sonra mesleğe atanan şefler, kurumsal hafızaya hâkimlik ve mevzuatsal donanımlarıyla kamu kurum ve kuruluşlarının işleyişinde önemli bir role sahip olmanın yanında, sevk ve idaresinden sorumlu olduğu birimlerinde vatandaşlarımızın sorunlarının çözümü noktasında da en öncelikli müracaat mercidir. Bu çerçevede, genel idare hizmetleri sınıfında ve yönetim hizmetleri grubunda olan şeflerin 3600 düzenlemesinden yararlanabilmesi için çalışmanız var mıdır? Sivil savunma uzmanları dâhil diğer kurumlardaki uzmanlar 3600 ek göstergeden faydalanmışlardır. Özel idarelerdeki ve belediyelerdeki uzmanlar 3600 ek göstergeden faydalanamadılar. Bu mağduriyeti gidermek için bir çalışmanız var mı?

Beş, özelleştirme nedeniyle iş yeri ellerinden alınarak 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 4/C maddesine göre işe yerleştirilen ve sonra 4/B statüsüne geçirilen işçiler, özlük hakları bakımından 4/B haklarına kavuşamadılar. Normal olarak 4/B değil de 4/B içerisinde 4/C icat edilmiştir. Bu personel, diplomalarına göre unvan verilmesini, ek ödeme oranlarının unvanlarına göre verilmesini, emekliliklerini hak ettikleri tarihte kapı önüne konmamalarını istiyorlar.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Girgin, toparlar mısınız lütfen.

SÜLEYMAN GİRĞİN (Muğla) – Teşekkürler.

4/B özelleştirme çalışanları tam 4/B haklarına sahip olmalıdır. Yapılan haksızlığı ve mağduriyeti gidermek için bir çalışmanız var mı?

Son olarak, Orman Genel Müdürlüğünde -5620 sayılı Kanun’la- beş ay yirmi dokuz gün süreyle orman yangınlarıyla mücadele eden yangın işçilerini yani geçici işçileri, yıllardır kadro mücadelesi veren işçileri ne zaman kadrolu yapacaksınız? Son dört yılda, Hazine ve Maliye Bakanlığınca dört ay uzatmayla on ay çalıştırılmaktadırlar. Ülkemizin son derece önemli orman varlığının korunmasında özveriyle mücadele eden ama üvey evlat muamelesi gören bu emekçilerimiz kadroya alınacak mı?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ediyorum Sayın Girgin.

SÜLEYMAN GİRĞİN (Muğla) – Yoksa yirmi beş-otuz yıl geçici statüsüyle çalışan işçilerin bulunduğu bu durum siyasi malzeme olarak kullanılmaya devam mı edilecek?

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ediyorum.

Sayın Arı, şimdi mi istiyorsunuz?

CAVİT ARI (Antalya) – Bir kişi konuşsun, ondan sonra...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Peki, Sayın Yüksel Özkan...

YÜKSEL ÖZKAN (Bursa) – Konuştum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Konuştunuz; peki, işaretlenmemiş burada.

Peki, şu anda bekleyen arkadaşlar bir sisteme giriş yapabilirler mi acaba? Peki, var mı sisteme...

Peki, buyurun Sayın Cihangir İslam.

NAZİR CİHANGİR İSLAM (İstanbul) – Ben sonra konuşacaktım ama.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sonra yok, bitti.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Bitiriyoruz, bitiriyoruz.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Bitti yani sonrası yok, son.

NAZİR CİHANGİR İSLAM (İstanbul) – Peki, tamam, tamam.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Neden sonra, anlamadım ben.

Buyurun.

NAZİR CİHANGİR İSLAM (İstanbul) – Gerekçeyi açıklamak zorunlu mu, yoksa bana mı bıraktınız?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Yok, yok, tabii ki yani.

NAZİR CİHANGİR İSLAM (İstanbul) – Tamam.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Bitiriyoruz, Komisyon üyelerimiz kaldı birkaç tane.

NAZİR CİHANGİR İSLAM (İstanbul) – Birkaç sonuç bekliyordum da.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Buyurun.

NAZİR CİHANGİR İSLAM (İstanbul) – Birkaç sonuç bekliyordum, her neyse...

Teşekkürler Sayın Başkan.

Evet, bugün, yine, beş yılın, bir iktidarın beş yılının muhasebesini yapmak üzere burada toplandık. Cumhurbaşkanlığı bütçesini görüşüyoruz ve bu bütçeyi görüşürken ben bir şeyi, her sene sorduğum bir soruyu Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısına yine sormak istiyorum. Benle ilgili ama benle ilgili olduğu için buraya getirmedim; bu dosyaya, bu bilgiye hâkim olduğum için buraya getirdim, benim gibi çok sayıda insanı ilgilendiriyor. OHAL İşlemleri İnceleme Komisyonuna az önce giriş yaptım. Sayın Oktay, müracaatımdan beş yıl iki ay on iki gün geçti ve hâlâ cevap alamadım. İşte, bu, çok değerli arkadaşların, bu iktidarın Cumhurbaşkanlığı sistemi içerisinde kendi vatandaşına bakışıdır. Ben bunu ön plana çıkarmıyorum. Bu, sadece bu toplumdaki toplumsal ilişkilerden, daha doğrusu, devletin, idarenin topluma reva gördüğü ilişkilerden -tıbbi deyimle- bir biyopsi incelemesidir; olay bu derece vahim.

Bazı arkadaşlar, muhalefet milletvekillerini devleti eleştirmekle itham ettiler veya bu iddialarını sürdürdüler; devlet eleştirilebilir bir şeydir arkadaşlar. Devlet, neticede insanların oluşturduğu, insanların ortak iradelerinin oluşturduğu ve kendi işlerini kolaylaştırmak üzere inşa ettikleri bir çatıdır fakat bizim buraya getirdiğimiz eleştiriler, aslında, sizin arkasına saklanarak konuştuğunuz devlet eleştirisi değil, sizi eleştiriyoruz. Yani devleti bir gemi olarak düşündüğünüzde ve bu toplumu, hepimizi bu geminin içinde yol alan insanlar olarak düşündüğünüzde, sizi kaptan köşküne bu gemiyi idare edesiniz diye oturtmuşuz; işte, kaptan köşkünde gerçekten geminin menfaatine mi bir şeyler yapıyorsunuz, sağlıklı yol almamızı sağlayacak birtakım çalışmalarda mısınız, yoksa başka bir şeylerle mi meşgulsünüz, bunun incelemesini yapıyoruz.

Değerli arkadaşlarım, ben size çok basit bir formül ortaya koyacağım. Bakın -açın eski kitapları- “zarurat-ı hamse” denen 5 ilkedden bahsedeceğim. Bir toplumu yönetenlerin meşruiyetinin karnesi nasıl verilir? Şu 5 temel hakkı öncelikle kendi icraatının içine yedirmiş olmalarından. Bunlar, sırasıyla, can güvenliğidir ki bu ülkede tehdit altındadır, zaman zaman kaybolmuştur; mal güvenliğidir ki ortadan kalkmıştır, müsadere âdeta bir devlet politikası hâline gelmiştir; akıl ve fikir güvenliğidir ki tarihin hiçbir döneminde fikir suçları bu kadar cezalandırılmadı; inanç ve ibadet özgürlüğü ve bunun güvence altına alınmasıdır ki yine, kendisi dışında veya kendi iktidarını destekleyenler dışında hiçbir iktidar geçmişte toplumun diğer kesimlerine bu kadar duyarsız kalmamıştı ve sonuncusu da nesil güvenliğidir, gelecek nesillerin güvenliği. Bunu sadece bireysel planda ve kendi aileniz düzeyinde ele almayınız, bir toplum içerisinde yaşayan bütün geleneklerin kendi yarınından emin olabilmesi hissiyatını lütfen dikkatlerinize alınız. Şimdi, 5 seneye bakalım, bunların icraatı içinde bu hakların hangisinin ciddiyletme korunduğunu şöyle bir vicdan muhasebesiyle gözden geçirelim.

Değerli arkadaşlarım, evet, Parlatentonun bir döneminin sonuna geldik, sizin iktidarınızın, inşallah, sonuna geldik; bir dahaki bütçede bambaşka bir iktidarla, muhalefetin, Millet İttifakı’nın iktidarıyla tekrar görüşmek üzere.

Saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, şimdi üyelerimize söz vereceğim ama sadece Cumhuriyet Halk Partisinden üyeler söz talebinde bulunuyor, peş peşe aynı partiye söz vermek de pek eğlenceli olmuyor vallaha, biraz farklılaştıralım.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ben istiyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – İbrahim Bey istedi.

Başka da arkadaşlarımız olursa sisteme girerlerse ben partileri dolaşarak söz vermeye devam edeceğim.

Sayın Bülent Kuşoğlu, buyurun lütfen

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım, değerli bürokratlar, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkanım, öncelikle, dikkat çeken bir durumu gündeme taşımak istiyorum, tutanaklara; sizin de dikkatinizi çekmek istiyorum. Şimdi, burada 10 Sayıştay raporu var. Sayıştay raporlarını ben her gün inceliyorum ama 10 kuruma ait Sayıştay raporunda dikkate değer bulgu yoktu. Cumhurbaşkanlığıyla ilgili Sayıştay raporunda bir şey olmamasını anlarım, orada nezaketen bazı konuların Cumhurbaşkanlığı içerisinde çözülmesini, rapora bağlanmadan buraya gelmesini anlarım ama diğer kurumları anlamam zor. Eğer “Hiçbir şey bulamadık.” diyorsa Sayıştay, onu da anlarım, takdir ederim o zaman da ama böyle bir durum var. Diyanet İşleri Başkanlığı, TMSF, İletişim Başkanlığı -eski adıyla- Savunma Sanayii Müsteşarlığı Başkanlığı gibi yerlerde daha dişe dokunur bulguların, eleştirilerin olması gerekirdi. Yani, aslında, Sayıştay bulgusu olmaması bu kurumlara iyilik değil ya da devlete iyilik değil, kötülük yapılmış oluyor. Ne kadar çok eleştiri olursa o kadar kendilerini daha iyi düzenlerler, düzeltirler, daha olumlu olur; çok olumlu bir şey yapmıyoruz sonuç olarak.

Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcım, dünyada yeni bir denge arayışı var, siz de gayet iyi biliyorsunuz. Bu denge arayışı, özellikle batıdan doğuya doğru gücün kaymasını getiriyor. Doğuda yeni kalkınmakta olan, gelişmekte olan, ekonomisi gelişmekte olan ülkeler var, bunlar hızla kalkınıyor, bu kalkınma yarışında öne geçmeye çalışıyorlar. Ekonomik olarak oluşan bu algı aynı zamanda askerî, kültürel ve sosyal alanlar için de geçerli, o alanlarda da böyle bir yarış olduğunu görüyoruz, güç dengesinin değişmekte olduğunu görüyoruz.

Yine, küresel çapta dünyada en büyük göç olayını yaşıyoruz, çok büyük bir göç söz konusu, şimdiye kadar olmamıştı ve bu göç olgusu gelişerek devam edecek, öyle görünüyor; bu da tabii, dünyada özgürlüklere, demokrasiye ket vuruyor, büyük sıkıntılar doğuruyor. Batı ülkeleri kendilerine doğru olan bu göçten kendilerini korumak için daha devletçi, daha antidemokratik, daha milliyetçi, daha tutucu -kendi ülkelerine göre- eğilimlerini artırıyorlar, tavırlarını daha da sıkılaştırıyorlar; bunun sonucu olarak dünyada antidemokratik bir gelişme de mevcut; tabii, sonuçlarından bir tanesi bu.

Türkiye ise en fazla göç alan ülke, şu anda bizden daha fazla mültecinin olduğu -nüfusuna göre- başka bir ülke yok ama biz aynı zamanda göç veriyoruz. Gelen mülteciler eğitimsiz; bize entegre olmuş kişiler değil, kabul etmiş kişiler değil, biz de o yönde bir çalışma yapmıyoruz ama bir taraftan da biz göç veriyoruz; eğitilmiş, aklı başında, iyi yetişmiş gençlerimizi yurt dışına gönderiyoruz. Dün burada Sağlık Bakanlığı vardı; Sağlık Bakanlığıyla ilgili, özellikle doktorlarla ilgili büyük bir kayıp söz konusu son yıllarda. Onun haricinde, mühendisler için de yazılımcılar için de bilişim sektörü için de bunlar geçerli, böyle gerçekler var. Ayrıca, sermaye çıkışını da yaşıyoruz yani beyin göçü var, sermaye göçü de var. Sayın Maliye Bakanına sordum ben, cevap veremedi, vermedi: Mesela 2014, 2015'te yurt dışında Türk vatandaşlarına ait 150 milyar dolara yakın bir para mevcuttu; o zamanki Maliye Bakanı bunu açıklamıştı, 2 kere açıkladı; Merkez Bankası ve Maliye Bakanlığı kayıtlarıyla bunu tespit etmek mümkün. Şu anda, yurt dışında Türk vatandaşlarına ait bunun çok çok daha üzerinde, bu 150 milyar doların çok daha üzerinde, birkaç katı sermaye var yani büyük bir sermaye göçü de var beyin göçünün yanı sıra bu, vahim bir tablo yaratıyor. Türkiye’de bulunan mülteciler entegre edilmemiş, nerede oldukları belli değil, sayısını bile tam olarak bilmiyoruz.

Bakın, Ankara’nın göbeğinde -Ankara Türkiye’nin başkenti- geliyor bir Afganlı, 5 arkadaşını bıçaklıyor, öldürüyor, gidiyor; tekrar, geldiği gibi gidebiliyor. Nereden geldi, nereden çıktı, çıkış yaptı belli değil; böyle bir ülkemiz. Türkiye’de mülteciler çalışıyor, kaçak çalışıyor; kaçak çalışıyor

ama ücretli değil sadece, iş de kuruyor, esnafla rekabet edebiliyor, kayıt dışı olarak esnafılık yapıyor, iş adamlığı yapıyor; vergi numarası yok, sosyal güvenlik primi yatırmıyor ama çalışabiliyor, vergi yatırmıyor ama çalışabiliyor; böyle kayıt dışılığı da artırdık. Bir garip ülke oldu; sistemi, bu oluşumu kavrayamayan garip bir yapı var. Bu, tabii, Türkiye’de sorunları, suçu, sıkıntıyı daha fazla artırıyor.

Bunların sonucu, bir de ilave olarak, kamu mali yapısı, kurumların yapısı da bozulmuş vaziyette; gittikçe de bozuluyor, çok önemli hasarlar var kamu mali yapısında ve dinamik bir mücadele ortaya konamıyor, bunun en önemli sebebi de Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi. Bu, bu olumsuz gelişimi kavrayamıyor bir türlü; bununla mücadele edemiyor Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi. Bunun sonucu olarak “Edebiliyor.” diyorsak şunu söylemeniz lazım: Net hata ve noksan tarihte ilk defa 28 milyar doların üzerine çıkmış, bu nedir? Açıklayabilen şimdiye kadar olmadı. Bütün bakanlıklar buradan geldi, geçti; hiçbir ekonomiyle ilgili bunu açıklayamadı. “Efendim, bu cari açık uyuşturucudur, mafya bağlantılıdır, diğer suç örgütleriyle bağlantılıdır.” dediği zaman da her şey söylendi. Peki, o zaman “net hata, noksan” nedir? Cari açık 60 milyar doları bulacak bu sene, bu nedir? Ya, insanın evine giren para, kaynağı belli değilse onu mutlu edebilir mi? Türkiye’ye de aynı şekilde giren para bizi mutlu etmiyor. Bütün mafya liderleri... Geçenlerde İtalyan mafya liderinin Türkiye’de dört sene sonunda yakalandığı, dört sene burada kaldığı; Sırbistan mafya liderinin sekiz yıl kaldığı; işte, Gürcü, Azeri, Rus ya da Balkan ülkelerine ait birçok mafya liderinin, mafyaların Türkiye’de olduğu, Türkiye’den kendi paralarının değerini belirlediği vesaire hep konuşuluyor; böyle bir ülke olduk. Güvenliğin, ekonominin, siyasetin suç trafiğinin iç içe geçtiği, maalesef, bir yapı söz konusu; net hata noksan rakamı, cari açık rakamı da bunları net olarak ortaya koyuyor. Bunlarla mücadele edilmesi gerekiyor. Burada ilgili kurumlar var. Millî Güvenlik Kurulumuz da herhâlde bunların farkındadır, bunlar rapor ediliyordu. Bunlar daha net mücadele edilmesi gereken tespitlerimiz ama bunlar Türkiye’yi çok daha fazla sıkıntıya götürebilecek gibi görünüyor. Onun için, bütün vatandaş endişeli, yarınlarıyla ilgili herkes kafasında soru işaretleri taşıyor. Bunların izole edilmesi lazım, bunlarla mücadele edilmesi lazım ama bu yapıyla mücadele etmenin sıkıntılı olduğunu görüyoruz. Bakın, şimdiye kadar bu konuları da gündeme getirmediniz. Yani Kabine olarak hiç kimse bu konuların ciddi olduğunu, bunlarla bu şekilde, şu şu şekilde mücadele edildiğini, şöyle şöyle projeler ortaya konduğunu söyleyemedi. Bunlarla hâlbuki çok ciddi bir şekilde mücadele edilmesi gerekir. Türkiye’nin yeni bir vizyonla, anlayışla, programla mücadelesini ortaya koyması gerekir.

Ayrıca, bunların dışında bir konuyu da gündeme getirmek istiyorum. Bu hava hareketimizin, güneyimizdeki hareketin aşağı yukarı bir haftası oldu. Cumhurbaşkanımızdan sonra salı günü toplantıda da Millî Savunma Bakanımız tekrar ifade etti, kara hareketıyla destekleneceğini söyledi, şimdiye kadar desteklenmedi. Hava hareketi ile kara hareketi eş anlı veya hemen takibinde yapılır, uzamasının bir gerekçesi var mıdır? Onu da sormak istiyorum.

Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcım, Cumhurbaşkanlığının ve bağlı kurumların bütçelerinin hayırlı olmasını diliyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyorum Sayın Kuşoğlu.

AK PARTİ Grubundan Sayın İbrahim Aydemir, buyurunuz.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Çok değerli Cumhurbaşkanı Yardımcımız şahsında, burada bulunan bütün seçkin heyeti saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, efendim, bir defa cumhuriyetimizin 100'üncü bütçesini nasip eden Cenab-ı Hakk'a şükrederek başlamak lazım. Bugün son gün, inşallah bütünüyle bereketli bir bütçe olacak. Arkadaşlar, cumhuriyetin ilanından yaklaşık dört-beş ay sonra bir kurum ihdas edildi, Diyanet İşleri Başkanlığı. Atatürk'ü hep rahmetle anıyoruz ama bunun için hususen özel kayıt düşünüyoruz; Cenab-ı Hak gani gani rahmet eylesin ki böyle işsiz bir kurum ihdas etti ve şükür ki ondan sonra bu kurum vazifesini bihakkin yaparak buraya kadar getirdi.

Ara ara sosyal medyada birtakım görseller gözümüze takılıyor. Nevzuhur bir imam çeşidi orta yere çıktı, nevezuhur; "TikTok" imamları, arkadaşlar. Bunların ortak bir jargonu var, bunların dilleri ortak. Konuşmaya başlarken "5'inci surenin 13'üncü ayeti" diye başlarlar oysa bizim alışık olduğumuz şey şudur: Nisa suresinin mesela biz 15'inci ayetinden bahsederiz. Bizim Diyanet İşlerinin zihnimize yüklediği kod budur, medeniyetimiz böyle yüklemiştir ama dediğim gibi o nevezuhur anlayış, maalesef, böyle, bu dili kullanıyor ve bunlar öylesine zemini böyle lekeli hâle getiriyorlar ki insanlar neye uğradığını şaşırıyorlar. Bu noktada Diyanet İşleri Başkanlığına bir vazife düşüyor -onların bütçesini görüşüyoruz- bununla ilgili mutlaka ama mutlaka tanzim edici bir pozisyon almaları lazım.

Şimdi, sabahleyin birisi Diyanet İşleri Başkanlığının bütçesinin çok kabarık olduğunu söyledi, aslında bir tenkit anlamında, oysa Diyanet İşleri Başkanlığının harcama kalemleri sadece ve sadece personel giderlerini neredeyse ifade ediyor. Bildiğim kadarıyla yüzde 98'ler civarında. Bence, bu neviden yozlaştırmaya dönük yaklaşımları bertaraf edebilmek için Diyanet İşleri Başkanlığının bütçesini daha da artırmak lazım. Böyle yaparsak Atatürk'ün kurduğu, ihdas ettiği bu kurumu çok daha müttekâmil hâle getiririz ve daha fonksiyonel kılarız; bunun altını çiziyorum.

Bir başkası, arkadaşlar, İletişim Başkanlığı bütçesini görüşüyoruz. Ben gazeteciyim, az önce Enis Bey konuştu -burada da kendisi yok- özellikle basın kartlarına vurgu yaptı, gazeteci kimliğinden filan bahsetti; onun dışında da burada konuşan arkadaşlarımızdan bir kısmı şu anda içeride bulunan gazetecileri kayda geçti. Bu bir tenakuz arkadaşlar, gazeteci kim? Bir defa bunu tarif etmek lazım, kim? Sabahleyin bir tane internet sitesi, haber sitesi açıyor; oldu gazeteci, hatta onu açmaya bile gerek kalmadı, sosyal medyada görsel paylaşıyor, bir haber yapıyor, oldu gazeteci; sonra terörle ilintileniyor "Gazeteci hapse girdi." böyle bir şey olur mu arkadaşlar?

Biz İletişim Başkanlığımızdan şunu bekliyoruz yani bunu da bir tenkit anlamında söylüyorum: Gazeteciyi tarif edilebilir hâle getirmemiz lazım. Genel Kurulda da söyledim, gazeteci kim? Hekimi, doktoru tarif ediyoruz, diş hekimini tarif ediyoruz, eczacıyı tarif ediyoruz ama gazeteciyi edemiyoruz; herkes gazeteci. Sarı basın kartı almak, evet yani bir ayrıcalık ama gazeteciyi tarifte sadece o geçerli değil ki böyle bir şey olabilir mi? Çok müşevveş, çok karman çorman bir hâl var. Öyleyse İletişim Başkanlığının bu yönde ön alması lazım.

Bir başkası, dezenformasyon yasasına vurgu yapıldı "Efendim, çok fazla da bir işlevi olmayacak." denildi. Oysa hepimiz beraber görüyoruz, sosyal medyayı birlikte takip ediyoruz; dezenformasyon yasasıyla beraber çok edepi bir dil çıktı orta yere, dikkat edin, bakın. ben öyle görüyorum yani böyle daha müteyakkız, daha dikkatli. "Çamur at, izi kalsın." tarzı paylaşımlar azaldı. Öyleyse, yaptığımız iş çok doğru bir iş olmuş, bu Parlamento hayırla yâd edilecek bu kanundan dolayı.

NAZIR CİHANGİR İSLAM (İstanbul) – Havuzu okuyor musun sen, havuzu?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bunu hep beraber görmüyor muyuz Cihangir Bey? Hep beraber yaşıyoruz bunları, birlikte yaşıyoruz arkadaşlar.

Bir başkası, Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği. Ya, arkadaşlar, parlamenter sistem, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi mukayesesi yapılıyor ya; sadece ve sadece şu kurumun çalışmasına baksak, onlarla ilgili o toplantı zamanlarını, zeminlerini fikretsek diyeceğiz ki: “Ya, hakikaten çok ciddi mesafe almışız.” Millî Güvenlik Kurulu toplandı mı herkes diken üstünde “Acaba ne çıkacak orada, acaba demokrasiye yönelecek herhangi bir tahdit ya da bir söylem çıkar mı?” diye endişeli bir bekleyiş olurdu. Oysa şimdi öyle değil, orada -Genel Sekreterimizle de hakikaten hemşehrîmiz olması itibarıyla da iftihar ediyoruz, özel bir isim- memleket için, millet için, devlet için özel kararlar çıkıyor, çok mutedil bir yapı orta yere çıktı. Öyleyse, arkadaşlar, kurumlarla ilgili kayıt düşerken biraz daha böyle dikkatli bir dil kullanmak lazım, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine dönük tenkitler bağlamında söyledim.

Efendim, burada Savunma Sanayii Başkanlığı var -İsmail Bey’den, Harun kardeşimden Allah razı olsun- ne mesafeler aldık, ne kadar böyle iftihar ettiğimiz bir zemin orta yere çıktı. Bu neyle oluyor arkadaşlar? Bu, Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin lokomotif hâliyle gidiyor ama bir de şu var, hep söyledik: Kalbini, ruhunu, yüreğini vatana hasreden kadrolarla gidiyor. Ara ara şunu söylüyorlar: “Ya, efendim, tenakuzlar var, dış politikada özellikle dün söylediğini bugün aksi hâlde hayata yansıtmalar var.” Bir defa, herkes kendine dönsün baksın -burada bir münakaşa çıksın diye de söylemeyeceğim ama bir not düşmek istiyorum- Suriye politikası bağlamında bize tenkit getirenler dönüp şöyle bir geçmişe baksalar, 2011’den sonra neler yaşanmış, kendileri noktasında yani kendi zaviyelerinde neler söylemişler; bu sefer bize dönük tenkitlerinde biraz daha dikkatli olurlar.

Bakın, ben burada bir kayıt düşeyim size CHP o dönemki milletvekillerinden -ihtimal ki Genel Başkan Yardımcılığı da yaptı, tam bilmiyorum- Şükrü Elekdağ ısrarla bize tenkit yöneltiyor, şunu söylüyor, diyor ki: “Esed’le olan bu dostluktan vazgeçin, yeter! Suriye’deki vatandaşa dönün, onların özgürlük taleplerini karşılayın.” Talebi bu bizden, artı CHP Genel Başkanı Kılıçdaroğlu’nun düştüğü notlar var “Esed bir katildir.” diyor, gazeteler manşet atmıştı o gün; sonra ne oldu? “Esed’le mutlaka bir araya gelinmesi lazım gelir.” noktasına geldiler.

Şimdi, değişen şartlarda bir politika değişikliği olduğunda, fena hâlde bir yüklenme oluyor. Oysa hepimiz burada siyaset yapıyoruz. İşte, burada bir kadro var, çok yetkin bir kadro, donanımlı bir kadro. Elbette ki dünyadaki gelişmeleri takip ediyorlar ve ona göre de bir rota çiziliyor. Öyleyse abanarak haksız bir şekilde yönelip Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine, oradan da tabii, asıl özne Sayın Cumhurbaşkanımıza, oraya yüklenmenin çok haklı bir tarafı yok diye düşünüyorum arkadaşlar.

Bir başkası, sabahleyin Özgür Bey çok böyle tafsilatlı bir konuşma yaptı, ben de notlar aldım. Mesela, bu kamu-özel iş birliğiyle ilgili yapılanlara dönük devleti yok ettiğimizi, zarara uğrattığımızı filan kayıt düştü, o manada şeyler. Oysa Ulaştırma Bakanımızın özel açıklamaları oldu, şunu söyledi: “Orada, yakın zamanda, çok yakın zamanda yani yap-işlet-devret modeliyle yapılan birtakım yerler var ki Bakanlığa devredilecek. Bakanlık genel bütçeden pay bile almadan Bakanlığı idare edebilecek şekle gelecek sırf oradan gelen gelirlerle.” Dolayısıyla, tenkit edelim ama yani altını da böyle bir sahici kodlarla dolduralım diye özellikle not düşünüyorum ben.

Bir başkası “Efendim, kimin hapse girip çıkacağına Cumhurbaşkanı karar veriyor.” Ya, bu bir bühân arkadaşlar, böyle bir şey olabilir mi ya? Adam, Cumhurbaşkanımıza açıktan, çok aleni bir biçimde hakaret ediyor, ceza almıyor. Benim bildiklerim var arkadaşım, burada paylaşacak değilim ama bildiklerimiz var. Yani sosyal medyada ya da basın kanalıyla kalkıp bize yapılsa tahammül edemeyeceğimiz şeyler Cumhurbaşkanımıza yapılıyor. “Efendim, siyasettir. Siyasetçiye o zaman buna katlanacak.” denip ceza almıyor.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Son yarım dakikanız.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Öyleyse, böyle birini derdest edip “Hapse girecek, girmeyecek.” demesi gibi bir şey olabilir mi?

Bir başkası, arkadaşlar, Sezai Bey bana baktığı için hatırladım: Kürt düşmanlığı. Kim demiş Kürt düşmanlığı ya? Kürt’ün en esaslı hamisi AK PARTİ olmuştur, Sayın Cumhurbaşkanımız olmuştur. Elhamdulillah, bununla da iftihar ediyoruz. Biz insana yöneliyoruz, insana. Dahasını söyleyeyim: İnsanı da geçtik, biz eşyaya bile çok dikkatli davranırız, müteyakkız yaklaşıyoruz çünkü biliriz ki nereye baksan Cenab-ı Hakk’ın yansıması vardır.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Son cümlelerinizi alalım, süreyi aştınız.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Öyleyse bu neviden bir yaklaşım, evet, haksızlıktır.

Ben, Cumhurbaşkanlığı bütçemizin Allah’ın izniyle çok bereketli olacağını biliyorum. Değerli Cumhurbaşkanımız, Cumhurbaşkanı Yardımcımız şahsında bütün heyete saygı sunuyorum. Hayırlı uğurlu olsun diyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyorum.

Sayın Emine Gülizar Emecan, CHP Grubundan.

Buyurunuz lütfen.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı, değerli bürokratlarımız ve basınımızın değerli emekçileri; öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Cumhurbaşkanlığı bütçesini görüşüyoruz, 2023 yılı. Tabii, 2023 yılı aynı zamanda cumhuriyetimizin 2’nci yüzyılına başlayacağımız yıl. O nedenle, bütçe kullanımı tercihleriyle birlikte yeni yüzyıla girerken cumhurbaşkanlığı yönetim sistemi üzerine de bir değerlendirme yapmak gerekiyor. Temmuz 2018’de geçiş yaptığımız Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminde, Türkiye’nin yakıcı sorunlarının çözümleri için ihtiyaç duyulan ve söz verilen adımlar yerine tam tersi adımlar atılmış ve bu sistem, aradan geçen yaklaşık dört buçuk yılda ülkeye her anlamda bir çöküş yaşatarak tek adam rejimi olduğunu ispat etmiştir. Getirdiğiniz bu sistem, yürütmenin başının tek bir kişiye bağlanması ve olağanüstü yetkilerle donatılması sonrası en başta kuvvetler ayrılığı ilkesini tamamen ortadan kaldırarak Meclisimizin işleyişini yaraladı değerli arkadaşlar ve denge ve denetleme mekanizmalarını da etkisiz kıldı. Böylece, Türkiye’nin ihtiyacı olan katılım, müzakere ve demokratik uzlaşısı esasına dayalı bir sistem arayışından ülkemizi de tamamen uzaklaştırdı.

Bir iktidar vekilimiz konuşmasında “Bugün Türkiye bağımsız bir dış politika, bağımsız bir ekonomik politika izlemek için bütün şer güçleri karşısına almıştır.” dedi. Evet, ancak siz bugün, bu sistemin size sağladığı sınırsız güç ve yetkiyle toplumun tüm muhalif kesimlerini de şer güçleri olarak etiketlediniz. Sistemin yargıyı net olarak yürütmenin vesayeti altına almasıyla birlikte, yargı, siyaseti ve toplumu dizayn etmek için bir silah olarak kullanılmaya başlandı. Kendi güdümüne aldığı siyasi davalar vasıtasıyla muhalefeti sindirmeyi amaçlayan bu sistemde, muhalefet belediyelerinden başlayarak başta Boğaziçi olmak üzere üniversitelere kadar uzanan geniş bir ölçekte, merkezden atanan ve yalnızca tek bir kişiden emir alan kayyumlar eliyle seçme ve seçilme hakkı, dolayısıyla halk iradesi de yok sayıldı. Sadece yargı sopasını değil, tek ses hâline getirdiğiniz medya sopasını ve polis gücünü de aynı şekilde kullanır hâle geldiniz.

İktidarınızda kadına şiddet de arttı. Bu konuda iktidarınızın söylem ve eylemlerinin etkisi büyük. Toplumsal cinsiyet eşitliği tanımını kullanmaktan kaçınan, kadını bir birey olarak görmeyip sürekli, eş, anne, aile düzleminde konumlandıran merkezî yönetim anlayışınızın yirmi yıldır şiddeti üreten tüm

dinamikleri şekillendirmesi de kaçınılmazdır. Bugün 25 Kasım Kadına Şiddetle Mücadele Günü ve siz, bugün sesini duyurmak isteyen, protesto hakkını kullanan kadınlara yine polis şiddeti uyguladınız, bu haberlerle karşılaştık bugün.

Yeni Cumhurbaşkanlığı sisteminde 15 Temmuz darbe girişiminden sonra ilan edilen OHAL'in kaldırılmasından kısa bir süre sonra İletişim Başkanlığı, zamana uyarlanmış propaganda bakanlığı, Fahrettin Altun da propaganda bakanı olarak kurgulanmıştır. Hâliyle, kurumun 2023 bütçesi 1,6 milyar lira da iktidar propagandası için kullanılır hâle gelmiştir. Tüm bu uygulamalar neticesinde ülkeyi uluslararası insan hakları ve temel özgürlükler standartlarından uzaklaştırdınız ve şimdi, Türkiye, tüm dünyanın itibar ettiği özgürlükler endekslerinde Pakistan, İran, Rusya ve Çin gibi bu konudaki kötü şöhretli ülkeler seviyesinde anılıyor.

Bu sistem ekonomik refah için ne vadetmişti, biraz da ona değinmek istiyorum. Ülke bir şirket gibi yönetilecek, tek bir kişinin yönetiminde hızlı karar alma mekanizmalarıyla doğrudan uygulamalar hayata geçirilecekti ancak bu anlayış, bu sistemin ülkeye yıkım getireceğini acı bir şekilde herkese yaşattı ve gösterdi. Ekonomiye dair kendi koyduğu hedeflerden kendini ekonomist olarak ifade eden Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın istekleri doğrultusunda uzaklaştırdı. Türkiye, 2018'den bu yana bir zam ülkesine dönüştü, bütçede kara delikler oluştu ancak asıl kırılma 2021 yılında uygulanmaya başlanan yeni ekonomi modeliyle yaşandı. Gıda fiyatları son bir yıl içinde en az yüzde 177 oranında artarken Temmuz 2018'de yaklaşık 4,8 lira seviyesindeki dolar kuru Kasım 2022 itibarıyla 18,9 lira seviyesine ulaştı. Buna karşın, Temmuz 2018'de 330 dolar seviyesindeki asgari ücret, bugün yapılan ciddi zamlara rağmen 295 dolar seviyesine geriledi. 5.500 TL'lik asgari ücret, Ekim 2022 itibarıyla 8.600 lira olarak belirlenen açlık seviyesinin çok altına düştü, ülkedeki yoksulluk sınırı 25 bin liranın üstüne çıktı. Biz, bugün, Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı, çocukların açlığını, kaynamayan tencereleri, artan yoksulluğu konuşur duruma geldik; ülkeyi terk eden hekimler, öğrenciler de cabası.

Üretimde yaşanan sıkıntılar, sanayi üretiminde daralma, ticari kredilere ulaşmada yaşanan zorluklar; bunları bakanlık bütçelerinde detaylı şekilde konuştuk ancak hepsi birlikte önemli bir sorunlar yumağı hâlini almış durumda. Hâlbuki hedefler neydi, nelerdi? Onuncu Kalkınma Planı'nda 2023 yılı için 2 trilyon dolarlık milli gelir hedefi vardı; On Birinci Kalkınma Planı'nda bu 1 trilyon 80 milyar dolara çekildi, OVP'de ise 875 milyar dolara kadar düştü. Onuncu Kalkınma Planı'nda 2023 yılı için kişi başına milli gelir 25 bin dolar iken On Birinci Kalkınma Planı'nda, bu, 12.484 dolara, orta vadeli planda ise 10.033 dolara kadar düşürüldü. Onuncu Kalkınma Planı'nda, yine, 2023 için yüzde 5'lik bir işsizlik hedeflenirken, On Birinci Kalkınma Planı'nda, bu, yüzde 9,9'a, orta vadeli planda ise 10,9'a yükseltildi. 2022-2024 Orta Vadeli Program'da 2022 bütçesi için 1,7 milyar lira öngörülürken bugün bu rakam 4,4 milyar liraya çıktı. Yani getirdiğiniz Cumhurbaşkanlığı yönetim sisteminde dört buçuk yıldır kendi koyduğunuz hedeflerin yanına bile yaklaşamadınız ama sizin hiç hatanız ve eksikliğiniz yok. Bütün suç dünyada yaşanan emtia fiyatlarındaki rekor artışlarda, Rusya-Ukrayna savaşında, hızla yükselen enflasyonda, tedarik zincirlerindeki bozulmada.

Elbette dünyada önemli değişimler var. Bu değişimlerin Türkiye'yi etkilememesi düşünülemez ancak sizin bu toptancı yaklaşımınız, muhalefetin önerilerini küçümseyici ve üstenci yaklaşımınız ülkemizle ilgili rasyonel analizler yapmamıza da engel olmuştur.

Sonuç olarak cumhuriyetimizin 2'nci yüzyılına demokrasisi yara almış, başarısız olmuş bir yönetim sistemiyle ilerliyoruz. Yeni sistemle birlikte şeffaflık ve hesap verebilirlik ilkesinden de uzaklaşıldı.

Örtülü ödenekten bahsetmek istiyorum bir iki cümle. Örtülü ödenğin merkezî yönetim bütçesi gelirlerine oranı son on altı yılda yüzde 89 artış gösterdi. İnanılmaz bir artış ama bu artışın sebebi de Cumhurbaşkanlığı yönetim sisteminin işleyişidir. Cumhurbaşkanı örtülü ödenek harcamaları ocak-ekim döneminin sonunda 2,7 milyar TL'ye ulaşmış durumda. Ancak önemli olan, örtülü ödenęi kullanma yetkisine sahip Cumhurbaşkanının kullanma yetkisini etik sınırlar içerisinde değerlendirmesidir.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Son cümlelerinizi alalım lütfen.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Değerli arkadaşlar, Sayın Başkan; ben de son cümlelerimi yine arkadaşlarıma hitap ederek bitirmek istiyorum. Ben de 27'nci Dönemin bu son bütçe görüşmesinde Komisyon üyesi iktidar ve muhalefetteki tüm vekil arkadaşlarıma iyi kötü yaşadığımız her şey için teşekkür ederek sözlerimi tamamlamak istiyorum, yine de Cumhurbaşkanlığı bütçesinin hayırlı olmasını diliyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyorum, sağ olun.

Değerli arkadaşlar, şimdi AK PARTİ Grubundan Sayın Abdullah Güler'e -Adalet Komisyonu Başkanımız aynı zamanda- söz veriyorum.

Süreniz beş dakikadır Abdullah Bey.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Değerli Başkanım.

Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcımız, değerli bürokratlar; hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Tabii, burada bizden önce söz alan değerli hatipler farklı bir değerlendirme yapmak için –geneldeki-bizim ülkemiz içerisinde yaşanan ve sonuçları itibarıyla etki sahası oluşturmuş gerek ekonomiye dair gerek yargısal sisteme dair gerekse diğer bakanlık görevlerine dair bazı kıyaslamalar yaptılar. Yine, benden önceki hatipler -ki bugün 25 Kasım, kadına karşı şiddete karşı uluslararası yaptırımların uygulanmasıyla ilgili bir gün, kadına karşı şiddete karşı hayır diyoruz, bu vesileyle de bu ifadeyi de kullanıyorum- tabii, kıyaslarken ülkemizdeki bazı uygulamaları anlattılar ama mesela diğer ülkelerdeki uygulamalar nasıldır, ben birkaç örnek vereyim. Alman Kriminal Polis Dairesinin 2021 yılı itibarıyla kendi internet sitesinde yayınlamış olduğu bazı sonuçlar var, bazı değerlendirmeler var. Mesela, 2021 yılında 813 kadın öldürülmüş Almanya'da; 41.750 kadın yaralanmış, bunun 176'sı çok ağır yaralı ve sakat kalmış; 15.200 kadın tecavüze uğramış, cinsel istismara uğramış; 113 bin kadın tehdit edilmiş; 3.500 kadın ise hürriyeti tahdit, kaçırılmış, hürriyetinden yoksun bırakılmış. Yani kıyaslarken Avrupa ülkeleri veya dünya ortalaması nedir, bunu da keşke arkadaşlarımız anlatsaydı.

Yine, biraz önceki hatip Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin başvurularından bahsetti, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine başvuru. Evet, başvuru ne demektir yani, başvuru çok olunca ne oluyor yani? Mesela 2021 yılı: Şimdi Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin internet sitesine girin, 2021 yılında 6.221 başvuru Türkiye aleyhine yapılmış, başvurunun 6.221'den sadece 76'sında ihlal kararı verilmiş. Ne diyeceğiz şimdi buradan? Yani başvuru sayısının çokluğuyla beraber... Mesela, 47 ülke var AİHM bünyesinde, 36.092 başvuru yapılmış orada -yaklaşık 6 katı Türkiye'nin- orada da 986 ihlal kararı verilmiş. Yani ne diyeceğiz şimdi, neyi kıyaslayacağız, neyi neyle kıyaslayacağız? Kaldı ki Türkiye'de de 2010 yılı referandum, Anayasa değişikliğiyle beraber bireysel başvuru getirildi Anayasa Mahkemesine, süreç çok daha, hukuki manada tamamen hukuk devletini güçlendirmek amacıyla, özgür birey, özgür toplum, güçlü toplum ve daha demokratik bir Türkiye vizyonu ile hareket ettiğimizi de burada bu vesileyle de anlatmak isterim.

Tabii, Sayın Cumhurbaşkanımızın 2 Mart 2021 tarihinde kamuoyuna açıklamış olduğu İnsan Hakları Eylem Planı var 11 temel ilke etrafında; 9 amaç, 50 hedef ve 393 faaliyet içeriyor. Bugüne kadar da yapılan çalışmalarla 393 faaliyetin 2.381'inin hayata geçirildiğini ifade etmek isterim. Bu oranın da yaklaşık yüzde 60,55 olduğunu da söylemek isterim.

Diğer yandan, mesela “Suriye politikası, Türkiye’nin dış politikası...” falan, böyle, çok enteresan konuşmalar da dinledik. Mesela, yakın zamanda ABD Adalet Bakanlığının yürüttüğü bir soruşturma var ve burada da bir ceza kesildi, 778 milyon dolar; ABD Adalet Bakanlığının, Fransız Lafarge şirketine yönelik DAİŞ militanlarına hem parasal hem de altyapı ve ekonomik imkânlar noktasında destek olduğuna dair. Peki, karşısında savaştırdığı militanlar, teröristler kim? PYD/YPG. Peki, ona parayı veren, silahı veren kim? Yine ABD. Yani şimdi oynanan tiyatroyu, oynanan büyük oyunu keşke değerli arkadaşlarımız da bu yönüyle ifade etmiş olsalardı. Yani orada öldürülen, kaçırılan çocukların, kızların, kadınların katillerinin kimler olduğunu bu vesileyle de görmüş oluyoruz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Süreniz dolmuştur Sayın Güler.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Keşke bunlara da bu yönüyle temas etmiş olsalardı. Yani DEAŞ’ı kim destekliyordu, kim ekonomik olarak imkân veriyordu, kim para aktarıyordu?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Güler, son cümlelerinizi alalım.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Ülkeler belli, firmalar belli, karşısındaki oyuncu da belli. Bunlara da keşke bir temas etmiş olsalardı.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyorum.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Bugün tamamlanmış oluyor bütçemiz.

Hayırlı uğurlu olsun.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkürler.

Değerli arkadaşlar, şimdi Sayın Cavit Arı’ya söz vereceğim.

Onun dışında, sisteme giren, söz talebinde bulunan, yine, Cumhuriyet Halk Partisinden Sayın Fikret Şahin var, başka da arkadaşımız yok. Ama potansiyel talepte bulunabilecekler Sayın Rıdvan Turan, Sayın Tamer Osmanağaoğlu ve Sayın Uğur Aydemir; 3’üne de sırayla söz verip sonra soru kısmına geçeceğim. Onlar da sisteme girerlerse memnun olurum. Bitirmemiz gerekiyor bir noktada.

Sayın Cavit Arı, buyurun lütfen.

CAVİT ARI (Antalya) – Evet, Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı ve değerli bürokratlar; ben de öncelikle hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Şimdi, bugünkü görüşmelerde, Cumhurbaşkanlığı bütçesi olunca, tabii, parlamenter sistem ve başkanlık sistemi tartışmaları öne çıktı. Ben sadece bu tartışmalarla ilgili şunları ifade etmek istiyorum: Bakın, dört yıldır Cumhurbaşkanlığı, başkanlık sistemiyle yönetilen bir Türkiye’deyiz. Şimdi, AKP’li milletvekili arkadaşlar neredeyse dört yıl öncesini inkâr vaziyetine kadar işi getirdiler. Sanki bu ülkede dört yıl öncesine kadar hiçbir şey yapılmamış, bütün yatırımları neredeyse bu dört yıllık süre içerisinde -ama toplamda da yirmi yıllık AKP iktidarı döneminde- yapılmış gibi bir algı operasyonu yapmaya çalıştılar. Evet, bu dönemde yapılan bir şeyler var mı? Var. Olan bir şeyler var mı? Var. Ne oldu, ben size söyleyeyim: Öncelikle Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi döneminde, demokrasiyle yönetilen bir hukuk devletinde en temel olması gereken kuvvetler ayrılığı ilkesi yok edildi; bütün yetkiler, yasamanın, yürütmenin, yargının neredeyse bütün yetkileri “tek adam” dediğimiz kişide toplandı. Şimdi, idarenin başı tek adam, yasamanın başı tek adam, atadığı yargıçlarla da ve özellikle de yüksek mahkeme üyeleriyle

de yargıyı etkileyen tek adam. Şimdi, bunun sonucunda bugün Türkiye ne durumda, onu söyleyelim. Bakın, bunun sonucunda, bugünkü konuşmacı arkadaşlardan birisi “Bu ülkede Cumhurbaşkanlığı eksikliği, açığı var.” dedi yani yüzde 50’yi temsil etmeyen bir Cumhurbaşkanı’ndan bahsetti. Ben de ona ilaveten şunu söylemek istiyorum: Bir iktidar boşluğu var yani iktidarı temsil edenler ve özellikle Sayın Cumhurbaşkanı başta olmak üzere, kendinden olmayan veya muhalifi olan kesimleri yok sayan bir anlayış içerisinde olan kişi ve iktidar durumunda. Bunun sonucunda, bugün, ülkede ne eksik? Güven eksik. Bakın, toplumun önemli bir kesimi bu ülkede içinde bulunduğu atmosferle ilgili gerçekten büyük bir güvensizlik içerisinde; özellikle gençlerimiz başta olmak üzere, gelecek kaygısı içerisinde önemli sayıda vatandaşımız. Ve yine, yaratılan bu tablo neticesinde, inanın, bakın, huzur kalmadı. Şöyle, sokağa çıkın insanlara bir bakın ya, belki eskiden daha farklı şartlar vardı ama bugün bu ülkede yüzü gülen çok küçük bir azınlık, tuzu kuru olan kesim ama şöyle, sokakta tebessüm eden, huzur içerisinde gezen insan kalmadı. Böyle bir ortam yarattınız yani iktidardan olmayanların kaygılarının giderilemediği bir dönemi yaşıyoruz. Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcımız, bakın, mesela, sınava giren genç mülakata girerken “Ya, ben tarafsız bir mülakat komisyonuna giriyorum. Evet, yazılıda derece yaptım, mülakatta da benim hakkım teslim edilecek, benim atamam yapılır.” diyebilecek bir psikoloji içerisinde mi bugün ülkemizde? Veya adliyede davası olan bir kişi hakkında karar verildiğinde “Evet, hâkim bu şekilde uygun görmüştür, vicdani kanaatiyle kararını vermiştir.” diyebilecek bir durumda mı bugün yargı? Ve yine, devlet dairesine giden bir kişi işinin görülme aşamasında, iktidarsa işinin görüleceğini, değilse işinin görülmesiyle ilgili kaygı duyan bir durumda mı bugün vatandaşımız? Evet. Ve yine, bakın, bir krediye müracaat eden vatandaşımız, iktidara yakın değilse kredisinin çıkabileceği konusunda kaygı duyuyor mu bu ülkede? Duyuyor. İşte, bakın, bunlar ülkede güven ortamını zedeleyen durumlar.

Şimdi, bakın, Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı, çok sayıda rakam var, daha öncesinde de verdik. Şimdi, belediyeler arasında uçurum var. Devletin destekleri yönüyle baktığınızda, bakın, Cumhuriyet İttifakı’na dâhil olan belediyelerin desteklerinde İller Bankası, Belediyeler Birliği gibi desteklerde; gerek nakit desteği gerek araç desteği gerek karşılıksız proje desteklerinde oranlar yüzde 95; yüzde 95’lere kadar, bütün devletin imkânlarının neredeyse sadece Cumhuriyet İttifakı’na ait olan belediyelere aktarılması- iktidar olarak size ne kadar adil geliyor? Kamu vicdanı yönüyle bu hiç doğru mu? Vicdanlarınız açısından, şöyle baktığınızda, sizi rahatsız eden bir durum yok mu ortada? Özellikle Cumhuriyet Halk Partili ve diğer muhalefet partili belediyelerde partiye ait olan belediyelerde bu devletin desteklerinden yararlanma ne zaman mümkün olacak? İşte, bunlara bakmamız lazım. İşte, Cumhurbaşkanlığı sistemi kendini buralarda gösteriyor Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı ve iktidara mensup arkadaşlar yani bugün getirdiğiniz tabloda, ülkede insanlar arasında ayrımcılık yapan, ülkeyi karpuz gibi ikiye bölen, böyle neredeyse “senden-benden” noktasına getiren bir dönemi yaşıyoruz; bu ülkede hiçbir dönemde bu kadar ayrımcılık, bu kadar haksızlık, usulsüzlük yaşanmamıştı.

Şimdi, bu arkadaşlar, AKP’li milletvekili arkadaşlar öyle konuştular ki, ya, neredeyse bu ülkede sanki hiçbir yatırım olmamış, fabrika yokmuş, tesis yokmuş, köprüsü yokmuş. Ya, bırakın arkadaşlar, bu kadar da ayıp etmeyin yani. Gerek bürokratlar içerisinde çok sayıda bizi dinleyen bürokratlarımız, bizi dinleyen vatandaşlarımız... Ya, sizin iktidara geldiğiniz tarihten bu tarafa yirmi sene geçti ama siz bu yirmi yıllık süre içerisinde cumhuriyetin kurulmasından iktidara geldiğiniz tarihe kadar bütün devletin kurumlarını sata sata ancak bitirdiniz. Bakın, yüzlerce fabrika, efendim, tesisler, barajlar, elektrik tesisleri hepsi sizin iktidarınızdan önce yapıldı bu ülkede ama siz bunların hepsini peynir ekmek gibi sattınız ve sizin iktidarınızdan önce de bu ülkede köprü vardı, sizin iktidarınızdan önce de otoban vardı, otoyol vardı ama ne yoktu biliyor musunuz? Sizin gibi şimdi yapıp da bu kamu-özel iş birliği projeleriyle devletin kaynaklarını belli yerlere aktarma yoktu, işte, aradaki fark bu. Siz, iktidarınız döneminde yirmi yılda 2 trilyon 450 milyar dolara yakın para topladınız ve kullandınız

ama sizin iktidarınıza gelinceye kadarki dönemde ise yaklaşık 740 milyar dolar para bütün iktidarlar tarafından toplandı ve kullanıldı. Siz, işte, 3 katına yakın parayı topladınız ama bütün yatırımlarınızı neredeyse kamu-özel iş birliği projeleriyle yapıp bırakın bizi çocuklarımızı, torunlarımızı borçlandırır hâle geldiniz.

Son olarak şunu söyleyeyim: Bakın, şimdi, bir konuşmacı arkadaşımız “Kıbrıs’ta, efendim, inisiyatif alabiliyor muydu parlamenter sistem.” dedi. Yani parlamenter sistemle ilgili o kadar çok şey söyledi. Ha, buradan şunu da söyleyeyim: Sizin bugün parlamenter sistemle ilgili eleştirileriniz ve Cumhurbaşkanlığı sistemiyle ilgili sözleriniz Sayın Cumhurbaşkanının gün olup da “Ya, bu parlamenter sistem aslında iyidir.” dediği güne kadardır, onu da söyleyeyim. Yani bugün şimdi siz parlamenter sistemle ilgili ne kadar laf varsa söylediniz ama ben size sadece şunu söyleyeyim: Kıbrıs’ta inisiyatif aldınız da ne yaptığınızı bilmem ama Kıbrıs’ta, işte “parlamenter sistem” dediğimiz, o sizin beğenmediğiniz, şu an eleştirdiğiniz sistem döneminde, 1974 yılında bu ülke Barış Harekâtı’nı gerçekleştirdi, esas inisiyatif buysa işte bu Barış Harekâtı’dır inisiyatif. Bütün dünyaya meydan okuyarak başta Bülent Ecevit olmak üzere o dönemki ittifak ortağı olan Necmettin Erbakan’la birlikte Türk milleti gerçek inisiyatifi olarak Kıbrıs’ta Barış Harekâtı’nı gerçekleştirmiştir.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Süreniz dolmuştur.

Son bir cümle alayım.

CAVİT ARI (Antalya) – Yani böyle geçmişî yok sayarak, efendim, geçmişî inkâr ederek bugünkü yarattığınız enkazın üstünü örtemezsiniz diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkürler.

Sayın Uğur Aydemir, hazırsanız size söz verebilirim.

Buyurun.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Çok Kıymetli Cumhurbaşkanı Yardımcım, çok değerli Cumhurbaşkanlığı bağlı kuruluşlarımızın değerli başkanları, değerli bürokratlarımız, değerli milletvekillerimiz, basınımızın çok değerli temsilcileri; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Cumhurbaşkanlığı bütçemizin hayırlı olmasını, her kuruşun bereketli olmasını Cenab-ı Allah’tan temenni ederek sözlerime başlamak istiyorum.

Evet, değerli arkadaşlar, bugün Cumhurbaşkanlığı bütçesini görüşürken hemen hemen bütün konuşmacıların yüzde 100’e yakını sistemden bahsettiler. Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin muhalefet tarafı iyi bir yönetim sistemi olmadığını, iktidar tarafı da -bizlerin de- iyi olduğunu ifade etti, arkadaşlarımız.

Şimdi, arkadaşlar, ben şunu ifade etmek istiyorum öncelikle: 16 Nisan 2017’de referandum oldu, referandumda parlamenter sistemden Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemine geçtik. Şimdi, ben 2011 yılında milletvekiliydim, benim gibi milletvekili olan arkadaşlarımız da var burada, bizimle beraber. Ben, 2011’de milletvekili seçildim, geldim, Plan ve Bütçe Komisyonu üyesi oldum; olduktan sonra, yine tartışmalar vardı, o gün her bütçe görüşmesinde “tek adam” diye yine Başbakanımızı nitelendiriyorlardı, Sayın Recep Tayyip Erdoğan’ı. Ama her bütçede bu konuşuldu, her ortamda konuşuldu, “tek adam, tek adam, tek adam” sistem değişti, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi oldu, yine “tek adam” söylemleri devam etti.

Şimdi, ben, bakıyorum, demek ki sistemle alakalı bir durum yok yani hangi sistemi getirseniz getirin, sizlerin içinde bir defa Tayyip Erdoğan fobisi var yani bir sendrom yaşıyorsunuz Tayyip Erdoğan’la alakalı, bazıları diyelim, bazı partiler, bazı vekiller, bazı kişiler. Biz hangi sistemi getirirsek getirelim “tek adam” Ama biz onlara “tek adam”ı şöyle söylüyoruz: “Tek adam” değil ama milletin adamı, milletin gönlünde taht kuran adam, dünya lideri; bizim ifade tarzımız bu şekilde. Ki yirmi yıldan beri iktidarız ve 2023 seçimlerinde de Cumhurbaşkanı adayımız Cumhur İttifakı’yla beraber Sayın Recep Tayyip Erdoğan diyebiliyoruz. Biz diyoruz ki: “Tamam, siz de adayınızı belirleyin -kaç ay kaldı? Üç ay kaldı, beş ay kaldı, partilere- çıkın. Ama isim belirleyemiyorsunuz, niye belirleyemiyorsunuz bilemiyoruz ama yıpranacak diye de bir çekincemiz var herhâlde içinde. Biz diyoruz ki. “Yirmi yıldan beri milletin önündeyiz.” Her hâl ve hareketimizde millet bizi görüyor, tartıyor, ölçüyor ve sandığa gidiyor, gereğini yapıyor ve buradan da milletimize çok çok çok teşekkür ediyoruz.

Evet, değerli arkadaşlar, parlamenter sistemde görev yaptık, şimdi de görev yapıyoruz. Geriye dönüp baktığımızda, sizler genel başkandan habersiz, genel başkanın izni olmadan burada bir önergeye imza atabiliyor musunuz? Atamazsınız.

CAVİT ARI (Antalya) – Biz atarız, biz atarız, biz atarız.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Siz de Kılıçdaroğlu’na sormadan yani örnek vermek istemiyorum, hangi kanun örnek vermek istemiyorum, onları geçelim. Yani her birimiz birbirimizi çok iyi tanıdığımız için, hangi aşamalardan buralara geldiğimizi herkes çok net şekilde biliyor.

Şimdi, “Güvenlikçi politikalara çok para ayırdınız, devletin zenginliğini...” Evet, “Güvenlikçi politikalara ayırdın.” diyen arkadaşlar var, “Barış olsa böyle olmaz.” diyen arkadaşlar oldu.

Arkadaşlar, biz bir defa güvenliğimizden taviz vermeyeceğiz gerek sınırlarımız içerisinde gerek sınırlarımız ötesinde, kesinlikle taviz vermeyeceğiz; bu bir, böyle bilinsin.

İki: Bize bu telkinde bulunanlara, bize bu öneride bulunanlara şöyle sesleniyorum ben: Gelin, hep birlikte teröre karşı bir dik duruş sergileyelim, dirayetli olalım. Bu ülkenin gündeminden artık terörü çıkaralım. Kim terörü destekliyorsa dolaylı ya da doğrudan, diğer ülkeler, kim varsa, sınırlarımız içerisinde veya dışarısında, hepsini lanetleyelim. Bir defa, terör örgütlerini Türkiye’nin gündeminden çıkaralım, teröre ayırdığımız kaynağı artık milletimize ayıralım arkadaşlar. Bu yeter, artık birilerinin piyonu olmayalım, birilerinin oyuncağı olmayalım diyoruz.

Bizler, her şartta Türkiye’yi büyötmeye devam ediyoruz. Bakınız, gayrisafı millî hasılayı 13 trilyon seviyelerine getirmişsiniz. “Efendim, sizler gelecek nesillerimizi, torunlarımızı borçlandırdınız.” 2002 yılında Türkiye’nin kamu borç stoku ne kadarmış arkadaşlar? Yüzde 71,5. Şimdi ne kadar? Yüzde 39,3. Türkiye Cumhuriyeti devleti borçlanırken yüzde kaçla borçlanıyormuş, iç borçlanma faizi? Yüzde 62,7. Şimdi yüzde kaç? Yüzde 19. Vadesi ne kadarmış 2002’de? 9,4 ay. Şimdi 54 ay. Dolayısıyla Türkiye’yi zenginleştirdik mi? Türkiye’yi fakirleştirdik mi? Yaptığımız yatırımları saymak istemiyorum, yatırımları her bütçede saydık zaten veya saymama gerek yok, kapıdan dışarıya çıktığınız zaman, buradan, Meclisten, bir bakın bakalım, hangi Türkiye, 2002 Türkiye’si mi, 2002 sonrası Türkiye mi? Bir bakın, kendiniz kıyaslayın, hepinizin gözü var, izanı var, fikri var, öyle zannediyorum ki en güzel şekilde değerlendirirsiniz.

“Efendim, Türkiye’yi uçuracaktınız Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle? Ama siz yanınızdakileri uçurdunuz, Türkiye baş aşağı çakıldı.” diyenler oldu. Evet, biz Türkiye’yi uçurduk, hatta iddia ediyoruz, Türkiye’yi büyüttük; işte, gayrisafı millî hasılamız 13,5 trilyon, her alanda Türkiye’yi büyüttük. Ama baş aşağı kim çakıldı biliyor musunuz? Kimlerin kafasını toprağa gömdük? Teröristlerin. Gömmeye de devam edeceğiz, onları baş aşağı çakmaya hâlâ devam edeceğiz.

Evet, değerli arkadaşlar, Bedri Vekilimiz burada yok ama Bedri Vekilimiz Kadına Yönelik Şiddetle Uluslararası Mücadele Günü’nden dolayı birkaç cümle sarf etti. “Tek adam rejiminde en büyük mağdur kadınlar oldu.” dedi. Bizim buna katılma şansımız mümkün değil ama ben Bedri Bey’in bir şeyine katılıyorum: “Nüfusun yarısı kadın olan bir ülkede, şu Parlamento içinde kadınları bu kadar geri planda tutmayı 2’nci yüzyıla giderken Atatürk cumhuriyeti kimliğine aykırı görüyorum.” diyor. Evet, ben, Bedri Bey’in o cümlesine aynen katılıyorum. Ben de Türkiye Büyük Millet Meclisinde cinsiyete göre dağılıma bir bakayım dedim; Cumhuriyet Halk Partisinin, evet, yüzde 11,94 kadın milletvekili oranı var ama Türkiye Büyük Millet Meclisi oranı yüzde 17,41; çok çok altında, hakikaten utanılacak bir durum. AK PARTİ’nin oranını da söyleyeyim ben, AK PARTİ’nin oranı da yüzde 18,88; ortalamanın üzerindeyiz biz, yine biraz da olsa geçmişiz. Bedri Bey’e katılmamak elde değil(!)

Evet, değerli arkadaşlar, bir de bütçe görüşmelerinin canlı yayınlanması... Abdülatif Şener Bey anlattı, bütçe görüşmeleri bugüne kadar bir defa kendi döneminde canlı yayınlanmış, bir gün yayınlanmış, ondan sonra yayınlanmamış. Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminde biz kimsenin özgürlük alanını daraltmadık, hiç kimsenin önünü kesmedik değerli arkadaşlar. Yani olmayan bir şeyi varmış gibi gösterip de şimdi burada, işte “Efendim, Grup Başkan Vekillerini, grup sözcülerini niye milletten kaçırıyoruz, niye sadece bakanlarımızı canlı yayında konuşturuyoruz veya bir kısım medya onları çekiyor da bizi çekmiyor?” diyen arkadaşlarımız oldu. Dün de böyleydi, bugün de böyle değerli arkadaşlar.

“Çeyrek yüzyıl kaybettik.” diyenler oldu. Arkadaşlar, son yirmi yıla baktığımız an Türkiye çeyrek yüzyıl kaybetti mi kazandı mı ortada. Bakınız, kaybeden var, muhalefet kaybetti son yirmi yıldan beri. Ama bu Türkiye kaybetti olmaz, kendi alanınızdan, kendi açınızdan baktığınızda kaybettiğiniz aşikâr Kıymetli Hocam.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Son otuz saniyeniz.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ama iktidar tarafından veya bütün ülke olarak baktığımızda kazandığımız da çok net bir şekilde ortada.

Sayın Başkanım, çok önemli. Sayın Cinisli’ye söyleyeceğim: “Bu öfkeyle bu ülke yönetilmez, devlet öfkeyle yönetilmez.” dedi. Arkadaşlar, bizim Genel Başkanımız hapse girdi, biz devlete de hukuka da mahkemeye de yargıya da saygı duyduk. Bizim partili bir üyemiz, partimiz çıkıp isyan etmedi, öfke duymadı, kin kusmadı. Bizde bu yok kesinlikle arkadaşlar. Biz herkese sevgiyle, barışla, hoşgörülle yaklaşıyoruz ve saygı duyuyoruz. Ancak değerli arkadaşlar, Cinisli neden, hangi arkadaşımın sözünden esinlenerek bunu söyledi anlamıyorum. Sayın Cinisli, bu sözünüzü, ben o zaman da söyledim, şimdi de söylüyorum, bunu geri alın. Bizim AK PARTİ iktidarı olarak Cumhurbaşkanımız bu ülkeyi nefretle yönetse, öfkeyle yönetse yirmi yıldır bu ülkeyi yönetemez. Bu millet kendisine hesap soranı da veya kendisine had bildireni de bilir, teraziye koyar ve sandıkta gereğini yapar.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum Sayın Aydemir.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – “Bizi 2002’yle niye kıyaslıyorsunuz?” dedi Sayın Cinisli. Cinisli, biz 2002’de iktidara geldik, neyle kıyaslayacağız? 2002’yle kıyaslayacağız tabii, bu da normal.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bir hayırlı olsun deyin artık.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bizim dönem, bütçe öyledir zaten. Mizana, bilançoya bakacağız, bizden önce ve bizden sonraki şirket de olsa, hükümet de olsa veya Genel Kurula da gitseniz, önceki ve sonrakiyi kıyaslamamız lazım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkürler Sayın Aydemir.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bu kıyaslamayı yapıyoruz, başka bir kıyaslama yapmıyoruz.

Ben bir de Diyanet İşleri Başkanlığımıza teşekkür etmek istiyorum. Diyanet İşleri Başkanlığımız son yıllarda yapmış olduğu atılımlarla, çalışmalarla hakikaten her alanda olduğunu göstermeye başladı ki olması gereken oydu. Geç kalınmış bir hamleydi.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Aydemir, sürenizi çok aştınız, rica ediyorum.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Çok çok teşekkür ediyorum.

Tekrar bütçemizin hayırlı olmasını Cenab-ı Allah’tan temenni ediyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkürler.

Sayın Fikret Şahin, sonra da yeni talep olmazsa soru kısmına geçeceğim.

Buyurun.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Evet, Sayın Başkan, Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı, değerli milletvekilleri, değerli bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Ben de Cumhurbaşkanlığı ve ilgili kurumların 2023 yılı bütçesinin ülkemiz ve milletimiz için hayırlı olmasını temenni ediyorum.

Efendim, konuşmama başlamadan önce, biraz önce Erzurum Milletvekilimiz İbrahim Aydemir’in Diyanet İşleri Başkanlığı ve kurucusu Mustafa Kemal Atatürk’le ilgili yapmış olduğu konuşmadan dolayı çok teşekkür ediyorum kendisine, gayet sitayişle andı cumhuriyetimizin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk’ü. Elbette, hepimiz de o şekilde davranmak durumundayız fakat benim burada Diyanet İşleri Başkanlığına bir sitemim olacak. Bakınız Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı, 2015 yılından itibaren yani yedi yıldan bu yana tam 426 cuma hutbesi yapılmış, yayınlanmış. 426 cuma hutbesinde Diyanet İşleri Başkanlığının kurucusu, cumhuriyetimizin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk’ün ismi bir kez dahi anılmamış ve bu millî bayramlarda, millî günlerde, 10 Kasım gibi vefat yıl dönümlerinde dahi Mustafa Kemal Atatürk’ün adını, yedi yıldır, 426 cuma hutbesinde duymuyoruz ve milletimizin talebidir, milletimiz cuma hutbelerinde cumhuriyetimizin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk’ün adının anılmasını istiyor. Üstelik, başka kişilerin, başka ülkenin devlet adamlarının isimlerinin cuma hutbelerinde anılmış olması da bu yarayı bir kat daha büyütüyor. Efendim, işte, Suudi Kralı için yas ilan ediyoruz, Mursi için biz gıyabi cenaze namazı düzenliyoruz ve dediğim gibi, başka kişilerin isimlerini cuma hutbesinde anarken ülkemizin kurucusu, cumhuriyetimizin kurucusu, Diyanet İşleri kurumunun kurucusu Mustafa Kemal Atatürk’ün isminin anılmamasını kınıyorum ve özellikle de bu kurumun Başkanının bununla ilgili olarak bir inatlaşma içinde olduğunu görüyoruz. Devlet yönetimi bir inatlaşma yeri değildir, Sayın Diyanet İşleri Başkanından önceki başkanlar böyle davranmıyordu. Bu konuda milletimizin bir hassasiyeti var ki ben de Mustafa Kemal Atatürk’ün Balıkesir Hutbesi’ni okuduğu ilin bir milletvekili olarak, milletimizin talebini burada, en üst düzeyden iletiyorum. Özellikle, millî günlerde Mustafa Kemal Atatürk’ün adının cuma hutbelerinde anılmasını talep ediyoruz ve bu konuyu takip etmenizi özellikle rica ediyorum.

Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı, diğer bir konu: İlk bütçe sunumuna geldiğiniz zaman da size iletmıştim, bana cevap olarak göndermişsiniz ama tam bir açıklık yok açıkçası; buna açıklık getirmek açısından yapacağım bu konuşmayı. Serbest çalışan hekimlerin, maalesef, Sağlık Bakanlığının yayınlamış olduğu yönetmelik sonrası, özel hastanelerde ve tıp merkezlerinde ameliyat yapması büyük oranda yasaklanmış durumda fakat Sosyal Güvenlik Kurumuyla bir anlaşma imkânı sağlayarak, tıbbi olarak bilgi ve becerileri yüksek olan bu hekimleri sağlık sisteminin içine dâhil edebiliriz. Yani bu yönetmelik bu hekimleri sağlık sistemi dışına atıyor ki hekime ihtiyacımız olduğu bir dönemde bu hekimlerimizi biz sistem içine alabiliriz. Çalışma Bakanımıza da ilettim, dün Sağlık Bakanlığının bütçesi de vardı; bu

her iki Bakanlık arasındaki koordinasyonu sağlarsanız serbest çalışan hekimlerimizin Sosyal Güvenlik Kurumuyla anlaşma yapmasını sağlayabiliriz ve sağlık sistemi içinde bilgi ve becerileri yüksek olan bu hekimlerimizi tutma imkânımız olabilir. Bunu da özellikle dikkatinize sunmak istiyorum.

Ben, tekrar, bütçenizin ülkemiz ve milletimiz için hayırlı olmasını temenni ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Şahin, teşekkür ediyorum.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan, sağ olun.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Rıdvan Turan...

Süreniz on dakikadır.

RİDVAN TURAN (Mersin) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Oktay, değerli bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Önce Uğur Bey’e teşekkür edeyim; zımnen de olsa, kadın temsiliyeti konusunda HDP’nin Parlamentoda 1’inci parti olduğunu ifade etmiş olmasından dolayı teşekkürler. Ben de bu vesileyle, Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Günü vesilesiyle bütün kadınlarla dayanışma içerisinde olduğumuzu ifade etmek istiyorum ve Mirabal kardeşleri bu anlamda anıyorum.

Sayın Oktay, şuradan başlamak niyetindeyim, bu mesele çok önemli bir mesele: İki gündür hayvanlara yönelik çok yoğun bir işkence söz konusu. Sosyal medyada gördüğümüz görüntüler gerçekten kanımızı donduruyor; köpekler başlarına küreklerle vurularak öldürülüyorlar yani bunu mutlaka engellemek lazım. Özellikle, Konya’da, Mamak’ta ve memleketin muhtelif yerlerinde -birkaç saat önce sosyal medyaya düşen başka görüntüler de var- sanki böyle bir planlama dâhilinde çok sayıda hayvan katlediliyor. Bu, bizim ne kültürümüze ne inancımıza ne toplumsallığımızı uyar. Sizden talebimiz, lütfen, bu durumun önüne geçin.

Değerli arkadaşlar, aşağı yukarı bir aydır burada bakanlıkları tartışıyoruz. Bu tartışmalar içerisinde tabii, damıttığımız, bugüne getirdiğimiz ve faydalandığımız çok şey oldu ama tuhaf bulduğumuz şeyler de oldu. Bunlardan bir tanesi de şu: Herhangi bir bakanlık konusunda bir tartışma olduğunda iktidar milletvekilleri “Eskisi daha mı iyiydi?” diye bir itiraz geliştirmişler. Yani siyasette polemik iyi bir şeydir ama geliştirici olabildiği koşulda iyi bir şeydir. Eskisi ile yeniyi kıyaslayarak “40 katıra mı, 40 satıra mı razısınız?” türünden bir yaklaşım ne memleketi ileri götürür ne de demokratik bir muhtevaya sahiptir.

Şimdi, bakın, geçen gün burada Adalet Bakanlığı konuşuldu, iktidar milletvekilleri dedi ki “Ya, eskiden yargı çok mu iyiydi kardeşim? Tamam şimdi eleştiriyorsunuz; evet, var problemler, eksiden iyi miydi?” Ben de o zaman söz aldım, dedim ki ya, biz hiç gün yüzü görmeyecek miyiz? Yani ya devlet güvenlik mahkemesi, istiklal mahkemeleri, üç Aliler divanı ya da şu andaki AKP yargısı mıdır bizim karşı karşıya kaldığımız şey; başka bir ışık yok mu, başka bir alternatif yok mu? Üniversiteler konuşuldu, Varank dedi ki: “Ya, eski üniversiteler daha mı iyiydi? Tamam, sorun var ama eskisi de kötüydü.” Başka ne oldu? Sağlık konuşuldu. “Eskisi bundan daha beterti.” Şimdi, böyle bir gelecek toplum tahayyülü kurmak mümkün değil, böyle bir gelecek toplum tahayyülünün içerisinde çıkmak, ülkenin tüm insanları için daha güzel günler vadetmek mümkün değil. Evet, eskisi iyi değildi şimdi de iyi değil. Parlamenter sistem kötüydü, bizim açımızdan da tonla problemi vardı; e, şimdi, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi denilen ucube ondan daha beter. Mesela niye ufkumuz geniş değil, niye başka şeyler düşünmüyoruz? Mesela niye diyemiyoruz ki ya, yerellerin güçlendirildiği, daha ademimerkeziyetçi; temel demokratik değerlere, teamüllere uyan, insan haklarına uyan bir toplumsal projeyi niye biz düşünmüyoruz da eski ile yeni arasında gidip geliyoruz? Ya, gerçekten zihinlerimiz bu kadar mı körelmiş durumda? Anlaşılabilir bir tarafı yok.

Evet, biz, HDP olarak, eski parlamenter sistemin tonla hatası olduğunu ve Kürt meselesinin de kaynaklarından bir tanesinin o olduğunu görüyoruz ama Kürt meselesinin bu raddeye gelmesinin önemli sebeplerinden bir tanesinin de şu anda Erdoğan'ın sürdürdüğü Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi olduğunu görüyoruz. Bunun arasında başka şeyler de olmalı değil mi? Yani bu fasit daire ilanihaye bizi sarıp sarmalamayacaksa, ilanihaye buradan gitmeyeceksek elbette burada daha demokratik ve daha insancıl çözüm yöntemlerinin, yollarının olması gerekir.

Şimdi, Cumhurbaşkanlığını konuşuyoruz ve 2018'den bu tarafa kadar ciddi bir yıkımın olduğunu biz görüyoruz ve Cumhurbaşkanlığını konuşmanın da bu depremin merkez üssünü konuşmak anlamına geldiğini düşünüyoruz. Son bütçe vesilesiyle söyleyebilirim ki bu bütçe -daha önce de ifade ettim- tam anlamıyla alt sınıflardan üst sınıflara, zenginlere bir kaynak transferi bütçesi olarak iş görüyor. Yani 4,5 trilyonluk bir harcamanın 3,8 trilyonunun toplandığı ve bunun da ağırlıklı olarak, 2,7 trilyonunun tüketim vergilerinden yani düşük gelirli gruplardan alınan vergilerle terkip edildiği; 1,1'ininse kurumlar vergisiyle terkip edildiği bir bütçeden bahsediyoruz ve aynı zamanda en büyük bakanlığın faiz bakanlığı olduğu, bütçenin ilanından hemen sonra enflasyonist niteliğinin ortaya çıktığı çok açık olan bir bütçeden bahsediyoruz. Bütçe, sınıf metnidir yani devletlerin bir geliri yeniden dağıtma aygıtıdır aynı zamanda ama burada iyi kötü bir adalet beklenir. Şimdi, bakın "vergi harcamaları" adı altında olağanüstü bir rakam -ki bu, aslında faiz bakanlığından daha büyük bir bakanlık- 994 milyar liralık bir miktar -yani adından hiç anlaşılmıyor ama- sermayeyi desteklemenin bir yöntemi olarak bize sunuluyor. Şimdi, bu bir yol kazası falan değil; bu, böyle, her şey yolunda gidiyordu da arızı bir mesele değil; bu, bizatihi Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminde somutlanmış olan bir politik tercihin bütçesidir. O sebeple de bu bütçe, Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminde gördüğümüz hemen bütün problemlerin tecessüm ettiği, ete kemiğe büründüğü bir bütçe olarak ortada.

Cumhurbaşkanlığı içerisindeki kurumları -zaman çok dar- tek tek konuşmak isterim ama Diyanet... Bence kapatılmalıdır Diyanet, çok açık söylüyorum. Bakın, ben Alevi'yim ve benim vergilerimle Diyanet kendisini finanse ediyor -daha önce söyledim, tekrar söylüyorum- haram ediyorum benden gelen bütün vergileri; haram ediyorum çünkü ben orada kendimi görmüyorum, kendi inancımı görmüyorum, benimle birlikte milyonlarca Alevi'nin hiç birisi orada kendisini görmüyor, bu kurumun lağvedilmesi gerekir. Ayırteten, din cemaatlerin işi olmak durumunda; devletin ideolojik propaganda aracı hâline dönüşmüş bir din Emevi anlayışıdır, başka bir şey değildir.

Bir başkası: MİT, Cumhurbaşkanına bağlandıktan sonra Cumhurbaşkanının özel örgütü hâline dönüştü. Burada MİT yetkilisi bürokrat var; ya, söyleyeyim ona da: Siz bizim gençlerden ne istiyorsunuz? Yani bizim partimizin gençlik kollarından, her hafta, her ay MİT tarafından kaçırılan ve ajanlık dayatılan bir sürü gençle biz karşı karşıya kalıyoruz. Ya, ajan ihtiyacınız varsa gidin başka yerden karşılayın, sizin bizimle derdiniz nedir yani? Nedir yani? Bu bir özel örgüt hâline dönüşmüş durumda ve bu da kabul edilemez.

SALİH CORA (Trabzon) – İftira atıyorsun!

RİDVAN TURAN (Mersin) – "İletişim Başkanlığı" denilen yapı -ben Alman tarihini iyi bildiğimi düşünüyorum- bir özel propaganda aygıtına dönüşmüş durumda. Bakın, bizim vergilerimizden, bizim vergilerimizle...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Ciddiyete davet ediyoruz.

RİDVAN TURAN (Mersin) - Bizimle aynı şeyi düşünmüyor olabilirsiniz, biz de sizinle aynı şeyi düşünmüyoruz ama "devlet yönetimi" denilen şey, herkesten topladığın vergiyi herkesin lehinde kullanabilme yeteneğine sahipsen devlet yönetimidir, onun haricinde bir oligarşinin yönetimidir, oligarşik bir diktatörlüktür söz konusu olan şey.

Diğer taraftan, Varlık Fonu derhâl lağvedilmelidir; sarayın özel hazinesi hâline dönüşmüş bir şeyden bahsediyoruz. Demokratik bir toplumda böyle şeylere gerek yok arkadaşlar. Bu tür şeyler demokratik toplumların içini bir kurt gibi kemirerek giderek toplumun kendi iç huzurunu, barışını tehdit altına alır.

Bakın, bir sürü meselemiz var, çok yapısal meselelerimiz de var yani emekçilerin millî gelirden aldığı pay sistematik bir biçimde, tedricî bir biçimde sürekli azalıyor, sürekli azalıyor. Yani işçi sayısının artışı dikkate alınırsa yüzde 33'lerden yüzde 18'lere kadar bir düşme söz konusu. Bunların hepsi bir mesele. Ama biz ülke olarak salaha çıkacaksak bir defa bu çarpık gelir dağılımı adaletsizliğini bir çözmemiz lazım Sayın Oktay; bu bir. İkincisi de bu Kürt meselesinin çözümsüzlüğünü bir şekilde çözüme bağlamamız lazım; kavgasız, dövüşsüz, hangi dinden, hangi inançtan, hangi milliyetten olduğu önemsiz bir biçimde, herkesin kendi aidiyetinden mutlu olacağı, gurur duyacağı demokratik bir çözüme ihtiyacı var bizim memleketimizin; huzura ve barışa ihtiyacı var.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Sayın Turan, bağlarsanız, son bir iki...

RIDVAN TURAN (Mersin) - Burada herkesin kuşkusuz eksikleri ve hataları vardır ama akli bir tutumla memleketi bu iki temel konuda düze çıkartamazsak biz daha, buna benzer çok sorunlu bütçeyle karşı karşıya kalırız ve her bütçe ne yazık ki bir sonraki bütçeyi aratır hâle gelir.

Teşekkürler.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Son konuşmacımız Sayın Tamer Osmanağaoğlu, sonra soru bölümüne geçeceğiz.

Buyurun lütfen.

TAMER OSMANAĞAOĞLU (İzmir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcım, değerli milletvekilleri, Cumhurbaşkanlığımızın değerli bürokratları, bütçe görüşmelerini başından beri bizleri takip ederek görevlerini layıkıyla icra eden kıymetli basın mensupları; hepinizi saygı ve muhabbetlerimle selamlıyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Plan ve Bütçe Komisyonu olarak yoğun bir bütçe mesaisinin sonuna gelirken, buradaki çalışmalarımıza katkı sunan, sağlıklı bir çalışma ortamını bizler ve misafirlerimiz için temin eden değerli Meclis çalışanı arkadaşlarımıza da ayrıyeten teşekkürlerimi sunuyorum.

Bugün Cumhurbaşkanlığı bütçesini görüşerek Komisyon safhasını tamamlayacağımız 2023 yılı merkezi yönetim bütçesi, cumhuriyetimizin 100'üncü yılının bütçesi olması hasebiyle de çok büyük önemi haizdir. 2023 yılı hedeflerine ulaşmak, cumhuriyetin 100'üncü yılıyla başlayan Türk asrını inşa etmek ve gelecek nesillere asırları aşan bir vizyon ile kutlu bir misyon belirlemek... Ülkülerimizin gerçekleştiği asrın arifesinde böylesine müstesna bir bütçe sürecini de Türkiye Büyük Millet Meclisinin vakarına yakışır bir şekilde tamamlamaktan büyük mutluluk duyuyorum.

Hiç şüphe yok ki Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemiyle birlikte, sorunlara çözüm üretme kabiliyetini pekiştiren bir mekanizma tesis edilmiş, sadece Türk milletine değil, başta komşu coğrafyalar olmak üzere tüm insanlığa ümit veren adımlar atılmıştır. Elbette atılan bu adımlar sınırlarımızın 783.562 kilometrekare olduğunu sananlar tarafından eksik görülecek, Türk devletinin sorumluluklarını belli bir kalıba sığdırmak isteyenler tarafından müşahade edilemeyecek, tarihin Türk milletine yüklediği sorumluluğu idrak edemeyenler tarafından takdir edilmeyecektir ancak görünen köy de kılavuz istemeyecektir. Tüm dünyanın siyasi, ekonomik ve sosyal bocalamalar yaşadığı bir dönemde, toplumsal buhranların insanlığı kuşattığı ve bunalıttığı bir zamanda Türkiye'nin ekonomik alanda gösterdiği büyüme istikrarı, sosyal devlet anlayışının hâkim kılındığı bir sistemi geliştirme

ve yaşatma kararlılığı hem rakamlarla hem de gerçek hayatta gün gibi ortadadır. Rekor üstüne rekor kıran ihracat rakamları karamsarlık ekerek huzurlu bir toplumu tesis edebileceklerini sananların suratına bir tokat gibi inmiştir. 2023 bütçesinin yüzde 14,5'ine tekabül eden sadece eğitime ayrılan 650 milyar TL'lik rakam "Tükendik, bittik." edebiyatı yaparak siyasi rant devşirmeye çalışanların üzerine bir balyoz gibi inmiştir. 2023 yılında sadece sosyal yardımlar için ayrılan 258,4 milyar TL kaynak devletin milletine olan muhabbetini sorgulayarak kendisine pay çıkarmak isteyenleri hayal kırıklığına uğratmıştır. Adeta mucizevi bir şekilde büyüyen ve tüm dünyanın konuştuğu Türk savunma sanayisi başta olmak üzere, tüm dünyaya kendini ispat etmiş sanayi sektörümüzün devletimizle el ele vererek yaptığı atılımlar da ortadadır. Çok değil daha birkaç yıl önce, tüm dünyada tedarik zincirinin halkalarının bir bir koptuğu bir dönemde, ihracatçılarımız üretimde rekor üstüne rekor kırarak, tedarikçisi oldukları ülkelere karşı Türk milletinin potansiyelini net bir şekilde yansıtmışlardır. Biliyorum, elini ovuşturarak Türkiye'nin kaybetmesi pahasına kazanacaklarını sananlar yine hayal kırıklığına uğramıştır. Ülkemize karşı yalan haber üretim merkezlerinin faaliyetlerine devam ettiği de muhakkaktır. Yalana bir kere inanmak inananı aptal yapmaz ancak söyleyeni şereften ve haysiyetten yoksun bırakacağı kesindir. Önümüzdeki süreçte çarklar çok daha hızlı dönecek, Türk asrı, Türk ekonomisinin daha güçlü ve daha bağımsız olduğu kararlı adımlarla büyümeye devam ettiği bir asır olacaktır. Hiç şüphe yok ki Türk milleti büyüyen ekonomisiyle gururlanacak, Türk'ün ülkelerini küçümseyenler ise utanacaklardır. Türk milleti büyüyen yerli ve millî üretim potansiyeli ve kabiliyetiyle övünecek, Türk'ün kararlı adımlarını itibarsızlaştırmaya çalışanların yüzü kızaracaktır. Türk milleti mavi vatanda, Suriye'de, Libya'da, Irak'ta, Karadeniz'in kuzeyinde, Balkanlarda ve dünyanın birçok noktasında Türk'ün hakkını savunan iradeyi sahiplenecek; öküzün altında buzağı arayanları, FETÖ'nün Kandil'e verdiği suflerle Türk'ün binlerce yıllık kurumlarını yıpratmaya çalışanları reddedecektir. Binlerce kilometre uzakta gözleri yaşlı, şükranla Türkiye'ye yönelmiş, tahıl koridorunun açılmasıyla boğazından sıcak lokma geçmiş o çocuk Türk milletine, Türk devletine dua etmeye devam edecek, bu toprakların havasını teneffüs eden, ekmeğini yiyen ve hainlik peşinde koşanların oyunlarını başlarına geçirmeye devam edecektir. Türk devleti tarihî sorumluluklarının farkında olan, sadece Türk'ün değil dost ülkelerin ve kardeş milletlerin de haklarını koruyan duruşların adresi bir devlettir. Liderimiz Sayın Devlet Bahçeli'nin, Milliyetçi Hareket Partisinin ve Cumhuriyet Halk Partisi'nin Türk milletinin derin bir uçuruma yuvarlanması ihtimaline karşı gösterdiği irade Türk milletinin muhteşem sahiplenmesinde tecessüm etmiş ve yeniden yeşermiştir. Küresel gelişmelerin tetiklediği ekonomik dalgalanmalar bu seti nasıl ki bugüne kadar yıkamadıysa bundan sonra da yıkamayacaktır. Türk milletiyle olan asırlık hesaplarını görmek için iş birlikçilerine ajanlık talimatı verenlerin oyunu bundan sonra da itinayla bozulmaya devam edecektir. Devlet-millet bağının temellerini tahrip edebileceklerini sananlarla mücadeleimiz, kurucu iradenin kararlılığını referans alan bir duruşla ve ne pahasına olursa olsun devam edecektir. Türkiye'yi bir kutba hapsetmeye çalışanların bozguna uğrayacaklarına da inancımız tamdır.

Unutmadan, bir hususa değinmek istiyorum: Malum, yalan haber üretme merkezleri aralıksız faal durumda. "Bankalar kimseye kredi kullandırtmıyor." diye sürekli yalan haberler yapıyorlar. Ben, bu akşam saat dört buçukta arkadaşlarımla beraber rica ettim, internet sayfalarında yazılan rakamları aldım. Bu rakamlar da BDDK'nin verilerine göre, 2021 yılının 46'ncı haftasında toplam kredilerin stoku 4 trilyon 425 milyar TL iken 2022 yılının 46'ncı haftasında 7 trilyon 166 milyar 827 milyon TL'ye çıkmış. Aynı dönemde ticari kredilerin stoku 3 trilyon 484 milyar 261 milyon TL'den 5 trilyon 781 milyar 799 milyon TL'ye çıkmış. Bireysel krediler stokuna baktığımızda ise 941 milyar 486 milyon TL'den 1 trilyon 384 milyar 28 milyon TL'ye çıktığını görüyoruz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Osmanağaoğlu, bağlarsanız...

TAMER OSMANAĞAOĞLU (İzmir) – Bitiriyorum hemen.

Bu rakamlar da krediye ulaşımda bahsedildiği gibi dramatik sıkıntıların yaşanmadığını göstermektedir. Yani yalan üretme merkezinin finansal istikrarı ve güveni zedelemek için servis ettiği bir yalan daha ifşa edilmiştir.

Değerli milletvekilleri, sözlerime son vermeden önce, liderimiz Sayın Devlet Bahçeli'nin büyük anlam ihtiva eden şu sözlerini de paylaşmak istiyorum: "Türk milleti birdir, bütündür, cihana karşı tek yumruktur. Zalimler mazlum yüreklerin atışıyla gerileyecektir. Ne olursa olsun kazanan batıla karşı dikilen hakkın taraftarlarıdır. Türkiye'nin yolu doğru, yönü doğru, yüzü doğru; nitekim duruşu dosdoğrudur. İnanıyorum ki Cenab-ı Allah doğrunun yanında ve yardımcısıdır." diyerek bütçenin hayırlı olmasını diliyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Son konuşmacı demiştim ama 2 kısa konuşma talebi oldu.

Önce Mustafa Kalaycı Bey'e söz vereceğim.

Buyurun.

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

6.- Konya Milletvekili Mustafa Kalaycı'nın, Konya Büyükşehir Belediyesine ait sahipsiz hayvan barınağına ilişkin açıklaması

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Bir konuda kısa bilgi verecektim.

Rıdvan Bey'e katılıyorum yani son günlerde hayvanlara yapılan saldırılarda bir artış var, sanki bir organize olay gibi. Bunlardan biri de maalesef Konya'da meydana geldi. Konya Büyükşehir Belediyemize ait sahipsiz hayvan barınağında da yaşanan olay gerçekten hepimizi üzdü. Ama bu hayvan barınağı, gerçekten, Türkiye'nin en modern hayvan barınaklarından birisi. İçerisinde ameliyathaneler var, röntgen cihazları var, laboratuvarlar var, kuvözler var; ayrıca, Belediyemiz sahiplenme üzerine yoğun çalışıyor. 6 binin üzerinde hayvan sahiplendirildi, bir de sahiplerine bakım için Belediyemizce para veriliyor. Tabii, çok üzücü bir olay ama bu münferit olaydan dolayı -sizi kastetmiyorum- sosyal medyada Konya'ya, Konya Büyükşehir Belediyesine saldırılar var. Gerçek öyle değil, yani bu yaşanmış bir münferit olay, tabii ki hepimizi üzdü. Ayrıca, ilgili sorumlular açığa alındı, soruşturma başlatıldı, gözaltına alınan iki kişi de tutuklandı; bu bilgiyi vermek istedim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Biz de çok teşekkür ederiz.

Gerçekten hepimiz için üzücü haberler.

II.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/286) ve 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/285) ile Sayıştay tezkereleri (Devam)

a)Cumhurbaşkanlığı (Devam)

b)Millî İstihbarat Teşkilatı (Devam)

c)Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği (Devam)

ç)Diyanet İşleri Başkanlığı (Devam)

d) Devlet Arşivleri Başkanlığı (Devam)

e) Millî Saraylar İdaresi Başkanlığı (Devam)

f) Strateji ve Bütçe Başkanlığı (Devam)

g) İletişim Başkanlığı (Devam)

ğ) Savunma Sanayii Başkanlığı (Devam)

h) Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu (Devam)

ı) Yatırım Ofisi Başkanlığı (Devam)

i) Dijital Dönüşüm Ofisi Başkanlığı (Devam)

j) Finans Ofisi Başkanlığı (Devam)

k) İnsan Kaynakları Ofisi Başkanlığı (Devam)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Son sözü Sayın Ahmet Kılıç’a veriyorum kısa bir konuşması olacak.

AHMET KILIÇ (Bursa) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Çok Değerli Cumhurbaşkanı Yardımcımız, değerli bürokratlarımız, değerli milletvekillerimiz; yaklaşık olarak bir aylık bir süredir 2023 yılı bütçemizi komisyon aşamasında hep beraber gerçekleştirdik. Hepimiz biliyoruz ki bütçe süreci sadece burada yaptığımız çalışmalardan ibaret değil, Genel Kurul boyutunda da tekrardan dillendireceğimiz, ifade edeceğimiz hususlar var. Tabii, aylar süren titiz bir çalışmanın sonucu bizim önümüze gelen bir bütçe var. Burada bütün partilerimiz özgürce kendi fikirlerini ifade ettiler, bütün milletvekillerimiz güzel, teknik çalışmalarını anlattı, bunun dışında hararetle tartışmalara neden olan konular da oldu. Ben bu vesileyle katkı sağlayan herkese teşekkür ediyorum. Ama 2023 yılı bütçesi cumhuriyetimizin 100’üncü yılının bütçesi; bu vesileyle, bütçemiz, verilen teşvikler, yapılan sulama yatırımları, hayvancılığa desteklerle çiftçilerimizin bütçesidir; bütçemiz, inşa edilen otel konforunda yurtlarla ve aynı zamanda öğrencilerimize sağlanan burslarla, kredilerle, hayata geçirilen projelerle, stadyum ve spor kompleksleriyle gençlerimizin bütçesidir; bütçemiz, evde bakım hizmeti ödemeleriyle, toplumun dezavantajlı kesimlerine sağlanan desteklerle, kadını ve çocuğu korumak için ayrılan kaynaklarla garibin, gurebanın bütçesidir; milyonlarca öğrencimizin, evlatlarımızın daha iyi şartlarda eğitim görmesini sağlamak için yapılan yatırımlarla, öğretmenlerimizin hayat standartlarını yükseltmek için atılan adımlarla bütün eğitim camiamızın bütçesidir; ticaretin önünü açmak için, esnaf ve sanatkârlarımızı desteklemek için oluşturulan bir bütçedir; ülkemizin itibarını ve haklarını, kardeşlerimizin ve mazlumların umudunu ezdirmemek için tüm dünyada çalışan hariciye teşkilatımızın bütçesidir; milyonlarca çalışmamız için sağlık ve sosyal güvenlik sağlayan, bu memleket için ter dökenleri kollayan bir bütçedir; bağımsız yargımızı güçlendirmek için kaynak ayrılan bir bütçedir; bütçemiz, Karadeniz’de, Akdeniz’de, Anadolu’nun her yanında saklı duran kaynakları insanlarımızın istifadesine sunmak için var gücüyle çalışanların bütçesidir; geçmişten gelen birikimimizi geleceğe taşımak için gayret edenlerin, sesimizi dünyanın dört bir yanında duyuranların bütçesidir.

İnşallah, 2023 yılı bütçemiz hepimize hayırlı uğurlu olsun diyorum.

Teşekkür ediyorum.

Saygılar.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, böylece Cumhurbaşkanlığımızın 2023 yılı bütçesi ve 2021 yılı kesin hesabı üzerindeki müzakereler tamamlanmıştır.

Şimdi soru-cevap kısmına geçeceğiz.

Önce, on beş dakika soru sorma hakkı var sayın vekillerimizin. Ardından, gün boyu yapılan eleştirilere, ifade edilen görüşlere, yönlendirilen sorulara cevap vermek üzere Cumhurbaşkanı Yardımcımıza söz vereceğim.

Öncelikle on beş dakikalık soru bölümünü başlatacağım. Burada önce üyelerimize öncelik vereceğim. Genel, oturmuş, yerleşik kurallarımız gereği üyelerimiz on dakikaya kadar bu süreyi kullanma hakkına sahipler. Ardından, üyemiz olmayan arkadaşlarımıza söz vereceğim, sonra sunuma geçmiş olacağız.

Şimdi soru bölümünü başlatıyorum.

Sayın Cavit Arı...

CAVİT ARI (Antalya) – Evet, Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı, ülkeyi gerçekten ayrıştırarak yönetiyorsunuz diye biraz önce bir açıklamada bulunmuştum. İktidar kendisinden olmayanları yok saymaya devam ediyor. Bugün Antalya’da Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Kredi ve Kefalet Kooperatifleri Birlikleri Merkez Birliği “Eğitim Çalıştayı” adı altında bir toplantı gerçekleştirdi. Bu toplantıya Sayın Ticaret Bakanı, AKP milletvekilleri, ilin valisi, AKP’li belediye başkanları davetli, diğer meslek oda ve esnaf oda temsilcilerini saymıyorum, onlar görevleri gereği orada. Ancak o toplantıya kimler çağrılmadı veya kimler yok Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı, ben size söyleyeyim: İlin AKP dışındaki milletvekilleri davetli değil ve yine, Antalya Büyükşehir Belediye Başkanı davetli değil, ilçe belediye başkanları davetli değil; Cumhuriyet Halk Partili olanları söylüyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sorunuzu yönlendirirseniz...

CAVİT ARI (Antalya) – Bakın, orası bir esnaf toplantısıysa bütün belediye başkanları -başta Büyükşehir Belediye Başkanı olmak üzere- davet edilmeliydi ve eğer AKP’li milletvekilleri varsa diğer partiye mensup milletvekilleri de davet edilmeliydi. İşte, böyle bir ayrışma içerisinde bulunduğumuzu ifade etmek istiyorum. Esnaf ve Sanatkarlar Kooperatifleri Birliği hepimizindir, oradaki üyeler değişik partilere mensup kişilerdir.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Arı, anlaşıldı zannediyorum.

Teşekkür ediyorum...

CAVİT ARI (Antalya) – Eğer ki oranın sponsoru Halk Bankasıysa Halk Bankası da bu devletin bankasıdır. Böyle bir ayrışma sizce uygun mu, değil mi onu sormak istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkürler.

Sayın Süleyman Girgin, buyurun lütfen.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı, elimde atama bekleyen öğretmenlerden bir mektup var, okumak istiyorum, diyor ki öğretmenler: “2022 KPSS’ye girmiş ve henüz atamaları yapılmayan öğretmenler olarak sizlere sesleniyoruz: Bizler iptal edilen sınav sebebiyle 5 ayrı oturuma girmiş ve iki aydır yapılmayan atama duyurusu yüzünden mağdur edilen öğretmenleriz. Hakkımız olduğu hâlde atamalarımız yapılmıyor, üstelik özel sektörde bile iş bulamıyoruz. Raporlara göre 250 bin öğretmen açığı varken bu açığı atamayla kapatmak yerine yaklaşık 100 bin ücretli öğretmen çalışıyor. Ücretliler

yerine KPSS’yle atama yapılıp mağduriyetimizin giderilmesini istiyoruz. Cumhuriyetimizin 100’üncü yılına yakışır şekilde, branşlar arasında adil kontenjan dağılımının yapıldığı 100 bin atama talep ediyoruz. Şubat ayında okullarımızda olmak istiyoruz.”

Öğretmenlerin sesini duydunuz, bu konuda bir çalışmanız var mı?

Teşekkürler.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Cihangir İslam...

NAZIR CİHANGİR İSLAM (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı, Millî İstihbarat Teşkilatı yetkilileri de buradayken size şunun teyidini soracağım: 22 Mart 2017, Nurettin Canikli’nin beyanı “KHK listelerini MİT hazırladı.” şeklinde. Bu doğru mu? Bu beyanı onaylıyor musunuz?

İkinci mesele: OHAL İşlemleri İnceleme Komisyonunun görev süresinin bitimini her sene bize “bir yıl sonra” diye söylediniz, beş yıl geçti; ne zaman bitecek? Sizden kesin bir tarih istiyoruz. Komisyonun çalışmalarını Cumhurbaşkanlığı olarak uyardınız mı, neden sonuçlandırmadığı noktasında uyardınız mı?

Üçüncüsü: Aklanan ve beraat eden KHK’lileri işlerine döndürmeyen kurumlar yine size yani Cumhurbaşkanlığına bağlı kurumlar, bunların herhangi bir tanesi hakkında herhangi bir soruşturma açtınız mı?

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Sayın İbrahim Özden Kaboğlu...

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı -devamı olarak anlaşılabilir, rastlantı- OHAL dönemi ve sonrasında Anayasa ve hukuk dışı kararlar alan ve bunları uygulayanları her türlü sorumluluktan başıks tutan 5 yasa aynı koruma zırhıyla sonuçlanmaktadır “Hukuki, idari, mali ve cezai sorumluluğu doğmaz.” diyor, tabii ki siyasal sorumluluk olmadığı için bu yer almıyor. Acaba biraz önce size yöneltilen sorular çerçevesinde yargı kararlarını aşmak için Olağanüstü Hâl İşlemleri İnceleme Komisyonunun ret kararları vermesi ve sonra idari mahkemelerin de Emniyetten gelen bir yazı üzerine kararlarını OHALİİK kararlarına uydurması bir rastlantı mıdır, yoksa bundan bilginiz var mı? Bu konuda, mahkeme kararlarının uygulanması konusunda ne tür çalışmalarınız var?

İkincisi ise: Medyada sürekli “Bakanlar Kurulu toplıyor.” “Kabine toplantısı var, kararlar alınacak.” diye bilgi yayımlanıyor. Acaba Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı, Dezenformasyon Bülteni’nde bunların düzeltilmesi konusunda bir bülten yayınlamayı düşünür mü “Bakanlar Kurulu yoktur, kabine yok, kararlar alınmıyor.” biçiminde?

Son sorum da şu Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı: Politika kurulları burada yoktu, saraydan hiç çıkmazlar mı? Gerçekten, Cumhurbaşkanlığı dışında, sadece politika kurulları var siyaset yapabilecek ve “Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi” adını verdiğiniz parti başkanlığı yoluyla devlet başkanlığı ve yürütmenin nasıl bir kurgu olduğu, benim yaptığım konuşma sonrasında Sayın Komisyon Başkanımızın benim konuşmamın içeriğini eleştirmeye ve düzeltmeye yeltenmesi de aslında bunun göstergesidir. Dolayısıyla biz yönelttiğimiz eleştirilerle haklı çıkmadık mı? Siz de bir öz eleştiri yapmıyor musunuz acaba?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Yüksel Özkan...

YÜKSEL ÖZKAN (Bursa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Dün, Sağlık Bakanı 115 bin sağlık personelinin atanacağını söyledi. Bu anlamda, kaç hemşire, eczacı, fizyoterapist, diyetisyen, acil yardım ve afet yönetimi mezunu, sağlık yönetimi, ATT, paramedik, odyometrist atanacaktır? Bilindiği gibi, başta hemşireler olmak üzere diğer yardımcı sağlık personelinin ek ödemelerinde büyük bir adaletsizlik var Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı. Bu adaletsizlik ne zaman giderilecektir?

Son olarak da serbest hekimlik yapan yaklaşık 10 bin meslektaşımızın anayasal haklarını hiçe sayarak 6 Ekimde yasakçı bir genelge yayımlandı. Bu genelgeden vazgeçilecek midir?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Naci Cinisli...

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Çok teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcımız, Hazine ve Maliye Bakanı Sayın Nebati geldiğinde “EYT’lilerle ilgili herhangi bir tasarrufumuz kesinlikle yok.” dedi. Hemen ertesi gün Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Sayın Vedat Bilgin geldiğinde de “EYT’yle ilgili çalışmamız var, yakında açıklayacağız.” dedi. Bununla ilgili son sözü sizden duyabilir miyiz; var mı, yok mu?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkürler.

Sayın Cavit Arı, ilave bir sorunuz var galiba?

CAVİT ARI (Antalya) – Evet.

Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı, yeniden değerlendirme oranı yüzde 122,93 olarak açıklandı. Geçtiğimiz yıl bu günlerde yüzde 36,2’ydi. Şimdi, resmî enflasyonun yüzde 85 olarak açıklandığı bu ortamda, piyasa koşullarında gerçek enflasyonun yüzde 150 dolaylarında olduğunu hep ifade edegeldik. Şimdi, sizin yeniden değerlendirme oranının yani birçok vergi, harç ve resme gelecek olan artış oranının yüzde 122,93 olarak açıklanmış olması, iktidarınız tarafından enflasyonun en az bu kadar olduğunun kabulü anlamına gelir mi?

Son olarak, 2022 yılında TOKİ ve Emlak Konut tarafından satılacak olan taşınmaz sayısını 5.542 olarak açıklamıştınız. 2023 yılı için hazırlıkları tamamlanmış, satış aşamasına getirilmiş ülkemizin değerli arazilerinin kaç tanesini 2023 tarihinde satmayı planlıyorsunuz?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Soru işlemi tamamlanmıştır.

Değerli arkadaşlar, şimdi gün boyu ifade edilen görüşlere, eleştirilere, yönlendirilen sorulara cevap vermek üzere Cumhurbaşkanı Yardımcımız Sayın Fuat Oktay’a söz vereceğim.

Sayın Oktay, süreniz otuz dakikadır.

Buyurunuz lütfen.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, bir müsaade edin, usul hakkında bir söz alayım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun.

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

7.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Komisyonunda basının görüntü almasına getirilen kısıtlamaya ilişkin açıklaması

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, şimdi cevapları dinleyeceğiz, ayrı bir şey. Hiç doğru bulmam da hele hele böyle bir imkân varken basına izin verirsiniz, üst taraftan istediği yerden çeker, hangisinde haber değeri görüyorsa yayınlar ama bir kısıtlama yapmışsınız ve Sayın Bakanların, Cumhurbaşkan Yardımcısının sunumunu izliyorlar ve çıkıyorlar. Hadi, buna da şunu söyleyebiliriz: Sunum var ama ondan sonraki değerlendirmeler yok; bu da kabul edilebilir değil, biraz önceki itirazlar haklı.

Peki, yapılan eleştirilerde görüntü almaya izin vermeyip, verilen cevaplarda görüntü alınmasına izin vermek neyin nesi? Yani şunu söylemek istiyorum: Bu sefer... Yani gazetecilikte bir kere şöyle temel bir ilke var: Bir konu, bir iddia varsa iddiayı haber yaparsın, yanıtı haber yaparsın. Eğer iddiayı haber yapmadıysan ama yanıt, iddiayı haberleştirecek kadar kuvvetliyse iddiayı hatırlatarak haber yaparsın ama siz tamamen bambaşka bir düzleme çekiyorsunuz yani Sayın Cumhurbaşkan Yardımcısının verdiği yanıt haber olacak ama onu eleştiren arkadaşın eleştirisinin görüntüsü yok.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Hayır, bir saniye, o kadar kolay değil Sayın Başkan.

Bir bütçenin sonundayız; gayet de iyi şekilde gitti, birazdan da...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Yok, bitirdiniz diye düşündüm de...

Buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Hayır, bitirmedim de ya, belki de bitirecektim; böyle yaptınız diye bitirmem yani.

Şöyle bir şey doğru değil ki: Bunu böyle yapıyor olmak...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Anlayamadım doğrusu. Ne yaptım?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Hayır, bu, hangi özgüvensizliğin ürünüdür, onu merak ettim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Yok, yok; cevap vereceğim size.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Hangi özgüvensizliğin?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Hiç öyle bir şey yok, hiç öyle bir şey yok.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Mesela Sayın Fuat Oktay böyle bir şeye ihtiyaç duyuyor mu? Bence duymaz. Ben orada otursam, benim partimin Komisyon Başkanı bunu yapsa derim ki: “Beni kifayetsiz, etkisiz, yetkisiz biri olarak gösterir bu. Ben niye korkayım? Beni eleştirenlere kamera yasağı var, cevabıma kamera serbestliği var.” Bu, Fuat Oktay’a da haksızlık, orada oturan Türkiye Cumhuriyeti’nin hangi bakanı olsa ona da haksızlık. Bakın, burada, yukarıya koyarsınız kameraları, istediğini çeker, istediğini yayınlar, istemediğini yayınlamaz ama bu özgüvensizlik, hakikaten rejimin son dört yılda savrulduğu noktayı gösteriyor yani ben bundan memnun olurum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Teşekkür ediyorum.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Şu görüntü bana tükenmişlik sendromunu hatırlatıyor. Daha ne diyeyim size.

IV.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

2- Komisyon Başkanı Cevdet Yılmaz'ın, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptığı açıklamasında geçen bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkürler.

Sayın Özel, bu konu yeni bir tartışma değil, bir defa onu söyleyeyim. Bunu, defalarca Komisyonumuzda değişik vesilelerle tartıştık.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Nedir Başkan gerekçeniz? Buyurun dinliyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Bir müsaade ederseniz, başladım anlatmaya.

Öncelikle, yeni bir uygulama yapmıyorum ben yani öteden beri yerleşik uygulama neyse, o uygulamayı yapıyorum. Bir defa bunun bir istisnası olmuş, 90'lı yıllarda Abdülatif Bey Maliye Bakanı iken kameralara bir gün bir izin verilmiş; sabaha kadar sürmüş tartışma, o yüzden ondan sonra da devam etmemeye karar vermişler, sadece bir günlük bir uygulama olmuş.

Şimdi şunu ifade edeyim: Bir defa tam tutanak tutuluyor Sayın Özel. Dolayısıyla bütün vatandaşlarımız, herkes Meclisimizin tutanaklarından, burada neler konuşulduğuna, neler ifade edildiğine erişebilir, oradan alıp aktarabilir. İkincisi, basın burada, kamera yok sadece. Yani basın burada, köşede yerleri de var arkadaşlarımızın. Basın sürekli bu tartışmaları takip ediyor ama tabii ki kamera yok. Üçüncü bir söyleyeceğim de yeni teknolojiler gelişti biliyorsunuz. Bütün arkadaşlarımız cep telefonlarıyla kendi konuşmalarını çekiyorlar ve çeşitli kanallarla bunu topluma aktarıyorlar.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bunu izah edin o zaman.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Biz de buna herhangi bir müdahalede bulunmuyoruz doğrusu. Tek bir kuralımız var “Başkasını çekmeye hakkınız yok.” diyoruz çünkü sizi de başkası izniniz olmadan çekerse herhâlde bundan hoşlanmazsınız; bir haktır.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Tabii, tabii.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Dolayısıyla bu kurallar çerçevesinde yeni bir uygulamamız yok. Ha, ileride -bu teklifinize saygı duyuyorum- tartışılır, böyle yapalım diye karar verilir, öyle de yapılabilir elbette yani “Olmaz.” diye bir şey de söylemiyorum ama geçmişte bir defa denenmiş, sabaha kadar tartışmalar sürmüş, bunun üzerine “Bir daha yapmayalım.” demişler, bugüne kadar da böyle bir uygulama gelmiş.

Teşekkür ediyorum Sayın Özel.

II.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/286) ve 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/285) ile Sayıştay tezkereleri (Devam)

a)Cumhurbaşkanlığı (Devam)

b)Millî İstihbarat Teşkilatı (Devam)

c)Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği (Devam)

ç)Diyanet İşleri Başkanlığı (Devam)

d) Devlet Arşivleri Başkanlığı (Devam)

e)Millî Saraylar İdaresi Başkanlığı (Devam)

f)Strateji ve Bütçe Başkanlığı (Devam)

g)İletişim Başkanlığı (Devam)

ğ)Savunma Sanayii Başkanlığı (Devam)

h)Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu (Devam)

ı) Yatırım Ofisi Başkanlığı (Devam)

i) Dijital Dönüşüm Ofisi Başkanlığı (Devam)

j) Finans Ofisi Başkanlığı (Devam)

k) İnsan Kaynakları Ofisi Başkanlığı (Devam)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Şimdi, Sayın Cumhurbaşkan Yardımcımıza söz veriyorum. Sayın Oktay, süreniz otuz dakikadır, buyurunuz lütfen.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri; görüşmelerini gün boyunca gerçekleştirmiş olduğumuz Cumhurbaşkanlığı ve Cumhurbaşkanlığına bağlı, ilgili ve ilişkili kurum ve kuruluşların bütçe ve kesin hesapları ile Sayıştay raporlarına ve bütçenin tümüne ilişkin geri dönüşler ve değerlendirmeler için teşekkür ederim.

Yoğun geçen bir dönemin ardından artık Plan ve Bütçe Komisyonu görüşmelerini sonuçlandırmak üzereyiz ama bana yöneltilen sorulara veya eleştirilere cevap vermeden önce de özellikle ifade etmek isterim ki Komisyonunuzun kararlarıyla ilgili yürütmeyi hedef almanız pek sık olmamıştır. Dolayısıyla, karşınızda özgüveni tam, kifayetli, etkili ve yetkili bir iktidar ve iktidarın temsilcileri ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı bulunmaktadır.

26 Ekimde gerçekleştirmiş olduğum bütçe sunumunda şahsıma yöneltilen soru ve eleştirilerin çoğuna sözlü ve ilaveten yazılı olarak cevap verilmiştir. Bugün de yine tüm vekillerimizin sorularını ve yorumlarını titizlikle not alarak değerlendirdik. Muhalefet partilerinin Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine yönelttikleri yorumlara defalarca cevap verdiğimiz için bir kez daha cevap vererek başlamak isterim.

Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri; ülkemiz yirmi yıldır “Daha müreffeh yarınlara, daha güçlü Türkiye” idealiyle başarı rotasında ilerlemektedir. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan’ın liderliğindeki bu yolculuk, gerektiğinde bedel ödeyen ama bağımsız politikalarını hayata geçirme konusunda asla taviz vermeyen büyük Türkiye yolculuğudur.

Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi reformu, kalkınmayı demokrasiyle desteklemek, güven ve istikrarı hukuk devleti ilkesiyle güçlendirmek yönünden yolculuğumuzda önemli bir merhaledir. Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin karar alma mekanizmalarını somut çıktılarla birleştiren, yönetimde eş güdümü, acil durumlarda anında müdahaleyi kolaylaştıran, vatandaşlarımızın kamu hizmetlerine erişimini hızlandıran etkilerini her gün tecrübe etmekteyiz. Hâlihazırda Cumhurbaşkanlığı teşkilatı olarak bakanlıkları, bağlı ve ilgili kurumlarımızı ve kurulları etkin şekilde koordine ederek hızlı karar alma mekanizmamızın avantajlarını uygulamaya yansıtıyoruz.

Yasama, yürütme ve yargı erkleri arasında belirgin kuvvetler ayrılığını tesis eden yönetim sistemimiz sayesinde riskleri en iyi şekilde yönetiyoruz. İddiaların aksine, erkler arası denge ve denetim mekanizmaları da net şekilde işlemektedir. Gücün, erklerin birinde toplanması hem sistemin yapısında hem de uygulamada mümkün değildir. Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemimizde tek adam değil istişare vardır, katılımcı demokrasi vardır, hızlı ve etkin karar alma mekanizmaları vardır. Cumhurbaşkanımızı doğrudan millet seçmiştir ve egemenlik kayıtsız şartsız milletindir.

Elde ettiğimiz kazanımları; siyasi çekişmeler, belirsizlikler, istikrarsızlıklar içinde çırpınan bir parlamenter sistemle ekonomide hatta ülke savunmasında bile dışa bağımlı bir Türkiye’nin gerçekleştirmesi mümkün müydü? En küçük bir sarsıntıda, en ufak bir manipülasyonda dengesini kaybeden, dışımızdaki güçlerin tuzaklarına düşürülmeye çalışılan bir Türkiye’yle bugünlere gelebilir

miydik? Akıbeti belirsiz koalisyon hükümetleriyle, askerî ve bürokratik vesayetlerin prangalarıyla üstesinden geldiğimiz zorluklar aşılabilir miydi? Uygulamadaki aksaklıkları sisteme yüklemek zamanın ruhunu okuyamayan, günü geçmiş anlayışların ürünüdür. Biz de zaten uygulamadaki aksaklıkları tespit edip sürekli geliştirmeye çalışıyoruz.

Biz, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle milleti gerçek anlamda egemen kılarak geleceğe yürüyoruz. Türkiye Yüzyılı; yönetişimi güçlü, hızlı ve esnek yapıda bir Türkiye'yle istikrarın ve liderliğin yüzyılı olacaktır. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan işte bu güçlü yapının güçlü lideridir. Haksızca eleştiri oklarınızı yönelttiğiniz o lider, yirmi yılda Türkiye'ye çağ atlatan, her alanda devrim niteliğinde adımlar atmış bir büyük öncüdür. Siyasi hayatının başlangıcından bu yana aziz milletimize gece gündüz çalışarak kazandırdıklarını da saymakla bitiremeyiz. O yüzden, çok uzağa gitmeden gelin son döneme bakalım: Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan sadece geçtiğimiz birkaç haftada Artvin Yusufeli Barajı ve Hidroelektrik Santrali yani dünyada 5'inci büyük barajdan bahsediyoruz, Hasankeyf-Gercüş Tüneli ve 2000 Köy Yaşam Merkezi'nin açılışını gerçekleştirmiştir. Türkiye'nin otomobili Togg, seri üretim bandından inmiştir ve TOGG Gemlik kampüsünün açılışı gerçekleşmiştir; bu da AK PARTİ'den önce başladı, haklısınız.

“Şahlanma nerede?” diyordunuz ya, işte şahlanış çoktan gerçekleşmeye başladı ve devam ediyor. Her bir vatandaşımızın hakkını hukukunu koruyan, yüzünü ak eden, başını dik tutan çalışmalarıyla ifade edildiği gibi bir Cumhurbaşkanı açığı asla bırakmadan toplumun tüm kesimlerine hitap etmektedir. Yereldeki mega hizmetlerle birlikte uluslararası alanda da tarih yazmaya; Rusya-Ukrayna savaşının oluşturduğu etkilerle pek çok ülke ne yapacağını bilmez durumdayken, Rusya-Ukrayna arasında çözümden yana müzakereler kimin girişimiyle başladı? Dünyada gıda arz güvenliği tehlikeye düşmüşken, tahıl koridoru kimin girişimiyle açıldı? Kabul edelim ki Recep Tayyip Erdoğan'dır bu lider.

Yine benzer belirsizlikler yüzünden enerji arz güvenliği bölgesel bir sorun hâline gelmişken, Avrupa kara kışı nasıl geçireceğini düşünürken bir taraftan Türk dünyası bir taraftan Rusya'yla, Türkiye'de enerji krizini önleyecek adımlarını kim attı? Yok sayıldıkça var olan Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti için İslam İşbirliği Teşkilatı ve Türk Devletleri Teşkilatı nezdinde gözlemci üye statüsü verilmesi için kim mücadele etti?

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti için savrulmadan bahsediyoruz -özellikle bahseden arkadaşlarımız da oldu ya- biz her şekilde dimdik Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin yanındayız. Dün olduğu gibi bugün de Kıbrıs Türkü'nün refahı ve güçlenmesi, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin geleceğe güvenle bakması için ne gerekiyorsa yapıyoruz; yapmaya da devam edeceğiz.

Otuz yıldır çözümsüzlüğe gark olmuş Dağlık Karabağ bölgesinin azat olması için can Azerbaycan'ın yanında her şeyi göze alarak kim durdu?

Bizi Akdeniz'de neredeyse olta bile atamayacak duruma sokmaya çalışırlarken Libya'yla mavi vatanla dostluk yolunu kim açtı? Mutabakat anlaşmasını kim imzaladı? Tabii ki milletin desteği ve kadrolarıyla birlikte Recep Tayyip Erdoğan. Bu başarılar ülkemize duyulan güvenin de bir neticesidir.

Değerleriyle övünen Avrupa Birliği ülkeleri; mültecileri kadın, çocuk demeden denizlerde ölüme terk ederken o mazlum ve mağdurlara kim sahip çıktı? Covid-19 salgınının en kritik günlerinde o “büyük ekonomiler” dediğimiz ülkeler maske derdine düşmüşken tüm dünyaya yardım elini kim uzattı ve kendi vatandaşına da en iyi sağlık hizmetini yine kim götürdü?

Küresel eşitsizlik, açlık, kuraklık, dünyanın pek çok bölgesinde kol gezerken, küresel sorunlara bir türlü çözüm bulamayan uluslararası topluma tam da kendi kalbinde, Birleşmiş Milletler kürsüsünde “Dünya, 5'ten büyüktür.” diye haykıracak duruşu kim gösterdi?

Daha nicelerini sayabileceğimiz, örnek lider diplomasisi girişimleriyle Cumhurbaşkanımız, daima milletimizin hak ve menfaatlerinden yana tutum sergilemiştir ama asla tek adam olmamıştır, olma niyeti de yoktur. Bir gerçek vardır, o da Recep Tayyip Erdoğan bugün bir dünya lideridir.

Herhangi bir ülkeye temasımızı eleştirmeden önce bir dönüp Sayın Cumhurbaşkanımızın gösterdiği irade müktesebatına bakmanız elzemdir. Orta Doğu'da son dönemde yaşanan jeopolitik dönüşüm bölge ülkelerinin yaklaşımlarına da yansımıştır. Ülkemizin bölge sathında yürüttüğü iş birliğini önceleyen tutum; Birleşik Arap Emirlikleri, Suudi Arabistan ve İsrail'le ikili ilişkilerde de yeni bir döneme girilmesiyle neticelendi. Mısır'la da ilişkilerin normalleşmesine yönelik temaslarımız; iki tarafın ortak iradesi, müşterek menfaatleri ve karşılıklı saygı çerçevesinde sürmektedir.

Ülkemizin, milletimizin menfaati neyi gerektiriyorsa onu yaptık ve yapıyoruz. Nasıl ki Azerbaycan'ın vatan muharebesine en güçlü katkısı verip sonrasında yine aynı şekilde, bölgede istikrar için Ermenistan'la normalleşme sürecini Azerbaycan'la birlikte destekliyorsak, masada ve sahada hangi yol milletimizden yanaysa ona yönelmeye devam edeceğiz.

Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri; bütçenin geneli üzerinde gerçekleştirdiğimiz görüşmelerde ekonomi politikalarına yönelik eleştirilere gerekli yanıtları en açık şekilde vermiştim. Ardından, Hazine ve Maliye Bakanlığımızın bütçe görüşmelerinde de sorulara yine gerekli cevaplar verilmişti. Bugün, yine para ve maliye politikaları üzerinde yoğunlaşan sorular üzerine ekonomi modelimizin temellerini bir kez daha sizlere ifade edeceğim.

Yatırımı, istihdamı, üretim, ihracat ve cari fazla hedefli büyümeyi önceleyen bir ekonomik modelle hareket ediyoruz. Bu politika çerçevesinde, cari işlemlerde kalıcı iyileşmenin yanı sıra dengeli, sürdürülebilir ve kapsayıcı büyümeyi de sağlamak temel amacımızdır. Bununla birlikte, enerji başta olmak üzere, uluslararası emtia fiyatlarında yaşanan olağanüstü artışlar 2022 yılında cari dengemizi olumsuz etkilemiş, yılın ilk dokuz ayında cari açığımız yaklaşık 38 milyar dolar olmuştur. Dünya Bankası verilerine göre 2022 Ocak-Ekim döneminde salgın öncesine kıyasla Enerji Emtia Fiyatları Endeksi yüzde 97, Enerji Dışı Emtia Fiyatları Endeksi yüzde 50, Tarım Emtia Fiyatları Endeksi yüzde 43, ham petrol varil fiyatı yüzde 56, Avrupa'da doğal gaz fiyatları yüzde 792 ve kömür fiyatları yüzde 416 oranında artmıştır.

Dış kaynaklı olan tarihî düzeydeki bu artışlar, ithalat birim fiyatlarımızı ciddi ölçüde artırmış, enerji ithalatımız ilk on ayda geçen yıla göre yüzde 118,4 yani 43,7 milyar dolar artmıştır. Nitekim, enerji fiyatlarındaki artışın öncülük ettiği söz konusu çevrimsel yani konjonktürel etkiler arındırıldığında, cari işlemler dengemizin son 4 çeyrektir üst üste cari fazla verdiği görülmektedir. 2022 yılının ilk üç ayı için tahmin edilen çevrimsel yani konjonktürel etkilerden arındırılmış cari fazla yaklaşık 16,4 milyar dolardır. Enerji başta olmak üzere, emtia fiyatlarının normalleşmesi ve paritede yaşanacak toparlanmayla dış ticaret açığında düşüş görüleceği beklenmektedir. Ek olarak, son dönemlerde enerjide dışa bağımlılığımızı azaltacak keşif çalışmalarının ve yenilenebilir enerji kaynak kullanımının artırılmasına yönelik atılan adımların da yine dış ticaret dengesinde iyileşmeye katkı vereceği değerlendirilmektedir.

Bununla birlikte, cari açığı düşürmeye yönelik önemli yapısal adımlarımızı da sürdürüyoruz. Bu kapsamda, orta, yüksek ve yüksek teknoloji üretimini payını uluslararası pazarlara entegre bir biçimde daha da artırmak amacıyla Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi Programı hayata geçirilmiştir. Programın makine sektörü çerçevesinde desteklenmekte olan 19 projenin tamamında, ülkemiz açısından stratejik öneme sahip ürünlerin yerli ve millî imkânlarla üretilmesi hedeflenmektedir.

Bu projeler kapsamında 2022 yılı fiyatlarıyla 2,5 milyar lira düzeyinde yatırım gerçekleştirilmiş olacaktır. Ayrıca, mobilite çağrısı çerçevesinde desteklenmekte olan 38 projenin AR-GE büyüklüğü 324 milyon lira, üretime yönelik yatırım harcaması büyüklüğü 7 milyar lira ve toplam proje büyüklüğü 7,3 milyar lira düzeyinde oluşmuştur. Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi Programı'nın oluşturduğu etkiyle sadece mobilite çağrısı kapsamında Türk sanayisi yaklaşık 400 milyon dolarlık bir proje büyüklüğüyle yatırıma yönelmiştir.

Üretimde yapısal dönüşüm çağrısı çerçevesinde desteklenmekte olan 22 projenin AR-GE büyüklüğü 119 milyon lira, üretime yönelik yatırım harcaması büyüklüğü 3,8 milyar lira ve yine toplam proje büyüklüğü 3,9 milyar lira düzeyinde oluşmuştur.

Sağlık ve Kimya Ürünleri Çağrısı çerçevesinde desteklenmekte olan 40 projenin AR-GE büyüklüğü 862 milyon lira, üretime yönelik yatırım harcaması büyüklüğü 6,1 milyar lira ve toplam proje büyüklüğü 7 milyar lira düzeyinde oluşmuştur.

Dijital Dönüşüm Çağrısı çerçevesinde değerlendirme süreçleri devam etmekte olan 120 proje kapsamında 4,9 milyar lirası AR-GE olmak üzere 15,5 milyar lira yatırım yapılması öngörülmektedir. Çağrılarının kapsamında yer alan ürünler 51 milyar dolar düzeyinde cari açığın kaynağı durumunda olup desteklenmekte olan projelerin üretim aşamasına ulaşmasıyla birlikte ülkemizin yapısal cari açığının azaltılması noktasında önemli ölçüde ilerleme sağlanabilecektir.

Fiyat istikrarı ve ücret adaletiyle ilgili yine sorular vardı. Gıda fiyatları, enerji, ham madde fiyatları, yine bu alanlardaki girdi maliyetleri, arz ve talep gibi birçok faktör ve eğilimden etkilenmektedir. Son dönemdeki gelişmeler üretici girdi ve lojistik maliyetlerinin önemli derecede yükselmesine sebep olmuştur. Başta gübre, enerji ve yağlar olmak üzere, tarımsal girdi fiyatlarında küresel düzeyde yüksek artışlar dikkat çekmektedir. Ülkemiz de küresel fiyatlardaki bu artışlardan olumsuz etkilenmiştir.

Fahiş fiyat artışı ve stokçuluk uygulamalarını engellemek amacıyla Haksız Fiyat Değerlendirme Kurulu oluşturulmuştur. Kamunun yanı sıra, tüketici ve özel sektör temsilcilerinin de yer aldığı Haksız Fiyat Değerlendirme Kurulu, tedarik zincirinde serbest piyasa koşullarının sağlıklı ve düzenli işlemesine katkı sağlamayı ve tüketicilerimizi korumayı amaçlamaktadır. Ticaret Bakanlığımız tarafından, başta gıda ve temel ihtiyaç maddeleri olmak üzere, piyasadaki fiyat gelişmeleri yakinen takip edilmektedir. Fiyat istikrarını sağlamak ve vatandaşımızı enflasyonun altında ezdirmemek için gereken politikaları hızla uyguluyoruz.

Ücretler konusuna gelince, en düşük devlet memuru aylığı 2022 yılı Ekim ayı itibarıyla 9.105 liraya yükseltmiştir. SSK ve BAĞ-KUR emekli aylıklarında ise Yüzde 78,6 oranında kümülatif artışlar yapılmıştır. Türk lirasını daha cazip hâle getirmek ve döviz kurlarındaki oynaklığı azaltmak amacıyla kur korumalı Türk lirası mevduat ve katılma hesabı uygulaması başlatılmıştır. Vergi indirimleri vasıtasıyla vatandaşların fiyat artışlarından en az düzeyde etkilenmesi amacıyla 2022 yılında 276,8 milyar lira vergi gelirinden vazgeçilmiştir.

1 Temmuzdan itibaren geçerli olmak üzere, asgari ücret net 5.500 lira olmuştur; 2021 yılına göre net asgari ücretin kümülatif artış oranı yaklaşık yüzde 95'tir. Tüm ücretlilerin asgari ücret düzeyine kadar olan gelirleri gelir ve damga vergisi dışında bırakılarak tarihî bir adım atılmıştır. Yapılan yasal düzenlemeyle yalnızca işçiler değil, tüm çalışanlar kapsama alınmıştır. Böylece ücretlerin asgari ücrete kadar olan kısmı vergi dışı bırakılarak işçilerin net ücretlerinde çok önemli bir artış sağlanırken istihdam, üretim ve yatırım da desteklenmiştir. 2023 Haziran ayı sonuna kadar işverence işçiye elektrik, doğal gaz ve diğer ısınma giderlerine karşılık olmak üzere aylık bin liraya kadar yapılacak ek ödemeler gelir vergisinden ve sigorta primi tutarından istisna tutulmuştur. Son 2 kararını işçi ve işveren kesiminin oy

birliğiyle alan Asgari Ücret Komisyonu 2023 yılı asgari ücretini belirlemek üzere çalışmalarına aralık ayında başlayacaktır. Asgari ücretin toplumun tüm kesimleri bakımından memnuniyet sağlayacak bir düzeyde işçi ve işveren tarafından tam mutabakatla belirleneceğine de inanmaktayız.

Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri; 2023 yılında uygulanacak yeniden değerlendirme oranıyla ilgili yine bazı değerlendirmeler yapılmıştı. 2023 yılında yapılacak güncellemelerde yapılacak yeniden değerlendirme oranının açıklanmasıyla birlikte yine her yıl olduğu gibi bu yıl da vergi ve harç artışları gündeme gelmiştir. Ancak, yeniden değerlendirme oranı sadece vergi ve harçların artırılması için kullanılmamaktadır; vergi kanunlarımızda mükelleflere tanınmış istisna tutarları, vergi tarifeleri gibi birçok tutarın güncellenmesinde de kullanılmaktadır. Çalışanlarımızın yemek ve yol ücretleri istisnası, mesken, kira geliri istisnası, kazancın tespitinde dikkate alınan otomobil, kira ve amortisman giderleri, vergiye uyumlu mükelleflerimize sağlanan indirim tavanı, veraset ve intikal vergisindeki istisna tutarları gibi geniş yelpazede birçok istisna ve muafiyet tutarlarındaki yüksek oranlardaki artışlardan mükelleflerimiz olumlu olarak etkilenecektir.

Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri; kadınların ekonomik hayata katılımına yönelik Hükûmetimizin çok yönlü çabalarının hakkını teslim etmeyen eleştiriler yapıldı. Bu konuda özellikle kadın istihdamının artırılması konusundaki çalışmalarımızı bir kez daha vurgulamak istiyorum. Aldığımız tedbirler, hayata geçirilen yasal uygulamalar ve uyguladığımız teşviklerle kadınların iş gücüne katılımları ve kadın istihdamı alanında önemli gelişmelere tanıklık etmekteyiz. 2002 yılında yüzde 27,9 olan kadınların iş gücüne katılım oranı bugün yüzde 35,6'ya ve kadın istihdam oranı aynı dönem için yüzde 25,3'ten yüzde 30,8'e yükselmiştir. Hâlihazırda birçok farklı meslekte kadın çalışan oranının yüksek olması, uyguladığımız politikaların en somut göstergesidir. Örnek vermek gerekirse, öğretmenlerin yüzde 57'si, 23.268 hâkimin yüzde 52'si kadındır; kamu ve vakıf üniversitelerinde kadın öğretim görevlisi oranı yüzde 51'dir; toplam kamu çalışanlarının yüzde 42'si kadındır; 73 kadın büyükelçimiz, 13 kadın başkonsolosumuz görevdedir.

Hem iş gücü piyasasındaki kadın istihdamını korumak hem de iş gücü piyasası dışında kalan kadınların iş gücü piyasasına girmesini amaçlayan önemli düzenlemeler gerçekleştirdik. Başta bakım konusu olmak üzere, iş ve aile hayatının uyumlaştırılması ve bu sayede hem kadın istihdamının korunması hem de iş gücü piyasası dışında kalan kadınların dezavantajlı durumlarının ortadan kaldırılması önem ve öncelik verdiğimiz alanlardandır.

Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Günü'nde "Kadına şiddet, insanlığa ihanettir." diyerek şiddetle mücadeledeki kararlılığımızı bir kez daha yineliyoruz. Biz kadının güçlendirilmesi konusunu muhalefetin aksine bir polemik malzemesi olarak değil, medeniyetimizin bir gereği olarak, kadınlarımızı başımızın tacı bilerek ele alıyoruz. İstiklal Savaşı'mızın Nene Hatun'u, Halime Çavuş'u Halide Edip Adıvar'ıdır kadınlarımız. Bizim büyük ve güçlü Türkiye fotoğrafımızda yine en önde kadınlarımız vardır. Türkiye gelişirken, kalkınırken bu sürece en fazla katkıyı veren yine kadınlarımız olmuştur.

Diyarbakır Anneleri başta olmak üzere bir ananın gözyaşında biz acıyı gördüğümüz kadar, vakarı, dik duruşu da görüyor, o gözyaşlarını dindirmek için gece gündüz çalışıyoruz. Burada kadın haklarından dem vuranlar, teröre evladını kurban vermiş hangi ananın gözünden yaşları silebildiniz? Başörtüsü yüzünden ayrııştırılan kardeşlerimizin derdine derman olabildiniz mi? Kız çocuklarını dağa kaçırıp terörist yetiştiren, kadın ve çocukları katleden, anaları ağlatanların kadına şiddetten bahsetmesi aslında abesle iştigaldir.

Biz Cumhurbaşkanlığımız liderliğinde, işçi, öğretmen, doktor, genç, yaşlı; inanç ve etnisite ayrımı yapmadan tüm Türkiye'nin tüm kıymetli kadınlarına ve kadın haklarına sahip çıktık, çıkıyoruz. Kadınlarımızı pek çok yönden destekleyerek cumhuriyetin 100'üncü yılına güçlü kadınlarımızla yürüyeceğiz.

Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri; orman varlığımızın azaldığına yönelik de bazı eleştiriler dile getirildi. Oysa biz ormanlarımızı sadece korumakla kalmıyor, topraklarımızı yeni fidanlarla buluşturmak için yoğun çaba sarf ediyoruz. Son yirmi yılda 5,7 milyon hektar alanda 5,9 milyar fidanı toprakla buluşturduk. Ağaçlandırma çalışmalarımızda 500 milyon ton olan erozyonla taşınan toprak miktarını 154 milyon tona düşürdük. Aynı zamanda, iklim değişikliğinin etkilerine karşı yine karbon yutak alanı olan ormanlarımızı 20,8 milyon hektardan 2021'de 23,1 milyon hektara ulaştırdık. Bu alan, ülke yüzölçümünün yüzde 29,6'sına tekabül etmektedir. En çok ağaçlandırma yapan ülkeler sıralamasında Avrupa'da ilk, dünyada 4'üncü sıradaki yerimizi koruyoruz. Bu yılki 11 Kasım Millî Ağaçlandırma Günü etkinliklerimizi "Türkiye Yüzyılına Nefes" temasıyla gerçekleştirdik. Ülkemizin orman alanını ve ağaç servetini çoğaltmak, biyolojik çeşitliliği geliştirmek ve tabiatı korumak için var gücümüzle çalışmaya devam edeceğiz.

Ormanları yakanları koruyanların bize ağaç ve ormanla ilgili söz söylemesi de yine abesle iştigaldir.

Yine, sorulan bazı sorular vardı, onlara da değinmek istiyorum Sayın Başkan müsaadenizle.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun lütfen.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Birisi, yine "Hem parti genel başkanlığının hem Cumhurbaşkanlığının aynı kişide olması bütçe hakkına aykırıdır; denge, denetim yok, sözünün üstüne söz söylemek yok." vesaire gibi bir açıklama.

NAZIR CİHANGİR İSLAM (İstanbul) – Parti sözcüsü gibi konuşuyorsunuz!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemini biraz önce de açıkladım aslında, Cumhurbaşkanı yürütmenin de başıdır. Parlamenter sistemde nasıl yürütmeye yön veren başbakan partili ise yeni sistemde de yürütmeye yön veren kişinin partili olmasında büyük bir fark yoktur.

NAZIR CİHANGİR İSLAM (İstanbul) – Partinin değil, devletin...

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Bunun bütçe hakkıyla da ilgisi bulunmamaktadır. Her şey milletin onayladığı Anayasa'ya uygun şekilde yürütülmektedir.

"Denge, denetim yok." denmektedir. Sayın hatip Resmî Gazete'ye baktığında Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen kanunları görebilir. Danıştay kararları takip edilirse yine iptal edilen idari işlemleri görebilirsiniz. Yüce Meclisimiz Anayasa'ya göre kanunlar çıkarabilmekte, dolayısıyla yürütmeye bir çerçeve yani sınır çizebilmektedir. Bunların hepsi denge ve denetimdir.

16 Nisandaki Anayasa değişikliğinin rejimle hiçbir ilgisi yoktur; değişen, yasama ve yürütme ilişkileridir ve anayasa hukuku açısından rejim bununla ilgili değildir. 16 Nisan değişiklikleri de halkımızca karara bağlanmıştır, sizin alıştığınız ve bildiğiniz gibi tek parti tarafından dikte edilmiş değildir.

Yine, bir başka soru vardı, Cumhurbaşkanlığı resmî "web" sitesinde Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine ilişkin bilgi olmadığıyla, bir şema ve bilgi kaynağının olmadığıyla alakalıydı. Burada da yine, 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 527'nci maddesinin (1)'inci fıkrasının (1) bendi uyarınca, devlet teşkilatı içerisinde yer alan kurum ve kuruluşların merkez, taşra ve yurt dışı teşkilat birimlerinin elektronik ortamda tanımlanmasına ve paylaşılmasına yönelik

alışmalar kapsamında Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönuşüm Ofisi tarafından Devlet Teşkilatı Merkezi Kayıt Sistemi yani DETSİS kullanıma sunulmuştur. Yeni kurulan, kaldırılan ve/veya değişikliğe tabi tutulan tüm kurum ve kuruluşlar DETSİS içerisinde sürekli olarak güncellenmektedir.

BAşKAN CEVDETYILMAZ – Sayın Cumhurbaşkanını Yardımcım, normal süreniz tamamlanmıştır, on dakika ek süre vereceğim. Bugün biraz mesaimiz fazla doğrusu, sizden sonra da Maliye Bakanımızla maddeleri konuşacağız. Yetişmeyen cevaplar olursa yazılı bir şekilde Komisyonumuza iletirseniz biz de vekil arkadaşlarımıza göndeririz.

NAZIR CİHANGİR İSLAM (İstanbul) – Zaten cevap vermiyor ki!

BAşKAN CEVDET YILMAZ – On dakika ek süre veriyorum.

Buyurun.

CUMHURBAşKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

“www.detsis.gov.tr” internet adresi üzerinden de yine kuvvetler ayrılığı ilkesi temelinde yasama, yürütme ve yargı organlarında yer alan devlet teşkilatındaki en alt birimlere kadar bilgiye ulaşılabilecektir.

Yine bir başka soru vardı üst düzey bürokratların görevden alınması hususuyla alakalı, devlette sürekliliğin esas olması gerektiğiyle alakalı. Burada da atama usulünde, Cumhurbaşkanlığı kararnamesine göre üst düzey kamu görevlilerinin görev süresi atandıkları tarihte görevde bulunan Cumhurbaşkanının görev süresini geçemez. Cumhurbaşkanının görevi sona erdiğinde bunların görevi de sona erer. Bunlar görev süreleri sona ermeden de yine Cumhurbaşkanınca görevden alınabilirler. Yeni hükümet sistemi yürütmenin başı olarak Cumhurbaşkanına kendi üst yönetim ekibiyle çalışma imkânı vermektedir. Esas itibarıyla da bir sonraki Cumhurbaşkanının kendi ekibiyle çalışabilmesini garanti eder bu uygulama. Yeni Cumhurbaşkanı ve yeni idare atama yönünde bir irade ve inisiyatif kullanıncaya kadar da bürokratların görevleri devam edeceğinden yönetimde bir zafiyet veya boşluk oluşması da söz konusu değildir.

Yine, bir başka vekilimizin “Türkiye Yüzyılı”nın Türkçesinde yani öznesinde hata olduğuyla alakalı bir ifadesi vardı. Biz, 6’lı masanın nokta, virgöl, punto konusunda uzmanlaşmaya çalıştığını ancak vizyon ve içerik konularında hiçbir derinliklerinin bulunmadığını çok iyi biliyoruz. Dolayısıyla, onun için Türkiye Yüzyılı vizyonumuzu anlamanızı zaten beklemiyoruz. Siz noktası virgölüyle oylanmaya devam edebilirsiniz.

Yine, bir sayın vekilimizin devlet hassasiyetinden bahsetmesi söz konusu oldu bize. Devletin ne demek olduğunu ve devlet hassasiyetinden bahseden sayın hatibe önce dönüp birlikte yol yürüdükleri yoldaşlarına bir bakmalarını öneririm, bu belki de kendilerine bir öz eleştiri yapma fırsatını sunacaktır.

Bir başka soru vardı. Yine biraz önce de buna değindim aslında Hazine Maliye Bakanlığının 2022 yılı yeniden değerleme oranının yüzde 122,93 olarak belirlendiğini -Cumhurbaşkanımızın bu oranı yüzde 50 artırma ve azaltma yetkisi var- niçin kullanmadığıyla alakalı. Malumlarınız, 2023 yılında yapılacak güncellemede kullanılacak yeniden değerleme oranı 122,93 olarak ilan edildi ancak mevzuatımız hesaplanan yeniden değerleme oranının ilan edilmesi safhasında Sayın Cumhurbaşkanımıza hesaplanan orandan farklı bir oran ilan etme hususunda bir yetki vermemektedir, bu husus kanunla belirlenmektedir. Bu konuya yönelik bazı kanunlarda Cumhurbaşkanımıza ilan edilen yeniden değerleme oranına göre hesaplanan tutarların farklı şekilde uygulanabilmesi hususunda yetkiler verilmiştir. Dolayısıyla zamanı geldiğinde kamu mali disiplini de dikkate alınarak Sayın Cumhurbaşkanımıza verilen yetkiler çerçevesinde Cumhurbaşkanımızca ve teknik anlamda Hazine ve Maliye Bakanlığımızca bu hususlar değerlendirilecek, kamuoyuna açıklanacaktır.

Bir başka soru vardı, Cumhurbaşkanlığının kaç tane uçağı olduğuyla alakalı, bunu da açıklamadığımızla alakalı. Yok, burada bizim bir sorunumuz yok, bunu rahatlıkla açıklayabiliriz, zaten bu bir sır da değil. Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanlığı envanterine kayıtlı 8 uçak mevcuttur. Biraz önce de ifade ettim, bu bir sır değildir, bu uçaklar Sayın Cumhurbaşkanımızın ve yine tüm kabine üyelerinin ve üst devlet görevlilerinin önemli işlerinde kullanılmaktadır yani sadece devlet işlerinde kullanılmaktadır.

Yine, politika kurullarına ödemelerle ilgili bir soru vardı. Burada da politika kurulları 1 no.lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 35'inci maddesinde düzenlenmiştir ve bugüne kadar burada görevli arkadaşların hiçbirisine de herhangi bir ödeme yapılmamıştır.

Bir başka soru vardı yine soru önergeleriyle ilgili. Soru önergelerine dair soru önergesi cevaplarının yüzde 14'e kadar düştüğüyle alakalıydı; şahsıma yönelik de burada ifadeler oldu. Bu dönemde yine bizim toplamda yazılı soru önergelerine cevap verme oranımız -şahsım için söylüyorum- yüzde 73,20'dir yani yaklaşık 9 bin soru önergesi yöneltilmiştir şahsıma, Cumhurbaşkanlığı Yardımcılığına, biz bunun yüzde 73,20'sine cevap vermiş durumdayız. Genelde cevap verilmediğiyle alakalı, hani tüm bakanlıklarla ilgili bazı rakamlar paylaşıldı, sadece birkaçını ben de paylaşayım müsaadenizle. Aile Sosyal Hizmetler Bakanlığımız yüzde 100'üne cevap vermiş durumda. Yine Çalışma Sosyal Güvenlik Bakanlığı yüzde 84, Çevre Şehircilik yüzde 95, Dışişleri yüzde 94...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Anayasal süresi içinde verilmiyor.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – ...Gençlik ve Spor yüzde 95 ve devam ediyor, Hazine yaklaşık yüzde 83...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Hayır, yalana sarılmanın ne lüzumu var?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Millî Savunma yüzde 93...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Anayasal süresi içinde...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, sunumumuzu tamamlayalım, herkes görüşünü ifade etti.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Ben size müdahil olmadım.

MSB yüzde 93, İçişleri ile Ulaştırma yüzde 96...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sekiz ay sonra cevap verildi.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Özel, tamam, ifade ettiniz şeyinizi...

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Ticaret yüzde 82, Tarım yüzde 82 ve devam ediyor. Hükümet olarak da ortalamamız, kabine olarak da ortalamamız yaklaşık yüzde 66'dır.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Yalan!

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bir tamamlasın, tamamlasın.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Yalan! Yalan!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Meclis Başkanlığından alabilirsiniz. Biz yalan söylemeyiz, siz kendinizi sorgulayabilirsiniz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, rica ediyorum, gayet iyi geldik bu noktaya kadar. Rica ediyorum, birbirimizi itham etmeyelim, farklı tanımlamalar olabilir, farklı esaslar, referanslar alınabilir.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, farklı tanımlamalar değil.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Şimdi yalan...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Hayır, doğru değil diyoruz.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Millî İstihbarat Teşkilatıyla ilgili başka bir soru vardı, “web” sayfasında Cumhurbaşkanlığına bağlı olduğu gözükmemekte diye. MİT Başkanlığı 2937 sayılı Devlet İstihbarat Hizmetleri ve Millî İstihbarat Teşkilatı Kanunu uyarınca doğrudan Sayın Cumhurbaşkanlığına bağlı olup bu husus “web” sitesinde açıkça yer almaktadır.

Bir başka soru vardı, yine, Türkiye’nin en büyük olaylarından biri İstiklal Caddesi patlaması ve bununla alakalı yine MİT’in eleştirilmesiyle alakalı idi. Burada İstanbul Beyoğlu İstiklal Caddesi’ndeki 13 Kasım 2022’de gerçekleştirilen eyleme ilişkin eylemcilerin ve bağlantılı şahısların tespiti tüm istihbarat ve güvenlik birimlerimizin çalışmaları sonucu çok hızlı bir şekilde gerçekleştirilmiştir, sonuçlandırılmıştır. Millî İstihbarat Teşkilatı tüm eylem emareleri ve saldırılarına dair teknik ve saha istihbaratı tespitlerini ivedilikle ilgili birimleriyle paylaşarak birçok eylemin önlenmesine katkı sağlamaktadır.

Yine, bir başka soru vardı MİT’le ilgili. “MİT bir iç teşkilat olarak kullanılmaktadır. Ahmet Tarkan Mumcuoğlu, Necip Hablemitoğlu’nun failidir. Bu cinayetten sonra MİT Mumcuoğlu’nu korumuştur. Neden? Savcılıkta ifade vermesinin engellenmesinin sebebi nedir?” diye. Ahmet Tarkan Mumcuoğlu’nun ifade vermesinin veya hakkında soruşturma yürütülmesinin engellenmesi söz konusu değildir. Kaldı ki olay tarihinde adı geçen Teşkilatla da bir ilişkisi bulunmamaktadır.

Yine, bir başka soru vardı. “KHK’lı ve FETÖ şüpheli olan Yusuf Bilge Tunç ve Ayhan Oran isimli şahıslardan haber alınamamaktadır. Kaçırıldığı şüphesi kuvvetlidir. Önceki yıllarda da sorulmasına rağmen cevap alınamamıştır.” Yine, Ayten Öztürk’le ilgili de benzer bir ithamda bulunulmuştu. MİT Başkanlığı görev ve faaliyetlerini -biraz önce de ifade ettim- 2937 sayılı Devlet İstihbarat Hizmetleri ve Millî İstihbarat Teşkilatı Kanunu’yla belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde yürütmektedir. Daha önce de defalarca belirtildiği üzere, devletin kanunla belirlenen çerçeve dışında faaliyet yürütmesi söz konusu değildir, söz konusu olamaz.

Yine, Sayın Paylan’ın gündeme getirdiği şahsına yönelik tehdide dair aslında soru niteliğinde bir konu vardı. Bununla alakalı her bir vatandaşımızın can güvenliğini tesis etmek üzere tüm güvenlik birimlerimiz canla, başla çalışmaktadır. Sayın Paylan’ın şahsıyla ilgili olarak iletmış olduğu husus da güvenlik birimlerimizce titizlikle incelenip değerlendirilmektedir. Konunun hassasiyeti ve önemine binaen konuyla ilgili gelişecek somut, güncel, yakın tehlike emarelerinin de gecikmeksizin kamu, yine gecikmeksizin güvenlik birimlerimizle paylaşılması önemlidir. Güvenlik birimlerimiz kendilerine iletilen bu hususları titizlikle takip etmektedir, takip edeceklerdir.

Yine, Millî Güvenlik Kuruluyla ilgili bugünkü hâliyle “Bir 12 Eylül tasarımıdır, amacı toplumu totaliter bir sisteme tabi kılmaktır.” şeklinde bir eleştiri oldu. Millî Güvenlik Kurulu 1961 Anayasası’yla anayasal bir kuruluş olma özelliği kazanmıştır.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Süreniz bitmiştir. Son cevap olabilir mi Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcım?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Dünyada Amerika Birleşik Devletleri, Almanya, Fransa gibi pek çok demokratik ülkede anayasa veya yasalarla teşkil edilmiş Millî Güvenlik Kurulu Konseyi ve benzeri kuruluşlar mevcuttur. Özetle, demokratik ülkelerde Millî Güvenlik Kurulu benzeri kuruluşlar demokratik toplum düzeninin korunmasına önemli katkılarda bulunmaktadır.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyorum.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Müsaade ederseniz teşekkürle bitireyim Sayın Başkanım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bir zahmet.

Buyurun, lütfen.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Geriye kalanı yazılı olarak bildireceğim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Yazılı olarak alalım.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Sayın Başkan, değerli üyeler; 2023 yılı bütçesine yönelik olarak bugün gerçekleştirdiğimiz görüşmede şahsıma ayrılan süre içerisinde merkezi yönetim bütçesine ilişkin temel hususla, Cumhurbaşkanlığı ve bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlar bütçeleri ve faaliyetleri başta olmak üzere sayın milletvekillerimizce ifade edilen hususları mümkün olduğunca cevaplamaya gayret ettim. Bütçe çalışmalarımız boyunca sağladığı perspektif, liderlik ve destekleri dolayısıyla Sayın Cumhurbaşkanımıza, yapısal reformları fikir birliği içinde hayata geçirdiğimiz Cumhur İttifakı'na, bütçe çalışmalarını yürüten Strateji ve Bütçe Başkanlığımıza, bütçe teklifinin oluşmasında katkıda bulunan Hazine ve Maliye Bakanlığı başta olmak üzere tüm bakanlıklarımıza, Cumhurbaşkanlığı bağlı, ilgili, ilişkili kurumlarımıza, görüş ve önerileriyle katkı veren tüm meslek örgütleri ve sivil toplum kuruluşlarına teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, şahsınıza ve Divan üyelerine, değerli Komisyon üyelerimize, stenograflarımıza ve burada lojistik destek dâhil, yemek, çay, su, her türlü hizmeti veren tüm arkadaşlarımıza teşekkürlerimi iletiyorum.

2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ve 2021 Mali Yılı Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin ülkemize ve milletimize hayırlı olmasını diliyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyorum.

Ben de bir teşekkürde bulunmak istiyorum.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, teşekkür faslından önce söz talebim var.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bir saniye, genel teşekkür değil; bu yazılı sorularımıza cevap noktasında Komisyonumuz ile Cumhurbaşkanlığı Yardımcımızın çok yakın bir çalışması var, ben ona teşekkür etmek istiyorum ve şunu hatırlatmak istiyorum: Genel Kurulda bütçe görüşmeleri başlamadan tüm bakanlıklarımızdan yazılı cevapları alabilirsek Sayın Cumhurbaşkanlığı Yardımcım, ilgili arkadaşlarımıza iletebilirsek çok memnun oluruz. Bugüne kadar çok büyük desteğinizi gördük, onun için ayrıca çok çok teşekkür ediyorum; önümüzdeki süreçte de inşallah aynı desteği görürüz sizden.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Memnuniyetle Sayın Başkanım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun Sayın Özel.

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

8.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Cumhurbaşkanlığı Yardımcısı Fuat Oktay'ın bütçe görüşmelerinin soru-cevap bölümünde yaptığı konuşmasında geçen bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Öncelikle şunu söyleyeyim: 17 tane bakanlık var, muhalefet olarak elbette en kötü yanıtlayanlarını söyleyeceğim ve bunu eleştireceğim ancak iktidar olarak şu kelime oyununa kaçmak gerçekten ihtiyaçları olduğu bir durum değil. Hem en iyi yanıtlayan birkaç taneyi söylüyor hem de süresi içinde yanıtlama -ki bununla çok övündünüz diye üstünde duruyorum- oranını değil, önünde sonunda

yanıtlanmış... Güncel konuda soru sorulmuş; dokuz ay sonra, on ay sonra yasak savmak için link içeren cevaplar atıyorlar. Hulusi Akar'ın süresi içinde yüzde 4,8; Süleyman Soylu'nun 2,7; Fahrettin Koca'nın 1,2...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum, tutanaklara geçirdiniz fikrinizi.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Hayır, bir dakika; öyle bir şey yok. Bir dakika, Sayın Başkan... (AK PARTİ ve MHP sıralarından gürültüler)

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Böyle bir usul yok ya!

ŞİRİN ÜNAL (İstanbul) – Bu usul nereden çıktı Başkanım?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Hayır, birkaç husus var söyleyeceğim.

Arkadaşlar, bakın, isterseniz şunu yaparız: Maddelere geçince maddelerde söz hakkını beşer dakika olarak kullanırım o zaman. Böyle bir şey olur mu ya! (AK PARTİ ve MHP sıralarından gürültüler)

İBRAHİM AYDIN (Antalya) – Kullan, kullan!

ŞİRİN ÜNAL (İstanbul) – Burası Dingo'nun ahırını mı!

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bir dakika, bir dakika, bir durun.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bir dakika, tamamlasın Sayın Özel.

Buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bir: Her maddede konuşurum beş dakika, sabaha kadar beklersiniz burada. Böyle bir şey yok.

ŞİRİN ÜNAL (İstanbul) – Bekleriz, sen de beklersin.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Özel, tamamlayın.

Buyurun.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Tehdit mi ediyorsun? Sabaha kadar konuş!

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Tehdit ediyorsun!

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Tehdit falan etmiyorum Mustafa Bey, tehdit edecek olsam senin gibi tehditle taraf değiştiren tarafta olurum.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Hadi oradan!

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Bekletme, bekletme...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bir dur bakalım sen ya, bir durun.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Sabahtan beri sana sabrediyoruz ya!

CAVİT ARI (Antalya) – Yaşar, bir haddini bil be, sus ya!

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, tamamlasın sözünü.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, ikinci husus şu: Sabahtan beri ben herkesi dinledim; iktidar, muhalefet... Gayet düzgün bir dil; sataşma yok, kavga yok, hakaret yok, bilmem ne yok. Şimdi son söz size verilecek, zaten eleştirilerde kamera yok, cevabında kamera var gibi bir durum; bunda da ben sizi eleştirmedim, hatta sizi yücelttim, “Bence böyle bir şeye ihtiyacı yok.” dedim, siz oradan üstünüze alınmışsınız.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bu, Komisyonumuzla ilgili bir durum.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bakın, üstüne şöyle bir şey asla söylenmez: “Biz, muhalefetin aksine, kadına karşı şiddeti polemik malzemesi yapmayız.” Bakın, siz bu heyete saygılı olmak durumundasınız konumunuz gereği.

“6’lı masa noktayla, virgülle uğraşıyor.” diyorsunuz. Ya, sizin ne haddinize? Burada Cumhuriyet’in bilmem ne toplantısını eleştiren var mı? Eleştirirsek ya Kalaycı çıkar ya bugünkü sayın sözcü çıkar, cevap verir. Siz burada ya birilerinden rol çalma peşindesiniz ya kameraları karşısında münhasıran bulmanın -tırnak içinde söylüyorum- siyasi şımarıklığı içindesiniz.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Bu nasıl bir tabir ya!

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Biz, bize oy veren seçmene olan yükümlülüğümüzle, bakın, bir atanmış olarak seçilmişlerin bulunduğu bir heyetteki bu özensiz dilinizi kınıyoruz ve aynen size iade ediyoruz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Özel, rica ediyorum...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Dua edin, Genel Kurul salonundaki gibi sizi salondan çıkarttırmayayım. Aklınızı başınıza toplayın, haddiniz değildir bu.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Hadi oradan!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Sayın Başkan...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bir saniye, size de söz vereceğim.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Senin itiraz etmen lazım buna.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Tehdit dilini bırak artık ya!

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bir saniye...

Değerli arkadaşlar, bir defa şunu söyleyeyim...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Tehdit dilini bırakın, düzgün konuşmasını bilmiyor musunuz?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Yaşar Bey, bir saniye, ben bir iki şey söyleyeyim sonra Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcımız arzu ederse ona da söz vereceğim çünkü çok ağır sözler ifade edildi.

Değerli arkadaşlar, biz yasamanın, yasama mensuplarıyız. Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcımız da Türkiye Cumhuriyeti devletinin Cumhurbaşkanı Yardımcısı ve seçilmiş, toplumun seçilmiş Cumhurbaşkanı atadığı Cumhurbaşkanı Yardımcısı.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Özenli bir dil kullansın milletvekillerine karşı.

NAZİR CİHANGİR İSLAM (İstanbul) – Burası Meclis, burası Meclis.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bir dakika...

Elbette yürütme yasamaya saygı gösterecek ama yasama da yürütmeye saygı gösterecek.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Biz nasıl konuştuk?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Kuvvetler ayrılığı, kuvvetler kopukluğu, kuvvetler çatışması demek değil. Kuvvetler ayrılığı herkesin kendi işini yapması demek, kendi işine, yetkilerine yoğunlaşması demek. Böyle bir çatışma konusu hâline getirmek kuvvetleri doğru bir yaklaşım değil.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Terbiyeli olacak, milletvekilleri var burada.

NAZİR CİHANGİR İSLAM (İstanbul) – Başkan, biz ne yaptık, ne söyledik; onu söyle.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – İfadelere bak!

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, şimdi, oylamalara geçeceğiz, önergelerimiz var.

Sayın Oktay...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Olmaz efendim, olmaz. Bakın, bu iş olmaz böyle. Milletvekillerine saygısızlık yapmaya gelemezsin. Lafa bak!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Sen de. Senin de Cumhurbaşkanı Yardımcısına saygısızlık yapma hakkın yok.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Yanlış, sen itiraz etsen...

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Senin de Cumhurbaşkanı Yardımcısına saygısızlık etme hakkın yok.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli hazırun...

Tamamlayalım oylamalarımızı. Bir söz talebiniz var mı Sayın Oktay?

Buyurun.

9.- Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Sayın Başkan, biz yürütme olarak sürekli Komisyonunuza da Meclise de son derece saygılıyız ve kullandığımız dile de son derece dikkatliyiz, dikkat ediyoruz.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – İfadelere bak!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Sabahtan beri tüm eleştirileri dinliyoruz, hep böyle oluyor zaten. Akşama kadar konuşulup neler konuşulduğu unutulduğu için cevap verildiğinde ağırlarına gidiyor.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Hayır, çok acayip laflar ediyorsunuz.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Şimdi, bir, siyasi şımarıklık sözünü aynen iade ediyorum.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) - Sensin siyasi şımarık!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Sensin şımarık! Sensin şımarık!

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Terbiyeli olacaksın, milletvekilleri var burada.

(Gürültüler)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, rica ediyorum.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – İki, biz size...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Lütfen, rica ediyorum.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Ben sana eğer saygılıysam sen de yürütmeye, yürütmenin temsilcisine, burada, Cumhurbaşkanı Yardımcısına saygılı olmak zorundasın.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bu heyete karşı terbiyeli olacaksın!

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Rica ediyorum. Ama böyle şey olur mu?

Rica ediyorum, bak, ne kadar iyi ulaştık bu noktaya kadar.

Tamamlayım lütfen.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Burada herkes haddini bilmek zorunda.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) - Sen kimsin! Terbiyeli olacaksın!

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, kıfayetimüzakere...

(Gürültüler)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, rica ediyorum. Bakın, çok iyi geldik, nitelikli bir tartışma oldu, böyle tamamlamamalıyız bu tartışmaları. Rica ediyorum, rica ediyorum...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) - Hadsiz adam! Böyle şey olur mu ya!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Sen kimsin ya!

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) - Hadsiz adam! Bu lafları nasıl edersin ya!

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Hadsiz sensin!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Sen kimsin! Ben kimim, sen kimsin?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – İsmail Bey, buyurun.

(Gürültüler)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bir saniye arkadaşlar, İsmail Bey'e söz verdim, İYİ Parti Grup Başkanı İsmail Bey'e söz verdim.

Buyurun.

10.- Bursa Milletvekili İsmail Tatlıoğlu'nun, partili Cumhurbaşkanlığı sistemine ilişkin açıklaması

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Sayın Başkan, şimdi, bu ve benzeri yaşadıklarımızın sebebi şu: Türkiye'de bir partili Cumhurbaşkanlığı sistemine geçiyoruz ama bununla ilgili hiçbir değişiklik yapmıyoruz. Anlıyorum ki ben bu değişikliği yapanlar dönüş yollarını açık bırakıyorlar. Partili Cumhurbaşkanlığı sisteminde parlamenter sisteme uygun bir müzakere süreci neden devam ediyor. Bu böyle olmaz ki, sorun bu. Burada bir heyet var, görevleri var; burada da bir heyet var, buradaki heyeti daha önceki siyasal sorumlulukları olan heyet yerine koyduğunuzda bunlar olur ve onlar öyle davranıyorlar. Dolayısıyla buradaki temel sorun, bu sistemi kurgulayanların... Sayın Oktay, bakın, bununla ilgili hiçbir işlem yapmadınız, hiç, Nasreddin Hoca'nın türbesi gibi. O nedenle bu sorunlar hepimizi rahatsız ediyor.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Sistem eleştirisi yapıyorsunuz.

Sağ olun.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Bir dakika, bir dakika bitireyim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – En son Cemal Bey'e de söz vereceğim, tamamlayacağım. Çalışmalarımızı sürdürmek zorundayız.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sen eleştir ben ağzımı açmayacağım, bana bu lafları edemez kardeşim.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Bakın, Sayın Oktay... Bitireyim.

Bakın, efendim, bakın, buradan Genel Kurula gidecek. Size lütfen rica ediyorum. Sayın Bakanların milletvekillerine davranışlarını görün, inanın, normal milletvekili, Parlamento döneminde AK PARTİ'li sözcüler öyle hakaret etmediler. Lütfen... Bunun sorumluluğu bu kurguda.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ederim.

İsmail Bey...

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Bir şeyi değiştiriyoruz, aracı değiştiriyoruz, yolu değiştirmiyoruz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Cemal Bey'e en son söz verip kifayetimizakere diyorum. alışmalara devam etmek zorundayız.

Buyurun Cemal Bey.

11.- Giresun Milletvekili Cemal Öztürk'ün, Manisa Milletvekili Özgür Özel ve Bursa Milletvekili İsmail Tatlıoğlu'nun yaptıkları açıklamalarında geçen bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Değerli Başkanım, değerli arkadaşlar; sürecin sonuna geldik. Bakın, tam bir aydır müzakere ediyoruz.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Özgür dile, ben laflarımı geri alayım, çık özür dile!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Ne özrü...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – 17 Bakanlık ve Cumhurbaşkanlığı bütçesini görüştük.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Çık, özür dile!

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Sizin de dikkatinizi çekmiştir.

(Gürültüler)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, ikili diyalog usulümüz yok. Rica ediyorum...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Sizin de dikkatinizi çekmiştir. Ya, Özgür Bey...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Cemal Bey'e söz verdim. Cemal Bey'i dinleyelim. Rica ediyorum.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Özgür Bey, Özgür Bey, lütfen kendinize gelin ya.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Cemal Bey'e söz verdim, lütfen...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Ya, rica ediyorum bak. Siz yokken bu tartışmalar bu kadar alevlenmiyor. Burası Genel Kurul değil, bak, Plan-Bütçe Komisyonunun bir mehabeti var, gerçekten arkadaşlar bunu biliyorlar.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Genel Kurulun da var, yok mu?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Elbette var ama orada kameralar açık olduğu için biraz daha hararetli oluyor. Hani, bir laf var ki sonuna geldik.

YÜKSEL MANSUR KILINÇ (İstanbul) – Kameraları açtırdınız, hararetli hâle getirdiniz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Rica ediyorum, müdahale etmeyin hatibe.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Sizin kullanmış olduğunuz “yalan” ifadesine farkındaysanız ben “Bu, şık değil.” dedim. “Doğru değil.” diyebilirdiniz.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Defalarca “Doğru değil.” dedim.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Tamam.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bir saniye... Bitirsin Cemal Bey, bitirsin.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Arkadaşlar, bakın, birbirimizi incitmeyelim. Siz Grup Başkan Vekilisiniz, yılların tecrübeli bir insanısınız. İsmail Bey'e katılıyorum, biz 2017'de Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçtik ama bunu tamamlayıcı olması gereken, özellikle İç Tüzük değişmedi. Teamüller geliştiriyoruz, her gün yeni şeyler öğreniyoruz. Dediğiniz doğru olabilir. “Gelin, Anayasa değiştirelim.” diyoruz. Yaklaşmıyorsunuz. “İç Tüzük'ü değiştirelim.” diyoruz. Diyorsunuz ki: “Kim değiştirecek?” Yaklaşmıyorsunuz.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Yok öyle bir şey.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – İsmail Bey, size bilhassa hitap etmek istiyorum: Yeni sisteme uygun...

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – EStağfurullah.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Yeni sisteme uygun, değişmesi gereken, başta İç Tüzük olmak üzere, gelin...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Arkadaşlar, derinleştiremeyiz bu tartışmaları, bir yerde noktalayalım, rica ediyorum. Oylamalara geçmemiz gerekiyor.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Bu dönem bitti artık, gelecek dönemdeki kolaylıklar için İç Tüzük’ü değiştirelim; bu kadar kolay.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Yukarıda tartışabilirsiniz, gruplarda tartışabilirsiniz.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Bir de lütfen, birbirimize tahammül edelim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyorum.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Bütçemizin hayırlı olmasını diliyorum.

Teşekkür ediyorum.

II.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/286) ve 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/285) ile Sayıştay tezkereleri (Devam)

a)Cumhurbaşkanlığı (Devam)

b)Millî İstihbarat Teşkilatı (Devam)

c)Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği (Devam)

ç)Diyanet İşleri Başkanlığı (Devam)

d) Devlet Arşivleri Başkanlığı (Devam)

e)Millî Saraylar İdaresi Başkanlığı (Devam)

f)Strateji ve Bütçe Başkanlığı (Devam)

g)İletişim Başkanlığı (Devam)

ğ)Savunma Sanayii Başkanlığı (Devam)

h)Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu (Devam)

ı)Yatırım Ofisi Başkanlığı (Devam)

i) Dijital Dönüşüm Ofisi Başkanlığı (Devam)

j) Finans Ofisi Başkanlığı (Devam)

k) İnsan Kaynakları Ofisi Başkanlığı (Devam)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Şimdi görüş, eleştiri ve sorulara cevap verildi.

Bütçe, kesin hesap ve Sayıştay raporları üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi oylamalara geçiyoruz.

Sırasıyla bütçe ve kesin hesapları okutuyorum:

Cumhurbaşkanlığının bütçesini okutuyorum:

(Cumhurbaşkanlığının 2023 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Kesin hesabını okutuyorum:

(Cumhurbaşkanlığının 2021 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Millî İstihbarat Teşkilatı Başkanlığının bütçesini okutuyorum:

(Millî İstihbarat Teşkilatı Başkanlığının 2023 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Kesin hesabını okutuyorum:

(Milli İstihbarat Teşkilatı Başkanlığının 2021 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliğinin bütçesini okutuyorum:

(Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliğinin 2023 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Kesin hesabını okutuyorum:

(Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliğinin 2021 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Diyanet İşleri Başkanlığının bütçesini okutuyorum:

(Diyanet İşleri Başkanlığının 2023 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Kesin hesabını okutuyorum:

(Diyanet İşleri Başkanlığının 2021 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Devlet Arşivleri Başkanlığının bütçesini okutuyorum:

(Devlet Arşivleri Başkanlığının 2023 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Kesin hesabını okutuyorum:

(Devlet Arşivleri Başkanlığının 2021 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Milli Saraylar İdaresi Başkanlığının bütçesini okutuyorum:

(Milli Saraylar İdaresi Başkanlığının 2023 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Kesin hesabını okutuyorum:

(Milli Saraylar İdaresi Başkanlığının 2021 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Strateji ve Bütçe Başkanlığının bütçesini okutuyorum:

(Strateji ve Bütçe Başkanlığının 2023 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Kesin hesabını okutuyorum:

(Strateji ve Bütçe Başkanlığının 2021 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – İletişim Başkanlığının bütçesini okutuyorum:

(İletişim Başkanlığının 2023 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Kesin hesabını okutuyorum:

(İletişim Başkanlığının 2021 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Savunma Sanayii Başkanlığının bütçesini okutuyorum:

(Savunma Sanayii Başkanlığının 2023 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Savunma Sanayii Başkanlığının kesin hesabını okutuyorum:

(Savunma Sanayii Başkanlığının 2021 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, böylece gündemimizdeki bütçe ve kesin

hesaplar kabul edilmiştir; hayırlı uğurlu olsun.

Katkıda bulunan bütün arkadaşlara teşekkür ediyorum.

Bütçe ve kesin hesabın maddelerine geçmeden önce on beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati:21.06

ÜÇÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 21.23****BAŞKAN: Cevdet YILMAZ (Bingöl)****BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)****SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)****KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)**

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, 24’üncü Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

2.- 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/286) (Gelir bütçesi, Maddeler)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Gündemimizde yer aldığı üzere 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi’nin maddelerinin görüşmelerine geçiyoruz.

Sayın Hazine ve Maliye Bakanımız ekibiyle birlikte burada. Bundan sonraki bölümde bu şekilde devam edeceğiz. Kendisine ve ekibine Başkanlık Divanı adına hoş geldiniz diyorum.

Bütçe teklifi toplam 16 maddeden oluşmaktadır. Hatırlanacağı üzere teklifin “Gider” başlıklı 1’inci ve “Gelir ve finansman” başlıklı 2’nci maddeleri Komisyonumuzun 26 Ekim 2022 tarihli 5’inci Birleşiminde okunmuştu.

Şimdi, 1’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Değerli milletvekilleri, 2023 yılı gelir bütçesinin bağlı olduğu 2’nci maddeye geçiyoruz.

2023 yılı gelir bütçesini okutuyorum:

KODLAR	AÇIKLAMA	2022 YILI BÜTÇE GELİRİ
01	VERGİ GELİRLERİ	3.673.735.478.000
03	TEŞEBBÜS VE MÜLKİYET GELİRLERİ	141.968.689.000
04	ALINAN BAĞIŞ VE YARDIMLAR İLE ÖZEL	40.833.163.000
05	GELİRLER	373.296.151.000
06	DİĞER GELİRLER	16.018.531.000
08	SERMAYE GELİRLERİ	2.814.258.000
	ALACAKLARDAN TAHSİLAT	4.248.666.270.000
	TOPLAM BÜTÇE GELİRLERİ	486.226.462.000
09	RED VE İADELER	3.762.439.808.000
	NET BÜTÇE GELİRLERİ	

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Gelir bütçesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2’nci maddeyi kabul edilen gelir bütçesiyle birlikte oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Değerli arkadaşlar, yazılı olarak bütün maddeler dağıtıldığı için burada maddeleri okutup zamanınızı almak yerine maddeleri görüşmeye açıp daha sonra oylarınıza sunacağım.

1 ve 2’nci maddeyi oyladık, zaten bir aydır bu 1 ve 2’nci maddeyle ilgili müzakereler yapıyorduk, oylamış olduk.

Denge

MADDE 3- (1) 1 inci maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen ödenekler toplamı ile 2 nci maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan tahmini gelirler toplamı arasındaki fark, net borçlanma ile karşılanır.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – 3’üncü madde dengeye ilişkin maddedir.

3’üncü maddeyi görüş ve müzakerelere açıyorum, talepte bulunan arkadaşlarımıza söz vereceğim.

3’üncü maddeyle ilgili söz talebi var mıdır arkadaşlar? Yok.

3’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

Bütçe Düzenine ve Uygulamasına İlişkin Hükümler

Bağlı cetveller

MADDE 4- (1) Bu Kanuna bağlı cetveller aşağıda gösterilmiştir:

- a) 1 inci madde ile verilen ödeneklerin dağılımı (A)
 - b) Merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri tarafından ilgili mevzuata göre tahsiline devam olunacak gelirler (B)
 - c) Merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin gelirlerine dayanak teşkil eden temel hükümler (C)
 - ç) Bazı ödeneklerin kullanımına ve harcamalara ilişkin esaslar (E)
 - d) 5018 sayılı Kanuna ekli (II) ve (III) sayılı cetvellerde yer alan idare ve kurumların nakit imkânları ile bu imkânlardan harcanması öngörülen tutarlar (F)
 - e) 10/2/1954 tarihli ve 6245 sayılı Harcırah Kanunu hükümleri uyarınca verilecek gündelik ve tazminat tutarları (H)
 - f) Çeşitli kanun ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerine göre bütçe kanununda gösterilmesi gereken parasal sınırlar (İ)
 - g) Ek ders, konferans ve fazla çalışma ücretleri ile diğer ücret ödemelerinin tutarları (K)
 - ğ) 11/8/1982 tarihli ve 2698 sayılı Millî Eğitim Bakanlığı Okul Pansiyonları Kanununun 3 üncü maddesi gereğince Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yönetilen okul pansiyonlarının öğrencilerinden alınacak pansiyon ücretleri (M)
 - h) 7/6/1939 tarihli ve 3634 sayılı Millî Müdafaa Mükellefiyeti Kanunu uyarınca millî müdafaa mükellefiyeti yoluyla alınacak hayvanların alım değerleri (O)
 - ı) 3634 sayılı Kanun uyarınca millî müdafaa mükellefiyeti yoluyla alınacak motorlu taşıtların ortalama alım değerleri ile günlük kira bedelleri (P)
 - i) 5018 sayılı Kanuna ekli (I), (II) ve (III) sayılı cetvellerde yer alan kamu idarelerinin yıl içinde edinebilecekleri taşıtların cinsi, adedi, hangi hizmette kullanılacağı ve kaynağı ile 5/1/1961 tarihli ve 237 sayılı Taşıt Kanununa tabi kurumların yıl içinde satın alacakları taşıtların azami satın alma bedelleri (T)
 - j) Kanunlar ve kararlarla bağlanmış vatani hizmet aylıkları (V)
- BAŞKAN – 4’üncü madde bağlı cetvellerle ilişkili bir madde.
- 4’üncü maddeyi müzakerelere açıyorum.

Söz talep eden arkadaşımız olursa söz vereceğim.

Bu madde üzerinde 8 adet önerge var.

1'inci önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin "Bağlı cetveller" başlıklı 4'üncü maddesinin (1) numaralı fıkrasına (C) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bendin ilavesini ve bent numaralarının ona göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

"Şehir Hastaneleri ve Diğer Kamu-Özel İş Birliği Projeleri ve Diğer Nedenlerle Verilen Hazine Garantilerinin Bütçe Yılına İzleyen 5 Yıl Boyunca Getireceği Yük Tahminini Gösterir Cetvel (D)"

Şehir Hastaneleri ve Diğer Kamu-Özel İş Birliği Projeleri ve Diğer Nedenlerle Verilen Hazine Garantilerinin Bütçe Yılına İzleyen 5 Yıl Boyunca Getireceği Yük Tahminini Gösterir Cetvel (D)

(Milyon TL)

Kurum	Harcamanın Bütçe Sınıflamasındaki Adı	2024	2025	2026	2027	2028
Sağlık Bak.	Hastanelerin hizmet alımı suretiyle sunduğu hizmetler (hizmet bedeli)	23.000	27.000	30.000	32.000	35.000
Sağlık Bak	Şehir Hastaneleri Yatırımlarının kullanım bedeli (kira bedeli)	37.269	36.819	40.000	45.000	50.000
Ulaştırma	Ulaştırma projelerine ilişkin trafik garantileri ve katkı ödemeleri	1.712	1.212	1.000	1.000	1.000
Karayolları Genel Müdürlüğü	Ulaştırma projelerine ilişkin trafik garantileri ve katkı ödemeleri	69.548	75.005	80.000	85.000	90.000
TOPLAM		131.529	140.036	151.000	163.000	176.000

Mehmet Bekaroğlu

Ankara

Süleyman Girgin

Muğla

Emine Gülizar Emecan

İstanbul

Cavit Arı

Antalya

Bülent Kuşoğlu

Ankara

Abdüllatif Şener

Konya

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Şehir hastaneleri ve diğer kamu-özel iş birliği projeleri ve diğer nedenlerle verilen hazine garantilerinin Türk kamu finansman yükü sorunu 2023 Yılı Merkezi Bütçe Kanun Teklifi'nin Komisyonunda görüşülmesi sırasında en çok tartışılan konulardan biri olmuştur.

Uzun süreli kamu-özel iş birliği projelerine ilişkin sözleşmeler sözleşmeyi imzalayan hükümetlerden sonra gelen birçok Hükümetin hem ulaştırma hem sağlık hem de kamu maliyesi alanındaki politika tercihlerini ipotek altına almakta, hatta tercih olanaklarını neredeyse tamamen ortadan kaldırmaktadır.

Kamu yatırımlarının dünyanın hemen bütün ülkelerinde bütçe olanaklarıyla yapılması esastır. Kamu yatırımlarının bütçe dışı yöntemlerle yapılması mali disipline ve bütçe prensiplerine aykırı kabul edilmektedir. Ülkemizde ilk olarak enerji ve ulaştırma alanlarında uygulamaya konulan kamu-özel iş birliği modellerinin AKP döneminde eğitim ve sağlığı da kapsayarak giderek yaygınlaştığı ve mali portesinin yükseldiği gözlenmektedir.

Öte yandan, AKP döneminde yap-işlet, yap-işlet-devret ve yap-kirala yöntemlerinin uygulandığı kamu-özel iş birliği modelinin kullanımının ilgili kanunda da yer alan, ileri teknoloji gerektiren veya hizmetin istisnai özelliklerinden kaynaklanan tercihlerin çok ötesine taşındığı ve âdeta belli sermaye gruplarına kaynak aktarım mekanizmaları olarak kullanıldığı görülmektedir.

Türkiye ekonomisinin bütçe açıkları verdiği hepimizin malumudur. Bu çerçevede, söz konusu altyapı yatırımlarının KÖİ modeli yerine bizzat kamu tarafından yapılması doğal olarak bütçe açığını artıracak ve bu kapsamda hazine daha fazla borçlanacaktır. Bununla birlikte, özellikle dış borçlar açısından hazinenin bizzat borçlanması ile KÖİ modeli çerçevesinde özel sektör tarafından borçlanması getireceği yükün ülke ekonomisi açısından karşılaştırılması uygun olacaktır. Hazinenin daha düşük faizlerle ve daha uzun vadelerle borçlanma imkânlarına sahip olduğu düşünüldüğünde bu konu büyük önem kazanmaktadır.

Diğer taraftan, kamu-özel iş birliği modeliyle yapılan yatırımlar geleceğe yönelik bir koşullu yükümlülük yaratmaktadır. Bu koşullu yükümlülük, KÖİ modeliyle yapılan yatırımlar için sözleşmelere konulan hazine garantisi imkânıyla ortaya çıkmış bulunmaktadır. Diğer bir ifadeyle, KÖİ modeliyle yapılan yatırımlarda işletme veya kira süresi içinde bazı koşullar olduğu zaman özel sektör dış borcu hazine tarafından yüklenilecektir. Bu durumun Türk mali sistemi üzerinde ciddi bir mali risk yaratacağı açıktır. Böyle bir durumda hazinenin borcu üstlenmesi ve kamu borcunun artabilecek olması nedeniyle hazinenin riski yükselecektir.

Şehir hastaneleri ve diğer kamu-özel iş birliği projeleri ve diğer nedenlerle verilen hazine garantilerinin bütçe yılını izleyen beş yıl boyunca getireceği yükün toplumca da bilinmesini sağlamak amacıyla bu tahmin cetvelinin ilgili yıllar merkezî bütçe kanunlarına eklenmesi için bu önerge verilmektedir.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

2'nci önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (1/286) esas numaralı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin 4'üncü maddesine bağlı (E) Cetvelinin 13'üncü sırasının son paragrafının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“Maliyeti 30.000.000 Türk Lirasının üzerinde olan projeler bölge kalkınma idareleri tarafından Yılı Programının Uygulanması, Koordinasyonu ve İzlenmesine Dair Karara uygun olarak Yatırım Programına müstakil proje olarak teklif edilir.”

İbrahim Aydemir

Erzurum

Uğur Aydemir

Manisa

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Gerekeceyi okutuyorum:

Gerekeçe:

Bilindiği üzere 2020 yılından itibaren olmak üzere yılı Bütçe Kanunu (E) cetvellerinde bölge kalkınma idarelerinin 10 milyon TL ve üzerinde maliyeti olan alt projelerinin müstakil proje olarak kabul edileceği belirtilmektedir. Ancak 2023-2025 Yatırım Programı Hazırlama Rehberi’nde yayımlanan deflatörlere göre bu tutar 2020 yılına göre yaklaşık 4 katına çıkmasına rağmen, 2023 Yılı Bütçe Kanunu taslağında 15 milyon TL olarak revize edilmiştir.

Mevcut durum ve proje maliyetlerindeki artışlar proje destek sürecinin sağlıklı ve gerçekçi şekilde yönetilebilmesi açısından bu sınırın artırılmasını kaçınılmaz kılmaktadır.

Bu nedenle, söz konusu taslakta yer alan müstakil proje alt sınırının en az 30 milyon TL olarak güncellenmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3’üncü önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi’ne bağlı (E) Cetvelinin (Bazı Ödeneklerin Kullanımına ve Harcamalara İlişkin Esaslar) 19 sıra no.lu açıklamada yer alan “d) Belediyelere ait itfaiye ve ambulans araçlarının kasko sigortası giderleri” cümlesinin “d) Belediyelere ait itfaiye, ambulans ve cenaze araçlarının kasko sigortası giderleri” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Cavit Arı	Abdüllatif Şener	Bülent Kuşoğlu
Antalya	Konya	Ankara
Süleyman Girgin	Mehmet Bekaroğlu	Emine Gülizar Emecan
Muğla	İstanbul	İstanbul

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Kuşoğlu, buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, bununla ilgili olarak geçmişte de yapıldı, Sayın Strateji ve Bütçe Başkanımızla da görüştüm fakat bu sadece araçlara yönelik değil, araçları kullananlar da bundan çok rahatsız oluyor, zarar görüyor. Yani uzun yola mesela, Ankara’dan ya da İstanbul’dan, birçok şehirden cenaze götürüyorlar şehirler arası yollarda ve kaza yapabiliyorlar gidişte, dönüşte. Bunlarda o şoförler önemli ölçüde zarar görüyor, sıkıntı oluyor her hâlükârda. Onun için kasko yapılması da gerekiyor gibi düşünülmüş. Özellikle belediyelerden geldiği için biz bu teklifi yaptık; böyle bir ihtiyaç olduğunu belirlediler, biz de uygun gördük. Eğer bir mahzuru yoksa bunun kabul edilmesi uygun olur diye düşünüyoruz. Tüm belediyeler için Belediyeler Birliğinin de uygun gördüğü bir konuydu bu.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bir açıklama yapmak istiyor musunuz?

Buyurun Sayın Bakan.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Sadece cenaze araçları, değil mi Sayın Vekilim?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Evet, evet Sayın Bakanım.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Olur.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – İtfaiye, ambulans, cenaze araçları ama uygun...

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Onlar gitmiyor çünkü bir tek cenaze araçları gidiyor, bütün belediyeler aynı şeyi yapıyor.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Evet, özellikle cenaze araçları gidiyor.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Cenaze araçlarıyla sınırlı olmak kaydıyla olmasını...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – O zaman önergede bir tadilat yapıp tekrar bir önerge verilebilirse bu arada.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Olur, olur, hayhay.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederiz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Peki, biz diğer önergeleri tartışırken bu önergede bir tadilat yapabiliyorsanız...

Evet, müteakip önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin 4'üncü maddesine bağlı (E) işaretli cetvele aşağıdaki sıranın eklenmesini arz ve teklif ederiz.

MADDE - "Sosyal Güvenlik Kurumunca 5510 sayılı Kanun ve ilgili mevzuat uyarınca gelir ve aylık ödemesi yapılanlara 2023 yılının Ocak, Şubat Ekim, Kasım, Aralık aylarında herhangi bir vergi ve kesintiye tabi tutulmadan 2.000 TL aylık yakacak yardımı ödenir. Bu giderler Strateji ve Bütçe Başkanlığının 99-41.32-01-09.06 tertibinde yer alan ödenekten karşılanır. Uygulamaya ilişkin usul ve esaslar Hazine ve Maliye Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Strateji ve Bütçe Başkanlığınca müştereken belirlenir."

Cavit Arı

Abdüllatif Şener

Bülent Kuşoğlu

Antalya

Konya

Ankara

Süleyman Girgin

Mehmet Bekaroğlu

Emine Gülizar Emecan

Muğla

İstanbul

İstanbul

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Son dönemde doğal gaz ve akaryakıt fiyatlarındaki aşırı artışlar nedeniyle 2023 yılında kış dönemi boyunca emekli vatandaşların ısınma giderlerine bir ölçüde katkıda bulunmak amacıyla bu önerge verilmektedir.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Müteakip önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin 4'üncü maddesine bağlı (E) işaretli cetvele aşağıdaki fıkranın eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Madde - "Devlet memurlarına yılın Ekim ve Şubat ayları arasında aylık 2.000 TL tutarında yakacak yardımı verilir. Söz konusu tutardan herhangi bir nam altında olursa olsun vergi kesilmez. Devlet memurlarının ne şekilde yakacak yardımı ödeneğinden faydalanacakları ve bu yardımın

uygulanmasıyla ilgili esaslar Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından bir yönetmelik ile tespit olunur. Bu giderler Strateji ve Bütçe Başkanlığının 99-41.32-01-09.06 tertibinde yer alan ödenekten karşılanır. Uygulamaya ilişkin usul ve esaslar Hazine ve Maliye Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Strateji ve Bütçe Başkanlığınca müştereken belirlenir.”

Mehmet Bekaroğlu

Cavit Arı

Bülent Kuşoğlu

İstanbul

Antalya

Ankara

Süleyman Girgin

Abdüllatif Şener

Emine Gülizar Emecan

Muğla

Konya

İstanbul

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Son dönemde doğal gaz ve akaryakıt fiyatlarındaki aşırı artışlar nedeniyle 2023 yılı boyunca devlet memurlarının ısınma giderlerine bir ölçüde katkıda bulunmak amacıyla 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu’nda eski dönemde de var olan yakacak yardımı ödemesine yeniden işlerlik kazandırılmaktadır.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Müteakip önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 2023 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi’nin 4’üncü maddesine bağlı (E) işaretli cetvele aşağıdaki sıranın eklenmesini arz ve teklif ederiz.

“6/6/2002 tarihli ve 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanunu “Diğer İstisnalar” başlıklı 7’nci maddesinin uygulanması kapsamında çiftçilerin tarımsal üretimde kullandıkları ve 4760 sayılı Kanun’a ekli (1) sayılı listede yer alan malların teslimlerinde ortaya çıkan Özel tüketim vergisi ve katma değer vergisine ilişkin giderler Strateji ve Bütçe Başkanlığının 99-41.32-01-09.06 tertibinde yer alan ödenekten karşılanır. Uygulamaya ilişkin usul ve esaslar Strateji ve Bütçe Başkanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Tarım ve Orman Bakanlığınca müştereken belirlenir.”

Mehmet Bekaroğlu

Cavit Arı

Bülent Kuşoğlu

İstanbul

Antalya

Ankara

Süleyman Girgin

Abdüllatif Şener

Emine Gülizar Emecan

Muğla

Konya

İstanbul

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Son ekonomik koşullar köylümüzü güç durumda bıraktığından akaryakıt girdileri nedeniyle üstlenmiş oldukları verginin kendilerine iadelerinin sağlanması için bu önerge verilmektedir.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Müteakip önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 2023 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi’nin 4’üncü maddesine bağlı (E) işaretli cetvele aşağıdaki sıranın eklenmesini arz ve teklif ederiz.

“14/07/1965 tarih ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu kapsamında  ğretim sınıfına dahil  ğretmen unvanlı kadrolarda çalışanlara her yılın 24 Kasım günü, ilgili yılın Kasım ayı maaş tutarından az olmamak üzere  ğretmenler Günü ikramiyesi adı altında yapılacak  deme, Strateji ve Bütçe Başkanlığının 99-41.32-01-09.06 tertibinde yer alan ödenekten karşılanır. Uygulamaya ilişkin usul ve esaslar Strateji ve Bütçe Başkanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı ve Millî Eğitim Bakanlığınınca müştereken belirlenir.”

Mehmet Bekaroğlu

Cavit Arı

Bülent Kuşoğlu

 stanbul

Antalya

Ankara

Süleyman Girgin

Abdüllatif şener

Emine Gülizar Emecan

Muğla

Konya

 stanbul

BAşKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun Emine Hanım.

EM NE GÜLÜZAR EMECAN ( stanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, sizin de bildiğiniz üzere öğretmenlerimiz uzun yıllardır 4 ayrı statüde istihdam edilmekteler ve birbirlerinden farklı maaşlar almaktalar ve bu maaşlar arasında da yüksek oranda farklılıklar olmakta. Uzun yıllardır bu mağduriyet de giderilmedi. Aynı zamanda atamayı bekleyen birçok  ğretmenimiz var. Bugün yüz bin  ğretmen atamayı bekliyor. Öğretmenlerimiz bu kadar büyük sıkıntılar içerisindeyken en azından 24 Kasım  ğretmenler Günü’yle ilgili onlara bir jest yapalım ve onlara bir  ğretmenler Günü ikramiyesi verelim.

2 bin TL,  ğretmenler Günü’yle ilgili bu  nergemizin kabul edilmesini talep ediyoruz, en azından burada mağdur olan öğretmenlerimizin biraz yüzünü g ld relim.  nergemizi o yüzden kabul etmenizi bekliyoruz.

Teşekk rl r.

BAşKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Müteakip  nergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 2023 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi’nin 4’üncü maddesine bağlı (E) işaretili cetvele aşağıdaki sıranın eklenmesini arz ve teklif ederiz.

“31/05/2006 tarih ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu’nun ek 18. maddesinin birinci fıkrasında yer alan “1.100” ibaresinin “2.000” olarak değiştirilerek yapılacak olan Bayram ikramiyesi  demesi Strateji ve Bütçe Başkanlığının 99-41.32-01-09.06 tertibinde yer alan ödenekten karşılanır. Uygulamaya ilişkin usul ve esaslar Strateji ve Bütçe Başkanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı ve çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınınca müştereken belirlenir.”

Mehmet Bekaroğlu

Cavit Arı

Bülent Kuşoğlu

 stanbul

Antalya

Ankara

Süleyman Girgin

Abdüllatif şener

Emine Gülizar Emecan

Muğla

Konya

 stanbul

BAşKAN CEVDET YILMAZ –  zahat için Sayın Cavit Arı’ya söz veriyorum.

Buyurun Sayın Arı.

CAVİT ARI (Antalya) – Evet, Sayın Başkanım, emeklilere iki dinî bayramda ikramiye ödenmesi Cumhuriyet Halk Partisinin de seçim vaatleri arasında yer almaktaydı. Bu konuyla ilgili 2015 Seçimlerinde konuyu gündeme getirdiğimizde iktidar tarafından bu talebimiz “Nerede bunun kaynağı?” diyerek karşılanmıştı ancak 2018 tarihinde emekliye iki dinî bayramda ancak 1.000 TL vererek bizim de projemiz olan bu husus kabul edilmişti. Sonrasında da geçen yıl 1.100 TL’ye çıkarıldı yani geçen yıl emekliye iki dinî bayramda 1.100 TL ikramiye ödenmesine devam edilmişti. Şimdi, gelişen ekonomik şartlar içerisinde 1.100 TL gerçekten çok düşük kalmıştır. Emeklimiz zaten geçinme şartlarında sıkıntı yaşamaktadır. Bu nedenle hiç olmazsa iki dinî bayramda emeklilerimize ödenen bu ikramiyenin 1.100 TL’den 2.000 TL’ye çıkarılmasını talep ediyoruz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önerge hazırlanırken Sayın Naci Cinsli bir söz almak istemişti, kendisine söz veriyorum.

Buyurun lütfen.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

(Gürültüler)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, Sayın Cinsli’ye söz verdim.

Buyurun.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Çok teşekkür ederim.

Sayın Bakanım, değerli bürokratlar; hoş geldiniz. Akşamın bu saatinde çalışıyoruz; size, herkese teşekkür ederim.

4’üncü maddeyle ilgili söz almış bulunuyorum. Teklifin bu maddesinde bütçe düzenine ve uygulanmasına ilişkin genel çerçeve çiziliyor. Maddeye bağlanan cetvellerle ödeneklerin dağılımı, kullanımı ve harcanmasına ilişkin esaslar düzenleniyor. Eğer, AK PARTİ iktidarı isteseydi bu madde içindeki ödenek dağılımlarına, milletimizin boğuştuğu sorunların çözümleri için gerekli finansal kaynakları koyabilirdi. Tarımsal desteklemeler, üretim teşvikleri, KOBİ’lere kaynak artırımını, yeşil ekonominin promosyonu gibi birçok alan düzenlenebilirdi. Emeklilikte yaşa takılanlara, asgari ücretlilere, emekli maaşıyla geçinemeyenlere kaynak aktarılabilir ve milyonlar rahat nefes alabilirdi.

Bakanlıkların bütçe teklifleri görüşülürken İYİ Parti olarak milletimizin karşılaştığı sorunların giderilmesi, emeklilikte yaşa takılanların haklarına kavuşmaları, esnafımıza destek olunması, şehitliklerimizin ecdadımıza yaraşır bir hâle gelmesi gibi birçok alanda düzenleme içeren 26 adet önerge verdik. Önergelerimiz arasında ayrıca İklim Krizi Başkanlığının ödeneklerinin artırılmasını da teklif ettik. Ekolojik dengenin korunması ve tabiatın doğal dengesinin devamı esas alınarak bir politikanın benimsenmesini önerdik. Ormanlarımızı koruyan ve ağaçlandırma bilincini artıran bir anlayışın yerleşmesi ve sürdürülebilir olması için yine teklifte bulunduk. 2019 yılı Aralık ayında 100 bin sosyal konut projesi açıklanmış ancak bir gelişme yaşanmamıştı. En son geçtiğimiz eylül ayında duyurulan İlk Evim, İlk İş Yerim Projesi’nin de aynı akıbete uğramaması için kaynak aktarımı yapılmasını teklif ettik, bu da kabul edilmedi. Hâlihazırda 2023 yılı için 1.400 lira olarak belirlenen eğitime hazırlık ödeneğinin 5 bin liraya çıkarılmasını daha iyi koşullarda ders işlenmesini sağlamak için önerdik, reddedildi. 50 bin öğretmen atamasının gerçekleşmesi için Millî Eğitim Bakanlığının bütçesinin 12 milyar 500 milyon lira artırılmasını savunduk, karşı çıkıldı. Sosyal devlet olma sorumluluğuyla çocuklarımızın okullarına aç gitmemesi, sağlıklı ve ücretsiz beslenme hakkına sahip olmaları için önerge sunduk, kabul edilmedi. İnşallah “rüzgâr gülü” adını verdiğimiz bu teklifimizi iktidarımızda gerçekleştireceğiz. Küçük ve Orta

Ölçekli İşletmeleri Geliştirme İdaresi Başkanlığı bütçesinde de artırım teklif ettik. Doğal gaz ve elektrik fiyatlarında ciddi artışlar oldu ve KOBİ’lerimiz rekabet açısından ciddi sıkıntı çekiyorlar. Sıkıntılarını bir miktar gidermek amacıyla KOSGEB bütçesine 10 milyar lira doğal gaz ve enerji desteği adı altında bir destek verilmesini teklif ettik, bu önergemiz de yine Cumhuriyet İttifakı’nın çok değerli milletvekilleri tarafından reddedildi. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı bütçesinde de artırım teklif ettik. Aileler, çocuklarına bakmakta zorlanıyorlar. Çocuklarımızın gelişimi ve sağlıklı büyümeleri açısından 2 milyon aileye 20 milyar liralık destek sağlanması için bir önergemiz vardı, bu da reddolundu.

Halkımızın ihtiyaçlarının karşılanamamış olmasından dolayı üzüntülerimi belirtir, sizleri saygıyla selamlarım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyorum.

Bu arada önerge hazır galiba, değil mi? Uğur Bey, önerge hazır mı?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Evet, Başkanım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Tadilata uğrayan önergeyi tekrar okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifine bağlı (E) Cetvelinin “Bazı Ödeneklerin Kullanımına ve Harcamalara İlişkin Esaslar” 19 sıra no.lu açıklamada yer alan “d) Belediyelere ait itfaiye ve ambulans araçlarının kasko sigortası giderleri” cümlesinin “d) Belediyelere ait itfaiye, ambulans ve cenaze araçlarının kasko sigortası giderleri” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

İsmail Güneş
Uşak

Cavit Arı
Antalya

Abdüllatif Şener
Konya

Ekrem Çelebi
Ağrı

Bülent Kuşoğlu
Ankara

Süleyman Girgin
Muğla

Bekir Kuvvet Erim
Aydın

Uğur Aydemir
Manisa

Yaşar Kırkpınar
İzmir

İbrahim Aydemir
Erzurum
Mustafa Kalaycı
Konya

Emine Gülizar Emecan
İstanbul
Salih Cora
Trabzon

İsmail Faruk Aksu
İstanbul
Nilgün Ök
Denizli

Mehmet Bekaroğlu
İstanbul

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Gerekçesi konuşulmuştu ama tekrarlamak gerekli değil herhâlde.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kabul edilen önergeler doğrultusunda 4’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

“Gerektiğinde kullanılabilir ödenekler” başlıklı 5’inci maddeyi müzakerelere açıyorum.

Gerektiğinde kullanılabilir ödenekler

MADDE 5- (1) Personel Giderlerini Karşılama Ödeneği:

Genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile özel bütçeli idarelerin bütçelerine konulan ödeneklerin yetmeyeceği anlaşıldığı takdirde, ilgili mevzuatının gerektirdiği giderler için “Personel Giderleri” ve “Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri” ile ilgili mevcut veya yeni açılacak tertiplere, Strateji ve Bütçe Başkanlığı bütçesinin 99-41.32-01-09.01 tertibinde yer alan ödenekten aktarma yapmaya,

(2) Yedek Ödenek:

Strateji ve Bütçe Başkanlığı bütçesinin 99-41.32-01-09.06 tertibinde yer alan ödenekten, genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile özel bütçeli idarelerin bütçelerinde mevcut veya yeni açılacak (01), (02), (03), (05) ve (08) ekonomik kodlarını içeren tertipler ile çok acil ve zorunlu hâllerde (06) ve (07) ekonomik kodlarını içeren tertiplere aktarma yapmaya,

(3) Yatırımları Hızlandırma Ödeneği:

Strateji ve Bütçe Başkanlığı bütçesinin 99-41.32-01-09.03 tertibinde yer alan ödenekten, 2023 Yılı Programının Uygulanması, Koordinasyonu ve İzlenmesine Dair Karar esaslarına uyularak 2023 Yılı Yatırım Programının uygulama durumuna göre gerektiğinde öncelikli sektörlerde yer alan yatırımların hızlandırılması veya yılı içinde gelişen şartlara göre öncelikli sektör ve alt sektörlerde yer alan ve programa yeni alınması gereken projelere ödenek tahsisi veya ödeneklerinin artırılmasında kullanılmak üzere genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile özel bütçeli idarelerin projelerine ilişkin mevcut veya yeni açılacak tertiplere aktarma yapmaya,

(4) Doğal Afet Giderlerini Karşılama Ödeneği:

Strateji ve Bütçe Başkanlığı bütçesinin 99-41.32-01-09.05 tertibinde yer alan ödenekten, yatırım nitelikli giderler açısından yılı yatırım programı ile ilişkilendirilmek kaydıyla genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile özel bütçeli idarelerin her türlü doğal afet giderlerini karşılamak amacıyla mevcut veya yeni açılacak tertiplerine aktarma yapmaya,

Cumhurbaşkanı yetkilidir.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – 5’inci maddede söz talebi yoktur.

5’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

“Aktarma, ekleme, devir ve iptal işlemleri”ne ilişkin 6’ncı maddeyi müzakerelere açıyorum.

Aktarma, ekleme, devir ve iptal işlemleri

MADDE 6- (1) Bu Kanunla verilen ödeneklerin etkin ve verimli bir şekilde kullanılması amacıyla, kamu idarelerinin yıl içinde ortaya çıkabilecek ihtiyaç fazlası ödeneklerinin diğer kamu idarelerinin ödenek ihtiyacının karşılanmasında kullanılmasını temin etmek veya ödeneklerin öncelikli hizmetlerde kullanılmasını sağlamak üzere genel bütçe ödeneklerinin yüzde 10’unu aşmamak kaydıyla; genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile özel bütçeli idarelerin bütçelerine konulan (01), (02), (03), (05), (06), (07), (08) ve (09) ekonomik kodlarındaki ödenekleri kamu idareleri bütçeleri arasında veya Strateji ve Bütçe Başkanlığı bütçesinin “Yedek Ödenek” tertibine aktarmaya Cumhurbaşkanı yetkilidir.

(2) Genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri, 10/7/2018 tarihli ve 1 numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi kapsamında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına yaptıracığı işlere ilişkin ödeneklerini Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı bütçesine aktarmaya yetkilidir.

(3) Milli Savunma Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü ve Sahil Güvenlik Komutanlığı bütçelerinde yer alan ve tek merkezden yönetilmesi gereken ikmal ve tedarik hizmetlerine ilişkin ödenek, kurumlar arasında aktarmaya ilgili kurumlar yetkilidir.

(4) Özel bütçeli idareler ile düzenleyici ve denetleyici kurumların (B) işaretli cetvellerinde belirtilen tahmini tutarlar üzerinde gerçekleşen gelirler ile (F) işaretli cetvellerinde belirtilen net finansman tutarlarını aşan finansman gerçekleşme karşılıklarını, idare ve kurumların bütçelerinin mevcut veya yeni açılacak tertiplerine ödenek olarak eklemeye Cumhurbaşkanlığınca belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde kamu idareleri yetkilidir. Hazine yardımı alan özel bütçeli idarelerin 2022 yılında “06- Sermaye Giderleri” ve “07- Sermaye Transferleri” giderlerine finansman sağlamak üzere genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri bütçelerinden tahakkuka bağlanan Hazine yardımlarının bu idarelerce kullanılmayan kısımları, 2023 Yılı Programının Uygulanması, Koordinasyonu ve İzlenmesine Dair Karara uygun olarak mevcut veya yeni projelerin ödenek ihtiyacının karşılanmasında kullanılır.

(5) Merkezi yönetim kapsamındaki idare bütçelerinden, hizmeti yürütecek kamu idaresi bütçesine yıl içinde kaynak transferi yapmaya ilgili idareler yetkilidir. Bu fıkra kapsamında genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri arasındaki kaynak transferleri ödenek aktarma suretiyle yapılır. Merkezi yönetim bütçesi kapsamındaki idareler arasındaki diğer kaynak transferleri ise bütçe gideri kaydedilmek suretiyle gerçekleştirilir. Bu işlemler karşılığı tahsil edilen tutarlar, ilgili kamu idaresince bir yandan (B) işaretli cetvele gelir, diğer yandan (A) işaretli cetvelin “14- Hizmet Sunumu Karşılığı İdareler Arası Kaynak Transferleri” finansman kodunu içeren bütçe tertiplerine ödenek kaydedilir. Bu ödeneklerden harcanmayan kısımları aynı amaçla kullanılmak üzere ilgili tertiplere devren ödenek kaydetmeye idareler yetkilidir. Ancak bu ödeneklerden tahsis amacı gerçekleştirilmiş olanlardan kalan ödeneklerin iptaline ve harcanmayan tutarların iade edilmesine Cumhurbaşkanınca belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde idareler yetkilidir.

(6) a) Millî Savunma Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı, Sahil Güvenlik Komutanlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğü 2022 yılı bütçelerinin (özel ödenekler ve “03.09-Tedavi ve Cenaze Giderleri” ekonomik kodu ile “Emniyet Genel Müdürlüğü Güvenlik Hizmetleri Yatırımları” faaliyetini içeren tertipler hariç) mal ve hizmet alım giderleri ve sermaye giderleri ile ilgili tertiplerinde yer alan ödeneklerden yılı içinde harcanmayan kısımları, hizmetin devamlılığını sağlamak amacıyla bu tertiplere bütçe ile tahsis edilen ödeneklerin toplamının yüzde 30’unu aşmamak üzere ilgili kurum bütçelerinin ilgili tertiplerine devren ödenek kaydetmeye,

b) 12/3/1982 tarihli ve 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanununun 21 inci maddesinin ikinci fıkrası gereğince Kültür ve Turizm Bakanlığı 2022 yılı bütçesinin 18.36 ve 18.60 kurumsal kodu altında bulunan (03) ekonomik kodunu içeren tertiplerinde yer alan tanıtma amaçlı ödeneklerden harcanmayan kısımları Bakanlık bütçesinin aynı kodları içeren tertiplerine devren ödenek kaydetmeye,

c) Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) 2022 yılı bütçesinin 56-49.33-02-07.01 tertibinde yer alan Türkiye Araştırma Alanı (TARAL) ödeneklerinden harcanmayan kısımları Kurum bütçesinin ilgili tertibine devren ödenek kaydetmeye,

ç) Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı 2022 yılı bütçesinin 17-19.31-01-05.04 ve 17-19.39-01-05.04 tertiplerinde yer alan Tasarım Destekleri, Temel Bilimler Mezunu Ar-ge Personel Destekleri, Teknolojik Ürün Yatırım Destekleri, Teknolojik Ürün Tanıtım ve Pazarlama Destekleri ve Rekabet Öncesi İşbirliği Desteklerine ilişkin ödeneklerden harcanmayan kısımları Bakanlık bütçesinin (05.04) ekonomik kodunu içeren ilgili tertiplerine devren ödenek kaydetmeye,

d) Hazine ve Maliye Bakanlığı 2022 yılı bütçesinin 19-12.41-01-07.02, 19-12.41-01-05.06 tertiplerinde yer alan Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetine yardım ödeneklerinden harcanmayan kısımları ve 19-12.41-01-08.02 tertibinde yer alan ödeneklerden harcanmayan kısımları Bakanlık bütçesinin ilgili tertiplerine devren ödenek kaydetmeye,

e) Emniyet Genel Müdürlüğü 2022 yılı bütçesinin “Emniyet Genel Müdürlüğü Güvenlik Hizmetleri Yatırımları” faaliyeti altında yer alan yatırım ödeneklerinden harcanmayan kısımları Genel Müdürlük bütçesinin ilgili tertiplerine devren ödenek kaydetmeye,

f) İlgili mevzuatı gereğince özel gelir kaydedilmek üzere tahsil edilen tutarları, idare bütçelerinde söz konusu mevzuatta belirtilen amaçlar için tertiplenen ödenekten kullandırmak üzere genel bütçenin (B) işaretli cetveline gelir kaydetmeye ve bütçelenen ödenekten gelir gerçekleşmesine göre ilgili tertiplere aktarma yapmaya, 2022 yılı içinde harcanmayan ödenekleri bütçeye devren ödenek kaydetmeye, bu hükümler çerçevesinde yapılacak işlemlere ilişkin usul ve esaslar belirlemeye,

Cumhurbaşkanı yetkilidir.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Kuşoğlu, buyurun lütfen.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bir önergemiz vardı Sayın Başkan, onda konuşmak istiyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Önergeleri okutacağız tabii.

Sayın Cinisli, buyurun.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Çok teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Mali disiplini sağlayan 5018 sayılı Kanun’a göre genel bütçe ödeneklerinin yüzde 2’sine kadar yedek ödenek konulabiliyor. Fakat teklifteki 6’ncı maddeyle bu oranın yüzde 10’a çıkarılması için Sayın Cumhurbaşkanına yetki veriliyor. 2021 yılı Bütçe Teklifi, Plan ve Bütçe Komisyonu ve Genel Kurul görüşmeleri neticesinde Meclisimizden 1 trilyon 346 milyar lira olarak kanunlaşmıştı. Sayıştayın uygunluk bildirimi raporunda ise 1 trilyon 619 milyar liralık bir yıl sonu ödeneği olduğu belirtilmiş, 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi 1’inci maddesine göre de 1 trilyon 603 milyar lira net bütçe gideri var. 2021 yılı için Meclisimizin onayladığı bütçeyle gerçekleşen rakamlar arasında 257 milyar liralık bir fark var yani bizim aylarca görüşüp kabul ettiğimiz rakamın yüzde 20 fazlası. Plan ve Bütçe Komisyonunda bir ay, Meclis Genel Kurulunda ise iki hafta yoğun bir çalışma sonrası bütçe teklifi kanunlaşıyor. Ciddi bir çalışma ve emek söz konusu. Ne bu çalışmamıza ne de milletin harcama iznine saygı gösterilmiyor. Ek ödenek talebi Türkiye Büyük Millet Meclisi gündemine getirilmeden arka kapılardan ödenek artırımları yapılmış. “Bütçe hakkı kutsaldır.” sözü havada bırakılmış. Meclise hiç bilgi vermeden âdeta bir emrivakiyle 257 milyar lira aşılın ödeneklerin ibra edilmesi bizlerden isteniyor. Sayıştayın hazırladığı Genel Uygunluk Bildirimi Raporu’nun “Yedek Ödenek Kullanımı” başlıklı bölümünde 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’na atıf yapılıyor. 5018 sayılı Kanun’a göre genel bütçe ödeneklerinin yüzde 2’sine kadar yedek ödenek konulabiliyor. Aktarma yapmaya Sayın Cumhurbaşkanı yetkilendirilmiş. Bu yüzde 2’lik sınırlamaya rağmen Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu’na eklenen bir fıkra ile genel bütçenin yüzde 10’unu aşmamak kaydı ve Cumhurbaşkanı yetkisiyle idarelerin ihtiyaç fazlası ödeneklerinin Strateji ve Bütçe Başkanlığı bütçesine aktarılmasına imkân tanınmış. Örneğin, 2021 yılı içerisinde Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığına 96 milyar 404 milyon lira yedek ödenek aktarımı yapılmış. İhtiyaç fazlası olarak kaydedilen ödeneklerin 62 milyar lirası Millî Eğitim Bakanlığına, 19 milyar lirası Emniyet Genel Müdürlüğüne, 11 milyar lirası Jandarma Genel Komutanlığına ait. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığına kaydedilen bu ödeneklerden Hazine ve Maliye Bakanlığına, Sağlık Bakanlığına, Karayolları Genel Müdürlüğüne aktarımlar yapılmış. Yani öğretmenden, polisten “ödenekler fazla” diyerek alınmış, kur korumalı

mevduatın finansmanına, garantili geçişlere, kamu-özel iş birliğiyle yapılan şehir hastanelerine aktarılmış. Bu seneki bütçede de KKM'ye neden az para ayrıldığını buradan daha iyi anlıyoruz, gizliden oraya para aktarılacağını görüyoruz.

Sayıştay raporları, idarelerin yaptığı keyfilikleri artık belli sebeplerle tam tespit edemese de tarih karşısında kaydetmeye devam ediyor. Polisten, öğretmenenden ödenekleri alıp da buralara aktarmayı hakkaniyetli bulmuyoruz. Kamu maliyesinin üç temel hedefi olmalı. 1'incisi, ekonomik dengeyi sağlamak; 2'ncisi, adaletli bir gelir dağılımı oluşturmak; 3'üncüsü, kalkınmayla beraber büyümek, Mali disiplinden ciddi şekilde taviz verildiğini kaydediyor, Komisyonumuzu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

1 adet önerge vardır, okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin 6'ncı maddesinin (1) numaralı fıkrasının teklif metninden çıkarılmasını ve bent sıralamasının ona göre düzenlenmesini arz ve teklif ederiz.

Mehmet Bekaroğlu

Emine Gülizar Emecan

Bülent Kuşoğlu

İstanbul

İstanbul

Ankara

Süleyman Girgin

Cavit Arı

Abdüllatif Şener

Muğla

Antalya

Konya

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – İzahat için Sayın Kuşoğlu, buyurun lütfen.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekili arkadaşlarım bir soru sormak istiyorum.

(Uğultular)

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Dinliyor muyuz acaba?

Bu yaptığımız işin bir anlamı olduğuna inanıyor muyuz? Yani biz bütçe yapıyoruz. Yaptığımız bütçenin bir anlamı olduğuna inanıyorsak bu bütçe hakkının Meclisin hakkı olduğuna, bizim de onu temsil ettiğimize inanıyorsanız buna karşı çıkmamız lazım. Bu, yasama erkinin yetkisini tümüyle yürütmeye veriyor. Şimdiye kadar, yakın zamana kadar yüzde 4'üydü, şimdi yüzde 10'una çıkarılıyor yani Meclisin yetkisi...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – “Yüzde 10'u aşmamak üzere.” diyor.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Aşmamak üzere... Bu 4'tü daha önce, şimdi 10'a çıkarıldı. Bu hakkın devredilmesi, bunun tümüyle yürütmeye verilmesi demek zaten. Milletin parasının nasıl kullanılacağıyla ilgili yetki Anayasa tarafından bize yani yasama organına verilmiştir. Anayasa'nın 7'nci maddesinde diyor ki: “Yasama yetkisi Türk milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisindir. Bu yetki devredilemez.” Burada devrediyoruz; bu, yanlıştır, hakikaten yanlış. Yani bu, siz iktidardasınız, iktidara yakınsınız, biz muhalefetteyiz diye değil; bu yapılan çok önemli bir yanlışlıktır; bunu vermememiz lazım. Bu 6'ncı maddenin gerçekten (1)'inci fıkrasının madde metninden çıkarılması lazım, tarihî bir yanlışlık yapıyoruz burada.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Daha önce yüzde 4'ü yok muydu?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Daha makuldü, o da doğru değildi ama hiç olmazsa daha makuldü. Yüzde 10'lara falan çıkarılması sürekli olarak yani...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Yani yüzde 1 ile yüzde 10 arasında nispetsizlik olabilir ama sistem aynıdır.

CAVİT ARI (Antalya) – 2,5 kat var.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – “Sistem aynı.” Siz diyorsunuz ki: “4’ü de fazlaydı.” Katılıyorum, 4’ü de yanlış, 10’u da yanlış, çıkaralım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Peki, teşekkür ediyorum. İzahat yapıldı.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

6’ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Diğer bütçe işlemlerine ilişkin 7’nci maddeyi müzakerelere açıyorum.

Diğer bütçe işlemleri

MADDE 7- (1) Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı bütçesinin 99-401-02-05.02 tertibinde 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 10 uncu maddesi çerçevesinde Öğretim Üyesi Yetiştirme Programına yönelik tefrik edilen ödenek, lisansüstü eğitim veren yükseköğretim kurumlarına, görevlendirilen öğrencilerin sayıları ve öğrenim alanları dikkate alınarak tahakkuk ettirmek suretiyle ödenir. Bu amaçla tahsil edilen tutarlar ilgili yükseköğretim kurumu tarafından, mal ve hizmet alımlarında kullanılmak üzere bir yandan yükseköğretim kurumunun (B) işaretli cetveline öz gelir, diğer yandan (A) işaretli cetveline ödenek kaydedilir.

(2)2547 sayılı Kanunun 43 üncü maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi, 44 üncü, 46 ncı, 58 inci, ek 25 inci, ek 26 ncı ve ek 27 nci maddeleri ile 19/11/1992 tarihli ve 3843 sayılı Kanunun 7 nci maddesi uyarınca tahsil edilen tutarlar ve diğer gelirler, yükseköğretim kurumları bütçelerine öz gelir olarak kaydedilir. Kaydedilen bu tutarlar karşılığı olarak ilgili yükseköğretim kurumu bütçesine konulan ödenekler, gelir gerçekleştirmelerine göre kullanılır.

(3) Cumhurbaşkanı;

a)Emniyet Genel Müdürlüğünün öğrenim ve eğitim müesseselerinde okutulan ve eğitim gören yabancı uyruklu öğrenci ve personele yapılan giderler karşılığında ilgili devletler veya uluslararası kuruluşlar tarafından ödenen tutarları,

b)NATO makamlarınca yapılan anlaşma gereğince yedek havaalanlarının bakım ve onarımları için ödenecek tutarları,

c)Gümrük idarelerince tahsil edilerek Türkiye Radyo-Televizyon Kurumuna intikal ettirilen bandrol ücretlerinin yüzde 2’si oranında Ticaret Bakanlığı hizmetleri için söz konusu Kurumca ödenecek tutarları,

ç) Jandarma Genel Komutanlığına ait veya tahsis edilen her türlü taşınmazın bünyesinde yer alan kule, tekrarlayıcı merkezi ile Jandarma birimlerinin konuş yeri içinde kalan alan ve ünitelerin, haberleşme maksatlı olarak merkezi yönetim kapsamı dışındaki kurum ve kuruluşlar ile özel teşebbüslerin kullanımına açılması karşılığında tahsil edilen tutarları,

Aynı amaçla kullanılmak üzere bir yandan genel bütçeye özel gelir, diğer yandan ilgili idare bütçelerinde açılacak tertiplere özel ödenek kaydetmeye ve önceki yıl bütçesinde harcanmayan kısımları devren ödenek kaydetmeye yetkilidir.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Söz hakkı talep eden vekillerimize söz vereceğim.

Gördüğüm kadarıyla talep yok.

7’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

“Mali kontrole ilişkin hükümler” başlıklı 8’inci maddeyi müzakerelere açıyorum.

Mali kontrole ilişkin hükümler

MADDE 8- (1) 5018 sayılı Kanuna ekli (I) ve (II) sayılı cetvellerde yer alan kamu idareleri;

a) Arızı nitelikteki işleriyle sınırlı kalmak koşuluyla yıl içinde bir ayı aşmayan sürelerle hizmet satın alınacak veya çalıştırılacak kişilere yapılacak ödemeleri,

b) İlgili mevzuatı uyarınca kısmi zamanlı hizmet satın alınan kişilere yapılacak ödemeleri,

c) 5/6/1986 tarihli ve 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu uyarınca aday çırak ve çıraklar ile işletmelerde mesleki eğitim gören, staj veya tamamlayıcı eğitime devam eden öğrencilere yapılacak ödemeleri,

ç) İlgili mevzuatı uyarınca ders ücreti karşılığında görevlendirilen ve üzerinde resmî görevi bulunmayanlara yapılacak ödemeleri,

bütçelerinin (01.04) ekonomik kodunda yer alan ödenekleri aşmayacak şekilde yaparlar ve söz konusu ekonomik kodu içeren tertiplere ödenek eklenemez, bütçelerin başka tertiplerinden (bu ekonomik kodu içeren tertiplerin kendi arasındaki aktarmalar ile 6 ncı maddenin beşinci fıkrası kapsamında yapılan aktarmalar hariç) ödenek aktarılamaz ve ödenek üstü harcama yapılamaz. Ancak, bu ekonomik kodu içeren tertiplerden yapılması gereken akademik jüri ücreti ödemeleri ile (c) ve (ç) bentleri kapsamındaki ödemeler için gerekli olan tutarları ilgili tertiplere aktarmaya Cumhurbaşkanlığı yetkilidir.

(2) Bu Kanuna bağlı (T) işaretli cetvelde yer alan taşıtlar, ancak çok acil ve zorunlu hâllere münhasır olmak kaydıyla ilgili bakanlığın teklifi üzerine Cumhurbaşkanlığı kararı ile edinilebilir.

(3) 5018 sayılı Kanuna ekli (I) ve (II) sayılı cetvellerde yer alan kamu idareleri, sürekli işçileri ve geçici işçileri, bütçelerinin (01.03) ile (02.03) ekonomik kodlarını içeren tertiplerde yer alan ödenekleri aşmayacak sayı ve/veya süreyle istihdam edebilirler. Bu işçilerle ilgili toplu iş sözleşmelerinden doğacak yükümlülükler, ihbar ve kıdem tazminatı ödemeleri, asgari ücret ve sigorta prim artışı nedeniyle meydana gelecek ödenek ihtiyaçlarını ödenek aktarmak suretiyle karşılamaya Cumhurbaşkanlığı yetkilidir. Bu fıkrafta belirtilen ekonomik kodlara bu durumlar dışında (söz konusu ekonomik kodlar arasındaki aktarmalar ile bu kodlar için birimler arası aktarmalar hariç) hiçbir şekilde ödenek aktarması yapılamayacağı gibi bütçenin başka tertiplerinden işçi ücreti ve fazla süreli çalışma ve/veya fazla çalışma ücreti de ödenemez. Bu fıkradaki ödenek aktarmasına ilişkin kısıtlamalar, kendi bütçe tertiplerinden aktarma yapılması koşuluyla TÜBİTAK için uygulanmaz.

(4) 5018 sayılı Kanuna ekli (I) ve (II) sayılı cetvellerde yer alan kamu idarelerinin harcama yetkilileri, sürekli işçiler ile geçici işçilerin fazla çalışmaları karşılığı öngörülen ödeneğe göre iş programlarını yapmak, bu ödeneği aşacak şekilde fazla süreli çalışma ve/veya fazla çalışma yaptırmamak ve ertesi yıla fazla süreli çalışma ve/veya fazla çalışmadan dolayı borç bırakmamakla yükümlüdürler. Deprem, yangın, su baskını, yer kayması, kaya düşmesi, çığ ve benzeri afetler nedeniyle yürürlüğe konulacak Cumhurbaşkanlığı kararları uyarınca yaptırılacak fazla çalışmalar ile fazla çalışma ücret ödemelerine ilişkin ilama bağlı borçlar için yapılacak aktarmalar hariç fazla süreli çalışma ve/veya fazla çalışma ücret ödemeleri için hiçbir şekilde ödenek aktarması yapılamaz.

(5) Genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile özel bütçeli idareler tarafından uluslararası anlaşma, kanun ve kararnameler gereği üye olunanlar dışındaki uluslararası kuruluşlara, gerekli ödeneğin temini hususunda Cumhurbaşkanlığının uygun görüşü alınmadan üye olunamaz ve katılma payı ile üyelik aidatı adı altında herhangi bir ödeme yapılamaz.

(6)Ticaret Bakanlığı ile Hazine ve Maliye Bakanlığının uluslararası anlaşma, kanun ve kararnamelerle Türkiye Cumhuriyeti adına üye olduğu uluslararası kuruluşlara ilişkin işlemlerine (katılma payı ödemeleri dâhil) beşinci fıkra hükmü uygulanmaz.

(7)Merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerince işletilen eğitim ve dinlenme tesisi, misafirhane, çocuk bakımevi, kreş, spor tesisi ve benzeri sosyal tesislerin giderleri, münhasıran bu tesislerin işletilmesinden elde edilen gelirlerden karşılanır. Bu yerlerde, merkezi yönetim bütçesi ile döner sermaye ve fonlardan ücret ödenmek üzere 2023 yılında ilk defa istihdam edilecek yeni personel görevlendirilmez.

(8)Genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile özel bütçeli idareler, gerekli tedbirleri alarak bütçelerinin “03.03- Yolluk Giderleri”, “03.06- Temsil ve Tanıtma Giderleri”, “03.07- Menkul Mal, Gayrimaddi Hak Alım, Bakım ve Onarım Giderleri” ile “03.08- Gayrimenkul Mal Bakım ve Onarım Giderleri” ekonomik kodlarını içeren tertiplerine tahsis edilen ödeneği aşmayacak şekilde harcama yaparlar. Söz konusu idarelerce anılan tertiplere bütçelerinin diğer tertiplerinden aktarılabacak ödenek tutarları ile 6 ncı maddenin dördüncü fıkrası kapsamında eklenecek ödenek tutarları toplamı bu tertiplerin başlangıç ödeneklerinin yüzde 10’unu aşamaz. Ancak, ihtiyaç hâlinde söz konusu ekonomik kodları içeren tertiplerin başlangıç ödeneklerinin yüzde 10’unu aşan aktarma ve 6 ncı maddenin dördüncü fıkrası kapsamında ödenek ekleme işlemlerini yapmaya Cumhurbaşkanını yetkilidir. Yükseköğretim kurumlarınca 7 nci maddenin birinci fıkrası kapsamında “03.03- Yolluk Giderleri” ile “03.07- Menkul Mal, Gayrimaddi Hak Alım, Bakım ve Onarım Giderleri” ekonomik kodlarını içeren tertiplere yapılacak ekleme işlemlerinde bu fıkra yer alan sınırlamalar uygulanmaz.

(9)Öz gelir karşılığı olarak yükseköğretim kurumları bütçelerinin (A) işaretli cetvelinde yükseköğretim öz gelirleri finansman koduyla tertiplenen ödenekler arasında (Yükseköğretimde Öğrenci Yaşamı Alt Programı altında tefrik edilen ödenekler arasında yapılacak aktarmalar hariç) aktarma yapılamaz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Söz talebi yoktur.

8’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Yatırım harcamalarına ilişkin 9’uncu maddeyi müzakerelere açıyorum.

Yatırım harcamaları

MADDE 9- (1) 2023 Yılı Yatırım Programına ek yatırım cetvellerinde yer alan projeler dışında herhangi bir projeye harcama yapılamaz. Bu cetvellerde yer alan projeler ile ödeneği toplu olarak verilmiş projeler kapsamındaki yıllara sarı işlere (Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığınca gerçekleştirilecek şehir içi raylı ulaşım sistemleri, metro yapım projeleri ve diğer demiryolu yapımı ve çeken araç projeleri, Elektrik Üretim Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü ve/veya Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilecek kurulu gücü 300 MW ve üzeri pompaj depolamalı HES projeleri ile Elektrik Üretim Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilecek 1.000 MW ve üzeri doğal gaz çevrim santrali kapasite artışı, yenileme, ikame ve idame projeleri hariç) 2023 yılında başlanabilmesi için proje veya işin 2023 yılı yatırım ödeneği, proje maliyetinin yüzde 10’undan az olamaz. Bu oranın altında kalan proje ve işler için gerektiğinde projeler, 2023 Yılı Programının Uygulanması, Koordinasyonu ve İzlenmesine Dair Karar esaslarına uyulmak ve öncelikle kurumların yatırım ödenekleri içinde kalmak suretiyle revize edilebilir.

(2)Merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin, yatırım programında ödenekleri toplu olarak verilmiş yıllık projelerinden makine-teçhizat, büyük onarım, idame-yenileme, tamamlama ile bilgisayar yazılımı ve donanımı projelerinin detay programları ile alt projeleri itibarıyla tatad edilen ve edilmeyen toplulaştırılmış projeler ile ilgili işlemlerde 2023 Yılı Programının Uygulanması, Koordinasyonu ve İzlenmesine Dair Karar esasları uygulanır.

(3)Merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin bütçelerine yatırım projeleri ile ilgili olarak yapılacak ödenek ekleme, devir ve aktarma işlemleri 2023 Yılı Programının Uygulanması, Koordinasyonu ve İzlenmesine Dair Kararda yer alan usul ve esaslara göre yatırım programı ile ilişkilendirilir.

(4)2023 Yılı Yatırım Programına ek yatırım cetvellerinde yıl içinde yapılması zorunlu değişiklikler için 2023 Yılı Programının Uygulanması, Koordinasyonu ve İzlenmesine Dair Kararda yer alan usullere uyulur.

(5)14/2/1985 tarihli ve 3152 sayılı İçişleri Bakanlığı Yüksek Disiplin Kurulu ile İl Yatırım ve Hizmetlerine İlişkin Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanunun 28/A maddesi ve geçici 10 uncu maddesi gereği 2023 yılı bütçesine devren kaydedilecek ödenekler, Strateji ve Bütçe Başkanlığına bilgi vermek kaydıyla proje sahibi ilgili kurum tarafından Yatırım Programında yer alan projelerle ilişkilendirilir.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Söz talep eden arkadaşımız yoktur.

9’uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

“Mahalli idarelere ilişkin işlemler” konulu 10’uncu maddeyi müzakerelere açıyorum.

Mahalli idarelere ilişkin işlemler

MADDE 10- (1) Hazine ve Maliye Bakanlığı bütçesinin;

a)22-12.31-01-05.02 tertibinde yer alan ödenek, 13/1/2005 tarihli ve 5286 sayılı Kanun uyarınca il özel idarelerine devredilen personelin aylık ve diğer her türlü mali ve sosyal haklarına ilişkin ödemelerini karşılamak üzere il özel idarelerine,

b)36-12.31-01-07.03 tertibinde yer alan ödenek, Köylerin Altyapısının Desteklenmesi Projesi (KÖYDES) kapsamında köylerin altyapı ihtiyaçları için il özel idareleri ve/veya köylere hizmet götürme birliklerine,

c)21-12.31-01-07.03 tertibinde yer alan ödenek, Su Kanalizasyon ve Altyapı Projesi (SUKAP) kapsamında belediyelerin içme suyu ve atık su projelerini gerçekleştirmek üzere İller Bankası Anonim Şirketine,

tahakkuk ettirmek suretiyle kullanılır. SUKAP kapsamında ihtiyaç olması hâlinde genel bütçe kapsamındaki ilgili kamu idaresi bütçesine veya özel bütçeli idare bütçesine ödenek aktarılabilir. Bu fıkra kapsamında ilgili idarelere yapılan Hazine yardımları haczedilemez ve üzerine ihtiyati tedbir konulamaz.

(2)Birinci fıkranın (a) bendine göre yapılacak ödemelere ilişkin usul ve esaslar İçişleri Bakanlığı ile Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından birlikte belirlenir.

(3)Birinci fıkranın (b) ve (c) bentlerinde yer alan ödeneklerin, 2023 Yılı Yatırım Programında belirlenmesini müteakip, KÖYDES Projesi için iller bazında; SUKAP için ise belediyeler bazında dağılımı, kullanılması, izlenmesi ve denetimine ilişkin usul ve esaslar Cumhurbaşkanlığı tarafından karara bağlanır.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Söz talebi yoktur.

10’uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Fonlara ilişkin işlemleri kapsayan 11'inci maddeyi müzakerelere açıyorum.

Fonlara ilişkin işlemler

MADDE 11- (1) Türk Silahlı Kuvvetlerinin stratejik hedef planı ile Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığının ihtiyaç planları uyarınca temini gerekli modern silah, araç ve gereçler ile gerçekleştirilecek savunma ve NATO altyapı yatırımları için yıl içinde yapılacak harcamalar; 7/11/1985 tarihli ve 3238 sayılı Kanunla kurulan Savunma Sanayii Destekleme Fonunun kaynakları, bu amaçla bütçeye konulan ödenekler ve diğer aynı ve nakdî imkânlar birlikte değerlendirilmek suretiyle Savunma Sanayii İcra Komitesince tespit edilecek esaslar çerçevesinde karşılanır.

(2) Millî Savunma Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığına bütçe ile tahsis edilen ödeneklerden birinci fıkra hükümleri gereğince tespit edilecek tutarları; Emniyet Genel Müdürlüğüne bütçe ile tahsis edilen ödeneklerden zırhlı araç, uçak ve helikopter, insansız hava araçları (İHA), uçuş simülatorü, Elektronik Harp (HEWS) ve Kent Güvenlik Yönetim Sistemleri (KGYS) projeleri ile istihbarat ve güvenliğe yönelik alımlara ilişkin tutarları; Türkiye Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğüne bütçe ile tahsis edilen ödenekler ile bu Genel Müdürlük bütçesine kaydedilen ödeneklerden motorbot alımına yönelik tutarları; Orman Genel Müdürlüğüne bütçe ile tahsis edilen ödenekler ile bu Genel Müdürlük bütçesine kaydedilen ödeneklerden yangınla mücadele hizmetlerinde kullanılmak üzere helikopter ve uçak alımlarına ilişkin tutarları; Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığına bütçe ile tahsis edilen ödeneklerden petrol ve doğalgaz boru hatları entegre güvenlik sistemi tedarikine ilişkin tutarları; Kültür ve Turizm Bakanlığına bütçe ile tahsis edilen ödeneklerden Bilgi ve İletişim Teknolojileri Projeleri ile Tarihi Eserlerin Kimliklendirilmesi Projesine ilişkin tutarları; Adalet Bakanlığı, Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İşyurtları Kurumuna bütçe ile tahsis edilen ödeneklerden ceza infaz kurumları, adliye binaları ve hizmet binalarının güvenlik yönetim sistemlerinin tedarikine ilişkin tutarları; Sivil Havacılık Genel Müdürlüğüne bütçe ile tahsis edilen ödenekler ile bu Genel Müdürlük bütçesine kaydedilen ödeneklerden Özgün Helikopter Projesi Sertifikasyonu, Bölgesel Sivil Uçak Projesi Sertifikasyonu ve diğer sertifikasyon faaliyetlerine dair projelere ilişkin tutarları; ilgili hizmetleri gerçekleştirmek üzere Savunma Sanayii Destekleme Fonuna ödemeye ilgisine göre; Millî Savunma Bakanı, İçişleri Bakanı, Sağlık Bakanı, Tarım ve Orman Bakanı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı, Kültür ve Turizm Bakanı, Adalet Bakanı veya Ulaştırma ve Altyapı Bakanı yetkilidir.

(3) Savunma Sanayii Destekleme Fonundan Hazineye yatırılacak tutarları bir yandan genel bütçeye gelir, diğer yandan Millî Savunma Bakanlığı bütçesinin ilgili tertiplerine ödenek kaydetmeye ve geçen yıllar ödenek bakiyelerini devretmeye Cumhurbaşkanı yetkilidir.

(4) İlgili yıllar bütçe kanunları uyarınca, yürütülmesi öngörülen projeler için Savunma Sanayii Destekleme Fonuna aktarılan tutarlardan kullanılmayan kısımlar, Savunma Sanayii Destekleme Fonundan ilgili genel bütçeli idarenin merkez muhasebe birimi hesabına; özel bütçeli idarelerde ise muhasebe birimi hesabına yatırılır ve ilgili idarenin (B) işaretli cetveline gelir kaydedilir. Gelir kaydedilen tutarlar karşılığını ilgili idare bütçesine ödenek kaydetmeye genel bütçeli idarelerde Cumhurbaşkanı, özel bütçeli idarelerde ise ilgili özel bütçeli idare yetkilidir. Millî Savunma Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı dışındaki idarelerde ödenek kaydı, yılı yatırım programı ile ilişkilendirilerek yapılır.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Söz talebi yoktur.

11'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Hazine garantili imkân ve dış borcun ikraz limiti ile borç üstlenim taahhüt limiti ve borçlanmaya ilişkin işlemler konulu 12’nci maddeyi müzakerelere açıyorum.

Hazine garantili imkân ve dış borcun ikraz limiti ile borç üstlenim taahhüt limiti ve borçlanmaya ilişkin işlemler

MADDE 12- (1) 2023 yılında, 28/3/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanuna göre sağlanacak garantili imkân ve dış borcun ikrazı limiti 4,5 milyar ABD dolarıdır.

(2)1 inci maddenin birinci fıkrasının (a) bendi ile belirlenen başlangıç ödeneklerinin yüzde 3’üne kadar ikrazen özel tertip Devlet iç borçlanma senedi ihraç edilebilir. Hazine ve Maliye Bakanı ikrazen ihraç edilecek özel tertip Devlet iç borçlanma senetlerinin kamu sermayeli bankalar ile kamu kurum ve kuruluşları arasındaki dağılımını, senetlerin vade, faiz ve diğer şartlarını belirlemeye yetkilidir.

(3)2023 yılında 4749 sayılı Kanunun 8/A maddesi çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığınca sağlanacak borç üstlenim taahhüt limiti 4,5 milyar ABD dolarıdır.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Söz talebi vardır.

Sayın Kuşoğlu, buyurun lütfen.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – İdare bilgi verebilirse memnun oluruz; ona göre konuşmak isteriz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bu konuda idareden bilgi talebi var.

“İdare” derken Strateji ve Bütçe Başkanlığını kastediyorsunuz?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Bakan takdir eder, biz tabii bilemeyiz onu.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Bakanım, bu 12’nci maddeyle ilgili kısa bir izahat isteniyor. Kim yapabilir acaba? Strateji ve Bütçe Başkanlığı mı, Hazine mi yapar?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Evet, sistemin ne kadar karmaşık hâle geldiğini görüyoruz değil mi?

(Gülüşmeler)

CAVİT ARI (Antalya) – Bilen birisi cevap versin.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bürokraside her zaman bu tür şeyler olur.

Sayın Bakanım, kime söz verelim?

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – SBB Başkanımız açıklama yapacak.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – SBB Başkanımız, buyurun lütfen.

Kısaca bir izahat maddenin içeriğine ilişkin.

CUMHURBAŞKANLIĞI STRATEJİ VE BÜTÇE BAŞKANI İBRAHİM ŞENEL – Sayın Başkanım, değerli milletvekillerimiz; öncelikle saygılarımı sunuyorum.

Bu madde de aslında her yıl bütçe kanunumuzda yer alan bir madde, hazine garantili imkân ve dış borcun ikraz limitini belirleyen bir madde; sınırını ortaya koymaktadır. Burada (1)’inci fıkrayla hazinenin 4,5 milyar dolar dış borcun ikrazı için yani diğer kurumların borçlanması için, borçlarını ifa etmek için yaptığı bir limit. Geçen yılda bu 4,5 milyar dolardı, bu senede aynı şekilde 4,5 milyar dolarlık bir borçlanma öngörülmektedir (1)’inci fıkrada.

Yine, Maliye Bakanlığımızın ikrazen ihraç edecek özel tertip devlet iç borçlarını düzenleyen de (2)'nci fıkramız söz konusu. Kamu kurum ve kuruluşları arasındaki dağılımını, senetlerinin vade ve faiz oranlarını belirlemeye yetki alınmaktadır burada da. Hazine ve Maliye Bakanlığımızın doğrudan borç üstleniminin taahhüt limiti de 4,5 milyar dolar olarak belirlenmektedir bu maddeyle.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Kuşoğlu...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Evet, borçlanma konusu önemli. Bu madde tabii ki geçen yıllarda da vardı ama hazine garantili imkân ve dış borcun ikraz limiti ile borç üstlenim taahhüt limiti ve borçlanmaya ilişkin işlemlerle ilgili ben uygulamaya yönelik durumu sormak için, özellikle 2021'deki durumu, 2022'deki durumu ve buna istinaden de projekte edeceğimiz 2023'ün durumunu öğrenmek için sormuştum ama zorlamayalım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyorum.

Sayın Durmuş Yılmaz, buyurun lütfen.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Teyit edilmesi için soruyorum: 12'nci maddenin (1)'inci fıkrasındaki “4,5 milyar dolar dış borcun ikrazı” dediğimiz şey, hazinenin dışarıdan kendi nam ve hesabına borçlandıktan sonra elde ettiği geliri içerideki kullanıcılara kredi olarak vermesidir değil mi?

HAZİNE VE MALİYE BAKAN NUREDDİN NEBATİ – Evet.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Peki.

(2)'nci fıkradaki iç borç ikraz edilmesi, devlet iç borçlanma senetleri ihraç edilmesi kamu bankalarına... Kamu bankalarında herhangi bir sermaye artırımı vesaire mi bekliyorsunuz yani orada bir sıkıntı mı var, onun için mi bu ihraç ediliyor? Bu da kayda geçsin. Yani kamu bankalarının sermayesi aşındı, dolayısıyla bunun takviye edilmesi için onlara bu senedi ihraç ederek karşılıksız olarak onların...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bakan Yardımcısı Murat Zaman, buyurun.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI MURAT ZAMAN – Sayın Vekilim, (2)'nci fıkradaki bankalara ve KİT'lere verilmek üzere, biliyorsunuz, her sene zaten bütçe kanun teklifinde bunlar yer alır yüzde 3'ü kadar.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Doğru.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI MURAT ZAMAN – Geçen sene de size bu sunuldu. Bu sene bankaların sermaye... Zaten şu anda 15'in üzerinde sermaye yeterlilik rasyoları var fakat bankaları daha da fazla güçlendirebilmek, hareket alanlarını genişletebilmek amacıyla bütçeye koyduğumuz maddedir.

Arz ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Yani bankaların sermayeye ihtiyacı var, tamam, anlaşıldı.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 12'nci madde kabul edilmiştir.

Gelir ve giderlere ilişkin diğer hükümleri içeren 13'üncü maddeyi müzakerelere açıyorum.

Gelir ve giderlere ilişkin diğer hükümler

MADDE 13- (1) Türkiye İhracat Kredi Bankası Anonim Şirketinin politik risk kapsamında yapacağı tahsilatın ve Bankanın faaliyet kârlarından Hazineye tekabül eden temettü tutarlarının ve olağanüstü yedek akçelerinin tamamı veya bir kısmını, Bankanın politik risk alacağına mahsup etmeye ve mahsup işlemlerini mahiyetlerine göre ilgili Devlet hesaplarına kaydetmeye Hazine ve Maliye Bakanı, bu işlemlere karşılık gelen tutarları bir yandan bütçeye gelir, diğer yandan da ilgili tertiplere ödenek kaydetmeye Cumhurbaşkanını yetkilidir.

(2) 2006 yılından önce katma bütçeli olan idarelerden 5018 sayılı Kanunla genel bütçe kapsamına alınanların ilgili mevzuatında belirtilen kurum gelirleri, genel bütçe geliri olarak tahsil edilir.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Söz talebi...

Buyurun Sayın Kuşoğlu.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Başkan, yine bu 13'üncü maddede ilk bent çıkarıldı, bununla ilgili bir açıklama rica ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Neyle ilgili dediniz?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – İlk bentle ilgili, çıkarılan ilk bentle ilgili, geçen yıla göre çıkarılan.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Evet, değerli arkadaşlar, kim yapabilir bu açıklamayı?

Bütçe Genel Müdürümüz belki yapabilir veya Gelir İdaresi, bilmiyorum, kim...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sistem çalışmıyor Sayın Bakanım.

CAVİT ARI (Antalya) – Bir soru soruyorsun, cevap yok Başkanım yani.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Bakanım, kim cevap verebilir bu 13'üncü maddenin ilk bendiyle ilgili? Çıkması bir bent var, niye çıktı bu bent?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Bakanım, buradan istifade, sizin, hepsinin Hazine ve Maliye Bakanlığı bünyesine alınmasını savunmanız lazım.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Ben de aynı soruyu soracağım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Cemal Bey, siz de buyurun.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Sayın Başkanım, ben de merak ediyorum, bu 13'üncü maddenin (1)'inci fıkrasını niye çıkarıyoruz, bir izahat olursa...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Evet, Başkan Yardımcımız bir izah etsin.

Buyurun İsa Bey.

CUMHURBAŞKANLIĞI STRATEJİ VE BÜTÇE BAŞKAN YARDIMCISI İSA ATÇEKEN – Şimdi, efendim, bu “Gelir ve giderlere ilişkin diğer hükümler” başlıklı 13'üncü maddenin (1)'inci fıkrası geçen yıllarda da bütçe kanununda yer alıyordu. Bu maddeye ilişkin olarak Belediye Kanunu'nda, biliyorsunuz, il özel idarelerinin ve belediyelerin mevzuatlarında borçlanma limitleri var. Bu borçlanma limitlerinden istisnalar düzenlenmiş bu maddede, bütçe kanunun çıkarılan maddesinde. İsterseniz onun detayına yer verebilirim ama ben öncelikle doğrudan doğruya çıkarılma gerekçesini söyleyeyim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Söyleyin.

CUMHURBAŞKANLIĞI STRATEJİ VE BÜTÇE BAŞKAN YARDIMCISI İSA ATÇEKEN – Bütçe kanunuyla, ilgili kanunlarda değişiklik yapan bir düzenlemeye yer verildiği gerekçesiyle Cumhuriyet Halk Partisi tarafından Anayasa Mahkemesine açılan dava sonucunda bu madde iptal edildiği için Anayasa Mahkemesi kararının yerine getirilmesi maksadıyla bu madde çıkarılmış bulunmaktadır.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Tamam, gayet açık izah ettiniz.

Teşekkür ediyorum.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Peki, bununla ilgili düzenleme nerede yapıldı? Bir yerde göremedik. Yani burada bir boşluk doğuyorsa...

CUMHURBAŞKANLIĞI STRATEJİ VE BÜTÇE BAŞKAN YARDIMCISI İSA ATÇEKEN – Şu ana kadar bir değişiklik yapılmadı ama bildiğim kadarıyla böyle bir madde çalışması var efendim.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Başkanım, ne demek, burada “bildiğim kadarıyla” olur mu? Şimdi, burada çıkarılıyorsa bu bent bir boşluk doğuyor demektir. Şimdiye kadar bu vardı, Anayasa Mahkemesine gittik, gerçekten de bütçe kanununda şey olmaması lazım diğer kanunlarla ilgili...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Şimdi, o zaman şöyle yapalım, Genel Kurula kadar bir boşluk var mı yok mu... “Bildiğim kadarıyla” demeyin de bildiğinizi söyleyin.

CUMHURBAŞKANLIĞI STRATEJİ VE BÜTÇE BAŞKAN YARDIMCISI İSA ATÇEKEN – Bildiğimi söyleyeyim efendim, şöyle: Şu an 2022 yılı bütçesinde zaten hâlihazırda bu madde var yani Anayasa Mahkemesi kararı yıl içerisinde olduğu için geçmiş yıl bütçe kanununun hükmünü iptal etti.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Ha, şu anda yıl sonuna kadar bu var.

CUMHURBAŞKANLIĞI STRATEJİ VE BÜTÇE BAŞKAN YARDIMCISI İSA ATÇEKEN – Yani 2022 yılı sonuna kadar herhangi bir sıkıntı yok bu anlamda ama 2022 yılından önce de bununla ilgili olarak düzenleme gelecek.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Yıl sonuna kadar bir düzenleme yapma ihtiyacı var.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Hayır, bu, gelecek yıldan başladı, 2023 bütçesinden başladı.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – 2023’le ilgili... Yani bu yılın sonuna kadar bir düzenleme yapılırsa boşluk oluşmayacak anladığım kadarıyla.

CUMHURBAŞKANLIĞI STRATEJİ VE BÜTÇE BAŞKAN YARDIMCISI İSA ATÇEKEN – İlgili kanunda yapılacak efendim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Peki, teşekkür ediyorum.

CUMHURBAŞKANLIĞI STRATEJİ VE BÜTÇE BAŞKAN YARDIMCISI İSA ATÇEKEN – Diğerinin olması da Anayasa Mahkemesi kararına aykırılık teşkil edecek diye aynı hükme yer verilmek istenmedi.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Peki, yıl sonuna kadar bu değişiklik yapılacak mı?

CUMHURBAŞKANLIĞI STRATEJİ VE BÜTÇE BAŞKAN YARDIMCISI İSA ATÇEKEN – Yapılacak efendim.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Kime imzalatacaksınız?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Tabii, Meclisimizin iradesi ama...

CUMHURBAŞKANLIĞI STRATEJİ VE BÜTÇE BAŞKAN YARDIMCISI İSA ATÇEKEN – Yani Meclis tabii ki. “Yapılacak” derken ben...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Tabii, tabii, Meclisimizin iradesi. “Yapılacak, yapılmayacak.” tabii... Ama bir ihtiyaç var, o belli yani.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Kime imzalatacak diye sorayım o zaman bir de “Yapılacak.” dediğine göre.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Neyse, tekliflerle ilgili süreci o kadar biliyoruz.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Yani sistemin o kadar sıkıntısı var ki işte net olarak ortaya çıkıyor.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Mustafa Kalaycı, buyurun.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Başkanım, kısaca ifade edeyim yani burada, borç stoku limitine uyma şartı aranmama istisnası getirilmiş, o kalkıyor yani boşluk da olmuyor aslında. Bu ihtiyaçsa ayrıca bir kanuni düzenleme yapılabilir ama bir boşluk da olmuyor. Yani burada “Borç stoku limitine uyma şartı aranacak.” demektir bu hüküm kalkınca.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Peki, teşekkür ediyorum.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Başkanım...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bekir Bey...

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Bununla ilgili...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok kısa, lütfen, rica ediyorum.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Efendim, bu, belediyelerle ilgili 10’uncu maddede gerekli düzenleme var önceden de. Bunun kalkması zaten çok bir şeyi etkilemiyor.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Peki, teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, yeterince izahat oldu diye düşünüyorum.

“Gelir ve giderlere ilişkin diğer hükümler”i, 13’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

“Yetki” başlıklı 14’üncü maddeyi müzakerelere açıyorum.

Yetki

MADDE 14- (1) Bu Kanunda ve diğer kanunlarda Cumhurbaşkanına veya Cumhurbaşkanlığına bütçenin uygulanmasına yönelik verilen yetkilerin kullanımı ve devrine ilişkin hususlar Cumhurbaşkanı tarafından belirlenir.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – 14’üncü madde üzerinde söz talebi...

Sayın Cavit Arı, buyurun lütfen.

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkanım “Yetki” başlıklı 14’üncü madde “Bu Kanunda ve diğer kanunlarda Cumhurbaşkanına veya Cumhurbaşkanlığına bütçenin uygulanmasına yönelik verilen yetkilerin kullanımı ve devrine ilişkin hususlar Cumhurbaşkanı tarafından belirlenir.” şeklinde bir madde. Şimdi, burada, Cumhurbaşkanına, bütçe yönetmeyle ilgili bir yetki verilmekte ancak biraz önce görüşülen 6’ncı maddede “Kamu idarelerinin yıl içinde ortaya çıkabilecek ihtiyaç fazlası ödeneklerin diğer kamu idarelerinin ödenek ihtiyacının karşılanmasında kullanılmasını temin etmek veya ödeneklerin öncelikli hizmetlerde kullanılmasını sağlamak üzere genel bütçe ödeneklerinin yüzde 10’unu aşmamak kaydıyla” şeklinde verilen yetki, esasen Meclisin bütçe yapma iradesi üzerine, bence, bir yetki fazlalığı taşımakta. Burada Cumhurbaşkanına daha önce yüzde 4 yetki verilmiş, şimdi yüzde 10’a çıkarılmakta yani “Meclis bir bütçeyi yapmakta ama bu bütçenin yüzde 10’unu Cumhurbaşkanı istediği yere aktarabilir.” gibi bir sonuç çıkmakta. Dolayısıyla, Genel Kurul aşamasına kadar 6’ncı maddedeki bu yüzde 10’luk kısım ile ilgili, yeniden makul bir seviyeye çekilmeyle ilgili bir çalışma yapmanızı tavsiye ediyorum Sayın Bakan.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ederim. Görüşünüzü tutanaklara geçirdiniz.

Sayın Cemal Öztürk, buyurun.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Başkanım, Cavit Bey’in dediği konuda Genel Kurulun bunu, bütçeyi değiştirme şeyi yok; dolayısıyla...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Gider artırıcı, gelir azaltıcı değişiklik yapılamaz.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Değişiklik yapılamaz; dolayısıyla, bunu yapacaksak şimdi yapacağız.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Ama öyle...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Yoksa...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Yok, aktarımla ilgili o şey olmayabilir, ona bir bakılır.

Değerli arkadaşlar, teşekkür ediyorum.

Yetkiye ilişkin 14’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

15’inci madde yürürlükle ilgili.

15’inci maddeyi müzakerelere açıyorum.

Yürürlük

MADDE 15- (1) Bu Kanun 1/1/2023 tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Söz talebinde bulunan arkadaşımız var mı acaba? Gördüğüm kadarıyla yok.

15’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

16’ncı madde yürütme maddesidir.

Maddeyi müzakerelere açıyorum.

Yürütme

MADDE 16- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

(2) Türkiye Büyük Millet Meclisi ile ilgili hükümlerini Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı, Sayıştay Başkanlığı ile ilgili hükümlerini Sayıştay Başkanı, düzenleyici ve denetleyici kurumlara ilişkin hükümlerini kendi kurulları ve/veya kurum başkanları yürütür.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – 16’ncı maddeyle ilgili söz almak isteyen arkadaşımız var mı? Gördüğüm kadarıyla yok.

16’ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Değerli arkadaşlar, 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi’nin maddeleri oylanıp kabul edilmiştir.

Şimdi 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi’nin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Böylece, 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi’nin tümü kabul edilmiştir; hayırlı uğurlu olsun.

3.- 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/285) (Maddeler)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Şimdi kesin hesaplara ilgili maddelere geçiyoruz.

2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi’nin maddelerinin görüşmelerine başlıyoruz.

Kesin Hesap Kanunu Teklifi toplam 7 maddeden oluşmaktadır.

2021 YILI MERKEZİ YÖNETİM KESİN HESAP KANUNU TEKLİFİ**Gider Bütçesi**

MADDE 1- (1) 19/12/2020 tarihli ve 7258 sayılı 2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli;

a)(I) sayılı cetvelde yer alan genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerine 1.328.254.386.000 Türk Lirası,

b)(II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli idarelere 119.877.971.000 Türk Lirası,

c)(III) sayılı cetvelde yer alan düzenleyici ve denetleyici kurumlara 8.436.256.000 Türk Lirası, ödenek verilmiştir.

(2) Kanunların verdiği yetkiye dayanarak yıl içerisinde eklenen ve düşülen ödenekler sonrası 2021 yılı merkezi yönetim kesin hesap gider cetvellerinde gösterildiği üzere, 5018 sayılı Kanuna ekli;

a) (I) sayılı cetvelde yer alan genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin bütçe giderleri 1.576.863.007.942,69 Türk Lirası,

b) (II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli idarelerin bütçe giderleri 168.883.446.548,22

c) (III) sayılı cetvelde yer alan düzenleyici ve denetleyici kurumların bütçe giderleri 8.614.404.050,80

3) 2021 yılı merkezi yönetim net bütçe gideri 1.603.545.135.913,74 Türk Lirasıdır.

Gelir bütçesi

MADDE 2- (1) 2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile 5018 sayılı Kanuna ekli;

a)(I) sayılı cetvelde yer alan genel bütçenin gelirleri 1.082.029.040.000 Türk Lirası,

b)(II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli idarelerin gelirleri 16.546.924.000 Türk Lirası öz gelir, 104.563.767.000 Türk Lirası Hazine yardımı olmak üzere toplam 121.110.691.000 Türk Lirası,

c)(III) sayılı cetvelde yer alan düzenleyici ve denetleyici kurumların gelirleri 8.267.484.000 Türk Lirası öz gelir, 168.772.000 Türk Lirası Hazine yardımı olmak üzere toplam 8.436.256.000 Türk Lirası, olarak tahmin edilmiştir.

(2) 2021 yılı merkezi yönetim kesin hesap gelir cetvellerinde gösterildiği üzere, 5018 sayılı Kanuna ekli;

a) (I) sayılı cetvelde yer alan genel bütçenin gelirleri 1.370.732.059.290,87 Türk Lirası,

b) (II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli idarelerin gelirleri 28.958.269.378,91 Türk Lirası öz gelir, 135.486.762.024,58 Türk Lirası Hazine yardımı olmak üzere toplam 164.445.031.403,49 Türk Lirası,

c) (III) sayılı cetvelde yer alan düzenleyici ve denetleyici kurumların gelirleri 8.972.459.685,05 Türk Lirası öz gelir, 165.806.000 Türk Lirası Hazine yardımı olmak üzere toplam 9.138.265.685,05 Türk Lirası,

olarak gerçekleşmiştir.

(3) 2021 yılı merkezi yönetim net bütçe geliri 1.402.038.111.395,26 Türk Lirasıdır.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – 1’inci ve 2’nci maddeleri Komisyonumuzun 26 Ekim 2022 tarihli 5’inci Birleşiminde okunmuştur.

Şimdi 1’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

“Denge” başlıklı 3'üncü maddeyi görüşmeye açıyorum.

Denge

MADDE 3- (1) 2021 yılı bütçe giderleri ile bütçe gelirleri toplamı arasında, 5018 sayılı Kanuna ekli;

a)(I) sayılı cetvelde yer alan genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin 206.130.948.651,82 Türk Lirası gider fazlası,

b)(II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli idarelerin 4.438.415.144,73 Türk Lirası gider fazlası,

c)(III) sayılı cetvelde yer alan düzenleyici ve denetleyici kurumların 523.861.634,25 Türk Lirası gelir fazlası,

(2) 2021 yılı merkezi yönetim net bütçe gider fazlası 201.507.024.518,48 Türk Lirasıdır.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli milletvekillerine, söz taleplerine göre söz vereceğim.

Söz talebi Sayın Kuşoğlu'nun.

Buyurun lütfen.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bu vesileyle, bu 2022 bütçesindeki dengeyi ben sormak istiyorum. Yıl sonu itibarıyla 600 milyara yakın bir açık söz konusu olacak ama ekim ayı itibarıyla 130 küsur milyarlık, 135'lik bir açık var. Önümüzdeki kasım ve aralıktaki durum nedir, bununla ilgili bilgi verebilirseniz memnun oluruz Sayın Bakanım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Tamamladınız mı Sayın Kuşoğlu?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Evet, Sayın Bakana bir soru sordum sizin delaletinizle.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, Bütçe Genel Müdürümüzü bir öne alabilirsek bence daha sağlıklı, birinci elden bilgiler verilebilir.

Bahtiyar Bey, arkada kaldığınız için arkadaşlar “Sorulara cevap veren yok.” diye düşünüyor, lütfen cevap verin.

Buyurun.

CUMHURBAŞKANLIĞI STRATEJİ VE BÜTÇE BAŞKANLIĞI BÜTÇE GENEL MÜDÜRÜ BAHTİYAR SAZLIK – Sayın Başkanım, arz edeyim: Orta Vadeli Program'da bütçe dengesi gayrisafi yurt içi hasılanın 3,4'üne karşılık gelecek şekilde tahmin ediliyor, 461 milyar seviyesinde.

Biliyorsunuz, aralık ayı bütçe harcamalarının, özellikle yatırım harcamalarının büyük kısmının yıl sonunda olduğu bir aydır. Dolayısıyla, şu an bütçe dengesi açısından rakam bu hedefe göre küçük gözükabilir ama aralık ayı harcamalarının hedeflerimiz çerçevesinde gerçekleşmesini bekliyoruz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Yani 461'i bulacak mı, öyle mi bekleniyor?

CUMHURBAŞKANLIĞI STRATEJİ VE BÜTÇE BAŞKANLIĞI BÜTÇE GENEL MÜDÜRÜ BAHTİYAR SAZLIK – Yani altında kalabilir Sayın Milletvekilim. Bu, bizim eylül ayında 10/f hazırlık çalışmalarında öngördüğümüz tutarlar -gelir performansımız şu an yüksek gidiyor- gelir performansına bağlı olarak bir miktar altta kalabilir evet.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bu 13'üncü maddede bir boşluk oluşacak mı? Hazır gelmişken ona da cevap verin.

CUMHURBAŞKANLIĞI STRATEJİ VE BÜTÇE BAŞKANLIĞI BÜTÇE GENEL MÜDÜRÜ BAHTİYAR SAZLIK – Tabii, Sayın Başkanım arz edeyim.

Orada, biliyorsunuz, Belediye Yasası’nda belediyelerin borçlanma limiti düzenleniyor. Bu limit içerisinde bir istisna maddesi var, büyük yatırım projeleri için bu Bütçe Kanunu’nda mali disiplini sağlamak açısından bunlar da borçlanma limitine dâhil edilmişti. Anayasa Mahkemesi “Bu konunun Belediye Yasası’nda düzenlenmesi gerekir.” gerekçesiyle Bütçe Kanun’unda düzenlenmemesi noktasında karar vermiştir.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Tamam, onun anladık. Bir boşluk oluşacak mı?

CUMHURBAŞKANLIĞI STRATEJİ VE BÜTÇE BAŞKANLIĞI BÜTÇE GENEL MÜDÜRÜ BAHTİYAR SAZLIK – Boşluk oluşmuyor, artık bu büyük projeler borçlanma limitinde Belediye Yasası’nda düzenlendiği için bunun dışında kalacak.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Oradaki hükümlere tabi olacak tamam, peki.

CUMHURBAŞKANLIĞI STRATEJİ VE BÜTÇE BAŞKANLIĞI BÜTÇE GENEL MÜDÜRÜ BAHTİYAR SAZLIK – SUKAP projesiyle ilgili düzenlemeler var; o proje, hızlı gerçekleşsin hedefi çerçevesinde limitin dışında tutuluyordu, artık onlar da limitin içerisinde olacak.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Peki, teşekkür ediyorum.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Peki, düzenleme yapılacak mı? Biraz önce öyle...

CUMHURBAŞKANLIĞI STRATEJİ VE BÜTÇE BAŞKANLIĞI BÜTÇE GENEL MÜDÜRÜ BAHTİYAR SAZLIK – Düzenleme ihtiyacı yok Sayın Milletvekilim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – İstenirse yapılır ama zaruri bir ihtiyaç yok anladığım kadarıyla.

CUMHURBAŞKANLIĞI STRATEJİ VE BÜTÇE BAŞKANLIĞI BÜTÇE GENEL MÜDÜRÜ BAHTİYAR SAZLIK – İstenirse Belediye Yasası’nda değişiklik yapılarak yapılması gerekir.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Peki, teşekkür ediyorum.

Bitti mi Sayın Kuşoğlu?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Mustafa Bey, sen daha iyi biliyorsun bunu.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – 3’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4’üncü madde, kullanılmayan ödenek ve tamamlayıcı ödeneklere ilişkin.

4’üncü maddeye ilişkin müzakereleri açıyorum.

Kullanılmayan ödenek ve tamamlayıcı ödenek

MADDE 4- (I) 2021 yılı merkezi yönetim kesin hesap gider cetvellerinde gösterildiği üzere, 5018 sayılı Kanuna ekli;

a)(I) sayılı cetvelde yer alan genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin harcanmayan toplam 42.342.400.786,37 Türk Lirası,

b)(II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli idarelerin harcanmayan toplam 8.521.672.890, 17 Türk Lirası,

c)(III) sayılı cetvelde yer alan düzenleyici ve denetleyici kurumların harcanmayan toplam 934.799.722,76 Türk Lirası, ödeneği kullanılmamıştır.

(2) Merkezi yönetim kesin hesap gider cetvellerinde gösterildiği üzere, kamu idarelerinin 2021 yılı ödenek üstü giderlerini karşılamak üzere, 5018 sayılı Kanuna ekli;

a)(I) sayılı cetvelde yer alan genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri için 417.704.151,14 Türk Lirası,

b)(II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli idareler için 28.102.973,35 Türk Lirası,

c)(III) sayılı cetvelde yer alan düzenleyici ve denetleyici kurumlar için 3.026.114,56 Türk Lirası, tamamlayıcı ödenek kabul edilmiştir.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – 4’üncü maddede söz talebi var mı? Gördüğüm kadarıyla yok.

4’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

5’inci madde devlet borçlarına ilişkin.

5’inci maddeyi görüşmelere açıyorum.

Devlet borçları

MADDE 5- (I) Devlet borçlarına ilişkin cetvellerde gösterildiği üzere, 2021 yılı sonu itibarıyla;

a)1.321.189.479.076,58 Türk Lirası kısa, orta ve uzun vadeli Devlet iç borcu,

b)1.422.661.761.380,59 Türk Lirası Devlet dış borcu,

c)278.068.229.183,49 Türk Lirası Hazine garantili borç, mevcuttur.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Söz talebi var mıdır? Gördüğüm kadarıyla yok.

5’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

6’ncı madde yürürlük maddesidir.

Görüşmeleri açıyorum.

Yürürlük

MADDE 6- (I) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Gördüğüm kadarıyla söz talebi yok.

6’ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

7’nci madde yürütme maddesidir.

Görüşmeleri açıyorum.

Yürütme

MADDE 7- (I) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Söz talebi var mı?

Buyurun Sayın Cavit Arı.

CAVİT ARI (Antalya) – Efendim, bu maddeyle ilgili şunları söylemek istiyorum: Özellikle bu devlet borçları yönüyle baktığımızda ve bütçe açıkları rakamlarına baktığımızda, aslında ekonominin ne kadar sıkıntıda olduğunu bir kez daha görüyoruz. Bu anlamda özellikle de 2022 yılı itibarıyla daha da farklı sonuçlar çıkacağını tahmin ediyoruz. Yani ekonominin göstergelerinin çok da iyi olmadığı bu rakamlarla ortaya çıkmış durumda.

2023 yılı bütçesi şimdiden hayırlı olsun diyorum ben de sizlere.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Değerli arkadaşlar, 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi’nin maddeleri kabul edilmiştir.

Şimdi 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Böylece 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin tümü kabul edilmiştir.

Hayırlı olsun.

Şimdi son oylanacak hususlara geçiyorum.

Değer üyeler, 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nde bulunabilecek maddi hatalarla ilgili gerekli düzeltmelerin yapılması ve kanunların hazırlanmasında uygulanan usul ve esaslar çerçevesinde Başkanlık Divanına redaksiyon yetkisi verilmesini; muhalefet şerhlerinin en geç 1 Aralık Perşembe saat 13.30'a kadar Başkanlığımıza verilmesini; İç Tüzük'ün 45'inci maddesi uyarınca bütçe ve kesin hesap raporları için Genel Kurulda Komisyonumuzu temsil etmek üzere, özel sözcüler olarak, Ağrı Milletvekili Ekrem Çelebi, Ankara Milletvekili Orhan Yegin, Antalya Milletvekili İbrahim Aydın, Aydın Milletvekili Bekir Kuvvet Erim, Bursa Milletvekili Ahmet Kılıç, Denizli Milletvekili Nilgün Ök, Erzurum Milletvekili İbrahim Aydemir, Gaziantep Milletvekili Abdullah Nejat Koçer, Giresun Milletvekili Cemal Öztürk, İzmir Milletvekili Tamer Osmanağaoğlu, İzmir Milletvekili Yaşar Kırkpınar, İstanbul Milletvekili Şirin Ünal, Konya Milletvekili Mustafa Kalaycı, Manisa Milletvekili Uğur Aydemir, Trabzon Milletvekili Salih Cora, Uşak Milletvekili İsmail Güneş'in belirlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi kapanış konuşmaları için öncelikle grup sözcülerimize söz vereceğim.

Bülent Bey, kapanış konuşması yapmak ister misiniz?

Buyurun lütfen.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Evet, dediğiniz gibi, 2023 takvim yılına ilişkin Bütçe Kanunu Teklifi'ni ve 2021 yılına ilişkin Kesin Hesap Kanunu Teklifi'ni görüştük. 21 Ekimde başlayan görüşmeler bir aydan daha fazla sürdü, tabii ki hepimizi yordu ancak bu, 2023 bütçesi olması hasebiyle bu bütçe görüşmelerine katılmak, Plan ve Bütçe Komisyonunda görev almak hepimiz için onurdur; kabul etmek lazım. Çok şükür, cumhuriyetimizin 100'üncü yılını bu şekilde bizler de işin içine girerek idrak etmiş olduk.

Tüm Komisyon üyesi milletvekillerine ve Komisyon üyesi olmayıp da gelip çalışmalara katılan, gerçekten de fedakârlıkta bulunan tüm milletvekillerine öncelikle teşekkür etmek istiyorum ama onun haricinde, çok değerli bakanlarımıza, Cumhurbaşkan Yardımcımıza, çok değerli bürokratlara, stenograflarımıza, Sayıştay yetkililerine, Maliye ile Strateji ve Bütçe Başkanlığı yetkililerine, Plan ve Bütçe Komisyonunun çalışanlarına, bürokratlarına, basın mensuplarına, danışmanlarımıza, hizmet eden teknik ve destek hizmet ekibine çok çok teşekkür ediyorum; inşallah unuttuğum kalmamıştır, haklarını helal etsinler.

Değerli arkadaşlar, aynı zamanda, 27'nci Dönemin de son bütçesiydi, son çalışmalarından biriydi bu. 27'nci Dönemi, Genel Kurulda bütçeyi de bitirerek bu şekilde kapatmış olacağız aşağı yukarı, belki bir iki yapılacak iş daha kalmış olacak ama ondan sonra birbirimizi özleyeceğiz herhâlde. Burada ne kadar kavga ediyor olsak da hayatımızın çok önemli, unutamayacağımız bir dönemini birlikte geçirmiş olduk.

Grubum adına, eğer hakkınızı yediysek, kalbinizi kırdıysak hakkınızı helal edin diyorum, helallik istiyorum. Çok teşekkür ediyorum, bizim de helal olsun.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyoruz.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Önümüzdeki dönemlerin devletimiz, milletimiz, geleceğimiz adına daha başarılı olmasını, daha verimli olmasını, bizden çok daha iyi kadroların burada bulunmasını niyaz ederek sözlerimi tamamlamak istiyorum, hepinize de hürmetler ediyorum.

Teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyorum.

HDP Grubundan Rıdvan Bey’e söz veriyorum.

Buyurun.

RİDVAN TURAN (Mersin) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Ben de özellikle bizim bu toplantıları yapmamızı teknik destekleriyle mümkün kılan emekçi arkadaşlarımız başta olmak üzere bütün emeği geçenlere teşekkür ediyorum.

Cumhuriyetin 100’üncü yıl bütçesi, muhalefetin bütçenin bir virgülünün dahi değiştirememesiyle malul hâle geldi. Türkiye’nin son döneminin alametifarikası ne yazık ki bu. Bu, demokrasi açısından çok yaralayıcı bir durum. Umut ediyorum ki önümüzdeki yıllarda yapılacak bütçeler, ülke açısından daha hayırlı, demokrasinin kalitesini daha fazla yükseltecek, bütün toplumsal kesimlere refah, huzur ve barış getirecek bütçeler olur; olacaktır diye umut ediyorum.

Tekrar bütün arkadaşlara çok teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – İYİ PARTİ’den kim konuşacak?

Durmuş Bey, buyurun lütfen.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Evet, ben de benden önceki arkadaşlarım gibi, en aşağıda destek hizmeti veren arkadaşlarımızdan başlayarak yukarıya doğru bürokrat arkadaşlarımıza, siyasetçi arkadaşlarımıza, bakanlara ve Cumhurbaşkanı Yardımcısına ve emeği geçen herkese teşekkür ediyorum. Bütçe vatanımıza, milletimize hayırlı olsun.

Görüşlerimizi açıkladık, dikkate alınır veya alınmaz; o, yönetimin bileceği bir iş. Ben şahsen kendi adıma, su üzerine yazı yazdım, dalgalandı, bitti diye görüyorum olayı. İnşallah daha iyisini yapmak bizden sonra gelenlere nasip olur ve ülkemize faydalı olur.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Milliyetçi Hareket Partisinden Sayın İsmail Faruk Aksu, buyurun lütfen.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Evet, ben de cumhuriyetimizin 100’üncü yılı bütçesini görüşüyor olmaktan ve bu ekibin içerisinde bulunmaktan, katkı sunmaktan büyük bir memnuniyet duyduğumuzu ifade etmek istiyorum. Milliyetçi Hareket Partisi olarak bu bütçenin “lider ülke Türkiye” ülkümüzün gerçekleşmesine katkı sunacağına inanıyorum.

Grubum adına, müzakerelere katılan Komisyon üyelerine, milletvekillerimize, bürokratlara, hizmet eden arkadaşlarımıza, emek ve katkı veren herkese teşekkür ediyoruz. Ülkemize ve milletimize hayırlı, bereketli olsun diliyorum.

Herkese saygılar sunuyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

AK PARTİ Grubu adına Sayın Cemal Öztürk...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Evet, bir bütçenin sonuna geldik, bir dönemin sonuna geldik. Aslında yeni bir dönem başlıyor. Cumhuriyetin 100’üncü yılı bütçesini yaptık birlikte. Ben de hem grubum adına hem şahsım adına, katkı yapan hepinize teşekkür ediyorum. Başta, tabii, bütçeyi hazırlayan Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı ekibi, Hazine ve Maliye Bakanlığımız ve tüm bakanlıklarımızın çalışanlarına, burada bize hizmet eden değerli kardeşlerimize, basın mensuplarına, muhalefet milletvekillerine, herkese gerçekten samimi duygularımıla teşekkür etmek istiyorum.

Aslında Bülent Bey güzel bir konuşma yaptı. Bu, bu dönemin yani 27’nci Dönemin son bütçesi. Önümüzde bir seçim olacak, içimizde yeniden seçilen arkadaşlar olduğu gibi belki siyasete nokta koyacak olanlar da olacak ama gerçekten güzel günler geçirdik. Burası bir okul gibi. Ben çok istifade ettim yedi yıldır, bu 8’inci bütçem. Olgun bir şekilde burada bırakıyoruz. Bu olgunluğa hepiniz katkı verdiniz. Bu, bize yakışır, milletimize yakışır bir bütçe görüşmesi oldu. Millet adına yaptık bunu. Milletimizin bize verdiği bütçe hakkını temsil ettiğimize ben inanıyorum. Tabii ki iktidar partisi grubu olarak bizim sırtımızda yumurta küfesi var. Dolayısıyla, bazen muhalefetin getirdiği önerileri reddettik, bu yanlış anlaşılmasın. Neticede... Bazen çünkü... Misal, bugün beraber önerge verdik ve kabul edildi Sayın Bülent Bey’in teklifiyle. Güzel günlerimiz oldu diye düşünüyorum, en azından gelecek kuşaklara da kalıcı güzellikler bıraktığımıza inanıyorum.

Tekrar bütün grupları, çalışanları, hemen herkesi tebrik ediyor, teşekkür ediyor ve hepinizden helallik diliyorum grubum adına. Bazen gerçekten birbirimizi incittik, kırdık ama ne yaptırırsak ülkemiz için yaptık birlikte.

Hepinize tekrar teşekkür ediyor ve bütçemizin hayırlı, uğurlu, bereketli olmasını diliyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – İnşallah gelecek dönemde görüşmek nasip olur, olmazsa da sosyal hayatta görüşürüz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sağ olun.

Abdüllatif Bey ve Ekrem Bey birer cümle söylemek istiyorlar, onlara da söz vereceğim.

Buyurun Abdüllatif Bey.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Sayın Başkan, Hazine ve Maliye Bakanımız Sayın Nebati’yi 90’lı yıllardan beri tanırım. Zaman zaman İstanbul’a gidişimizde hoş, güleccen, sevecen sohbetlerini her zaman dinlemiştik ama uzun zamandır da böyle sohbet ortamında rastlayamıyoruz fakat medyaya yansıdı, çok sevimli bir cümlesi vardı “Heterodoks, epistemolojik.” vesaire diye. Sizin o üslubunuzla sizi dinlemek çok büyük zevk olacak. O cümlelerinizi burada tekrar eder misiniz Sayın Bakan?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum Abdüllatif Bey.

Ekrem Bey, bir cümle.

Buyurun.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Evet, Sayın Bakanım teşekkür ediyorum. Yani süreden de çok cimrilik yaptınız bu aralarda Sayın Başkanım, onu da söyleyeyim.

Değerli arkadaşlar, ben de bütün siyasi partilerimizin yaptığı temennilere katılıyorum. Söz almamın nedeni şu: Biliyorsunuz bizim Ağrı’da bir viyadüğümüz var, eski parayla 2,5 katrilyon liraya mal olan, çarşamba günü açıyoruz, dolayısıyla eğer sizin vaktiniz olursa ben Sayın Bakanla da konuşurum, gerçekten aynı gün gidip de gelebiliriz; ben onun için söz aldım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Peki, teşekkür ediyorum Ekrem Bey.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Herkese teşekkür ediyorum, hepinize hayırlı akşamlar diliyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sağ olun.

Şimdi, değerli arkadaşlar, Sayın Bakana söz vereceğim, sonra ben bir kapanış konuşması yapıp birleşimi kapatacağım.

Sayın Bakanım, kapanış konuşması için buyurun lütfen.

HAZİNE VE MALİYE BAKANİ NUREDDİN NEBATİ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; öncelikle emeklerinize sağlık. Yaklaşık bir aydır süren bu çalışmalarda başta Sayın Başkanımız, değerli dostumuz, eski Bakanımız Cevdet Bey olmak üzere, buradaki bütün milletvekilllerimiz hakikaten olağanüstü bir çabayla ve zamanlarının büyük bir kısmını burada geçirerek ülke ekonomisinin en önemli yeri olan, kalbi olan bu kurulda güzel çalışmalar yaptılar. Açıkçası milletvekilliği yaptığım dönemde bu Plan ve Bütçe Komisyonu üyelerine hep “Yazık, çok çalışıyorlar.” diye bakanlardan birisiydim. Şimdi gene aynı şeyi söylüyorum, hakikaten çok çalışıyorsunuz, çok çaba sarf ediyorsunuz. Genellikle bütçe görüşmelerinde burası ön plana çıkar ama Meclis açık olduğu süre içerisinde sürekli çalışan ve Genel Kurula en önemli hazırlıkları yapan çok değerli bir Komisyon, dolayısıyla da ciddi bir şekilde emek sarf edildi ama bence son dönemin en önemli bütçelerinden bir tanesi görüşüldü çünkü bir tarafta, bir kısım milletvekili büyük ihtimalle önümüzdeki seçimde buraya gelmeyecek; bu çok doğal, siyasetin doğallığı içerisinde olan bir şey ama çocuklarına, ailelerine ya da hatıralarına çok önemli bir not düşecekler. “Cumhuriyetin kuruluşunun 100’üncü yılının bütçesini biz yaptık.” diyeceksiniz, dolayısıyla da ben de Hazine ve Maliye Bakanı olarak ve gerek Bakanlık içerisindeki arkadaşlarımız, dostlarımız gerekse de Strateji Bütçe Başkanlığı (SBB) ve ekibi İbrahim Bey olmak üzere, Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcımız da bu çalışmalarda çok önemli çabalar sarf ettiler, dolayısıyla Allah bütün çalışanların emeğini zayi etmesin, hayırlara vesile olsun.

Bu süreçte Türkiye daha önce tecrübe edilmemiş, böylesine küresel bir şok karşısında makroekonomik temellerinin ne denli kuvvetli olduğunu bir kez daha kanıtlayarak bu bütçeyi getirmiştir. Ekonomik büyümemiz 2021 yılında son 50 yılın en yüksek seviyesine ulaşmıştır ve ihracatta rekorlar kırılmış, makine teçhizat yatırımları kesintisiz devam etmiş, üretim artışı istihdam artışıyla desteklenmiştir. Küresel ölçekte de enflasyon oranlarının artmasına yol açan bir durumla karşı karşıya kaldık ve bugünlerde açıkçası tüm verilerimiz çok çok iyi geliyor, tek sorunlu alanımız var enflasyon. Enflasyonla mücadelemize kararlılıkla devam ediyoruz. Bu mücadelemize devam ederken vatandaşlarımızın refah seviyesini yükseltme konusunda gerekli tüm adımları attık, atmaya devam edeceğiz. Özellikle de belirtmek istiyorum, gelen veriler şunu gösteriyor ki enflasyonda en yüksek değerlerin görülmüş olduğunu ve bundan sonra da sayısal olarak aşağı yönlü enflasyon oranlarını ve sonuçlarını hep birlikte yaşamış olacağız; bu bütçenin de bir özelliği bu olacak inşallah. Türkiye ekonomi modelinin hedefleri doğrultusunda yatırım, istihdam, üretim ve ihracatı önceliklendiriyoruz. Ekonomik büyüme dengeli görünümünü korumuş durumda ve istihdam da tarihî yüksek seviyelere ulaştı. Önümüzdeki dönemde de yüksek katma değer üreten, küresel ölçekte daha üst seviyelere hızla yükselen müreffeh bir Türkiye için olanca gücümüzle çalışmaya devam edeceğiz.

Abdüllatif Bey, Sayın Bakanım, 90’lı yıllardan itibaren yapmış olduğumuz sohbetleri özlediğini söyledi. Tabii, daha çok yapmış olduğumuz sohbetlerde geçmişten tevarüs eden gücümüz, kültürümüz ve önümüzdeki yüzyılın bizim yüzyılımız olacağına ilişkin çok ciddi tartışmaları hep birlikte yaşadık. Abdüllatif Şener Bey de hakikaten akademik bir dili ilgili yerlerde kullanır, bize de tarihî bilgiler verirdi. Tabii, o zaman yapmış olduğumuz görüşmelerde her türlü klasik ya da ekonomik anlayışların dışında birtakım şeyler yapmamız gerektiğini yani ortodoks politikalar dışında heterodoks politikaları benimsememiz gerektiğini hep beraber çok tartışmış ve bu konularda güzel söylemlerde

bulunmuştuk. Tabii, Ortodoks yaklaşımdan heterodoks bir yaklaşıma dönüşmenin bir epistemolojik kopuşa yol açacağı da çok aşikâr. Dolayısıyla da bu epistemolojik kopuşun anlaşılabilmesi için 90'lı yıllardan itibaren gerek neoklasik anlayışların, iktisat anlayışlarının değişimlerinin anlaşılması gerekse de toplumla olan ontolojik bağın da en iyi şekilde gerçekleştirilebilmesi için biz güzel çalışmalar yapmıştık, konuşmalar da yapmıştık diye ben sözüme devam edeyim. Sayın Cumhurbaşkanımızın ilan ettiği ve ülkemizin topyekûn kalkınmasını hedefleyen “Türkiye Yüzyılı” vizyonu çerçevesinde önemli adımları hep beraber atacağız.

Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri; 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi ile 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'ne ilişkin Plan ve Bütçe Komisyonu görüşmelerini şu anda tamamlamış durumdayız. Bugüne kadar -en başta yapmış olduğum cümleyi tekrar ifade etmek istiyorum- yapılan tüm özverili çalışmalar için Plan ve Bütçe Komisyonumuzun Değerli Başkan ve üyelerine, kıymetli katkılarını esirgemeyen herkese Sayın Cumhurbaşkanımız ve hükûmetimiz adına şükranlarımı sunuyorum.

Kaynağını milletimizin alın terinden alan bugüne kadarki bütçeleri nasıl milletimizin bizlere emaneti olarak gördüysek 2023 yılı bütçesini de aynı şekilde görüyoruz. Genel Kurul bütçe görüşmelerinde de yoğun çalışmalarımıza devam edeceğiz. İnşallah, bugünkü bu güzel temenniler Genel Kurulda da aynı şekilde sükûnetle devam eden bir bütçe görüşmesine yol açacaktır. 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi ile 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi'nin ülkemize ve milletimize hayırlı olmasını diliyorum.

Tabii, burada görünmeyen kahramanlar var, onların da emeklerini de Allah zayı etmesin diyorum.

Konuşmama son verirken de bugünün Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Günü olması vesilesiyle bu konudaki mücadelemizi sıfır tolerans ilkesiyle sürdürdüğümüzü vurgulamak istiyorum. Ülkemizde tek bir kadının dahi şiddet görmemesi için ilgili tüm kurumlarımızla konuyu çok yönlü ele alarak çalışmalarımızı hep beraber kararlılıkla sürdürüyoruz. Kadına şiddetin son bulduğu, kadınlarımızın hak ettikleri değeri gördükleri bir dünya temenni ediyorum, heyetinizi de saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum Sayın Bakanım.

Müsaadenizle ben de kapanış konuşmamı yapmak istiyorum; hem bir kapanış ve teşekkür hem de bazı istatistikleri paylaşacağım bir konuşma olacak.

Öncelikle ben de cumhuriyetimizin 100'üncü yılının bütçesini yapmaktan dolayı büyük bir onur duyduğumu belirtmek istiyorum bütün arkadaşlarımla birlikte. Aynı zamanda 27'nci Dönemin son bütçesi. Az önce arkadaşlarımız söylediler, bir seçime gideceğiz gelecek yıl. Önümüzdeki dönemlerde kim gelir, kim gider, bu tabii bilinemez. Şimdiden ben bütün arkadaşlarımızın yolu açık olsun diyorum. Bundan sonra da, 2'nci yüzyılda da daha güçlü bütçelerle inşallah yoluna devam etsin ülkemiz. Bu, yüz yıllık bütçe, cumhuriyetimizin istikrarının en güzel göstergeleri. Ne kadar sağlam bir temele sahip olduğunun da en güzel göstergelerinden bir tanesi diye ifade etmek istiyorum. Bu yüz yıllık birikimle inşallah Türkiye yeni yüzyılda çok daha yüksek seviyelere yürüyecektir.

Değerli arkadaşlar, bütçe vesilesiyle Türkiye'nin her türlü meselesini tartıştık burada. Eski filozoflar “Güneşin altında söylenmedik söz kalmadı.” demişler. Plan ve Bütçe Komisyonu çatısı altında da söylenmedik söz kalmadı diye düşünüyorum. Genel itibarıyla, son derece nitelikli, olgun tartışmalar yaptığımızı inanıyorum. Zaman zaman siyasetin atmosferi içinde hararetli tartışmalar, arzu etmediğimiz birtakım sözler de sarf edilmiş olabilir ama bir bütün resme baktığımızda gerçekten iyi bir

tartışma, iyi bir müzakere yaptığımızı düşünüyorum. Muhalefetten arkadaşlar bazen “İşte, bir virgülden değişmedi, bir değişiklik olmadı.” gibi eleştiriler yapıyorlar. Burada da şunu söylemek istiyorum: Dünyada da aslında bütçeler yürütme tarafından hazırlanır, çok da fazla rakamsal değişimler olmayabilir ama bu, buradaki tartışmaların anlamsız olduğu şeklinde yorumlanamaz.

Belki bu salonda az sayıda arkadaşımızı alabildik ama diğer odalarda yüzlerce, binlerce teknisyen arkadaşımız, bürokratımız bütün bu tartışmaları izlediler. Her şeyden önce toplum bu tartışmaları izledi; bütün sosyal kesimler, toplumsal kesimler bu tartışmaları izledi ve mutlaka bakanlarımız, bürokratlar, toplumun değişik kesimleri bu tartışmalardan geleceğe dönük birtakım sonuçlar çıkaracaklardır. Hemen birtakım etkiler beklemek bazen çok gerçekçi olmayabilir ama buradaki ifade edilen hususların ben önemli olduğunu düşünüyorum. Kişisel olarak da her zaman şuna inanmışımdır: Doğru bir fikirden daha güçlü hiçbir kuvvet yok. Doğru bir fikri ısrarla ifade ettiğinizde eninde sonunda hükmünü icra edecektir diye de inanıyorum.

Diğer taraftan, burada görünmeyen, diğer odalarda olan teknik arkadaşlarımızı da tekrar hatırlatmak istiyorum.

Kuvvetler ayrılığını çok tartıştık. Kuvvetler ayrılığı elbette demokrasinin bir şartı ama kuvvetler ayrılığı kuvvetler kopukluğu veya kuvvetler çatışması anlamına gelmiyor. Gerek yasama gerek bütçe gerek denetim süreçlerinde yasama ile yürütmenin ortak çalışmalar yapması ve bir etkileşim içinde olması son derece kıymetli. Bu anlamda, yasama ile yürütmenin karşılıklı saygı içinde bu süreçleri yürütmeleri ama elbette her biri kendi alanında son sözü söyleyecek, bu anlamda bir kuvvetler ayrılığı var ama bu süreç içinde de bir etkileşim gayet doğal. Bütün kuvvetler ayrılığı olan ülkelerde de bunu görüyoruz, bizde de farklı değil. Meclisimizin üç temel işlevi var bana göre; biri yasama, ikincisi denetim, üçüncüsü bütçe hakkı. Aslında her üçü de bu Komisyonumuzla çok yakından ilgili. Her üç konuda da yürütmeyle bir etkileşim içinde bu süreçleri sürdürüyoruz.

Değerli arkadaşlar, son üç yıldır Bütçe Komisyonuna, Plan ve Bütçe Komisyonuna Başkanlık yapıyorum. Bu süreçte, özellikle bütçe süreçlerinde zaman zaman zaman tatsız müdahalelerde bulunmuş olabilirim, bazı arkadaşlarımızı kırıci tavırlarım, sözlerim olmuş olabilir ama burada hiçbir kötü niyetle hareket etmediğimi belirtmek isterim. Hepimiz insanız, zaman zaman belki yorgunluktan, belki o anki atmosferden arzu etmediğimiz sözler, davranışlar gösterebiliyoruz. Ben de hepinizden bu anlamda helallik istiyorum, varsa ben hakkımı da helal ediyorum bütün arkadaşlarımıza. Yaptığım müdahaleler İç Tüzük çerçevesinde olabildiğince nitelikli bir tartışma ortamı oluşturmaya yönelik olmuştur, niyetim bu olmuştur, onu özellikle ifade etmek isterim. Ama İç Tüzük ve Anayasa çerçevesinde elimden geldiği kadar da bütün fikirlerin özgür bir şekilde ifade edilmesi yönünde de gayret sarf ettiğimi belirtmek isterim.

Şimdi, bazı istatistikleri de paylaşmak istiyorum. Hep bir emekten bahsedildi. Teknik arkadaşlarımızın çıkardığı bazı istatistikleri de sizinle paylaşmak isterim. Biliyorsunuz, 21 Ekim 2022 tarihinde Cumhurbaşkanı Yardımcımız Sayın Fuat Oktay’ın bütçe ve kesin hesap sunuşuyla başladı bu süreç, 25 Kasım’da yani bugün sona erdi. Komisyonunda otuz altı gün süren, toplamda otuz altı gün süren bütçe görüşmelerinde -arada belki boşluklar oldu ama başlangıç ve bitiş itibarıyla otuz altı gün- burada yaklaşık iki yüz otuz saat mesai yaptı Komisyonumuz. 21 birleşim ve 70 oturumda tamamladık bu müzakereleri. Bütçe görüşmelerinde, Komisyon üyeleri dâhil 262 arkadaşımız, farklı milletvekilimiz, birçoğu da 1’den fazla defa söz alıp konuşma yaptılar. Toplam 1.875 söz talebi karşılandı, başka bir deyişle Meclisteki mevcut 580 milletvekilinin yaklaşık yüzde 45’i bu müzakerelere doğrudan katılarak katkıda bulundu. Ben her birine huzurunuzda teşekkür ediyorum katkılarından dolayı.

Evet, daha fazla uzatmanın bir anlamı yok. Başkanlık Divanı adına ben de Komisyonumuzun çok değerli üyelerine, değerli milletvekillerimize Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcımıza, Sayın Hazine ve Maliye Bakanımıza tüm Bakanlarımıza, Bakan Yardımcılarımıza, Cumhurbaşkanlığının ve Bakanlıklarımızın kıymetli bürokratlarına, Türkiye Büyük Millet Meclisi Bütçe Başkanlığımızın yöneticilerine, yasama uzmanlarına ve çalışanlarına, Sayıştayın değerli temsilcilerine, kıymetli basın mensuplarına, stenograflara ve Komisyonumuza hizmet eden, fedâkarca çalışan Meclis çalışanlarına -şimdi aralıktan görüyorum- güvenliğimize kadar destek veren bütün arkadaşlarımıza ve bütün teknik arkadaşlarımıza teşekkür ediyorum.

Bütçemizin, cumhuriyetimizin 100'üncü yıl bütçesinin, 2023 bütçesinin milletimiz ve memleketimiz için hayırlara vesile olmasını niyaz ediyorum.

Birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 22.42

